

From: Stodregelenheten@jordbruksverket.se
Sent: Tue, 13 Sep 2022 07:56:42 +0000
To: Undisclosed recipients:
Subject: Felaktigt dokument - Remiss förslag föreskrifter och allmänna råd om miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd 4.1.16-13073 2022
Attachments: Samrådssynpunkter 4.1.16-13073-2022.pdf, Bilaga Särskild konsekvensanalys miljöersättningar, djurvälstånd och komp.pdf, Bilaga Övergripande om strategisk plan och genomförandemodellen.pdf, Förslag föreskrift miljöersättningar, djurvälstånd och komp.pdf, Konsekvensutredning miljöersättningar, djurvälstånd och komp.pdf, Mall för remissynpunkter 4.1.16-13073.docx, Remiss missiv 4.1.16-13073 2022.pdf
Categories: Maria

Hej,

Jag ber återigen om ursäkt. För den som hunnit öppna dokumenten i remissen har denne kanske noterat att *Bilaga Övergripande om strategisk plan och genomförandemodellen* var identisk med förslaget om föreskrifter. Det var naturligtvis felaktigt. Här kommer rätt version av dokumentet tillsammans med övriga dokument. Därmed ska ni ha fått rätt dokument.

Hälsningar

Fredric Lindström
Regelhandläggare
Stodregelenheten
Jordbruksverket
Besöksadress: Skeppsbrogatan 2, 553 29 Jönköping
Tfn 036-15 60 87
Fredric.Lindstrom@jordbruksverket.se
www.jordbruksverket.se

Stödregelenheten

Enligt sändlista

Förslag till nya föreskrifter och allmänna råd om miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd

Ni får härmed möjlighet att lämna synpunkter på bifogat förslag till föreskrifter och allmänna råd om miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd. Mer information om bakgrund till föreskriftsförslaget finns i konsekvensutredningen.

Detta förslag till föreskrifter och allmänna råd innehåller de ersättningar och stöd som är möjliga att söka våren 2023.

Regler i denna föreskrift kan komma att ändras när den strategiska planen slutligt beslutas av Kommissionen. Planen är att den ska godkännas under 2022.

Utöver dessa föreskrifter och allmänna råd finns även förslag på föreskrifter och allmänna råd om direktstöd och grundvillkor samt ansökan om jordbrukarstöd.

Notera att förslag på föreskrifter och allmänna råd samt konsekvensutredning kan ändras mellan samråd och remiss.

Remissen består av:

- föreskriftsförslag
- konsekvensutredning samt bilaga
- särskild konsekvensanalys
- sammanställning av synpunkter på samrådet
- mall för synpunkter

Vi behöver era synpunkter på förslaget senast **den 30 september 2022**. Skicka ert svar **per e-post** till jordbruksverket@jordbruksverket.se. För att underlätta vårt arbete önskar vi ha ert svar i elektronisk form.

Ange ”Diarienummer 4.1.16-13073/2022” i rubrikraden i ditt e-postsvar.

Kontaktperson:

Se avsnitt E. Kontaktperson i konsekvensutredningen för respektive stöd eller ersättning stödregelenheten [@jordbruksverket.se](mailto:jordbruksverket.se), tfn: 0771-223 223

Med vänlig hälsning
Camilla Callman, Enhetschef

Sändlista

Artdatabanken, SLU	Kemikalieinspektionen
Centrum för Biologisk Mångfald, SLU	Kommunal
Coompanion	KRAV
Djurskyddsinspektörernas Riksförening	Landsbygdsnätverket
Ekologiska lantbrukarna	Lantbrukarnas riksförbund
Förbundet Sveriges Småbrukare	Lantbrukarnas Riksförbund Skogsägarna
Föreningen Allmogegeten	Livsmedelsverket
Föreningen Allmogekon	Lokalt ledd utveckling
Föreningen Gotlandskaninen	Lundens Djurhälsa AB
Föreningen Gutefåret	Länsstyrelserna
Föreningen Landtsvinet	Naturskyddsföreningen
Föreningen Nordsvenska Hästen	Naturvårdsrådgivare
Föreningen Ryafåret	Naturvårdsverket
Föreningen Svenska Allmogefår	Näringslivets Regelnämnd
Föreningen Svenska Finullsfår	Post- och Telestyrelsen
Föreningen Äldre Boskap,	Regelrådet
Företagarna	Regionalt utvecklingsansvariga
Gröna arbetsgivare	Riksantikvarieämbetet
GutefårAkademin	Sametinget
Gård & Djurhälsan	Skogsstyrelsen
Gävleborgs Fäbodförening	Skärgårdarnas riksförbund
Hav- och vattenmyndigheten	Svenska ESF-rådet
Hela Sverige ska leva	Svenska Demeterförbundet
Hushållningssällskapens förbund	Svenska Fåravelsförbundet
Jordbruksverket	Svenska Jägareförbundet
Jägareförbundet	Svenska Lanthönsklubben

Svenska Pig

Svenska Russavelsföreningen

Svenska Vallföreningen

Svensk Fjällrasavel

Svensk Fågel

Sveriges Frö- och Oljeväxtodlare

Sveriges Grisföretagare

Sveriges hembygdsförbund

Sveriges Jordägareförbund

Sveriges kommuner och regioner

Sveriges lantbruksuniversitet

Sveriges Mjölkbönder

Sveriges Nötköttsproducenter

Sveriges Rödkulleförening

Sveriges Spannmålsodlareförening

Tillväxtverket

Upplandsstiftelsen

Vattenmyndigheterna

Världsnaturfonden

VäxtRåd

Winnet

Kopia till

Näringsdepartementet

Statens jordbruksverks författningssamling

Statens jordbruksverk
551 82 Jönköping
Tfn 036-15 50 00
www.jordbruksverket.se

ISSN 1102-0970

SJVFS Nummer

Utkom från trycket
Välj datum.

Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd om miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd;

beslutade Beslutsdatum..

Statens jordbruksverk föreskriver, med stöd av x kap. x§ förordningen (2022:xxx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik samt efter samråd med Havs- och vattenmyndigheten, länsstyrelserna, Naturvårdsverket, Post- och telestyrelsen, Vattenmyndigheterna, riksantikvarieämbetet, Sametinget Skogsstyrelsen, Tillväxtverket och de organisationer som har representanter i övervakningskommittén att verkets föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2022:XXX) om miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd ska ha följande lydelse,

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 KAP. GEMENSAMMA BESTÄMMELSER.....	4
Ersättningsformer	4
Övergripande regleringar för miljöersättningar, kompensationsstöd och djurvälståndersättningar.....	4
Definitioner	6
Metod för bedömning enligt pro rata av betesmarker, slåtterängar och fäbod bete som berättigar till gårdsstöd samt kompensationsstöd.....	14
Grundvillkor	15
Villkorsperiod för kompensationsstödet	15
Åtagande.....	15
Hur kan åtaganden kombineras?	16
Utbetalning	18
Undantag	19
2 KAP. SKALA FÖR AVDRAG PÅ GRUND AV VILLKORSFEL.....	19
Bestämmelser för alla villkor i alla ersättningsformer samt kompensationsstöd...	19
Vad är ett upprepat fel?	19
Dubbelt villkorsavdrag.....	20
Hel eller delvis hävning av åtagande samt avdrag för kompensationsstödet	20
Minskning av ersättning vid villkorsfel på en viss areal eller ett visst antal djur ..	20

SJVFS Nummer

3 KAP. SKÖTSEL AV BETESMARKER OCH SLÅTTERÅNGAR.....	21
Skötsel.....	22
Undantag	24
Komplement till miljöersättning för skötsel av betesmarker och slåtterängar.....	25
Manuell slåtter.....	25
Efterbete	26
Höhantering.....	26
Svårtillgängliga platser.....	26
4 KAP. FÄBODAR.....	27
Vilka krav finns för att få ersättning för fäbodar?.....	27
Vilka åtgärder får inte utföras på marken?.....	28
Vilka villkor ställs på fäbodens skötsel?	28
Vilka undantag finns?	28
Komplementet särskild skötsel av fäbodbete.....	29
5 KAP. SKÖTSEL AV VÅTMARKER OCH DAMMAR	29
Vilka förutsättningar gäller för att få ett åtagande för skötsel av våtmarker och dammar?	29
Vad gäller för att länsstyrelsen ska godkänna våtmarken eller dammen?	30
Vad innehåller åtagandet?	30
Vilka förbud gäller?	30
Vilka skötselvillkor gäller?	31
6 KAP. SKYDDSZONER MOT VATTENOMRÅDEN OCH ANPASSADE SKYDDSZONER	31
Vilka krav finns för att få ersättning för skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner?.....	31
Vad krävs för att få ett åtagande för skyddszoner?	32
Vilka krav finns vid anläggning av skyddszoner?	32
Vilka villkor ställs på skyddszonens skötsel?	32
Vilket undantag finns?	33
7 KAP. HOTADE HUSDJURSRASER	33
Vilka krav finns för att få ersättning för hotade husdjursraser?.....	33
Vilka krav finns för åtagandet?	33
Vilka krav finns för besättningen?	34
Vilka krav gäller under hållandeperioden?	34
Vilka villkor gäller för renrasighet för varje djur?.....	34
Vilka djur kan ingå i ansökan om utbetalning?.....	34
Hur beräknas antalet nötkreatur?	34
8 KAP. DJURVÄLFÄRDSERSÄTTNING FÖR FÅR.....	35

SJVFS Nummer

Vilka krav finns för att få djurvälståndersättning för får?	35
Vilka krav gäller under hållandeperioden?	35
Vilka krav gäller för en produktionsplan?.....	35
Vilka krav gäller vid inventering och analys av foder?	36
Vilka krav gäller vid foderstatsberäkningar?	36
Vilka krav gäller vid hullbedömning?.....	36
Vilka krav gäller vid klippning?.....	36
Vilka krav gäller när nya får förs in i besättningen?	37
Vilka krav gäller för träckprovsanalys för parasiter?	37
Vilka krav gäller vid kontroll?	37
9 KAP. DJURVÄLFÄRDSERSÄTTNING FÖR SUGGOR	37
Vilka krav finns för att få djurvälståndersättning för suggor?	37
Vilka krav gäller för redovisning och dokumentation av djur	37
Vilka krav gäller för en produktionsplan?.....	38
Vilka krav gäller för analyser av foder, vatten eller strömaterial?.....	38
Vilka krav gäller vid hullbedömning?.....	38
Vilka krav gäller vid uppföljning av utfodring?.....	39
Vilka krav gäller vid produktionsuppföljning?	39
Vilka krav gäller vid kontroll?	39
10 KAP. DJURVÄLFÄRDSERSÄTTNING FÖR MJÖLKKOR	39
Vilka krav finns för att få djurvälståndersättning för mjölkkor?	39
Vilka skötselvillkor finns?	40
Vilka krav gäller vid kontroll?	40
11 KAP. KOMPENSATIONSSTÖD.....	41
Gemensamt.....	41
Grovfodergrödor.....	41
Växtodlingsgrödor.....	41
BILAGA 1.....	45
Kombinationer av åtaganden i programperiod 2014-2022 med åtaganden i strategisk plan 2023-2027	45
BILAGA 2.....	46
Skalor för avdrag på grund av villkorsfel.....	46
Skötsel av betesmarker och slåtterängar	46
Fäboddar.....	49
Våtmarker och dammar	52
Skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner	53
Hotade husdjursraser	54

SJVFS Nummer

Kompensationsstödet	55
Djurvälfärd för får	56
Djurvälfärd för suggor.....	56
Djurvälfärd för mjölkkor	57
BILAGA 3.....	58
Kombinationer av markklasser och allmän/särskild skötsel i åtagande för skötsel av betesmarker och slåtterängar	58
BILAGA 4.....	59
Kombinationer av komplementen i skötsel av betesmarker och slåtterängar	59
BILAGA 5.....	60
Definitioner av värdefulla landskapselement.....	60
BILAGA 6.....	62
Hullbedömning på får	62
BILAGA 7.....	63
Hullbedömning på suggor	63

1 KAP. GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

Ersättningsformer

1 § Denna författning gäller följande former av ersättningar:

1. Fleråriga miljö- och klimatersättningar (miljöersättningar):
 - a) skötsel av betesmarker och slåtterängar
 - b) fäbodan
 - c) skötsel av våtmarker och dammar
 - d) skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner
 - e) hotade husdjursraser
2. Ettåriga miljö- och klimatersättningar (djurvälfärdsersättningar)
 - a) för får
 - b) för suggor
 - c) för mjölkkor
3. Kompensationsstöd

Övergripande regleringar för miljöersättningar, kompensationsstöd och djurvälfärdsersättningar

2 § Grundläggande bestämmelser om miljöersättningar, kompensationsstöd och djurvälfärdsersättningar finns i:

1. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 av den 2 december 2021 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (strategiska GJP-planer) och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för

SJVFS Nummer

landsbygdsutveckling (Ejflu) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013¹,

2. Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2021/2290 av den 21 december 2021 om fastställande av regler om beräkningsmetoder för de gemensamma output- och resultatindikatorer som anges i bilaga I till Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (strategiska GJP-planer) och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EGFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (Ejflu) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och (EU) nr 1307/2013²
3. Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/129 av den 21 december 2021 om fastställande av regler för interventionstyper avseende oljeväxtfrön, bomull och biprodukter från vinframställning enligt Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 och för informations-, offentlighets- och synlighetskrav som rör unionsstöd och de strategiska GJP³,
4. Kommissionens delegerade förordning (EU) 2022/126 av den 7 december 2021 om komplettering av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 med ytterligare krav för vissa interventionstyper som anges av medlemsstaterna i deras strategiska GJP-planer för perioden 2023–2027 enligt den förordningen samt om andelen för norm 1 för god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden (GAEC)⁴,
5. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 av den 2 december 2021 om finansiering, förvaltning och övervakning av den gemensamma jordbrukspolitiken och om upphävande av förordning (EU) nr 1306/2013⁵,
6. Kommissionens genomförandeförordning (EU) 2022/1173 av den 31 maj 2022 om regler för tillämpningen av Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2116 vad gäller det integrerade administrations- och kontrollsystemet i den gemensamma jordbrukspolitiken⁶
Kommissionens delegerade förordning (EU) nr 2022/1172 av den 4 maj 2022 om komplettering av 2021/2116 vad gäller det integrerade administrations- och kontrollsystemet inom den gemensamma jordbrukspolitiken samt tillämpningen av beräkningen av administrativa sanktioner för grundvillkor⁷, samt
7. Förordning (2022:XX) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik.

3 § I Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2022:XX) om ansökan om jordbrukarstöd, finns bland annat bestämmelser om:

1. ansökan om åtagande,
2. ansökan om utbetalning,
3. sista ändringsdag, och
4. anmälan om övertagande.

¹ EUT L 435, 6.12.2021, s. 1 (Celex 32021R2115).

² EUT L 435, 6.12.2021, s. 187 (Celex 32021R2116).

³ EUT L 20, 31.1.2022, s. 197 (Celex 32022R129).

⁴ EUT L 20, 31.1.2022, s. 52 (Celex 32022R0126).

⁵ EUT L 435, 6.12.2021, s. 187 (Celex 32021R2116).

⁶ EUT L 183, 8.7.2022, s. 23 (Celex 32022R1173)

⁷ EUT L 183, 8.7.2022, s. 12 (Celex32022R1172).

SJVFS Nummer

Definitioner

4 § I dessa föreskrifter betyder:

Besättning:

Samtliga djur som hålls på den eller de anläggningar som ingår i åtagandet.

Betesmarker och slåtterängar:

Med samlingsnamnet betesmarker och slåtterängar i dessa föreskrifter avses ägoslaget betesmark. Det innebär för miljöersättningar följande typer av marker: betesmark, slåtteräng, alvarbete, skogsbete, mosaikbetesmark, gräsfattig mark samt fäbodbete.

Det innebär för kompensationsstöd följande typer av betesmarker och slåtterängar: betesmark, slåtteräng samt fäbodbete som berättigar till gårdsstöd och kompensationsstöd.

Betesmark

Ett jordbruksskifte som inte är åkermark och som sköts med bete, avslagning eller putsning samt är bevuxet med gräs, örter eller hävdad ljung som är dugligt som foder.

Slåtteräng

Ett jordbruksskifte som inte är åkermark och som används på eftersommaren till slåtter eller för slåtter kompletterat med efterbete. Slåtterängen ska vara bevuxen med gräs, örter eller hävdad ljung som är dugligt som foder.

Fäbodbete som berättigar till gårdsstöd och kompensationsstöd

Ett jordbruksskifte som uppfyller definitionen för fäbodbete samtidigt som marken uppfyller definition för betesmark.

Generellt för betesmark, slåtteräng och fäbodbete som berättigar till gårdsstöd och kompensationsstöd:

Mark i renkötselområdet som huvudsakligen används till renbete räknas inte som betesmark eller slåtteräng. Skog samt områden där åtgärder gjorts för att väsentligt

Kommenterad [LS1]: Kan vi fixa ngn typ av rubrik/markering här som visar att nu börjar en ny del av def? Först listar vide tre typerna som i ägoslaget betesmark som är jordbruksmark i ME och komp och gård: betesmark, slåtteräng och fäbodbete*2. Sedan tar vi de gemensamma delarna för dessa

SJVFS Nummer

gynna trätillväxten räknas inte som betesmark eller slåtteräng.

Myrmark som är bevuxen med gräs, halvgräs, fräken och örter och som används, eller kan användas till slåtter, räknas inte som slåtteräng om den ligger i Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands eller Västernorrlands län.

För att ett skifte ska räknas som betesmark eller slåtteräng ska marken klassificeras som ägoslaget betesmark i blockdatabasen. Mark som inte är klassificerad som ägoslaget betesmark i blockdatabasen kan klassificeras som betesmark eller slåtteräng om marken har tydliga inslag av hävdgynnade arter eller har höga natur- eller kulturvärden knutna till slåtter- eller beteshävd.

Ytor med tätt träd- och buskskikt, naturliga impediment eller värdefulla landskapselement eller som saknar tillräckligt med gräs eller örter, ska bedömas i enlighet med 1 kap. 3 §. Naturliga impediment och värdefulla landskapselement enligt bilaga 5 som är bevuxna med gräs, örter eller hävdad ljung ingår alltid i skiftesarealen.

Skogsbete

Ett jordbruksskifte som inte är åkermark och som används till bete. Mark i renkötselområdet som huvudsakligen används till renbete räknas inte som skogsbete.

Som skogsbete räknas endast mark som länsstyrelsen fastställt som skogsbete. Marken ska betas av djurarterna nötkreatur, får, get eller häst. Skogsbetet ska huvudsakligen bestå av skog med ett till övervägande del ~~spontan~~ naturligt uppkommet trädbestånd med tydlig ålderskiktning. Trädbeståndet ska ha inslag av gamla träd eller på annat sätt visa på att en lång kontinuitet råder i trädsiktet

Områdets markvegetation ska vara betespräglad och det ska finnas gräs, örter och ris som är dugligt som foder. Vegetationen ska innehålla växtarter eller ha en

vegetationsstruktur som visar på en långvarig beteshävd.

Ytor med ett träd- eller buskskikt som gör dem svåråtkomliga för betesdjuren eller som saknar gräs, örter eller ris på grund av ett tätt träd- eller buskskikt, naturliga impediment eller värdefulla landskapselement får ingå i arealen så länge dessa ytor inte utgör sammanhängande områden som var för sig överstiger 0,1 hektar. De värdefulla landskapselement som berörs är fornlämningslokal, odlingsröse, stentipp, byggnadsgrund, stenmur samt öppet dike som uppfyller definitionen i bilaga 5. Naturliga impediment och värdefulla landskapselement enligt bilaga 5 som är bevuxna med gräs, örter eller ris ingår alltid i skiftesarealen. Mindre områden inuti skiftet som i sig skulle uppfylla definitionen för betesmark, alvarbete eller mosaikbetesmark ska räknas som skogsbete om dessa områden uppgår till maximalt 0,5 hektar vardera. Detta under förutsättning att skiftet huvudsakligen är skogsbete.

Alvarbete

Ett jordbruksskifte på Öland eller Gotland som inte är åkermark och som används till bete. Marken ska vara alvarmark. Skog samt områden där åtgärder gjorts för att väsentligt gynna trätillväxten räknas inte som alvarbete.

Som alvarbete räknas endast mark som länsstyrelsen fastställt som alvarbete. Områdets markvegetation ska bestå av gräs, örter och ris som är dugligt som foder. Men de gräs och örter som växer på marken ska som helhet inte växa så tätt att marken klarar kraven i betesmarksdefinitionen för betesmark. Ytor med ett träd- eller buskskikt som gör dem svåråtkomliga för betesdjuren eller som saknar gräs, örter eller ris på grund av ett tätt träd- och buskskikt, naturliga impediment eller värdefulla landskapselement får ingå i arealen så länge dessa ytor inte utgör sammanhängande områden som var för sig överstiger 0,1 hektar. De värdefulla landskapselement som berörs är fornlämningslokal, odlingsröse, stentipp, byggnadsgrund, stenmur samt öppet dike, som

SJVFS Nummer

uppfyller definitionen i bilaga 5. Naturliga impediment och värdefulla landskapselement enligt bilaga 5 som är bevuxna med gräs örter eller ris ingår alltid i skiftesarealen.

Mindre områden inuti skiftet som i sig skulle uppfylla definitionen för betesmark eller skogsbete ska räknas som alvarbete under förutsättning att skiftet huvudsakligen är alvarbete.

Mosaikbetesmark

Ett jordbruksskifte som inte är åkermark och som används till bete eller slåtter. Mark i renskötselområdet som huvudsakligen används till renbete räknas inte som mosaikbetesmark. Skog samt områden där åtgärder gjorts för att väsentligt gynna trättillväxten räknas inte som mosaikbetesmark. Som mosaikbetesmark räknas endast mark som länsstyrelsen fastställt som mosaikbetesmark.

Marken ska vara bevuxen med gräs, örter eller ris som är duglig som foder.

Mosaikbetesmarken ska ha ett så stort inslag av element enligt pro rata bedömningen för betesmarker och slåtterängar i 1 kap. 3 § att dessa tillsammans täcker mer än 50 procent men mindre än 90 procent av skiftet som helhet.

Mark som kan klassas som betesmark, slåtteräng, alvarbete, skogsbete eller fäbodbete får inte räknas som mosaikbetesmark. Ytor med ett träd- eller buskskikt som gör dem svåråtkomliga för betesdjuren eller som saknar gräs, örter eller ris på grund av ett tätt träd- och buskskikt, naturliga impediment eller värdefulla landskapselement får ingå i arealen så länge dessa ytor inte utgör sammanhängande områden som var för sig överstiger 0,1 hektar.

De värdefulla landskapselement som berörs är fornlämningslokal, odlingsröse, stentipp, byggnadsgrund, stenmur samt öppet dike, som uppfyller definitionen i bilaga 5. Naturliga impediment och värdefulla landskapselement

SJVFS Nummer

enligt bilaga 5 som är bevuxna med gräs örter eller ris ingår alltid i skiftesarealen.

Mark som skulle kunna klassas som betesmark, slåtteräng, alvarbete, skogsbete eller fäbodbete om igenväxning röjs bort eller om marken restaureras och det är lämpligt för markens natur- och kulturvärden får inte räknas som mosaikbetesmark. Mindre områden inuti skiftet som i sig skulle uppfylla definitionen för betesmark eller skogsbete ska räknas som mosaikbetesmark om dessa områden uppgår till maximalt 0,5 hektar vardera. Detta under förutsättning att skiftet huvudsakligen är mosaikbetesmark.

Gräsfattig mark

Ett jordbruksskifte som inte är åkermark och som används till bete eller slåtter. Som gräsfattig mark räknas endast mark som länsstyrelsen har fastställt som gräsfattig mark. Områdets markvegetation ska bestå av gräs, örter eller ris som är dugligt som foder. De gräs och örter som växer på marken ska som helhet inte växa så tätt att marken uppfyller kraven i definitionen för betesmark.

Gräsfattiga marker ska ha höga naturvärden som är beroende av bete eller slåtter för att bevaras eller utvecklas. Med höga naturvärden avses ett eller flera av följande kriterier:

1. öppet vattenområde mellan landstrand och yttre vassbälte där ej avbetad vegetation utgör en yttergräns (blå bård),
2. att marken har förekomst av arter som är beroende av bete eller slåtter och som motsvarar minst ett av följande alternativ:
 - a) är hotade⁸
 - b) är markerade som B eller N i bilaga 1 till artskyddsförordningen (2007:845),

⁸ Med hotade arter avses de arter på rödlistan som finns i kategorierna VU (sårbar), EN (starkt hotad) eller CR (akut hotad)

SJVFS Nummer

3. att marken har värden som är beroende av bete eller slåtter och som motsvarar minst ett av följande alternativ:
 - a) består av naturtyperna grässandhed, rissandhed, sandstäpp, torra hedar, rikkärr, löväng eller trädbärande betesmark, listade i bilaga 4 till förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.
 - b) är skoglig värdekärna, nyckelbiotop eller objekt med naturvärde, biotopskyddstyp enligt förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. eller hänsynskrävande biotop enligt Skogsvårdslagen. Nyckelbiotop och objekt med naturvärde är begrepp definierade av Skogsstyrelsen.

Mark som skulle kunna klassas som betesmark, slåtteräng, alvarbete, skogsbete, mosaikbetesmark eller fäbodbete om igenväxning röjs bort eller om marken restaureras och detta är lämpligt får inte räknas som gräsfattig mark.

Ytor med ett träd- eller buskskikt som gör dem svåråtkomliga för betesdjuren eller som saknar gräs, örter eller ris på grund av ett tätt träd- och buskskikt, naturliga impediment eller värdefulla landskapselement får ingå i arealen så länge dessa ytor inte utgör sammanhängande områden som var för sig överstiger 0,1 hektar. De värdefulla landskapselement som berörs är fornlämningslokal, odlingsröse, stentipp, byggnadsgrund, stenmur samt öppet dike som uppfyller definitionen i bilaga 5. Naturliga impediment och värdefulla landskapselement enligt bilaga 5 som är bevuxna med gräs, örter eller ris ingår alltid i skiftesarealen.

Mark i renskötseområdet som huvudsakligen används till renbete räknas inte som gräsfattig mark. Områden där åtgärder gjorts för att väsentligt gynna trätillväxten, räknas inte heller som gräsfattig mark. Mindre områden inuti skiftet som i sig skulle uppfylla

SJVFS Nummer

definitionen för betesmark, alvarbete, mosaikbetesmark eller skogsbete ska räknas som gräsfattig mark om dessa områden uppgår till maximalt 0,5 hektar vardera. Detta under förutsättning att skiftet huvudsakligen är gräsfattig mark.

Fäbodbete

Ett jordbruksskifte som inte är åkermark och som används till fritt bete eller bete i storhägn vid en fäbod som länsstyrelsen har godkänt. Marken ska betas av djurarterna nötkreatur, får, get eller häst, häst i kombination med övriga djurarter. Mark i renskötselområdet som huvudsakligen används till renbete räknas inte som fäbodbete. Som fäbodbete räknas endast mark som länsstyrelsen fastställt som fäbodbete.

Brukningssentrum:

Det block eller det närmast belägna blocket där de för jordbruksföretagets drift viktigaste ekonomibyggnader är belägna.

Blockdatabas:

Jordbruksverkets digitala register över jordbruksmarken i Sverige.

Certifierad klövvårdare:

En klövvårdare som är certifierad enligt de krav som tagits fram av Svenska klövvårdsföreningen i samarbete med Biologiska Yrkeshögskolan Skara, Sveriges lantbruksuniversitet och Växa Sverige.

Flerfäbodsystem:

System där djur flyttas mellan en huvudfäbod och en eller flera kompletterande fäboddar under fäbodsäsongen.

Fäbod i bruk:

Fäbod som är godkänd av länsstyrelsen och som används till fritt bete eller bete i storhägn med minst 1,2 djurenheter av djurslagen nötkreatur, får och get. Därutöver får bete ske med häst. Under fäbodsäsongen ska dessa djur vid fäboden ha tillgång till minst 6 hektar fritt bete eller bete i storhägn. Fäboden ska ha kvar inslag av traditionell bebyggelse och den del som används för fäbodbruket får inte användas som permanentbostad. Två eller flera besättningar som sköts gemensamt inom

SJVFS Nummer

	ett fäbodområde berättigar till en ersättning för fäbod i bruk.
<i>Fäbodsäsong:</i>	Fäbodsäsongen är 1 juni till och med 15 september.
<i>Förna:</i>	Dött växtmaterial på marken som fortfarande har kvar sin struktur och ännu inte brutits ner.
<i>Genbank för fjäderfä:</i>	Genbank som är ansluten till genbanksförening för fjäderfä. Genbanksföreningen är en av Jordbruksverket erkänd avelsorganisation för fjäderfä.
<i>Grässvål:</i>	Hävdad markvegetation med sammanhållet rotskikt.
<i>Hygienklippning:</i>	En klippning på får som innebär att man under kyligare perioder eller av andra skäl, klipper runt blygden och runt juvret, men behåller resten av ullen.
<i>Hållandeperiod:</i>	Denna period börjar dagen efter det att ansökan om utbetalning kommer in till stödmyndigheten. Under perioden ska den som söker för djuren hålla minst det antal djur som finns med i ansökan.
<i>Jordbruksmark:</i>	Definitionen grundar sig på definitionen av jordbruksareal enligt artikel 4 punkt 3 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2021/2115. Utöver detta räknas som jordbruksmark även den mark som ingår i ett miljöersättningsåtagande där stödmyndigheten har fastställt marken som våtmark eller damm, skogsbete, alvarbete, mosaikbetesmark, gräsfattig mark eller fäbodbete.
<i>Klippande eller skärande resultat:</i>	Redskap använda på ett sådant sätt att de ger en distinkt snittyta.
<i>Naturliga impediment:</i>	Med naturliga impediment menas naturligt förekommande sandområden, stenar, hållar, berg i dagen och naturliga vattensamlingar.
<i>Satta i avel:</i>	Hondjur som är seminerade, betäckta eller släppta med handjur i avelssyfte och handjur som har betäckt eller är släppta med hondjur i avelssyfte.

SJVFS Nummer

<i>Skadlig ansamling av förna:</i>	En ansamling av förna som kan leda till uppluckring av grässvålen, kvävning av nya plantor eller på annat sätt skadar markens natur- och kulturmiljövärden.
<i>Tillskottsutfodring:</i>	Extra utfodring på bete som kan leda till ökad tillförsel av växtnäring till marken.
<i>Träd och buskar av igenväxningskaraktär:</i>	Träd och buskar som kunnat etablera sig på grund av att hävden blivit för svag och som kan skada natur- eller kulturmiljövärden eller den foderproducerande markvegetationen. Hit räknas varken de träd eller buskar som haft en funktion i, eller visar spår av, den äldre markanvändningen eller har ett särskilt natur- och kulturvärde. Inte heller deras ersättningsträd och ersättningsbuskar eller sådana träd och buskar som behövs som skydd för betesdjur i betesmarker eller slätterängar ska räknas som igenväxningsvegetation.
<i>Vall:</i>	En gröda på åkermark som består av vallgräs eller vallbaljväxter, eller en blandning av dessa.
<i>Våtmark:</i>	Sådan mark där vatten under stor del av året finns nära under, eller strax över markytan samt vegetationstäckta vattenområden och vatten med vegetationsfria ytor och där vattennivån tillåts variera med de naturliga säsongsvariationerna.
<i>Åkermark:</i>	Jordbruksmark som används för växtodling eller som hålls i ett sådant tillstånd att den kan användas för växtodling. Marken ska kunna användas utan någon särskild förberedande åtgärd annat än användande av gängse jordbruksmetoder och jordbruksmaskiner. Marken ska kunna användas för växtodling varje år. Undantag kan göras för ett enskilt år om särskilda omständigheter föreligger.
<i>Äldre markanvändning:</i>	Hävd som i allt väsentligt motsvarar den som tillämpades före jordbrukets storskaliga mekanisering och introduktionen av mineralgödsel efter andra världskriget.

Metod för bedömning enligt pro rata av betesmarker, slätterängar och fäbodbete som berättigar till gårdsstöd samt kompensationsstöd

5 § För betesmarker, slätterängar och fäbodbeta som berättigar till gårdsstöd samt kompensationsstöd ska tillämpning av pro rata bedömning göras för följande element:

1. Ytor med träd- eller buskskikt som saknar tillräcklig mängd gräs, örter, hävdad ljung eller som är svåråtkomliga för betesdjuren.
2. Ytor med naturliga impediment.
3. Värdefulla landskapselement som inte är bevuxna med gräs, örter eller hävdad ljung. De värdefulla landskapselement som berörs är fornlämningslokal, odlingsröse, stentipp, byggnadsgrund, stenmur samt öppet dike, som uppfyller definitionen i bilaga 5.

Enskilda element som är 0,05 hektar eller mindre ska ingå i arealen om de tillsammans täcker högst 10 procent av blockets areal. För block där dessa element täcker mer än 10 procent men maximalt 30 procent av arealen ska arealen minskas med 20 procent. För block där dessa element täcker mer än 30 procent men maximalt 50 procent ska arealen minskas med 40 procent.

Sammanhängande områden med element som var för sig är 0,05 hektar eller mindre men tillsammans täcker mer än 50 procent av arealen får inte ingå i blocket.

Om storleken på ett enskilt element är större än 0,05 hektar får det inte ingå i blocket.

Grundvillkor

6 § Miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd enligt artikel 70 och 71 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2021/2115 omfattas av grundvillkor. Detta framgår av artikel 12 och 13 samma förordning.

7 § I 3 kap. Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2022:XX) om direktstöd och grundvillkor finns bestämmelser om god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden som ska iakttas för miljöersättningar och kompensationsstöd.

Villkorsperiod för kompensationsstödet

8 § Villkoren för kompensationsstödet gäller under det år som ansökan avser.

Åtagande

Åtagandeperiod för miljöersättningar och djurvälståndersättningar

9 § Åtagandeperioden börjar den 1 januari det år ansökan om åtagande för miljöersättningar och djurvälståndersättningar avser.

När får miljöersättning beviljas efter miljöinvestering eller investering?

10 § För att få ett åtagande för skötsel av våtmarker och dammar gäller att miljöinvesteringen eller investeringen ska vara godkänd senast den 15 juni det år åtagandet startar.

Vilka krav finns för att få ett åtagande godkänt?

11 § För att få ett åtagande för miljöersättningar eller djurvälståndersättningar godkänt, ska lantbrukaren ansöka om utbetalning samma år som denne söker ett åtagande.

SJVFS Nummer

För att få ett åtagande godkänt för miljöersättningar och djurvälståndersättningar ska det beräknade värdet vid utbetalning vara minst 1 000 kronor innan avdrag.

Hur förlängs och förnyas ett åtagande?

12 § [Ett åtagande som förlängs enligt x kap. x § förordningen (2022:XXX) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik förlängs i befintlig omfattning].

Ett åtagande för miljöersättningen för skötsel av våtmarker och dammar kan förnyas med fem år.

Hur kan åtaganden kombineras?

13 § Utöver vad som framgår av bilaga X i förordning (2022:XXX) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik framgår det av bilaga 1, dessa föreskrifter, vilka åtaganden från programperiod 2014-2022 som är möjliga att kombinera med åtaganden i strategisk plan 2023-2027.

Möjliga kombinationer inom miljöersättningen för skötsel av betesmarker och slätterängar framgår av bilaga 3 och 4.

När avslutas ett åtagande från programperiod 2014-2022 och ersätts med ett nytt åtagande i strategisk plan 2023-2027?

14 § Ett åtagande för miljöersättning skötsel av våtmarker från programperiod 2014-2022 omvandlas till ett nytt åtagande för skötsel av våtmarker och dammar i strategisk plan 2023-2027 med befintlig löptid och skötselvillkor för de ursprungliga våtmarkerna eller dammarna när lantbrukaren utökar sitt åtagande.

Hur får ett befintligt åtagande utökas?

15 § För skötsel av betesmarker och slätterängar, fäbodan och skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner är det möjligt att utöka ett åtagande med högst 10 procent mer areal inom befintlig åtagandeperiod. Detta gäller år två och tre av åtagandeperioden men från och med år fyra i åtagandeperioden ger en ökning av arealen ett nytt femårigt åtagande. [En ökning med mera areal samma år som ett åtagande förlängs ger ett nytt femårigt åtagande.]

16 § För skötsel av våtmarker och dammar ger en utökning med ny mark en ny åtagandeperiod. Utökning med mer mark innebär att åtagandets slutår skjuts fram men att varje enskild mark i åtagandet behåller sitt ursprungliga slutår.

17 § För hotade husdjursraser kan åtagandet utökas om lantbrukaren ansöker om utökning och samtidigt söker utbetalning för mer än 150 procent av sitt befintliga åtagande eller lägger till genbank för fjäderfä. En utökning av åtagandet ger ett nytt femårigt åtagande.

[Hur kan ett befintligt åtagande omvandlas?]

18 § [Ett åtagande för miljöersättningar kan i syfte att uppnå högre miljönytta enbart omvandlas till ett åtagande för skötsel av våtmarker och dammar. Villkoren i X kap. x § första förordningen (2022:XXX) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik ska vara uppfyllda.]

Vilket åtagande styr åtagandeperioden vid övertagande?

19 § Om övertagaren har ett åtagande eller har sökt ett åtagande i strategisk plan 2023-2027 och tar över ett åtagande från programperiod 2014-2022 för miljöersättning för skötsel av våtmarker och dammar, får övertagaren ett åtagande med åtagandeperiod, omfattning och villkor enligt strategisk plan 2023-2027 där de övertagna våtmarkerna eller dammarna behåller sin åtagandeperiod.

20 § Vid överlåtelse av ett åtagande för skötsel av betesmarker och slåtterängar, fäbodan, skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner samt hotade husdjursraser, där övertagaren har ett befintligt åtagande för ersättningsformen, får övertagaren ett åtagande med åtagandeperiod och villkor enligt åtagandet med längst åtagandeperiod.

Vid övertagande av ett åtagande för skötsel av våtmarker och dammar, där övertagaren har ett befintligt åtagande får övertagaren ett åtagande med åtagandeperiod enligt åtagandet med längst åtagandeperiod där de befintliga våtmarkerna och dammarna behåller sin åtagandeperiod.

Hur får ett befintligt åtagande anpassas?

21 § Om länsstyrelsen eller Jordbruksverket vid en kontroll eller på annat sätt fastställer att ett åtagandes omfattning skiljer sig från den omfattning sökanden angivit i sin ansökan om åtagande, ska stödmyndigheten anpassa åtagandets omfattning till de fastställda uppgifterna.

Hur får ett befintligt åtagande avslutas?

22 § Ett åtagande som minskas eller avslutas i förtid kan leda till återkrav för aktuella delar.

23 § Ett åtagande får minskas eller avslutas i förtid utan återkrav i följande fall.

1. Enligt x kap. x § förordningen (2022:XXX) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik.
2. om,
 - a) ett arrende eller ett avtal om nyttjanderätt inte kan förlängas,
 - b) marken, eller den ersättningsgrundande enheten, inte längre finns kvar i sökandens ägo på grund av försäljning,
 - c) marken, eller den ersättningsgrundande enheten, som berörs av åtagandet överläts och övertagaren inte tar över åtagandet.
3. Om sökanden upphör helt med jordbruksverksamhet.
4. Vid force majeure och exceptionella händelser enligt artikel 3 Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2021/2116 och enligt x kap. x § förordningen (2022:xxx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik.

24 § Om en revidering av nitratkänsligt område gör att marken som ingår i ett åtagande inte längre tillhör nitratkänsligt område ska ett åtagande för skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner ligga kvar tills åtagandeperioden är fullföljd. [Det är inte möjligt att förlänga den del av åtagandet som då inte längre ligger inom nitratkänsligt område.]

SJVFS Nummer

25 § För åtagande för miljöersättningarna för skötsel av betesmarker och slåtterängar, fäbodlar, skötsel av våtmarker och dammar samt skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner som avslutas i förtid och där 23 § inte kan tillämpas ska återkrav beräknas för den mark, i respektive ersättningsform, som tas bort enligt följande principer.

1. Om åtagandet avslutas efter att det första eller det andra året av åtagandeperioden fullgjorts ska återkrav göras för 100 procent av den utbetalda ersättningen.
2. Om åtagandet avslutas efter att det tredje året av åtagandeperioden fullgjorts ska återkrav göras för 50 procent av den utbetalda ersättningen.
3. Om åtagandet avslutas efter att det fjärde året av åtagandeperioden fullgjorts ska återkrav göras för 25 procent av den utbetalda ersättningen.

Enligt x kap. x§ förordningen (2022:XXX) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik ska åtagandet hävas för den areal som tagits bort om minskningen är så stor att den skulle äventyra syftet med åtagandet. I de fall hela åtagandet hävs ska återkrav beräknas på samma sätt som anges i punkterna 1-3 i denna paragraf.

Hur får ett åtagande minskas när det förlängs eller förnyas?

26 § [Ett åtagande som ska förlängas, får minskas till en mindre omfattning än det befintliga åtagandet.]

Ett åtagande för miljöersättningen för skötsel av våtmarker och dammar som förnyas får minskas till en mindre omfattning än det ursprungliga åtagandet. En sådan minskning av omfattningen av åtagandet är möjlig att göra under förutsättning att syftet med åtagandet inte äventyras.

[För miljöersättningarna för hotade husdjursraser gäller att en minskning av omfattningen endast är möjlig förutsatt att de tillämpliga villkoren i 23 § är uppfyllda.]

Utbetalning

Vad krävs för att få full utbetalning?

27 § För att vara berättigad till utbetalning av kompensationsstöd och miljöersättning för skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner ska lantbrukaren så eller plantera grödan senast den 30 juni ansökningsåret.

28 § Ersättning lämnas för vändtegar som hör till skiftet och som behövs för odlingen.

29 § Utbetalning av miljöersättning för skyddszoner mot vattenområden lämnas inte om produktvillkor för växtskyddsmedel som används på intilliggande åkermark kräver en skyddszon.

Innan lantbrukaren använder växtskyddsmedlet ska denne meddela länsstyrelsen att ansökan om utbetalning för skyddszonen dras tillbaka.

Hur får utbetalningar kombineras

30 § Utbetalning av ersättning enligt denna författning för skötsel våtmarker och dammar får kombineras med utbetalning av andra motsvarande ersättningar enligt förordningen (SJVFS 1995:133) om miljöstöd, förordningen (1997:1336) om

miljöstöd, samt förordningen (2015:406) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder inom samma företag men inte för samma mark.

Undantag

31 § Om det finns särskilda skäl kan Jordbruksverket medge undantag från 10, 11, 15, 16, 17, 19, 20, 25, och 27 §§ i detta kapitel.

2 KAP. SKALA FÖR AVDRAG PÅ GRUND AV VILLKORSFEL

Bestämmelser för alla villkor i alla ersättningsformer samt kompensationsstöd

1 § Reglerna i detta kapitel gäller avdrag på grund av villkorsfel och hel eller delvis hävning av åtaganden för samtliga ersättningar i dessa föreskrifter samt avdrag på grund av villkorsfel i kompensationsstödet.

2 § Om stödmyndigheten konstaterar att en lantbrukare inte följt ett villkor ska myndigheten göra ett avdrag från utbetalningen eller häva åtagandet helt eller delvis. Det framgår av 3-11 §§ i detta kapitel och i bilaga 2 hur stora avdragen ska vara samt när hel eller delvis hävning ska ske.

3 § Om det finns särskilda skäl kan stödmyndigheten medge undantag från bestämmelserna i det här kapitlet.

Allmänt råd till 3 §

Stödmyndigheten bör göra mindre villkorsavdrag eller inget avdrag alls om villkorsfelet beror på särskilda skäl.

Följande situationer kan till exempel vara särskilda skäl:

- 1. Extremt väder som inte är tillräckligt allvarligt för att vara force majeure så som regn under hela skördeperioden.*
- 2. Försenad sådd då grödan blivit förstörd och behöver sås om.*
- 3. Gröda som blivit uppäten eller förstörd av vilt på ett sätt som varit svårt att förebygga.*
- 4. Rovdjursangrepp som var svåra att förutse eller förebygga.*
- 5. Bekämpning av växt- eller djursjukdomar och invasiva arter.*
- 6. När det beräknade avdraget för igenväxning blir orimligt då marken där igenväxningen finns sammanfaller med den ytan som orsakar neddragning enligt pro rata.*

Om lantbrukaren själv meddelar myndigheten om villkorsfelet kan även det utgöra särskilda skäl för att göra mindre avdrag eller inget avdrag alls. Det gäller inte om lantbrukaren är informerad om en kommande kontroll.

Vad är ett upprepat fel?

4 § Stödmyndigheten ska bedöma om lantbrukaren har upprepat ett fel när följande förutsättningar är uppfyllda.

1. Felet konstaterades även det år som villkoret senast kontrollerades.
2. Stödmyndigheten meddelade lantbrukaren om det felet då.

SJVFS Nummer

3. Det är samma villkor som inte är uppfyllt. Felet behöver inte vara upprepat på samma mark eller djur.
4. Felet återkommer eller har inte åtgärdats under strategisk plan 2023-2027.

Dubbelt villkorsavdrag

5 § Om lantbrukaren upprepat ett villkorsfel enligt 4 § inom en ersättningsform eller inom kompensationsstödet ska stödmyndigheten göra ett dubbelt villkorsavdrag, under förutsättning att inget annat framgår av bilaga 2, för det konstaterade upprepade felet.

Hel eller delvis hävning av åtagande samt avdrag för kompensationsstödet

6 § För kompensationsstödet ska stödmyndigheten avslå ansökan om utbetalning om den konstaterar villkorsfel på 30 procent eller mer av den areal som ingår i ansökan om utbetalning.

För miljöersättningarna för skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner samt för skötsel av betesmarker och slåtterängar ska stödmyndigheten häva åtagandet om den konstaterar villkorsfel på 30 procent eller mer av den areal som ingår i åtagandet. Det gäller inte om marken är betad men inte tillräckligt väl avbetad för att uppfylla villkoren i 3 kap. 11 § punkt 2, 13 § punkt 2 eller 15 § punkt 2 eller enligt villkor i 3 kap. 18-30 §§.

7 § För miljöersättningen för hotade husdjursraser ska stödmyndigheten häva åtagandet om den konstaterar villkorsfel på 30 procent eller mer av djuren som ingår i ansökan om utbetalning. Antalet djur som berörs ska vara fler än tre. Om åtagandet innefattar genbank för fjäderfä ska åtagandet hävas om villkorsfel enligt 7 kap. 4 § konstateras på genbanken.

8 § För djurvälståndersättningarna för får eller saggor ska stödmyndigheten häva åtagandet om en lantbrukare har villkorsfel på fyra eller fler punkter enligt bilaga 2.

9 § För miljöersättningen skötsel av betesmarker och slåtterängar ska stödmyndigheten häva åtagandet för all mark inom en markklass på ett skifte om den konstaterar igenväxning på 30 procent eller mer av markklassarealen på skiftet.

10 § Om lantbrukaren har upprepat ett fel och felet är 20 procent eller mer av all konstaterad areal eller konstaterat antal djur inom ersättningsformen både det första året felet konstateras och det år man konstaterar en upprepning av samma fel ska stödmyndigheten häva åtagandet. Om felet uppgår till mer än 20 procent vid den andra kontrollen behöver det inte var fel på samma mark eller samma djur vid de två kontrollerna för att stödmyndigheten ska häva åtagandet.

11 § För miljöersättningen skötsel av betesmarker och slåtterängar ska stödmyndigheten, utöver vad som framgår av 10 §, häva åtagandet för all mark inom en markklass på ett skifte om den konstaterar upprepad igenväxning på 20 procent eller mer på samma skifte.

Minskning av ersättning vid villkorsfel på en viss areal eller ett visst antal djur

12 § Vid villkorsfel på en viss areal ska stödmyndigheten räkna ut storleken på avdraget på följande sätt:

1. Om en större areal konstateras på ett skifte än vad lantbrukaren har sökt utbetalning för ska mellanskillnaden kompensera för areal med villkorsfel på det skiftet.
2. Det procentuella avdraget av arealen på blocket på grund av pro rata-neddragning ska användas också vid beräkning av areal med villkorsfel på skiftet.

Villkorsavdrag får inte vara större än årets utbetalning av ersättning,

1. för skiftet eller
2. för den aktuella djurarten.

3 KAP. SKÖTSEL AV BETESMARKER OCH SLÅTTERÄNGAR

Vilka krav finns för att få ersättning för skötsel av betesmarker och slåtterängar?

1 § Första året marken ingår i ett åtagande för skötsel av betesmarker och slåtterängar i strategisk plan 2023-2027 ska den också omfattas av lantbrukarens ansökan om utbetalning. Följande år räcker det att skiften motsvarande 75 procent av befintlig åtagandareal ingår i ansökan om utbetalning. Varje enskilt skifte måste dock ingå i ansökan om utbetalning minst vartannat år.

2 § Lantbrukaren kan få ersättning för skötsel som bevarar och förstärker hävdberoende natur- och kulturmiljövärden i följande fastställda markklasser:

1. betesmarker och slåtterängar med allmänna värden,
2. betesmarker med särskilda värden,
3. slåtterängar med särskilda värden,
4. mosaikbetesmarker,
5. alvarbete,
6. skogsbete,
7. gräsfattiga marker.

Markklasserna kan inte överlappa varandra. Utöver dessa markklasser kan lantbrukare få ersättning för mark som saknar fastställd markklass men som uppfyller definitionen för betesmark eller definitionen för slåtteräng i 1 kap. 2 §. Skötseln ska utföras på samma mark under hela åtagandeperioden.

3 § Lantbrukaren kan inte få ersättning för mark som samtidigt får miljöersättning för fåbodar, eller miljöinvestering eller miljöersättning för restaurering av betesmark enligt förordningen (2015:406) om stöd för landsbygdsutvecklingsåtgärder eller stöd för restaurering som Naturvårdsverket hanterar.

Det är inte heller möjligt att få ersättning för skötsel på mark där länsstyrelsen bedömer att skötseln motverkar att syftet med stödet uppnås.

Vilka kriterier måste marken uppfylla för att kunna få en fastställd markklass?

4 § Stödmyndigheten fattar beslut om vilka marker som berättigar till ersättning samt fastställer markklassen. Följande ska framgå:

1. En motivering med beskrivning till vilken markklass skiftet ska ha.
2. En bestämd markklass med en yta och areal.

SJVFS Nummer

5 § För att marken ska uppfylla kriterierna för de fastställda markklasserna betesmarker med särskilda värden, slåtterängar med särskilda värden eller mosaik-betesmarker krävs att:

1. Den aktuella definitionen i 1 kap. 2 § är uppfylld.
2. Marken har höga kulturvärden kopplade till odlingslandskapet eller höga naturvärden som visar på långvarig slåtter- eller beteshävd.
3. Om marken har värden som är kopplade till fältskiktet får den endast i liten grad vara påverkad av gödsling eller andra produktionshöjande åtgärder. Om marken däremot har värden som är kopplade till annat än fältskiktet får den inte vara starkt påverkad av gödsling eller andra produktionshöjande åtgärder.

6 § För att marken ska uppfylla kriterierna för de fastställda markklasserna alvarbete, skogsbete eller gräsfattiga marker krävs att den aktuella definitionen 1 kap. 2 § är uppfylld.

7 § För att marken ska uppfylla kriterierna för den fastställda markklassen betesmarker och slåtterängar med allmänna värden krävs att marken uppfyller definition för betesmark eller definitionen för slåtteräng enligt 1 kap. 2 § samt inte uppfyller kriterierna för betesmark med särskilda värden eller slåtteräng med särskilda värden enligt 5 §.

Vilka åtgärder får inte utföras på marken?

8 § På skifte som ingår i ett åtagande för skötsel av betesmarker och slåtterängar är det inte tillåtet att:

1. använda växtskyddsmedel,
2. gödsla,
3. jordbearbeta,
4. göra insådd, annat än när stödmyndigheten på förhand godkänner det,
5. bedriva täkt av sten eller jord,
6. genomföra åtgärder som riskerar att skada fornlämningar eller värdefulla landskapselement enligt bilaga 5, och
7. vidta andra åtgärder som kan skada natur- och kulturvärden på skiftet.

Skötsel

9 § Det finns två nivåer av åtagande. Länsstyrelsen kan besluta om ett åtagande på åtagandenivån allmän skötsel eller om ett åtagande på åtagandenivån särskild skötsel.

Allmän skötsel

10 § Länsstyrelsen kan besluta om ett åtagande på åtagandenivån för allmän skötsel om lantbrukaren har ansökt om ett åtagande för skötsel av betesmarker och slåtterängar och om marken har en fastställd markklass som är betesmarker och slåtterängar med allmänna värden, betesmarker med särskilda värden eller slåtteräng med särskilda värden. Detta är även möjligt om marken uppfyller definitionen för betesmark eller definitionen för slåtteräng enligt 1 kap. 2 §, men saknar fastställd markklass.

11 § För att lantbrukaren ska få ersättning för allmän skötsel ska marken skötas på följande sätt:

1. Träd och buskar av igenväxningskaraktär ska hållas borta under hela åtagandeperioden.
2. Marken ska varje år skötas så att ingen skadlig ansamling av förna sker.
3. Betesmarker ska varje år betas av. Det ska vara genomfört vid växtsäsongens slut, dock senast den 31 oktober. Från och med år två i åtagandet får bete vartannat år ersättas med slätter om det utförs på ett sådant sätt att växtmassan inte finfördelas. Slåttern ska då ske under perioden 1 juli till och med 31 oktober och skörden ska tas bort.
4. Slätterängar ska varje år slås på ett sådant sätt att växtmassan inte finfördelas. Slåttern ska ske under perioden 1 juli till och med 31 oktober och skörden ska tas bort.

Det är möjligt att göra undantag från punkt 2, 3 och 4 om den enskilda marken inte finns med i en ansökan om utbetalning och om villkoren 1 § är uppfyllda.

Särskild skötsel

12 § Länsstyrelsen kan besluta om ett åtagande på åtagandenivån för särskild skötsel om lantbrukaren har ansökt om det och om marken har en fastställd markklass som är betesmarker med särskilda värden, slätterängar med särskilda värden, skogsbete, alvarbete, mosaikbetesmarker eller gräsfattiga marker.

Vad krävs för att få ersättning för särskild skötsel för betesmarker med särskilda värden och slätterängar med särskilda värden?

13 § För att lantbrukaren ska få ersättning för särskild skötsel för betesmarker med särskilda värden och slätterängar med särskilda värden ska marken skötas på följande sätt:

1. Träd och buskar av igenväxningskaraktär ska hållas borta under hela åtagandeperioden.
2. Marken ska varje år skötas så att ingen skadlig ansamling av förna sker.
3. Betesmarken ska varje år betas av. Det ska vara genomfört vid växtsäsongens slut, dock senast den 31 oktober. Från och med år två i åtagandet får bete ersättas med slätter vartannat år om det utförs på ett sådant sätt att växtmassan inte finfördelas. Slåttern ska då ske under perioden 1 juli till och med 31 oktober och skörden ska tas bort.
4. Slätterängen ska varje år slås på ett sådant sätt att växtmassan inte finfördelas. Slåttern får starta tidigast den 1 juli och skörden ska tas bort. Slätterängen ska fagas varje år.

Det är möjligt att göra undantag från punkt 2, 3 och 4 om den enskilda marken inte finns med i en ansökan om utbetalning och om villkoren i 1 § är uppfyllda.

I 14 § finns ytterligare villkor som gäller för betesmarker och slätterängar med särskild skötsel.

14 § Utöver skötselvillkoren i 13 § ska lantbrukaren även sköta marken enligt de särskilda villkor som gäller för respektive markklass.

1. För betesmark med särskilda värden gäller villkor för reglering av tillskottsfodring på betesmark. Som tillskottsfodring räknas extra utfodring

SJVFS Nummer

på betesmark. Övergångsutfodring under två veckor vid utsläpp på våren och inför installering om hösten på mindre känsliga delar av marken räknas inte som tillskottsfodring. Kalv- och lammgömmor samt salt- och mineralstenar som ställs ut på mindre känsliga delar räknas inte heller som tillskottsfodring.

2. För slåtteräng med särskilda värden gäller villkor för reglering av tillskottsfodring på slåtteräng. Som tillskottsfodring räknas extra utfodring av betesdjur som efterbetar slåtterängen. Kalv- och lammgömmor samt salt- och mineralstenar som ställs ut på mindre känsliga delar räknas inte som tillskottsfodring.
3. För slåtterängar med särskilda värden gäller villkor för när slåttern ska vara utförd. Slåttern ska vara utförd senast den 30 september.

Vilken skötsel krävs för att få ersättning för särskild skötsel för skogsbete, alvarbete, mosaikbetesmarker och gräsfattiga marker?

15 § För att lantbrukaren ska få ersättning för särskild skötsel för skogsbete, alvarbete, mosaikbete och gräsfattiga marker krävs att marken sköts på följande sätt:

1. Träd och buskar av igenväxningskaraktär ska hållas borta under hela åtagandeperioden.
2. Marken ska varje år betas av så att det finns en tydlig betespåverkan över hela skiftet och så att ingen skadlig ansamling av förna sker. Detta ska vara genomfört vid växtsäsongens slut, dock senast den 31 oktober. Länsstyrelsen får besluta att bete kan ersättas med slåtter om den utförs på ett sådant sätt att växtmassan inte finfördelas. Slåttern ska då ske under perioden 1 juli till 31 oktober och skörden ska tas bort.

Det är möjligt att göra undantag från punkt 2 om marken inte finns med i en ansökan om utbetalning och om villkoren i 1 § är uppfyllda.

16 § Utöver skötselvillkoren i 15 § ska lantbrukaren även sköta marken enligt de särskilda skötselvillkor som gäller för markklassen:

1. För skogsbete gäller villkor om vegetationens utseende. Skogsbetet ska skötas med plock- och luckhuggning så att dess ålders- och artsammansättning av träd och buskar bevaras, samt att gräs, ris och örter som djuren äter gynnas. Föryngring får endast ske genom självföryngring.
2. För mosaikbete gäller villkor om reglering av tillskottsfodring på betesmark. Som tillskottsfodring räknas extra utfodring på betesmark. Övergångsfodring under två veckor vid utsläpp på våren och inför installering om hösten på mindre känsliga delar av marken räknas inte som tillskottsfodring. Kalv- och lammgömmor samt salt- och mineralstenar som ställs ut på mindre känsliga delar räknas inte heller.

Undantag

Vilka undantag finns?

17 § För samtliga marker som ger rätt till ersättning för skötsel av betesmarker och slåtterängar får länsstyrelsen besluta om:

1. Undantag från förbudet mot att använda växtskyddsmedel, enligt 8 § om detta krävs för att bekämpa växtsjukdomar och invasiva arter som hotar att skada områdets natur- och kulturmiljövärden.

2. Undantag från förbudet mot att utföra åtgärder som riskerar att skada landskapselement samt natur- och kulturvärden på marken, enligt 8 §, om föreskrifter har beslutats eller beslut har fattats om förebyggande åtgärder enligt epizootilagen (1999:657). Av samma anledning får länsstyrelsen även ett enskilt år besluta om undantag från att marken varje år ska betas av så att ingen skadlig ansamling av förna sker enligt 11, 13 och 15 §§.
3. Undantag från att marken måste skötas varje år så att ingen skadlig ansamling av förna sker, genom bete eller slåtter, enligt 11, 13 och 15 §§, om exceptionella väderleksförhållanden eller högt vattenstånd gör det omöjligt att sköta marken enligt regelverket. Utbetalning av ersättning får i detta fall anpassas efter den skötsel som varit möjlig att genomföra.
4. Att tillåta markstörning, gödsling, täkt av sten eller jord, enligt 8 §, eller andra åtgärder om det sker med syfte att bevara eller utveckla natur- och kulturvärden i området.
5. Undantag från kravet att igenväxning ska hållas borta, enligt 11, 13 och 15 §§, om det görs för att stärka artbeståndet av en hotad eller skyddad art, under förutsättning att syftet med stödet ändå uppnås. Till hotade arter räknas arter på Artdatabankens rödlista i någon av kategorierna sårbar, starkt hotad eller akut hotad. Till skyddade arter räknas arter markerade med B eller N i bilaga 1 till Artskyddsförordningen (2007:845).

För blötare slåtterängar som ingår i ett åtagande kan länsstyrelsen besluta om undantag, när det gäller i vilken omfattning skörden ska tas bort, om det ökar miljönyttan eller om det är mycket svårt att föra bort skörden. Det samma gäller för slåtterängar som även ingår i ett åtagande för skötsel av våtmarker och dammar.

Komplement till miljöersättning för skötsel av betesmarker och slåtterängar

18 § Länsstyrelsen kan besluta om ersättning för komplementen manuell slåtter, efterbete, höhantering och svårtillgängliga platser. Komplementen ska syfta till att bevara och förstärka naturvärden. Länsstyrelsen fastställer komplementens omfattning.

Manuell slåtter

Vad kan man få ersättning för?

19 § Länsstyrelsen kan besluta om ersättning för komplementet manuell slåtter om marken har markklassen slåtterängar med särskilda värden och ett åtagande för särskild skötsel. Dessutom ska minst ett av följande kriterier vara uppfyllt:

1. Slåtterängen har naturvärden som kan ta skada av andra metoder än manuell slåtter, eller
2. Det är inte möjligt att sköta slåtterängen med andra metoder än manuella på grund av att marken är stenbunden, trädrik, blöt, sluttande eller känslig.

Vilken skötsel krävs?

20 § Slåttern ska ske med lie, motormanuell minislåtterbalk eller andra motormanuella metoder med klippande eller skärande resultat. Högst 25 procent av marken får slås med traktorburen slåtterbalk.

SJVFS Nummer

21 § Det är marken inte finns med i en ansökan om utbetalning och villkoren i 1 § är uppfyllda behöver inte slåttarna utföras.

Efterbete

Vad kan man få ersättning för?

22 § Länsstyrelsen kan besluta om ersättning för komplementet efterbete om marken har markklassen slåtterängar med särskilda värden och ett åtagande för särskild skötsel.

Vilken skötsel krävs?

23 § Slåtterängen ska efterbetas efter att ängen har slåtrats och skörden förts bort. Senast den 31 oktober ska återväxten vara avbetad så att ingen skadlig ansamling av förna sker.

24 § Det är marken inte finns med i en ansökan om utbetalning och villkoren i 1 § är uppfyllda behöver inte efterbetet utföras.

Höhantering

Vad kan man få ersättning för?

25 § Länsstyrelsen kan besluta om ersättning för komplementet höhantering om marken har markklassen slåtterängar med särskilda värden och ett åtagande för särskild skötsel.

Vilken skötsel krävs?

26 § Efter slåttarna ska höet torka på slåtterängen innan det förs bort. Torkningen av höet ska ske antingen genom hässjning eller genom vändning.

27 § Det är marken inte finns med i en ansökan om utbetalning och villkoren i 1 § är uppfyllda behöver inte höhanteringen utföras.

Svårtillgängliga platser

Vad kan man få ersättning för?

28 § Länsstyrelsen kan besluta om ersättning för komplementet svårtillgängliga platser om marken är belägen på en ö utan fast landförbindelse eller på svåråtkomliga platser i väglöst land samt har ett åtagande för särskild skötsel på mark med någon av följande markklasser:

1. betesmarker med särskilda värden,
2. mosaikbetesmarker,
3. alvarbete,
4. skogsbete,
5. gräsfattiga marker.

Ersättning får även lämnas för skötsel av svåråtkomliga slåtterängar med särskilda värden i väglöst land.

Vilken skötsel krävs?

29 § För att få ersättning ska de villkor som anges för aktuell markklass i detta kapitel vara uppfyllda.

30 § Det är marken inte finns med i en ansökan om utbetalning kan lantbrukaren inte få någon utbetalning för komplementet. Detta gäller även om villkoren i 1 § är uppfyllda.

4 KAP. FÄBODAR

Vilka krav finns för att få ersättning för fäbodar?

1 § Lantbrukaren kan få ersättning för att bevara miljön runt fäboden. Minsta tillåtna åtagande för fäbodar är en godkänd fäbod i bruk och sex hektar sammanhängande fäbodbete per fäbod. För att berättiga till ett åtagande måste marken vid varje fäbod betas med minst 1,2 djurenheter per år av djurarterna nötkreatur, får eller get.

2 § För att länsstyrelsen ska kunna fastställa en godkänd fäbod i bruk ska följande krav vara uppfyllda:

1. fäboden innehåller minst en byggnad i traditionell stil med fungerande permanent tak. Byggnaden ska vara ursprunglig, restaurerad eller återuppbyggd,
2. fäboden har historiskt brukats som fäbod,
3. byggnader på fäboden används inte som permanentbostad och fäboden är tydligt avgränsad från hemgården både geografiskt och funktionsmässigt,
4. fäboden uppfyller de särskilda kriterierna för fäbod som länsstyrelsen fastställer, och
5. djuren vistas inte på fäboden eller fäbodbetet tidigare än 1 maj eller senare än 31 oktober.

När ett flerfäbodssystem som är godkänt av länsstyrelsen tillämpas är kriterierna de samma både för huvudfäboden och kompletterande fäbodar.

3 § Länsstyrelsen fastställer arealen för samtliga skiften med fäbodbete. Åtagandearalen måste vara minst sex hektar sammanhängande fritt bete eller bete i storhågn per fäbod. Dessutom får den inte vara större än:

1. antal djurenheter på fäboden, eller i flerfäbodsystemet, det första året i åtagandet multiplicerat med fem hektar,
2. den tillgängliga fäbodbetesarealen per fäbod,
3. det antal djurenheter länsstyrelsen eventuellt beslutat att det maximalt får vara per fäbod, eller flerfäbodssystem, multiplicerat med fem hektar.

Dessutom ska länsstyrelsen ta hänsyn till fäbodens traditionella användning samt andra uppgifter som har betydelse för åtagandet och som framgår av länets handlingsplan. Vidare ska länsstyrelsen ta hänsyn till vilket område som används till bete av djuren vid fäboden.

4 § Länsstyrelsen ska även fastställa om marken har markklassen fäbodbete som berättigar till gårdsstöd och kompensationsstöd eller fäbodbete som inte berättigar till gårdsstöd och kompensationsstöd. Följande ska även framgå:

SJVFS Nummer

1. En motivering med beskrivning till vilken markklass skiftet ska ha.
2. En bestämd markklass med en yta och areal.

Vilka åtgärder får inte utföras på marken?

5 § På skifte som omfattas av åtagande för fäbodar är det inte tillåtet att:

1. använda växtskyddsmedel,
2. gödsla,
3. jordbearbeta,
4. göra insådd, annat än när stödmyndigheten på förhand godkänner det,
5. bedriva täkt av sten eller jord,
6. genomföra åtgärder som riskerar att skada fornlämningar eller värdefulla landskapselement enligt bilaga 5, och
7. vidta andra åtgärder som kan skada natur- och kulturvärden på skiftet.

Vilka villkor ställs på fäbodens skötsel?

6 § Åtagandearalen ska varje år betas med ett betestryck på minst 0,2 djurenheter per hektar. De tillåtna djurslagen är nötkreatur, får, get och häst. Djuren ska vistas vid fäboden minst två månader under fäbodsäsongen eller den tid som länsstyrelsen fastställer. Vid flerfäbodsystem ska djur vistas vid alla ingående fäbodar minst två månader under fäbodsäsongen eller den tid som länsstyrelsen fastställer. Vid flerfäbodsystem kan länsstyrelsen även bestämma under vilken period djuren ska vistas vid vilken fäbod. Ett djur kan endast tillgodoräknas en fäbod per säsong.

7 § Länsstyrelsen kan besluta om undantag från hur länge djuren ska vistas vid fäboden i följande fall:

1. I de fall djuren under en period efterbetar slåtterängar som ligger vid fäboden.
2. I de fall djuren på grund av särskilda skäl inte bör vistas på fäboden under delar av säsongen.

Utbetalning av ersättning får i dessa fall anpassas efter den skötsel som varit möjlig att genomföra.

8 § Utöver skötselvillkoret i 6 § ska lantbrukaren även sköta fäbodbetet enligt de av följande särskilda skötselvillkor som länsstyrelsen fastställt:

1. reglering av tillskottsutfodring av betesdjur,
2. när på året bete ska ske,
3. hur många djurenheter samt djur av respektive djurslag som är tillåtna att finnas vid fäboden,
4. reglering av bete med vissa djurarter.

Länsstyrelsen ska precisera tillämpningen av de särskilda skötselvillkoren för den enskilda marken.

Vilka undantag finns?

9 § För samtliga marker som ger rätt till ersättning för fäbodbete får länsstyrelsen besluta om:

1. Undantag från förbudet mot att använda växtskyddsmedel, enligt 5 § om det krävs för att bekämpa växtsjukdomar och invasiva arter som hotar att skada områdets natur- och kulturmiljövärden.

2. Undantag från förbudet mot att utföra åtgärder som riskerar att skada biotopskyddade landskapselement samt natur- och kulturvärden på marken enligt 5 § om föreskrifter har beslutats eller beslut har fattats om förebyggande åtgärder enligt epizootilagen (1999:657). Av samma anledning får länsstyrelsen även ett enskilt år besluta om undantag från kravet på betestryck enligt 6 §.
3. Undantag från kravet på betestryck i 6 § om exceptionella väderleksförhållanden eller högt vattenstånd gör det omöjligt att sköta marken enligt regelverket. Utbetalning av ersättning får i detta fall anpassas efter den skötsel som varit möjlig att genomföra.
4. Att tillåta markstörning, gödsling, täkt av sten eller jord enligt 5 § eller andra åtgärder om det sker med syfte att bevara natur- och kulturvärden i området.

Komplementet särskild skötsel av fåbodbete

Vad kan man få ersättning för?

10 § Länsstyrelsen kan besluta om ersättning för komplementet särskild skötsel av fåbodbete om det finns ett åtagande för fåbodbete på marken och följande förutsättningar är uppfyllda:

1. marken ska ha natur- och eller kulturvärden knutna till långvarig fåboddrift som gynnas av den särskilda skötseln. Dessa värden kräver särskild skötsel enligt minst ett av villkoren enligt 11 §,
2. marken ska vara öppen fåbodvall eller bestå av fåbodskog. I fåbodskogen ska trädbeståndet till övervägande del vara spontant uppkommet och ha inslag av gamla träd eller på annat sätt visa på lång kontinuitet i trädskiktet. Beståndet ska även sakna påtagliga indikationer på trakthyggesbruk,
3. marken uppfyller de särskilda kriterierna för komplementet som länsstyrelsen fastställt, och
4. ett eller flera av skötselvillkoren i 11 § ska vara fastställda.

Länsstyrelsen fastställer omfattning och villkor för komplementet.

Vilken skötsel krävs?

11 § Lantbrukaren ska sköta fåbodbetet enligt de av följande skötselvillkor som länsstyrelsen fastställt i 10 §:

1. villkor för vegetationens utseende,
2. villkor för skötsel och underhåll av värdefulla landskapselement,
3. villkor för användande och synliggörande av fåbodstigar,
4. villkor för att träd och buskar av igenväxningskaraktär ska tas bort senast 31 oktober första stödåret och därefter hållas borta under hela åtagandeperioden.

5 KAP. SKÖTSEL AV VÅTMARKER OCH DAMMAR

Vilka förutsättningar gäller för att få ett åtagande för skötsel av våtmarker och dammar?

SJVFS Nummer

1 § För att lantbrukaren ska få ett åtagande för skötsel av våtmarker och dammar ska länsstyrelsen:

1. godkänna våtmarken eller dammen och
2. fastställa den areal som kräver skötsel och underhåll.

Detta ska ske senast sista ändringsdag det år ansökan om åtagande för skötsel av våtmark eller damm avser.

För åtaganden som följer direkt på ett åtagande inom någon av de tidigare miljöersättningsarna för våtmarker och dammar räknas marken som godkänd genom det tidigare åtagandet och genom att villkoren enligt punkt 2 kan fastställas på nytt efter sista ändringsdag.

Vad gäller för att länsstyrelsen ska godkänna våtmarken eller dammen?

2 § Länsstyrelsen ska godkänna våtmarken eller dammen för miljöersättningen om den är en godkänd miljöinvestering eller investering. Länsstyrelsen ska också godkänna en våtmark eller damm som inte är anlagd eller restaurerad med investering, men som motsvarar de krav som ställs på en investering när det gäller:

1. omfattning och placering,
2. målet för åtgärderna,
3. vilka metoder eller material som ska användas, samt
4. eventuella övriga villkor för projektet.

Vad innehåller åtagandet?

3 § När länsstyrelsen beslutar om åtagande för skötsel av våtmarker och dammar ska följande framgå:

1. vilken areal som åtagandet omfattar,
2. om våtmarken eller dammen är anlagd eller restaurerad med syftet näringsrening, biologisk mångfald eller en kombination av dessa,
3. vilken del av våtmarken eller dammen som tillhör ägoslaget våtmark och vilken del av våtmarken som tillhör ägoslaget betesmark, om det är aktuellt
4. vilka förbud som gäller och om länsstyrelsen beviljat något undantag, samt
5. vilka skötselvillkor som gäller, inklusive särskilda skötselvillkor när det är aktuellt.

Vilka förbud gäller?

4 § På mark som omfattas av åtagande för skötsel av våtmarker och dammar är det inte tillåtet att:

1. sprida gödselmedel,
2. använda växtskyddsmedel,
3. utfodra fisk, kräftor eller andra djur,
4. sätta ut fisk, kräftor eller andra djur,
5. sprida kalk och
6. förstöra eller ta bort våtmarker eller dammar, som ingår i åtagandet.

Länsstyrelsen får besluta om undantag från förbud enligt punkterna 3 - 5 om det sker för att ytterligare förstärka syftet med våtmarken eller dammen. Länsstyrelsen får besluta om undantag från förbud enligt punkterna 2 - 5 vid bekämpning av

växtsjukdomar och invasiva arter som hotar att skada områdets natur- och kulturmiljövärden.

Vilka skötselvillkor gäller?

5 § För att få ersättning ska lantbrukaren sköta våtmarken eller dammen på följande sätt:

1. dammvallar, brunnar och övriga anläggningar ska underhållas så att deras funktion består under hela åtagandeperioden.
2. vegetation som riskerar att försämma våtmarkens eller dammens funktion ska tas bort.

6 § Utöver skötselvillkoren i 5 § ska lantbrukaren även sköta våtmarken eller dammen enligt de av följande särskilda skötselvillkor som länsstyrelsen fastställt:

1. förbud mot att tömma våtmarken helt,
2. hur vattennivån får variera,
3. villkor för hänsyn till växt- och djurliv,
4. villkor för bete och slätter,
5. hur omgivande anläggningar och bebyggelse får uppföras.

Länsstyrelsen får precisera tillämpningen av de särskilda skötselvillkoren för den enskilda våtmarken eller dammen.

Länsstyrelsen får även besluta att villkor som kommer från slutbesiktningen av miljöinvestering eller beslut om stöd för investeringen ska gälla för åtagandet för skötsel av våtmarker och dammar.

6 KAP. SKYDDSZONER MOT VATTENOMRÅDEN OCH ANPASSADE SKYDDSZONER

Vilka krav finns för att få ersättning för skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner?

1 § Det är möjligt att få ersättning för skyddszon mot vattenområde och anpassad skyddszon i enlighet med x kap. xx §§ förordningen (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik.

Lantbrukare kan få ersättning om de anlägger eller har skyddszoner i nitratkänsliga områden och sköter dessa enligt villkoren under åtagandeperioden. Med nitratkänsliga områden avses de områden som anges som känsliga i 2 § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket vad avser växtnäring. Med vattenområde avses samma definition som i 11 kap. 2 § miljöbalken⁹.

Ett skifte som har åtagande för skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner kan inte samtidigt användas för att uppfylla villkor om obrukade fältkanter enligt x kap. x § i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2022:XX) om direktstöd och grundvillkor.

2 § Första året i åtagandeperioden ska hela åtagandearealen omfattas av lantbrukarens ansökan om utbetalning.

⁹ Miljöbalk (1998:808)

SJVFS Nummer

Vad krävs för att få ett åtagande för skyddszoner?

3 § Utöver vad som framgår av x kap. x § förordningen (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik ska varje enskild skyddszon vara minst 100 kvadratmeter.

4 § Utöver vad som framgår av x kap. x § förordningen (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik, får det för skyddszoner mot vattenområden inte finnas skog mellan skyddszonen och vattenområdet. Däremot får det finnas spridda träd och buskar.

Skyddszon mot vattenområde ska vara minst 6 meter bred och högst 10 meter bred.

5 § Enligt x kap. x § förordningen (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik är det möjligt att få ett åtagande för anpassade skyddszoner på åkermark där det finns risk för erosion och ytavrinning. Om kriterierna för skyddszon mot vattenområde i 4 § är uppfyllda är det inte möjligt att få ett åtagande för anpassad skyddszon på mark när det finns risk för erosion eller ytavrinning.

Utöver vad som framgår i x kap. x § i förordningen (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik ska länsstyrelsen fatta beslut om vilka marker som berättigar till ersättning för anpassade skyddszoner samt fastställa skyddszonens areal och placering.

Allmänt råd till 5 §

Lämplig mark för anpassad skyddszon kan vara i anslutning till ytvattenbrunnar, i svackor på åkermark eller mark med större lutning där erosion och ytavrinning ofta förekommer.

Vilka krav finns vid anläggning av skyddszoner?

6 § Lantbrukaren ska anlägga skyddszonen senast det datum som framgår av 1 kap. 27 §, dessa föreskrifter, det första året i åtagandeperioden. Skyddszoner som redan är etablerade vid åtagandeperiodens början omfattas inte av kravet på sådd.

Växtligheten på skyddszonen ska bestå av vallgräs eller vallgräs i blandning med vallbaljväxter. Högst 15 viktprocent av utsädesblandningen får utgöras av vallbaljväxter. En insektsfrämjande fröblandning kan blandas in vid sådd. Sådd ska ske med en för arten och syftet med odlingen normal utsädesmängd.

Vilka villkor ställs på skyddszonens skötsel?

7 § Växtligheten på skyddszonen är godkänd om den utgörs av vallgräs eller vallgräs i blandning med vallbaljväxter. Dessutom får smalbladiga gräs och örter också ingå.

8 § På skyddszonen är det inte tillåtet att:

1. använda växtskyddsmedel och
2. gödsla.

9 § Skyddszonen får betas under hela betessäsongen. Skyddszonen får slås av och skördas innan den 1 april och efter den 30 juni. Den avslagna växtligheten ska föras bort om det bedöms att den kan skada växtligheten på skyddszonen.

Om växtligheten på skyddszonen riskerar att skada närbelägen utsädesodling genom oönskad pollinering får lantbrukaren slå av växtligheten på skyddszonen under hela året.

10 § Växtligheten på skyddszonen ska hållas i fullgott skick samt fri från skador. Vid dikning eller underhåll av diken och dränering får dock jordmassor läggas på skyddszonen. Vid täckdikning av ett intilliggande skifte får skyddszonen brytas igenom. Jordmassorna ska vara bortförda och skyddszonens växtlighet reparerad senast det datum som framgår av 1 kap. 27 § dessa föreskrifter.

11 § En skyddszon ska ligga obruten på samma mark under hela åtagandeperioden. Länsstyrelsen får dock i samband med en kontroll besluta att lantbrukaren ett enstaka år under åtagandeperioden får bryta och lägga om skyddszonen för att få en fullgod växtlighet. Om brytning och anläggning av ny växtlighet sker på skyddszonen ska detta ske under samma stödår och innan sista sådatum.

12 § Det sista året i åtagandeperioden får skyddszonen brytas tidigast den 10 oktober, utom i Blekinge, Skåne och Hallands län, där skyddszonen får brytas tidigast den 20 oktober.

Vilket undantag finns?

13 § Länsstyrelsen får besluta om undantag från villkoret att växtligheten inte får slås av tidigare än den 30 juni, enligt 9 § om det krävs för att bekämpa invasiva arter på skyddszonen.

7 KAP. HOTADE HUSDJURSRASER

Vilka krav finns för att få ersättning för hotade husdjursraser?

1 § Utöver vad som framgår av x kap. x och x §§ förordningen (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik ska den sökande ha sin besättning eller genbank för fjäderfä ansluten till härstamningskontroll godkänd av Jordbruksverket och följa de regler som gäller för årlig rapportering till respektive härstamningskontroll. Besättningen eller genbanken ska vara ansluten senast sista ansökningsdag. Genbanken är ansluten till härstamningskontroll (genbanksförening) genom genbankskontrakt. De villkor som genbankskontraktet vid anslutningen omfattar är de villkor som under åtagandeperioden berättigar till anslutning till genbanksföreningen.

Vilka krav finns för åtagandet?

2 § För djurarterna nötkreatur, svin, får och getter gäller att storleken på åtagandet är det antal djurenheter den sökande har sökt utbetalning för det första året i åtagandeperioden.

Den sökande ska varje år under åtagandeperioden hålla djuren enligt villkoren för ersättningen och söka utbetalning på det antal djurenheter som motsvarar minst 50 procent av åtagandet och högst 150 procent av åtagandet.

3 § För djurarter av fjäderfä gäller att storleken på åtagandet är det antal genbanker den sökande har sökt utbetalning för det första året i åtagandeperioden.

SJVFS Nummer

Den sökande ska varje år under åtagandeperioden hålla djuren enligt villkoren för ersättningen och söka utbetalning för det antal genbanker som ingår i åtagandet.

Vilka krav finns för besättningen?

4 § Hondjur, inklusive hondjur i genbank för fjäderfä, som omfattas av ansökan om utbetalning får endast ha avkomma av samma ras som hondjuret under det år som hondjuret eller genbanken ingår i ansökan.

5 § Kastrerade djur berättigar inte till ersättning.

Vilka krav gäller under hållandeperioden?

6 § Hållandeperioden för får, getter, svin och genbank för fjäderfä är 60 dagar.

7 § Under hållandeperioden är det möjligt att byta ut de får, getter och svin, som den sökande har angivit i ansökan om utbetalning, mot andra ersättningsberättigande får, getter eller svin. Bytet ska göras inom 10 dagar från det att de utbytta djuren togs från företaget. Den sökande ska meddela Jordbruksverket inom 5 arbetsdagar att ett byte av djur har skett. Antalet djurenheter får genom bytet inte bli mindre än det som angivits i ansökan om utbetalning.

Vilka villkor gäller för renrasighet för varje djur?

8 § De djur som tidigare har ingått i någon av ersättningarna för hotade husdjursraser berättigar även fortsättningsvis till ersättning.

För de djur som tidigare inte har ingått i ersättningen ska den sökande styrka renrasighet med härstamningsuppgifter från godkänt härstamningsregister eller genbanksförening.

9 § Med renrasiga djur menas djur vilka har känd härstamning av samma ras i minst fyra generationer eller tillbaka till founders. Founders är djur från ursprungsbesättningen eller besättningarna.

Vilka djur kan ingå i ansökan om utbetalning?

10 § Det är enbart de djur som ingår i besättningens bevarande- eller avelsarbete som ger rätt till ersättning. Åldersvillkoret för galtar i x kap. x § förordning (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik ska vara uppfyllt senast under hållandeperioden. Åldersvillkoret för nötkreatur i x kap. x § förordning (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik ska vara uppfyllt senast under räkningsperioden.

Får, getter och gyltor ska vara födda senast året före ansökningsåret och ska senast under ansökningsåret sättas i avel för att berättiga till ersättning. Detta framgår av x kap. x § förordning (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik.

Hur beräknas antalet nötkreatur?

11 § Uppgifter om nötkreatur som ska utgöra underlag för utbetalning av ersättning hämtas ur det Centrala nötkreatursregistret (CDB).

Räkningsperioden löper från och med den 1 augusti året före det år ansökan avser till och med den 31 juli ansökningsåret.

12 § Den sökande får bara tillgodoräkna sig de nötkreatur som finns redovisade på anläggningen och som är anmälda till CDB.

Ett djur får endast tillgodoräknas en sökande vid ett och samma räkningstillfälle. Den dag ett djur rapporteras ut från en anläggning anses djuret tillhöra den utrapporterande anläggningen.

Under förutsättning att det inte beror på den sökande kan stödmyndigheten medge att ett djur som inte är anmält till CDB får räknas, om det finns särskilda skäl.

8 KAP. DJURVÄLFÄRDSERSÄTTNING FÖR FÅR

Vilka krav finns för att få djurvälståndersättning för får?

1 § Utöver vad som framgår av x kap. xx §§ förordning (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik ska den sökande

1. under hållandeperioden hålla det antal får som ingår i ansökan om utbetalning,
2. under hela året som ansökan om åtagandet gäller hålla minst ett får, och
3. sköta fåren i besättningen enligt villkoren i 4-15 §§.

Samtliga anläggningar där fåren hålls under hållandeperioden ska dokumenteras i stalljournalen.

Vilka krav gäller under hållandeperioden?

2 § Hållandeperioden för ersättningen är 60 dagar.

3 § Under hållandeperioden är det möjligt att byta ut enskilda får mot andra ersättningsberättigande får. Bytet ska göras inom 10 dagar från det att det utbytta djuret togs från företaget. Antalet djurenheter får genom bytet inte bli mindre än det som angivits i ansökan om utbetalning.

4 § För att ge rätt till ersättning ska de får som den sökande söker ersättning för, senast under hållandeperioden, vara satta i avel eller vara äldre än ett år.

Vilka krav gäller för en produktionsplan?

5 § Den sökande ska ha en dokumenterad och uppdaterad produktionsplan som omfattar genomförda och planerade aktiviteter under det år ansökan gäller. Produktionsplanen ska vara upprättad senast sista ansökningsdag och ska kunna visas vid kontroll enligt 14-15 §§.

6 § Produktionsplanen enligt 5§ ska innehålla beskrivning av rutiner och tidpunkter då minst följande aktiviteter genomförts eller kommer att genomföras:

1. avelsplanering,
2. mottagningsrutiner för får som förs in i besättningen,
3. klippning,
4. hullbedömning,
5. lamning,

SJVFS Nummer

6. provtagning för parasiter,
7. betesplanering,
8. avvänjning och könsgruppering, och
9. slakt och försäljning.

Vilka krav gäller vid inventering och analys av foder?

7 § Den sökande ska senast den 1 november, det år ansökan avser, göra en foderinventering som denne dokumenterar. Inventeringen ska omfatta både grov- och kraftfoder samt en beräkning av foderbehovet fram till betessläpp. Mängden av varje foderslag ska framgå av dokumentationen. Den sökande ska kunna visa foderinventeringen vid kontroll enligt 14 och 15 §§.

8 § Den sökande ska låta ett ackrediterat laboratorium analysera näringsinnehållet i ett parti grovfoder. Analysen ska avse energi och protein för idisslare. Det gäller för såväl eget producerat foder som inköpt foder.

Analysen ska styrkas dels genom analysresultat med analysprotokoll från laboratorium, dels genom att den sökande haft faktiska kostnader för analysen. Analysen ska vara gjord senast den 1 november det år ansökan avser.

Vilka krav gäller vid foderstatsberäkningar?

9 § Den sökande ska beräkna foderstater för de får som är över ett år och de får som är satta i avel.

Foderstatsberäkningar ska omfatta beräkning av foderbehov vid tre stadier. Dessa stadier är lågdräktighet, högdräktighet samt vid digivning.

För de besättningar där det inte finns några dräktiga får ska tre foderstater beräknas anpassade efter hullbedömningar och fodertillgång.

Foderstaterna ska innehålla uppgifter om daglig giva av olika foder för att täcka djurens olika näringsbehov.

Senast den 1 november, det år ansökan avser, ska dessa foderstatsberäkningar vara gjorda. Beräkningarna ska kunna visas vid kontroll enligt 14 och 15 §§.

Vilka krav gäller vid hullbedömning?

10 § Den sökande ska vid minst tre tillfällen jämnt fördelade under det år som ansökan avser hullbedöma samtliga får som vid respektive bedömningstillfälle ingår i besättningen och som är över ett års ålder eller satta i avel. Bedömningen ska göras efter den mall som finns i bilaga 6.

Den sökande ska dokumentera i produktionsplanen när hullbedömningen utförts i besättningen samt resultatet av hullbedömningen på individnivå. Den sökande ska kunna visa dokumentationen vid kontroll enligt 14 och 15 §§.

Vilka krav gäller vid klippning?

11 § Den sökande ska minst två gånger om året klippa eller låta klippa samtliga får över ett års ålder samt de får som är satta i avel. Hela fåret ska klippas vid båda tillfällena. I de fall den sökande, utifrån djurets välfärd, bedömer att det för enskilda får är olämpligt att klippa hela fåret kan den ena klippningen utföras som en hygienklippning.

SJVFS Nummer

Den sökande ska dokumentera i produktionsplanen när klippningen är utförd samt motivera en eventuell hygienklippning.

Vilka krav gäller när nya får förs in i besättningen?

12 § Den sökande ska ha särskilda mottagningsrutiner för de får som förs in i besättningen. De får som förs in i besättningen ska hållas avskilda från den övriga besättningen. Dessa mottagningsrutiner ska följas under minst tre veckor. Tillämpningen av mottagningsrutinerna ska dokumenteras på individnivå i produktionsplanen.

Vilka krav gäller för träckprovsanalys för parasiter?

13 § Den sökande ska genomföra två träckprovsanalyser för parasiter. Analyserna ska vara gjorda senast den 1 november ansökningsåret. Träckprov bör tas enligt SVA:s eller Gård & Djurhälsans anvisningar.

Träckprovsanalyserna ska i första hand göras på nya djur som tas in i besättningen. Om inga nya djur tas in i besättningen ska träckprovsanalyserna göras på tackorna.

Analysen av träckproven ska genomföras av laboratorium ackrediterat för analysen. Provresultaten ska dokumenteras på besättningsnivå och den sökande ska även kunna visa faktiska kostnader för provtagningen. Vid kontroll ska den sökande kunna visa dokumentationen enligt 14 och 15 §§.

Vilka krav gäller vid kontroll?

14 § Den sökande ska göra det möjligt för den myndighet som utför kontroll att kontrollera de uppgifter som den sökande lämnar mot uppgifter som lantbrukaren lämnar mot bokföring, verifikationer, stödjande dokument eller motsvarande.

15 § Vid kontroll på plats ska den sökande kunna uppvisa den dokumentation som reglerna föreskriver för ersättningen. Den sökande ska spara all dokumentation som påverkar utbetalningen av ersättningen. Dokumentationen ska sparas under det år som ansökan avser samt det efterföljande året.

9 KAP. DJURVÄLFÄRDSERSÄTTNING FÖR SUGGOR

Vilka krav finns för att få djurvälståndersättning för suggor?

1 § Utöver vad som framgår av x kap. x §§ förordning (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik ska den sökande:

1. hålla minst en suga eller betäckt gylta i planerad produktion under hela det år ansökan avser,
2. sköta de suggor och betäckta gyltor som ingår i åtagandet enligt villkoren i 4 - 8 §§ och
3. låta samtliga suggor och betäckta gyltor på redovisade registreringsnummer för anläggningen ingå i åtagandet.

Vilka krav gäller för redovisning och dokumentation av djur?

SJVFS Nummer

2 § Räkningsperioden är från och med den 1 januari till och med den 31 december året före det år ansökan avser.

Det genomsnittliga antalet suggor och betäckta gyltor beräknas genom att antalet djur som finns i besättningen någon gång under räkningsperioden multipliceras med antalet dagar som djuren hålls under räkningsperioden och delas med antalet dagar i räkningsperioden. Den sökande ska spara underlaget som visar hur beräkningen har gjorts och ska kunna visa det vid kontroll enligt 9 och 10 §§.

3 § Den sökande ska dokumentera på individnivå när suggorna har grisat och när gyltorna är betäckta.

Vilka krav gäller för en produktionsplan?

4 § Den sökande ska ha en dokumenterad och uppdaterad produktionsplan som omfattar genomförda och planerade aktiviteter under det år ansökan avser. Produktionsplanen ska minst innehålla ett djurflödesschema, en stallplan samt skötselrutiner för besättningen. Produktionsplanen ska även innehålla uppgifter om produktionsuppföljningar enligt 8 §. Produktionsplanen ska vara upprättad senast sista ansökningsdag och ska kunna visas vid kontroll enligt 9 och 10 §§.

Djurflödesschemat ska minst innehålla uppgifter om antalet suggor och betäckta gyltor, grupper och stallavdelningar samt uppgifter om grisningsintervall.

Stallplanen ska visa alla byggnader och stallavdelningar som används i produktionen. Det ska vara en tomtid på minst 5 dagar mellan varje djuromgång i stallavdelningar för smågrisar eller växande grisar och det ska framgå av produktionsplanen. Växande grisar definieras i 1 kap. 6 § i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2019:20) om grishållning inom lantbruket m.m.

Undantag från att det ska finnas tomtid gäller för de avdelningar som endast används för att hålla egna rekryteringsdjur.

Skötselrutinerna ska vara anpassade till den egna besättningen och produktionen.

Vilka krav gäller för analyser av foder, vatten eller strömaterial?

5 § Den sökande ska under det år ansökan avser låta genomföra minst tre analyser vid ett ackrediterat laboratorium. Analyserna ska göras på antingen foder, vatten eller strömaterial. Varje analys ska omfatta minst en av parametrarna foderstruktur, råproteinhalt, mykotoxiner eller hygienisk kvalitet.

Det ska finnas minst en analys gjord på mykotoxiner eller hygienisk kvalitet. Minst två analyser ska vara gjorda senast den 1 november. Den sökande ska kunna styrka dels analysresultat med analysprotokoll från laboratorium, dels att denne har haft faktiska kostnader för analyser.

Vilka krav gäller vid hullbedömning?

6 § Den sökande ska göra fyra hullbedömningar av suggorna i varje grisningscykel. Bedömningen ska göras enligt den 4-gradiga skala som framgår av bilaga 7. Bedömningen ska dokumenteras på individnivå.

I en suggpool ska navet göra tre hullbedömningar i varje grisningscykel och satelliten ska göra en hullbedömning i varje grisningscykel.

Dokumentation från hullbedömningarna ska finnas tillgänglig vid kontroll enligt 9 och 10 §§. I produktionsplanen ska det framgå när hullbedömningarna planeras och när de genomförts under året.

Vilka krav gäller vid uppföljning av utfodring?

7 § Den sökande ska ha en rutin i sin produktionsplan för att dagligen följa upp den utfodrade mängden foder och konsumerade mängden foder per sugga eller betäckt gylta och justera den utfodrade mängden vid behov. Uppföljningen kan göras på individnivå eller gruppnivå. Om den sökande väljer att göra uppföljningen på gruppnivå ska det framgå vilka individer som ingår i gruppen. Den sökande ska spara protokoll eller annat skriftligt underlag som visar att rutinen följs och vem som dagligen skött rutinen.

Vilka krav gäller vid produktionsuppföljning?

8 § Den sökande ska göra en produktionsuppföljning fyra gånger under det år ansökan avser. Uppföljningarna ska göras jämnt fördelade över året och varje uppföljning ska omfatta minst fyra av sex nedanstående punkter.

1. antal producerade grisar per sugga och år eller antal producerade grisar per sugga och omgång,
2. grisningsprocent,
3. andel gyltkullar,
4. antal avvanda grisar per kull,
5. andel omlöp, eller
6. utgångsorsak och antal grisningar för utslagssuggor.

Det ska framgå av produktionsplanen vilka punkter som kommer att användas eller som har använts vid varje produktionsuppföljning samt när uppföljningarna har genomförts. Vid kontroll ska den sökande kunna visa resultat och underlag från de produktionsuppföljningar som skett under året.

Vilka krav gäller vid kontroll?

9 § Den sökande ska göra det möjligt för den myndighet som utför kontroll att mot bokföring, verifikationer, stödjande dokument eller motsvarande kontrollera de uppgifter som lantbrukaren lämnar.

10 § Vid kontroll på plats ska den sökande kunna uppvisa den dokumentation som föreskrivs för ersättningen. Den sökande ska spara all dokumentation som påverkar utbetalningen av ersättningen. Dokumentationen ska sparas under det år som ansökan avser samt det efterföljande året.

10 KAP. DJURVÄLFÄRDSERSÄTTNING FÖR MJÖLKKOR

Vilka krav finns för att få djurvälståndersättning för mjölkkor?

1 § Utöver vad som framgår av x kap. x §§ förordning (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik ska den sökande:

1. hålla minst ett nötkreatur för mjölkproduktion från sista ansökningsdag till årets slut, och
2. i ansökan om åtagande ange samtliga nötkreatur för mjölkproduktion, som ger rätt till ersättning i 2 § .

2 § Ett nötkreatur för mjölkproduktion ger rätt till ersättning om den:

SJVFS Nummer

1. är över 24 månaders ålder senast sista ansökningsdag, och
2. ingår i besättningen under tillräckligt lång tid för att den sökande ska ha möjlighet att uppfylla villkoren i 3-6 §§ i detta kapitel, på individen.

Mjölkkor som tillfälligt hålls som amkor och uppfyller villkoren enligt ovan ska också ingå i ansökan om åtagande.

Vilka skötselvillkor finns?

3 § För de nötkreatur som är avsedda för mjölkproduktion och som ingår i åtagandet och som ger rätt till ersättning, ska följande villkor vara uppfyllda under det år ansökan avser:

1. Samtliga klövar på nötkreaturet ska besiktigas och vid behov verkas minst två gånger,
2. Verkningen och besiktningen av klövarna ska göras med minst tre månaders mellanrum mellan den första och den sista verkningen och besiktningen, och
3. Verkningen och besiktningen av klövarna ska utföras av en certifierad klövvårdare eller av en lärling under överinseende av en certifierad klövvårdare.

4 § Vid båda verkningstillfällena ska dokumentation och bedömning göras för varje djur i en klövhälsorapport. Klövhälsorapporten ska innehålla följande information:

1. djuridentitet,
2. anläggningens registreringsnummer,
3. vem som utfört besiktningen eller klövverkningen,
4. datum för besiktningen eller klövverkningen,
5. eventuella klövskador,
6. eventuell avvikelse i klövform,
7. eventuell behandling, och
8. eventuell avvikelse i kons rörelsemönster samt eventuell hälta.

Klövhälsorapporten ska finnas tillgänglig vid kontroll enligt 7 och 8 §§.

5 § Den sökande ska upprätta en klövhälsoplan senast vid det första verkningstillfället under åtagandeperioden för de nötkreatur som ingår i åtagandet.

Klövhälsoplanen ska innehålla en planering av årets verkningar samt tidpunkter då verkningen genomförts eller kommer att genomföras. Det ska även framgå vem som genomfört verkningen. Dessutom ska klövhälsan jämföras med resultatet från senaste verkningstillfället och eventuella förändringar i klövhälsan ska dokumenteras.

Klövhälsoplanen ska uppdateras vid varje verkningstillfälle och den ska finnas tillgänglig vid kontroll enligt 7 och 8 §§.

6 § Klövhälsoplanen ska även innehålla en konkret åtgärdsplan i de fall klövhälso-problemen, på de nötkreatur som ingår i åtagandet, överstiger följande procentsatser:

1. över 5 procent sammanlagt för klövsulesår eller böld vita linjen,
2. över 5 procent digital dermatit, och
3. över 3 procent limax.

I åtgärdsplanen ska det framgå vilka åtgärder som ska genomföras, när dessa åtgärder ska vara utförda samt vem som ska utföra åtgärderna.

Vilka krav gäller vid kontroll?

7 § Den sökande ska göra det möjligt för den myndighet som utför kontroll att mot bokföring, verifikationer, stödjande dokument eller motsvarande kontrollera de uppgifter som den sökande lämnar.

8 § Vid kontroll på plats ska den sökande kunna uppvisa den dokumentation som föreskrivs för ersättningen. Den sökande ska spara all dokumentation som påverkar utbetalningen av ersättningen. Dokumentationen ska sparas under det år som ansökan avser samt det efterföljande året.

11 KAP. KOMPENSATIONSTÖD

Gemensamt

1 § Den sökande ska sköta sina grödor enligt aktivitetskraven i 2 kap. 6 § i Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2022:xx) om direktstöd och grundvillkor.

Grovfodergrödor

Vad gäller för grovfodergrödor som odlas på åkermark?

2 § Den som söker kompensationsstöd för vall, grönfoder eller andra grovfodergrödor på åkermark ska sköta grödan varje år genom att någon av följande åtgärder är utförd senast den 31 oktober:

1. Grödan är slagen minst en gång och skörden är bortförd.
2. Grödan är betad motsvarande en vallskörd.

Grovfodergrödor får inte tröskas.

Vad gäller för betesmark och slåtteräng?

3 § Betesmark eller slåtteräng ska betas eller slås. Om marken slås ska skörden föras bort. Alla delar av skiftet ska vara synligt påverkade av bete eller slåtter. Villkoren ska vara uppfyllda vid växtsäsongens slut, dock senast den 31 oktober.

Om länsstyrelsen har beviljat undantag från villkor för skötsel av betesmarker och slåtterängar enligt reglerna i 3 och 4 kap. i dessa föreskrifter, ska den sökande få samma undantag i kompensationsstödet.

När får träda sköras om den sökande söker utbetalning för jordbruk av typ 1, 2 eller 3?

4 § Det framgår av x kap. x § andra stycket i förordningen (2022:xx) om Sveriges strategiska plan EU:s gemensamma jordbrukspolitik att all åkermark och betesmark på företaget där grödan odlas och sköras eller betas som grovfoder ska redovisas och räknas som grovfodergröda. Undantag gäller för träda som betas eller sköras först efter den 31 juli. Denna ska inte redovisas eller räknas som en grovfodergröda. ↵ |

Växtodlingsgrödor

SJVFS Nummer

Vad gäller för alla växtodlingsgrödor?

5 § Växtodlingsgrödor ska odlas med sikte på god skörd och för det syfte som grödan redovisas för i SAM-ansökan.

Vallgräs och vallbaljväxter får endast ingå som insädd, utom vid odling av frövall.

Vilka särskilda villkor finns för spannmål?

6 § Spannmål måste minst odlas till full axgång innan odlingen skördas eller avbryts.

Vilka särskilda villkor finns för hampa?

7 § Hampa berättigar till ersättning endast om villkoren i artikel 4.4 (c) i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2021/2115 är uppfyllda.

Den sökande ska senast den 30 juni ansökningsåret till Länsstyrelsen lämna in etikett från utsädesförpackningen samt uppgift om sort och utsädesmängd för de skiften där hampa odlas.

Vilka särskilda villkor finns för frövall?

8 § En frövall får endast bestå av en sort av vallbaljväxt eller vallgräs. Den sökande ska kunna visa att det finns ett avtal med utsädesleverantör. Detta avtal ska finnas tillgängligt vid kontroll.

Vilka särskilda villkor finns för skottskog med kort omloppstid?

9 § Den sökande kan få ersättning för odling av skottskog med kort omloppstid enligt definitionen i 2 kap. 2 § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2022:xx) om direktstöd och grundvillkor.

Vilka särskilda villkor finns för extensiva grödor?

10 § Extensiv gröda, med undantag för skyddszon och gröngödsling, ska skördas minst en gång om året.

11 § Skyddszon, ska för att räknas som extensiv gröda, ingå i ett åtagande för miljöersättning för skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner. Skyddszonen får skördas eller betas enligt de villkor som gäller för åtagandet.

Vilka villkor gäller särskilt om den sökande söker utbetalning för jordbruk av typ 1, 2 eller 3?

12 § Den som söker utbetalning för jordbruk av typ 1, 2 eller 3 omfattas av regeln i denna paragraf.

Om den sökande redovisar rörfen, gröngödsling där materialet förs bort, vallgröda som används för energiändamål eller levereras till vallfodertork ska den sökande kunna visa att grödan inte har använts som grovfoder. Den sökande ska därvid redogöra för hur grödan har använts, visa upp dokumentation av alla skördetillfällen, kontraktet med vallfodertork samt verifikationer.

Hur ska ersättning beräknas för företag med mark inom flera stödområden?

13 § För sökande med areal över gränsen för nedtrappning och areal i mer än ett område trappas stödet i första hand ned för areal i områden med lägst hektarbelopp. Återstående nedtrappning görs för areal i övriga områden efter stigande hektarbelopp.

14 § För sökande med grovfodergrödor inom flera stödområden, för vilka kraven på djurtäthet är olika, får den sökande ersättning enligt det krav på djurtäthet som gäller för det stödområde där företagets brukningscentrum ligger. Om brukningscentrum ligger utanför stödområdet, tillämpas det krav på djurtäthet som gäller för stödområdet med högst krav på antal djurenheter per hektar.

Hur ska tackor och getter redovisas i ansökan om utbetalning?

15 § Den sökande ska i ansökan om utbetalning ange det antal tackor och getter som utgör underlag för utbetalning av ersättning. Hållandeperioden är minst 60 dagar.

16 § Med tackor och getter avses de hondjur som har satts in i avel eller som är äldre än ett år. Villkoret ska vara uppfyllt senast under hållandeperioden för ansökningsåret.

Hur får tackor och getter som ger rätt till ersättning bytas ut?

17 § Tackor och getter som den sökande redovisat i sin ansökan om utbetalning kan bytas ut mot andra ersättningsberättigade tackor eller getter under hållandeperioden. Bytet ska göras inom 10 dagar från det att de utbytta djuren togs från företaget. Antalet djurenheter får genom bytet inte bli mindre än det antal som redovisats i ansökan om utbetalning.

Hur beräknas antalet nötkreatur?

18 § Uppgifter om nötkreatur som ska utgöra underlag för utbetalning av ersättning hämtas ur Centrala nötkreatursregistret (CDB).

Räkningsperioden är från och med den 1 augusti året före ansökningsåret till och med den 31 juli ansökningsåret.

19 § Den sökande kan bara tillgodoräkna sig de nötkreatur som finns redovisade på anläggningen och som är anmälda till CDB i tid. Ett djur får endast tillgodoräknas en sökande vid ett och samma räkningstillfälle. Den dag ett djur rapporteras ut från en anläggning anses djuret tillhöra den utrapporterande anläggningen.

Under förutsättning att det inte beror på den sökande kan länsstyrelsen, om det finns särskilda skäl, medge att ett djur som inte är anmält till CDB får tillgodoräknas.

Denna författning träder i kraft Ikraftträdandedatum..

Underskrift: Alternativ 1, när GD fattar beslut:

SJVFS Nummer

CHRISTINA NORDIN

Handläggare.
(Enhetsnamn.)

Bilaga 1

KOMBINATIONER AV ÅTAGANDEN I PROGRAMPERIOD 2014-2022 MED ÅTAGANDEN I STRATEGISK PLAN 2023-2027

Ersättningsformer i programperiod 2014-2022 i kolumnen till vänster och ersättningsformer i strategisk plan 2023-2027 i översta raden.

	Skötsel av betesmarker och slåtterängar	Fäbodlar	Skötsel av våtmarker och dammar	Skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner
Restaurering av betesmarker och slåtterängar	A	A	A	A
Vallodling	A	A	A	A
Skötsel av våtmarker och dammar	B	A	A	A

A Insatserna kan kombineras på samma företag men inte på samma mark

B Insatserna kan kombineras på samma mark

SKALOR FÖR AVDRAG PÅ GRUND AV VILLKORSFEL

Skötsel av betesmarker och slätterängar

Villkor 3 kap. Stöd villkor 1 §	Avdrag I de fall lantbrukaren har sökt utbetalning för mindre än 75 % av åtagandearealen ska avdraget vara 100 % av ersättningen. I de fall den godkända arealen är mindre än 75 % av åtagandearealen på grund av fel gröda eller på grund av att marken inte är godkänd jordbruksmark ska denna regel inte användas.	Upprepat fel Om upprepningen beror på att lantbrukaren har sökt utbetalning för mindre än 75 % av åtagandearealen ska åtagandet hävas. Om upprepningen beror på fel gröda eller att marken inte är godkänd jordbruksmark ska denna regel inte användas.
Skötsel villkor - förbuden 8 § punkt 1	Obetydlig omfattning: 1000 kr Mindre omfattning: 100 % av skiftet. Större omfattning: Hävning av skiftet.	Hävning av åtagandet.
Skötsel villkor - förbuden 8 § punkt 2	Obetydlig omfattning: 1000 kr Mindre omfattning: 100 % av skiftet. Större omfattning: Hävning av skiftet.	Hävning av åtagandet.
Skötsel villkor - förbuden 8 § punkt 3	Obetydlig omfattning: 1000 kr Mindre omfattning: 100 % av skiftet. Större omfattning: Hävning av skiftet.	Hävning av åtagandet.
Skötsel villkor - förbuden 8 § punkt 4	Obetydlig omfattning: 1000 kr Mindre omfattning: 100 % av skiftet. Större omfattning: Hävning av skiftet.	Hävning av åtagandet.
Skötsel villkor - förbuden 8 § punkt 5	Obetydlig omfattning: 1000 kr Mindre omfattning: 100 % av skiftet. Större omfattning: Hävning av skiftet.	Hävning av åtagandet.
Skötsel villkor - förbuden 8 § punkt 6	Obetydlig omfattning: 1000 kr Mindre omfattning: 100 % av skiftet. Större omfattning: Hävning av skiftet.	Hävning av åtagandet.
Skötsel villkor - förbuden 8 § punkt 7	Obetydlig omfattning: 1000 kr Mindre omfattning: 100 % av skiftet. Större omfattning: Hävning av skiftet.	Hävning av åtagandet.
Skötsel villkor - igenväxning 11 § punkt 1 13 § punkt 1 15 § punkt 1	50 % av ersättningen för arealen där villkorsfelet finns.	

SJVFS Nummer

Villkor 3 kap. <i>Skötselvillkor – bete och slåtter vid allmän skötsel</i> 11 § punkt 2, 3 och 4 <i>Aktivitetskravet</i> 2 kap. 6 § Statens Jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2022:XX) om direktstöd och grundvillkor.	Avdrag 100 % av ersättningen för arealen där villkorsfelet finns. 100 % av ersättningen för arealen där villkorsfelet finns.	Upprepat fel Om varken slåtter eller bete är utfört på marken två år i rad ska detta leda till hävning av åtagandet för det aktuella skiftet. Detta gäller även om varken slåtter eller bete är utfört på marken första året marken ingår i ett åtagande. Om det endast rör en mindre tydligt avgränsad del av skiftet ska endast denna del hävas.
<i>Skötselvillkor- vid särskild skötsel, bete av betesmark med särskilda värden</i> 13 § punkt 2 och 3 <i>Aktivitetskrav</i> 2 kap. 6 § Statens Jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2022:XX) om direktstöd och grundvillkor.	100 % av ersättningen för arealen där villkorsfelet finns. 100 % av ersättningen för arealen där villkorsfelet finns.	Om varken slåtter eller bete är utfört på marken två år i rad ska detta leda till hävning av åtagandet för det aktuella skiftet. Detta gäller även om varken slåtter eller bete är utfört på marken första året marken ingår i ett åtagande. Om det endast rör en mindre tydligt avgränsad del av skiftet ska endast denna del hävas.
<i>Skötselvillkor – vid särskild skötsel, slåtter av slåtteräng med särskilda värden</i> 13 § punkt 2 och 4	100 % av ersättningen för arealen där villkorsfelet finns.	Om bete har skett på marken istället för slåtter två år i rad ska detta leda till hävning av åtagandet för det aktuella skiftet. Om det endast rör en mindre tydligt avgränsad del av skiftet ska endast denna del hävas.
<i>Aktivitetskravet</i> 2 kap. 6 § Statens Jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2022:XX) om direktstöd och grundvillkor.	100 % av ersättningen för arealen där villkorsfelet finns.	Om slåtter och bortförsel inte är utfört på marken två år i rad ska detta leda till hävning av åtagandet för det aktuella skiftet. Detta gäller även om slåtter och bortförsel inte är utfört på marken första året marken ingår i ett åtagande. Om det endast rör en mindre tydligt avgränsad del av skiftet ska endast denna del hävas.

SJVFS Nummer

Villkor 3 kap.
Särskilt villkor för
tillskottsutfodring på
betesmark med särskilda
värden och mosaikbetesmark
14 och 16 §§

Avdrag
Det särskilda villkoret ska
bedömas som en helhet. Om
det särskilda villkoret inte är
uppfyllt ska det leda till ett
avdrag på 50 % av ersättningen
för skiftet.

Upprepat fel
I de fall en avvikelse mot det
särskilda villkoret upprepas
ska detta leda till hävning av
skiftet.

Särskilda villkor för slåtteräng
med särskilda värden:
Tidpunkt för slåtter
Reglering av tillskottsutfodring
på slåtteräng
14 §

De särskilda villkor som finns
på skiftet ska bedömas som en
helhet var för sig. Om något av
de särskilda villkoren på skiftet
inte är uppfyllt ska det leda till
ett avdrag på 50 % av
ersättningen för skiftet. I de
fall båda villkoren inte är
uppfyllda ska det leda till ett
avdrag motsvarande 100%
ersättningen för skiftet. Om ett
av de särskilda villkoren är
uppfyllt helt eller delvis ska
länsstyrelsen anpassa avdraget
efter villkorsfelet betydelse
och omfattning.
Det särskilda villkoret på
skiftet ska bedömas som en
helhet. Om ingen del av
villkoret på skiftet är uppfyllt
ska det leda till ett avdrag på
50 % av ersättningen för
skiftet. I de fall vissa delar
villkoret är uppfyllt ska
länsstyrelsen anpassa avdraget
efter villkorsfelet betydelse
och omfattning.

I de fall en avvikelse mot det
aktuella särskilda villkoret
upprepas ska detta leda till
hävning av skiftet.

Särskilt villkor om
vegetationens utseende för
skogsbete
16 §§

Det särskilda villkoret på
skiftet ska bedömas som en
helhet. Om ingen del av
villkoret på skiftet är uppfyllt
ska det leda till ett avdrag på
50 % av ersättningen för
skiftet. I de fall vissa delar
villkoret är uppfyllt ska
länsstyrelsen anpassa avdraget
efter villkorsfelet betydelse
och omfattning.

I de fall en avvikelse mot det
särskilda villkoret upprepas
ska detta leda till hävning av
skiftet.

Skötselvillkor – särskild
skötsel, bete av skogsbete,
alvarbete, mosaikbete och
gräsfattiga marker
15 § punkt 2

100 % av ersättningen för
arealen där villkorsfelet finns.

Om varken slåtter eller bete är
utfört på marken två år i rad
ska detta leda till hävning av
åtagandet för det aktuella
skiftet. Detta gäller även om
slåtter och bortförsel inte är
utfört på marken första året
marken ingår i ett åtagande.
Om det endast rör en mindre
tydligt avgränsad del av skiftet
ska endast denna del hävas.
I de fall en avvikelse mot alla
de skötselvillkor som finns i
komplementet upprepas ska
detta leda till hävning av
komplementet på skiftet.

Skötselvillkor - komplement
20, 23, och 26 §§

Komplementet och
markklassen ska bedömas var
för sig. I de fall inga av de
villkor som finns i
komplementet är uppfyllda ska
detta leda till ett avdrag på

SJVFS Nummer

Villkor 3 kap.	Avdrag 100 % av ersättningen för komplementet. I de fall skötselvillkoren är uppfyllda delvis ska länsstyrelsen anpassa avdraget efter villkorsfelet betydelse och omfattning. <i>Allmänt råd:</i> <i>I de fall den grundläggande skötseln bete eller slåtter inte är utförd alls eller i tid bör skötseln av komplementet inte heller anses vara godkänd.</i>	Upprepat fel
Skötselvillkor 29 §	Samma % som för de villkor som inte uppfyllts.	

Fäboddar

Villkor 4 kap. Stödvillkor 1 §	Avdrag Om det finns under 1,2 djurenheter eller under 6 hektar godkänd fäbodbetesareal vid fäboden ska hela åtagandet för den aktuella fäboden hävas.	Upprepat fel
Skötselvillkor - förbuden 5 § punkt 1	Obetydlig omfattning: 1000 kr Mindre omfattning: 100 % avdrag av skiftet. Större omfattning: 100 % avdrag för fäbodbetet på fäboden.	Hävning av åtagandet.
Skötselvillkor - förbuden 5 § punkt 2	Obetydlig omfattning: 1000 kr Mindre omfattning: 100 % avdrag av skiftet. Större omfattning: 100 % avdrag för fäbodbetet på fäboden.	Hävning av åtagandet.
Skötselvillkor - förbuden 5 § punkt 3	Obetydlig omfattning: 1000 kr Mindre omfattning: 100 % avdrag av skiftet. Större omfattning: 100 % avdrag för fäbodbetet på fäboden.	Hävning av åtagandet.
Skötselvillkor - förbuden 5 § punkt 4	Obetydlig omfattning: 1000 kr Mindre omfattning: 100 % avdrag av skiftet Större omfattning: 100 % avdrag för fäbodbetet på fäboden.	Hävning av åtagandet.
Skötselvillkor - förbuden 5 § punkt 5	Obetydlig omfattning: 1000 kr Mindre omfattning: 100 % avdrag för fäbodbetet på fäboden Större omfattning: 100 % avdrag för hela fäboden.	Hävning av åtagandet.
Skötselvillkor - förbuden 5 § punkt 6	Obetydlig omfattning: 1000 kr	Hävning av åtagandet.

SJVFS Nummer

Skötselvillkor - förbuden 5 § punkt 7	Mindre omfattning: 100 % avdrag för fåbodbetet på fåboden Större omfattning: 100 % avdrag för hela fåboden. Obetydlig omfattning: 1000 kr Mindre omfattning: 100 % avdrag av skiftet Större omfattning: 100 % avdrag för fåboden.	Hävning av åtagandet.
Skötselvillkor- villkor för bete 6 §	Om djuren har varit mindre än två månader på fåboden och undantagen i 7 § inte är uppfyllda ska avdraget vara 100 % för hela fåboden eller flerfåbodsystemet.	Om djuren har varit mindre än två månader på fåboden och undantagen i 7 § inte är uppfyllda ska det leda till hävning av åtagandet för fåboden eller flerfåbodsystemet.
	Redovisning av djurenheter I de fall lantbrukaren har redovisat mindre än 0,2 djurenheter per hektar men mer än 0,1 djurenheter per hektar ska avdraget baseras på skillnaden mellan det antal djurenheter per hektar som krävs i åtagandet och det faktiska antalet djurenheter per hektar.	Redovisning av djurenheter I de fall lantbrukaren upprepat har redovisat mindre än 0,2 djurenheter per hektar men mer än 0,1 djurenheter per hektar ska avdraget baseras på skillnaden mellan det antal djurenheter per hektar som krävs i åtagandet och det faktiska antalet djurenheter per hektar.
	I de fall lantbrukaren har redovisat 0,1 djurenheter eller mindre per hektar ska avdraget vara 100 % av ersättningen för fåbodbetet vid fåboden eller flerfåbodsystemet.	I de fall lantbrukaren upprepat har redovisat 0,1 djurenheter eller mindre per hektar ska avdraget vara 100 % av ersättningen för fåbodbetet vid fåboden eller flerfåbodsystemet. Åtagandet ska även justeras och en återkravsutredning göras.
	Vid kontroll I de fall länsstyrelsen vid en kontroll konstaterar färre djurenheter än vad lantbrukaren har redovisat samt färre djurenheter än åtagandet ska detta leda till ett dubbelt avdrag. Avdraget ska baseras på två gånger skillnaden mellan det antal djurenheter per hektar som krävs i åtagandet alternativt har redovisats och det faktiska antalet djurenheter per hektar.	Vid kontroll I de fall länsstyrelsen vid en kontroll upprepat konstaterar färre djurenheter än vad lantbrukaren har redovisat samt färre djurenheter än åtagandet ska detta leda till ett dubbelt avdrag. Avdraget ska baseras på två gånger skillnaden mellan det antal djurenheter per hektar som krävs i åtagandet alternativt har redovisats och det faktiska antalet djurenheter per hektar.
	I de fall länsstyrelsen vid en kontroll konstaterar färre än 0,1 djurenheter per hektar ska avdraget vara 100 % av ersättningen för fåbodbetet vid	I de fall länsstyrelsen vid en kontroll upprepat konstaterar färre än 0,1 djurenheter per hektar ska avdraget vara 100 % av ersättningen för fåbodbetet

SJVFS Nummer

	fäboden eller flerfäbodssystemet. Åtagandet ska även justeras och en återkravsutredning göras.	vid fäboden eller flerfäbodssystemet. Åtagandet ska även justeras och en återkravsutredning göras.
<i>Särskilda skötselvillkor – reglering av tillskottsutfodring När på året bete ska ske Antal djur och djurart Reglering av bete med vissa djurarter</i> 8 §	Alla särskilda skötselvillkor som finns på skiftet ska bedömas som en helhet. Om inga av de aktuella särskilda skötselvillkoren på skiftet är uppfyllda ska det leda till ett avdrag på 50 % av ersättningen för skiftet. I de fall vissa av de särskilda skötselvillkoren är uppfyllda helt eller delvis ska länsstyrelsen anpassa avdraget efter villkorsfelet betydelse och omfattning.	I de fall en avvikelse mot alla de aktuella särskilda skötselvillkoren upprepas ska detta leda till hävning av åtagandet för fäboden.
<i>Skötselvillkor för komplementet särskild skötsel av fäbodbete</i> 11 §	Komplementet och markklassen ska bedömas var för sig. I de fall inga av de skötselvillkor som finns i komplementet är uppfyllda ska detta leda till ett avdrag på 100 % av ersättningen för komplementet. I de fall vissa av skötselvillkoren är uppfyllda helt eller delvis ska länsstyrelsen anpassa avdraget efter villkorsfelet betydelse och omfattning. <i>Allmänt råd: I de fall den grundläggande skötseln bete inte är utförd alls eller i tid bör skötseln av komplementet inte heller anses vara godkänd.</i>	I de fall en avvikelse mot alla de skötselvillkor som finns i komplementet upprepas ska detta leda till hävning av komplementet på skiftet.

SJVFS Nummer

Våtmarker och dammar

Villkor 5 kap.	Avdrag obetydlig omfattning 1 000 kr	Avdrag mindre omfattning 100 % av ersättningen för våtmarken eller dammen (en våtmark kan bestå av flera block).	Avdrag större omfattning Hävning av åtagandet på våtmarken eller dammen som berörs.	Allvarligt fel Hävning av hela åtagandet.
<i>Skötselvillkor</i> 4 § punkt 1				
<i>Skötselvillkor</i> 4 § punkt 2	1 000 kr	100 % av ersättningen för våtmarken eller dammen (en våtmark kan bestå av flera block).	Hävning av åtagandet på våtmarken eller dammen som berörs.	Hävning av hela åtagandet.
<i>Skötselvillkor:</i> 4 § punkt 3	1 000 kr	100 % av ersättningen för våtmarken eller dammen (en våtmark kan bestå av flera block).	Hävning av åtagandet på våtmarken eller dammen som berörs.	Hävning av hela åtagandet.
<i>Skötselvillkor</i> 4 § punkt 4	1 000 kr	100 % av ersättningen för våtmarken eller dammen (en våtmark kan bestå av flera block).	Hävning av åtagandet på våtmarken eller dammen som berörs.	Hävning av hela åtagandet.
<i>Skötselvillkor</i> 4 § punkt 5	1 000 kr	100 % av ersättningen för våtmarken eller dammen (en våtmark kan bestå av flera block).	Hävning av åtagandet på våtmarken eller dammen som berörs.	Hävning av hela åtagandet.
<i>Skötselvillkor</i> 4 § punkt 6	-	-	-	Hävning av hela åtagandet.
	Procent av ersättningen som ska dras av per våtmark eller damm			Upprepat fel
<i>Skötselvillkor</i> 5 § punkt 1	5 %	25 %	50 %	Hävning av hela åtagandet om felet upprepas.
<i>Skötselvillkor</i> 5 § punkt 2	100 % av ersättningen ska dras av från den yta villkorsfelet finns på			Hävning av hela åtagandet om felet upprepas.
<i>Särskilda skötselvillkor</i> 6 §	Avdrag	Länsstyrelsen ska bedöma alla särskilda skötselvillkor som finns på skiftet som en helhet. Länsstyrelsen ska anpassa avdraget efter villkorsfelens betydelse och omfattning.		Allmänt råd <i>Allmänt råd Vid bedömningen av de särskilda skötselvillkoren bör länsstyrelsen ta hänsyn till hur många villkor som har brutits av de villkor som har ställts samt betydelsen av dessa för syftet med ersättningen. Om alla villkor har brutits och/eller de har stor betydelse för syftet med ersättningen kan hävning av åtagandet för våtmarken vara ett alternativ.</i>

Skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner

Villkor 6 kap.	Avdrag	Upprepat fel
Skötselvillkor 6 §	Första året i åtagande: Inget åtagande för den delen där felet finns. Från och med år två i åtagandet: Hävning av arealen där felet finns eller 100 % avdrag om länsstyrelsen ger undantag för omläggning. Sista året i åtagandet: Hävning av arealen där felet finns eller 100 % avdrag.	Hävning av arealen där felet finns.
Skötselvillkor 7 §	Första året i åtagande: Inget åtagande för den delen där felet finns. Från och med år två i åtagandet: Hävning av arealen där felet finns eller 100 % avdrag om länsstyrelsen ger undantag för omläggning. Sista året i åtagandet: Hävning av arealen där felet finns eller 100 % avdrag.	Hävning av arealen där felet finns.
Skötselvillkor 8 § punkt 1	100 % av ersättningen för skiftet.	Hävning av åtagandet.
Skötselvillkor 8 § punkt 2	100 % av ersättningen för skiftet.	Hävning av åtagandet.
Skötselvillkor 9 §	50 % av ersättningen för arealen där felet finns.	Hävning av skiftet där felet finns.
Skötselvillkor 10 §	50 % av ersättningen för arealen där felet finns.	Hävning av skiftet där felet finns.
Skötselvillkor 11 §	Hävning av skiftet där felet finns.	Hävning av åtagandet.
Skötselvillkor 12 §	100 % av ersättningen för skiftet.	-
Särskilt skyddszon mot vattenområde		
Grundvillkor 20% lutning och bevuxen mark x kap x § Förordning (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik	100 % av ersättningen för skiftet.	Hävning av åtagandet.

SJVFS Nummer

Hotade husdjursraser

Villkor 7 kap.	Avdrag	Upprepat fel
Stödvillkor 1 §	1000 kr per härstamningskontroll.	Hävning av åtagandet.
Stödvillkor 2 §	I de fall lantbrukaren har sökt utbetalning för mindre än 50 % av åtagandet ska avdraget vara 100 % av hela den ansökta utbetalningen för ersättningsformen.	Hävning av åtagandet.
Stödvillkor 3 §	I de fall lantbrukaren inte har sökt utbetalning för samtliga genbanker i sitt åtagande ska avdraget vara 100 % av hela den ansökta utbetalningen för ersättningsformen.	Hävning av åtagandet.
Skötselvillkor – hondjurs avkomma 4 §	Ingen ersättning för djuret samt en minskning som motsvarar ersättningen för djuret.	
Skötselvillkor – kasttrade djur 5 §	Ingen ersättning för djuret samt en minskning som motsvarar ersättningen för djuret.	

Kompensationsstödet

Villkor 11 kap. Skötselvillkor - aktivitetskravet	Avdrag
1 §	100 % av stödet för arealen där felet finns.
Skötselvillkor – bete och skörd åkermark	100 % av stödet för arealen där felet finns.
2 §	
Skötselvillkor – bete och skörd betesmark	100 % av stödet för arealen där felet finns.
3 §	
Villkor för undantag – användning av träda	Inget avdrag men grödan betraktas som annan gröda och räknas som grovfodergröda vid beräkning av djurtäthet.
4 §	100 % av stödet för arealen där felet finns.
Skötselvillkor- villkor för växtodlingsgrödor	
5 § första stycket	Inget avdrag men grödan betraktas som annan gröda och räknas som grovfodergröda vid beräkning av djurtäthet.
Skötselvillkor - Villkor för vallgräs och baljväxter	100 % av stödet för arealen där felet finns.
5 § andra stycket	
Skötselvillkor- villkor för spannmål	
6 §	100 % av stödet för arealen där felet finns.
Skötselvillkor - hampa	
7 §	
En sorts gröda samt avtal - frövall	Inget avdrag men grödan betraktas som vall och räknas som grovfodergröda vid beräkning av djurtäthet.
8 §	100 % av stödet för arealen där felet finns.
Skötselvillkor – extensiva grödor	
10 §	Inget avdrag men grödan betraktas som vall och räknas som grovfodergröda vid beräkning av djurtäthet.
Skyddszon i åtagande – extensiva grödor	
11 §	Inget avdrag, men grödan betraktas som annan gröda och räknas som grovfodergröda vid beräkning av djurtäthet.
Skötselvillkor- Dokumentation finns	Avdrag
12 §	
Villkor förordning (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik	
Villkor om deklaration av all grovfoderareal	
x kap. x § andra stycket	Inget avdrag, men vid underdeklaration av grovfoderareal räknas arealen som grovfodergröda vid beräkning av djurtäthet.

SJVFS Nummer

Djurvälfärd för får

Villkor 8 kap.	Avdrag	Upprepat fel
Skötselvillkor 5 §	25 kr per får i åtagandet.	
Skötselvillkor 7 §	13 kr per får i åtagandet.	
Skötselvillkor 8 §	15 kr per får i åtagandet.	
Skötselvillkor 9 §	121 kr per får i åtagandet.	
Skötselvillkor 10 §	51 kr per får som omfattas av felet.	
Skötselvillkor 11 §	36 kr per får som omfattas av felet.	
Skötselvillkor 12 §	51 kr per får som omfattas av felet.	
Skötselvillkor 13 §	30 kr per får i åtagandet	

Djurvälfärd för saggor

Villkor 9 kap.	Avdrag	Upprepat fel
Skötselvillkor 4 §	83 kr per sugga i åtagandet	
Skötselvillkor 5 §	50 kr per sugga i åtagandet.	
Skötselvillkor 6 §	120 kr per sugga som omfattas av felet.	
Skötselvillkor 7 §	395 kr per sugga som omfattas av felet.	
Skötselvillkor 8 § Produktionsuppföljning- antal	100 kr per sugga i åtagandet.	
Skötselvillkor 8 § Produktionsuppföljning- innehåll	För varje gjord produktionsuppföljning som inte omfattar minst 4 punkter ska varje saknad punkt ge ett avdrag om 25 kr per sugga i åtagandet.	

Djurvålfärd för mjölkkor

Villkor 10 kap.	Avdrag	Upprepat fel
<i>Skötselvillkor</i> 3 §	Vid avvikelser på högst 20 % av besättningen är avdraget ersättningen för nötkreaturet. För avvikelser över 20 % ska avdraget vara 368 kr per nötkreatur som inte uppfyller villkoret.	
<i>Skötselvillkor</i> 5 §	50 kr per nötkreatur i åtagandet.	Hävning av åtagandet.

SJVFS Nummer

Bilaga 3

**KOMBINATIONER AV MARKKLASSER OCH ALLMÄN/SÄRSKILD
SKÖTSEL I ÅTAGANDE FÖR SKÖTSEL AV BETESMARKER OCH
SLÅTTERÅNGAR**

<i>Typ av betesmark och slåtteräng</i>	<i>Markklass</i>	<i>Allmän skötsel</i>	<i>Särskild skötsel</i>
Betesmark	Ingen fastställd markklass	X	
Betesmark	Betesmarker och slåtterängar med allmänna värden	X	
Betesmark	Betesmarker med särskilda värden	X	X
Slåtteräng	Ingen fastställd markklass	X	
Slåtteräng	Betesmarker och slåtterängar med allmänna värden	X	
Slåtteräng	Slåtterängar med särskilda värden	X	X
Alvarbete	Alvarbete		X
Skogsbete	Skogsbete		X
Mosaikbetesmark	Mosaikbetesmarker		X
Gräsfattig mark	Gräsfattiga marker		X

Bilaga 4

KOMBINATIONER AV KOMPLEMENTEN I SKÖTSEL AV BETESMARKER OCH SLÅTTERÄNGAR

Markklass	Komplement			
	Manuell slåtter	Efterbet e	Höhant- ering	Svårtillgängliga platser
Betesmarker med särskilda värden	-	-	-	+
Slåtterängar med särskilda värden	+	+	+	+
Alvarbete	-	-	-	+
Skogsbete	-	-	-	+
Mosaikbetesmarker	-	-	-	+
Gräsfattiga marker	-	-	-	+

- + går att kombinera på samma mark
 - går inte att kombinera på samma mark

SJVFS Nummer

Bilaga 5

DEFINITIONER AV VÄRDEFULLA LANDSKAPSELEMENT

Utöver vad som för varje enskilt värdefullt landskapselement redovisas nedan gäller även att de till väsentlig del ska ha tillkommit före den storskaliga mekaniseringen av jordbruket, d.v.s. före 1940.

Värdefullt landskapselement	Definition
<i>Allé</i>	Anläggning av minst 5 träd ursprungligen planterade längs en väg. Anläggningen kan vara enkel eller dubbelsidig. I en allé ingår de träd som planterats i restaureringssyfte efter det att åtagandet ingåtts.
<i>Brunn, källa</i>	Brunn eller vattenkälla, eventuellt med ursprunglig konstruktion av trä eller sten.
<i>Byggnadsgrund</i>	Byggnadsgrund eller byggnad utan fungerande tak som hör samman med tidigare markanvändning/hushållning. Grunden består av en eller flera tydliga grund- eller hörnstenar samt eventuellt spismursröse. Marken innanför grundens ytterväggar inkluderas. Vid bedömning av pro rata får byggnadsgrunden vara högst 200 kvadratmeter stor.
<i>Fornlämnings-lokal</i>	Fasta fornlämningsplatser ovan jord, enligt Kulturmiljölagen (1988:950), med kringliggande skydds- eller fornlämningsområde.
<i>Fägata</i>	Drivningsväg för boskap mellan gården eller byn och betesmarken, omgiven av stenmurar eller trägårdsgårdar.
<i>Gårdsgård av trä</i>	Gårdsgård uppförd i syfte att hägna in eller stänga ute boskap. Hägnaden är uppförd i traditionell konstruktion av trä till exempel bestående av störrar, gårdsel/slanor och hank, vidja eller ståltråd.
<i>Hamlat träd</i>	Träd präglad av kontinuerlig lövtäkt eller möjligt att återuppta i hamling. Som ett hamlat träd räknas även de träd som planterats i restaureringssyfte efter det att de har ingått ett åtagande.
<i>Odlingsröse, stentipp</i>	Odlingssten samlad i rösen eller tippor.
<i>Stenmur</i>	Murarna är uppförda i syfte att hägna in eller stänga ute boskap eller att avgränsa brukningsenheter. Muren är ursprungligen upplagd med huvudsakligen flera skikt sten.

SJVFS Nummer

<i>Öppet dike</i>	Öppet, i huvudsak anlagt, dike för dränering. Diket ska vara vattenförande någon del av året.
<i>Överlopps-byggnad</i>	Byggnad som hör samman med tidigare markanvändning eller hushållning. Byggnaden ska ha ett fungerande permanent tak och i övrigt autentiskt utseende på utsidan. Byggnader som används för boende eller som är viktig för företags produktion räknas inte som en överloppsbyggnad.

SJVFS Nummer

Bilaga 6

HULLBEDÖMNING PÅ FÅR

Hullpoäng 1	Tvärutskottens ändar är endast täckta av hud. Det är mycket lätt att få in fingrarna mellan och under tvärutskotten. Ryggmuskeln är liten och tunn. Kotkropparna känns genom muskeln. Alla tornutskott känns tydligt under skinnet och spetsen går att hålla i med fingrarna.
Hullpoäng 2	Tvärutskottens ändar är avrundade och täckta med muskler under huden. Det är lätt att komma in mellan och under tvärutskotten med fingrarna. Ryggmuskeln är tydlig och känns konkav. Tornutskotten är täckta av ett tunt muskellager.
Hullpoäng 3	Tvärutskottens ändar är väl avrundade och täckta med ett ordentligt muskel- och fettlager. Det går inte att få in fingrarna mellan utskotten men det går att känna varje individuellt utskott. Ryggmuskeln är fylld, täckt med ett fettlager och känns som en rak eller något konvex yta mellan tornutskott och tvärutskott. Tornutskotten är täckta med muskulatur men går att känna.
Hullpoäng 4	Tvärutskottens ändar är så täckta av muskler och fett att de är svåra att känna. Det är svårt att få in fingrarna under tvärutskotten. Muskulaturen är tydligt konvex och täckt av fett. Tornutskotten är täckta med muskulatur men går fortfarande att känna.
Hullpoäng 5	Tvärutskotten är så täckta av muskler och fett att de inte känns. Det går inte att få in fingrarna under tvärutskotten. Muskulaturen är täckt av ett tjockt fettlager och högre än tornutskotten. Ryggen känns platt under handen. Ibland bildas en ränna i mittlinjen på ryggen mellan musklerna. Tornutskotten känns inte alls eller kan anas med kraftigare tryck med handen.

Bilaga 7

HULLBEDÖMNING PÅ SUGGOR

Klass 1	Mager: Revben, ryggrad och höfter framträder tydligt. Späckmått <10mm
Klass 2	Tunn: Revben, ryggrad och höfter känns vid lätt tryck. Späckmått ca 14 mm
Klass 3	Medel: Revben, ryggrad och höfter känns vid hårt tryck. Späckmått ca 17 mm
Klass 4	Fet: Revben, ryggrad och höfter känns inte. Späckmått > 20 mm

SJVFS Nummer

Östertälje Tryckeri AB, Skarpnäck, År

Konsekvensutredning förslag till nya föreskrifter och allmänna råd om miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd

A. Allmänt

1. Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå

Den första januari år 2023 börjar nästa programperiod för europeiska unionens gemensamma jordbrukspolitik, perioden kommer att sträcka sig fram till och med år 2027. Europeiska unionen har tagit fram nya grundläggande regelverk för den kommande perioden som alla medlemsländer ska förhålla sig till. Varje medlemsland har sedan tagit fram strategiska planer som beskriver landets jordbrukspolitik för perioden.

Utöver den strategiska planen behöver vi i Sverige även rättsligt bindande svenska lagar, förordningar och föreskrifter som reglerar de stöd (interventioner) som är aktuella under den tid strategisk plan gäller. Den svenska förordningen fastställs av regeringen, i den finns bemyndigande för Jordbruksverket att fastställa kompletterande föreskrifter. Föreskrifterna behöver bland annat reglera stödvillkor, ersättningsformer och regler kring hur ansökningar ska göras och vad de ska innehålla.

När dessa föreskrifter med konsekvensutredning sänds på remiss är fortfarande inte alla regelverk som rör den strategiska planen 2023-2027 beslutade. Det gäller både från EU och Sverige, därför är många hänvisningar preliminära och gulmarkerade. Föreskrifterna för direktstöden och grundvillkor sänds ut på remiss samtidigt därför är hänvisningar till dessa föreskrifter också preliminära och gulmarkerade.

Vad är det här för dokument?

I den här konsekvensutredningen förklarar vi hur Jordbruksverkets förslag till nya föreskrifter och allmänna råd om miljöersättningar, djurvälståndersättningar, och kompensationsstöd kommer att påverka lantbrukare, landsbygden och miljön. Vi beskriver även på vilket sätt kommuner och regioner påverkas.

Konsekvensutredningen börjar med en inledning som förklarar varför Jordbruksverket föreslår den här föreskriften och vilka ersättningsformerna är. Därefter förklarar Jordbruksverket hur de föreslagna bestämmelserna påverkar

lantbrukarna och lantbruksföretagen. Det finns en förklaring för varje område eller för grupp av bestämmelser. Områdena förklaras i den ordning som de kommer i föreslag till föreskriften.

Konsekvensutredningen och föreskriften har uppdaterats efter samrådet.

Sveriges strategiska plan 2023-2027

Mer information om den nya strategiska planen finns på Jordbruksverkets hemsida www.jordbruksverket.se och bilagan "Övergripande om strategisk plan och genomförandemodellen".

Vilka regler och ersättningar handlar föreskriften om?

Det nya programmet som från 2023 kallas strategisk plan införs genom Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115¹. När strategisk plan införs i respektive medlemsland måste det finnas klara regler om vad som gäller för de områden som inte regleras av EU eller på svensk förordningsnivå. Detta görs genom bland annat de här föreskrifterna och allmänna råden.

I **förordning (2022:XX) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik** (Näringsdepartementets arbetsnamn) kommer det både detaljerat och på ett övergripande sätt framgå vilka regler som gäller på nationell nivå. För flera olika delar av regelverket ska medlemsstaten själv reglera hanteringen. Det rör bland annat kontroll och sanktion och grundvillkor. I och med upplägget av den strategiska planen kommer alla stöd och ersättningar från och med 2023 hamna i samma förordning, det vill säga direktstöden, marknadsstöden och stöden för landsbygdsutveckling. På föreskriftsnivå kommer dock uppdelningen fortfarande att likna dagens uppdelning. För de specifika stödreglerna blir det inte någon större skillnad mellan vad som regleras i föreskrift i den pågående programperioden och i den kommande.

Inför arbetet med att ta fram föreskrifterna har Jordbruksverket tagit hänsyn till flera olika perspektiv gällande förändringar i förhållande till prioriteringar. Ett införande av den nya jordbrukspolitiken i tid är en viktig prioritering, men tidsramarna är snäva på grund av både en utdragen förhandlingsprocess på EU-nivå och andra yttre faktorer som påverkat stödmyndigheternas arbete. Jordbruksverket har värderat varje potentiell förändring utifrån vårt tidsmässiga och regelmässiga handlingsutrymme. Även följande har ingått i värderingen:

1. utvecklingskostnader samt vilka resurser och kompetenser som finns tillgängliga där vi

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2021/2115 om fastställande av regler om stöd för de strategiska planer som medlemsstaterna ska upprätta inom ramen för den gemensamma jordbrukspolitiken (strategiska GKJP-planer) och som finansieras av Europeiska garantifonden för jordbruket (EJFJ) och Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling (EJFLU) samt om upphävande av förordningarna (EU) nr 1305/2013 och nr 1307/2013

- överväger förbättringar av befintliga metoder och system innan vi utvecklar nya,
- väljer standardlösningar före speciallösningar
- väljer lösningar som är långsiktiga och inte bidrar till att öka vår tekniska skuld.

2. hur vi klarar kraven från EU, såsom exempelvis kraven i genomförandemodellen, för ackrediteringen och ett accepterat kontroll- och sanktionssystem, och därmed minskar risken för sanktioner,

3. förenkling för de stödsökande,

4. möjligheten att skapa effektiv handläggning, kontroll, uppföljning och rapportering.

Resultatet av denna värdering är ett övervägande fokus på kontinuitet av de regler som fungerar på ett tillräckligt tillfredställande sätt idag.

Jordbruksverket föreslår genom dessa föreskrifter och allmänna råd, regler för miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd.

Utöver dessa föreskrifter och allmänna råd finns även föreskrifter om stödmyndigheternas handläggning samt ansökan om stöd.

1. *BESKRIVNING AV PROBLEMET OCH VAD MAN VILL UPPNÅ*

Vi föreslår föreskrifter och allmänna råd som omfattar följande stöd och ersättningar:

- miljöersättning för skötsel av betesmarker och slåtterängar
- miljöersättning för fåbodar
- miljöersättning för skötsel av våtmarker och dammar
- miljöersättning för skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner
- miljöersättning för hotade husdjursraser
- djurvälståndersättning för får
- djurvälståndersättning för suggor
- djurvälståndersättning för mjölkkor
- kompensationsstöd

Vi förslår även att föreskrifterna ska omfatta vilka regler som gäller vid villkorsfel.

Notera att ersättningarna för ekologisk produktion och miljöersättningen för minskat kväveläckage (vårbehandling och fånggröda) från och med 2023 är ettåriga ersättningar inom direktstöden och därmed ligger i föreskriften för direktstöd och grundvillkor.

När det gäller kompensationsstödet är det ingen förändring mot tidigare. Det kommer även fortsättningsvis att vara en enskild åtgärd, enligt art. 71 i EU:s strategiska planförordning (2021/2115).

Vi har även fortsättningsvis separata kapitel för de olika ersättningsformerna. Vi har en förhoppning om att det underlättar vid läsningen och vid hänvisning till regelverket i olika sammanhang.

1 kap. Generella bestämmelser och definitioner

1-4 §§ Första kapitlet 1 § innehåller bestämmelser om vilka ersättningsformer som föreskriften och de allmänna råden omfattar.

2-3 §§ I dessa paragrafer redovisas vilka övergripande regleringar som finns för miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd.

Vissa begrepp som används i föreskriften definieras i 4 §. Några definitioner är nya eller förändrade och andra är desamma som i tidigare gällande föreskrifter. Vissa definitioner kommer även fortsättningsvis finnas i andra föreskrifter för läsbarhetens skull. Andra definitioner har vi flyttat med de miljöersättningar som blir ettåriga miljö- och klimatersättningar (kallas även ettåriga miljöersättningar eller eco-schemes) som kommer att stå i föreskriften för direktstöd och grundvillkor.

De nya definitionerna avser vissa delar inom betesmarker och slåtterängar samt genbank för fjäderfä. Konsekvensutredningen behandlar endast ändringarna i definitionerna för betesmark och slåtterängar och den nya definitionen som avser genbank för fjäderfä.

För miljöersättningen för hotade husdjursraser införs en definition av genbank för fjäderfä på grund av att ersättningen utökas med stöd för djur i genbank för fjäderfä.

Inför strategisk plan 2023-2027 är det aktuellt med två ändringar i definitioner som rör miljöersättningen för skötsel av betesmarker och slåtterängar. Det är dels för att reglera att slåtter av hävdberoende myrmarker inte längre ska kunna få stöd via den gemensamma jordbrukspolitiken, dels en översyn av definitionerna av markklasserna för skogsbete och gräsfattig mark.

Definition av betesmark och slåtteräng

Regeringen har beslutat att slåtter av hävdberoende myrmarker i norra Sverige inte längre ska finansieras via CAP. Skötsel av sådana marker ska istället hanteras med nationella pengar. Naturvårdsverket har i uppdrag att ta fram ett stödprogram där bland annat slåtter av myrmark ingår. I stödprogrammet ingår även restaurering av ängs- och betesmarker, lövtäkt och naturvårdsbränning. De nya stöden beräknas träda i kraft våren 2023.

Naturvårdsverket ska från och med 2023 hantera slåtter av myrmark i norra Sverige i nationella stöd. Ändringen berör Västernorrlands län, Jämtlands län, Västerbottens län och Norrbottens län. För att inte komplicera stödhanteringen

inom CAP ska myrmark som slåträs i sin helhet omfattas av de nationella stöden, vilket medför att alla hävdgynnade naturtyper som förekommer på myrmarker hanteras där. Myrmarker kan fortfarande förekomma i CAP, till exempel rikkärr i betesmarker utanför berörda län. Vi har diskuterat möjligheten att fortsatt hantera alla rikkärr inom CAP, men avgränsningar gentemot andra naturtyper i stora myrar gör denna hantering onödigt komplex med två stödsystem som riskerar att krocka.

Förtydligande om marker som huvudsakligen betas med renar eller vilda djur

Syftet med skrivningen ”Mark i renskötselområdet som huvudsakligen används till renbete räknas inte som betesmark eller slåtteräng.” i definitionen av betesmark är att det inte ska gå att söka betesmarksersättning på stora arealen i renskötselområdet som i huvudsak sköts med fritt betande renar, det kan dock finnas betesmark inom renskötselområdet. Det gäller samma sak för miljöersättningen som för gårdsstödet i grunden för vilken typ av skötsel vi kan godkänna, lantbrukaren ska kunna styra över skötseln. Definitionerna av jordbruksaktivitet och stödberättigande hektar utgår från kraven som ställs på definitionerna i artikel 4 i förordning (EU) 2021/2115. Definitionerna har anpassats efter svenska förhållanden utan att för den sakens skull bryta mot vad vi måste definiera som medlemsland. Bete räknas som jordbruksaktivitet. Bete bör tolkas som något som sker under kontrollerade former för att säkerställa att det pågår jordbruksaktivitet på marken. Marker som inte är inhägnade och som spontant betas av vilda djur (hjortdjur, gäss eller dylikt), eller i detta fall renar, är inte tänkt att räknas som jordbruksaktivitet. För renar som hålls som tamdjur (motsvarande till ex empelnöt eller får) kan lantbrukaren styra över hur och var de betar så dessa kan vara en del av skötseln av inhägnad betesmark.

Definition av mosaikbetesmark

Efter synpunkter från länsstyrelserna i Kalmar och på Gotland har vi öppnat definitionen av mosaikbetesmark så att denna markklass blir möjlig att använda även på Öland och Gotland. Erfarenheten från de senaste åren är att värdefulla marker hamnar mellan stolarna på dessa öar utan den möjligheten. Bland annat har den utdragna torkan bidragit till att behovet ökat då marker som tidigare klarat definitionen för betesmark inte längre klarar den på grund av att växtligheten inte återkommer, det här kan till exempel förekomma på klapperstensfält. Det är dock inte meningen att alvarmark ska omklassas till mosaikbetesmark på grund av torkan.

Definition av skogsbete

Vi bedömer att följande justeringar av definitionen av Skogsbete bör göras:

Som skogsbete räknas endast mark som länsstyrelsen har fastställt som skogsbete. Marken ska betas av djurarterna nötkreatur, får, get eller häst. Skogsbetet ska huvudsakligen bestå av skog med ett till övervägande del **spontant naturligt** uppkommet trädbestånd **med tydlig åldersskiktning**. Trädbeståndet ska ha inslag av gamla träd eller på annat sätt visa att en lång kontinuitet råder i trädsiktet. **Området ska sakna påtagliga indikationer på storskaliga kontinuitetsbrott till**

exempel trakthygge eller på att marken använts som inäga annat än i liten omfattning före jordbrukets mekanisering.

Det innebär att de grundläggande kraven för skogsbete består av:

1. Lång kontinuitet i trädskiktet
2. Naturligt uppkommet trädbestånd
3. Träd i olika åldersklasser
4. Markvegetation ska vara betespräglad och det ska finnas gräs, örter och ris som är dugligt som foder samt ha en vegetationsstruktur som visar på en långvarig beteshävd.

Vid bedömning av skogsbete ska stödmyndigheten alltså snarare utgå från hur marken och träden ser ut i dag än om marken var inäga (åker eller äng) på äldre skifteskartor. Det är i praktiken inte möjligt att konstatera om ”marken varit inäga annat än i liten omfattning före jordbrukets mekanisering”, eftersom tillgängliga kartor med relevant information endast finns för skiftena på 1700- och 1800-talen. I godkänt skogsbete kan det alltså förekomma hackerör och andra typer av odlingsspår som visar på att delar av skogsbete tidigare har använts som åkermark, om marken har lång skoglig kontinuitet i dag.

Definition av markklassen Gräsfattig mark

Det finns två syften med förändringen och dessa är att dels göra det möjligt att något fler marker kan ingå, dels att göra det tydligare vad som faktiskt kan ingå.

För de som hanterar stöden bedömer vi att förändringen kommer att ge en ökad tydlighet. För lantbrukaren bedömer vi att påverkan är minimal eftersom det är stödmyndigheten som fastställer vilken typ av betesmark det rör sig om. Den påverkan som kommer att märkas för de sökande är att antalet marker som bedöms höra till markklassen gräsfattiga marker ökar något.

Definitionen har förändrats med resultatet från det så kallade gräsmarksuppdraget² som grund. Vi har även kompletterat begreppet nyckelbiotop med ”skoglig värdekärna” eftersom Skogsstyrelsen inte längre inventerar nya nyckelbiotoper aktivt. Begreppet nyckelbiotop finns dock kvar för de nyckelbiotoper som har registrerats.

Jordbruksverket har diskuterat det slutliga förslaget om vilka naturtyper som ska omfattas av definitionen med Naturvårdsverket. Ursprungligt förslag var att lägga till grässandhed, enbuskmarker, rissandhed, sandstäpp, torra hedar samt rikkärr. Naturtyperna löväng eller trädbärande betesmark omfattas redan.

Efter diskussion valde vi att inte ta med enbuskmark i definitionen eftersom dessa marker sällan är gräsfattiga när de är i god status. Däremot är rikkärr kvar, trots att

² Svar på Beställning – analys av hinder och möjligheter att stödja fler ängs- och betesmarker inom CAP med Dnr 3.1.17-10807/2019

det finns (delar av) myrslåtterängar som kan klassificeras som rikkärr och myrslåtterängar inte längre ska vara stödberättigande inom strategisk plan 2023-2027. Vi bedömer dock att dessa myrslåtterängar inte kommer vara intressanta att sköta som gräsfattig mark eftersom ersättningsnivån för gräsfattig mark är betydligt lägre än slåtterängar med särskilda värden med möjliga tillägg av komplement. Det går inte heller att söka komplement för höhantering eller manuell slåtter i gräsfattig mark. Det innebär att ersättningsnivån minskar från dagens ca 14 500 kronor för slåtteräng med särskilda värden och komplement till 2 700 kronor per hektar för gräsfattig mark. Det är mycket viktigt att det nationella stödet för myrslåtterängar kontrollerar att markerna inte redan har åtagande för gräsfattig mark och vice versa för att förhindra dubbelfinansiering.

I gräsfattiga marker ingår då, förutom det som har lagts till, marker som har höga naturvärden kopplade till ett relativt tätt träd- och buskskikt samtidigt som naturvärdena är beroende av hävd, till exempel vissa lövträdsmiljöer. Träd- och buskskiktet medför att marken som helhet inte kan uppfylla den vanliga definitionen av betesmarker med avseende på tillräckligt med gräs och örter. Ytor helt utan gräs och örter ingår inte i stödberättigande betesmark om de utgör 0,1 hektar eller mer. Marker som vuxit igen och där naturvärdena gynnas av en restaurering ingår inte i gräsfattiga marker, vilket framgår av att ”Mark som skulle kunna klassas som betesmark, slåtteräng, alvarbete, skogsbete, mosaikbetesmark eller fåbodbete om igenväxning röjs bort eller om marken restaureras och detta är lämpligt får inte räknas som gräsfattig mark”.

Alla tillfälliga vattensamlingar som är bevuxna med gräs, örter eller i vissa fall ris och som betas ingår i skiftesarealen för alla typer av betesmarker. I gräsfattiga marker får även permanent vattenspegel som betas ingå. Detta innebär att en så kallad blå bård kan utgöra ett eget skifte så länge det är möjligt att avgränsa det, det vill säga att det utgör minst 0,1 hektar.

För att underlätta avgränsningarna för skogsbete, mosaikbetesmark och gräsfattig mark så finns en regel om att mindre områden inuti skiftena (maximalt 0,5 hektar) som skulle kunna avgränsas till vissa andra markklasser ändå ska ingå i den huvudsakliga markklassen. Förutsättningen är att den huvudsakliga markklassen dominerar. Slåtterängar avgränsas alltid till egna skiften. Även skiften som enbart uppfyller definitionen för gräsfattig mark som till exempel ett skifte som består av blå bård avgränsas till egna skiften.

Definition av genbank för fjäderfä

Genbank för fjäderfä definieras som en genbank ansluten till genbanksförening för fjäderfä som i sin tur är en av Jordbruksverket erkänd avelsorganisation.

Definition av djurenhet

Definitionen flyttas till den svenska förordningen och uppdateras med det nya omräkningstalet för tackor som kommer att vara att en tacka är 0,2 DE jämfört med tidigare 0,15 DE.

Metod för bedömning enligt pro-rata av betesmark, slåtteräng samt fäbodbete som berättigar till gårdsstöd och kompensationsstöd

3§ Av denna paragraf framgår pro rata metoden. Pro rata metoden ska tillämpas på block med stort inslag av element som är definierade enligt pro rata och gäller för alla betesmarker och slåtterängar som berättigar till miljöersättning, gårdsstöd och kompensationsstöd. Bedömningen går ut på att enskilda element som är definierade enligt pro rata ritas bort från blocket ifall dessa är större än 0,05 hektar. Även de element som finns i blockets ytterkant ritas bort, vilket bland annat kan påverka marker med stenmurar. Om olika sorters element tillsammans bildar en enhet så räknas det som ett element. Blocken med stort inslag av element som är definierade enligt pro rata delas därefter upp i ett eller flera bedömningsområden med likartad karaktär. Dessa bedömningsområden ska vara så stora som möjligt, vilket kan innebära att hela blocket bedöms som en helhet. De block eller de bedömningsområden där pro rata elementen täcker mer än 50 procent av ytan är inte jordbruksmark som berättigar till gårdsstöd. Dessa ska då ritas bort från blocket eller alternativt bli ett eget block med någon av specialklasserna. Om det är uppenbart att områden har en täckningsgrad på mer än 50 procent behöver inte enskilda element ritas bort.

För resten av blocket ska den genomsnittliga procentsatsen för pro rata räknas ut. Är denna maximalt 10 procent görs inga arealavdrag. Är procentsatsen över 10 men maximalt 50 procent ska ett arealavdrag göras på den stödberättigade arealen på blocket.

Block som har en täckningsgrad på över 10 procent men maximalt 30 procent kommer få ett avdrag på 20 procent medan block med en täckningsgrad på över 30 procent men maximalt 50 procent kommer få ett avdrag på 40 procent av den stödberättigande arealen.

Observera att för värdefulla landskapselement som är bevuxna med gräs och örter så ingår dessa i skiftesarealen utan neddragningar eller begränsningar och omfattas inte av pro rata bedömningen. Det samma gäller tillfälliga vattensamlingar som är bevuxna med gräs och örter och kan betas.

Grundvillkor

6-7 §§ I följande avsnitt finns det hänvisningar till de grundvillkor som lantbrukaren måste följa för att få full utbetalning på sökta ersättningar. 6 § är en upplysningsparagraf med hänvisning till vilka regelverk inom EU där bestämmelserna om grundvillkor återfinns.

Lantbrukare som söker miljöersättningar, djurvälfärdsersättningar och kompensationsstödet ska följa grundvillkoren samt de bestämmelser om god jordbrukshävd och goda miljöförhållanden som finns i **3 kap. i Statens Jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2022:xx) om direktstöd och grundvillkor** för att få full ersättning. God jordbrukshävd och goda

miljöförhållanden är en del av grundvillkoren men nämns ibland särskilt eftersom dessa krav finns reglerade i den föreskriften.

Villkorsperiod för kompensationsstödet

8 § Kompensationsstödet villkorsperiod omfattar ett år. Alla villkor ska följas under det år som lantbrukaren söker stödet.

Åtagande

Åtagandeperiod för miljöersättningar

9 § I denna paragraf framgår bland annat vilka regler som gäller för att en ansökan om åtagande ska godkännas. Åtagandeperioden är kalenderår och startar alltid den 1 januari det år ansökan om åtagande avser och avslutas den sista december det sista året. Det betyder att alla villkor för ersättningen ska uppfyllas från och med den 1 januari om inget annat framgår.

Åtagandets längd varierar för miljöersättningar och djurvälferdsersättningar. Alla villkor ska följas under åtagandeperioden oavsett längd. I **förordning (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik** framgår åtagandets längd för respektive miljöersättning eller stöd. Grundregeln är att all mark ska omfattas av ett åtagande på minst fem år och minst ett år för djurvälferdsersättningar.

När får miljöersättning beviljas efter miljöinvestering eller investering?

10 § I denna paragraf framgår regler för vad som gäller om en våtmark eller damm har anlagts eller restaurerats med miljöinvestering eller investering och lantbrukaren söker miljöersättning för skötsel av våtmarker och dammar för denna mark. Då krävs det att Länsstyrelsen godkänner våtmarken eller dammen senast sista ändringsdag, som i normalfallet infaller den 15 juni, det år ansökan om åtagande sker. Detta för att våtmarken eller dammen ska vara godkänd som jordbruksmark innan lantbrukaren kan få ett åtagande.

Vilka krav finns för att få ett åtagande godkänt?

11 § Det framgår av **förordning (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik** att stödmyndigheten få avslå ett åtagande om det beräknade värdet understiger 1 000 kronor. I paragrafen reglerar vi ytterligare när ett åtagande kan godkännas. Det innebär att för alla miljöersättningar och djurvälferdsersättningar måste den beräknade utbetalningen innan avdrag vara minst 1000 kronor.

12 § Reglerar hur åtaganden kan förlängas och förnyas. Eventuellt kommer denna reglering senare för förlängning då det i nuläget inte är aktuellt med förlängningar eftersom strategisk plan 2023-2027 gäller för precis fem år. Det gäller samtliga förslag till paragrafer där förlängning nämns eftersom den svenska förordningen inte finns på plats ännu. Dessa regler är satta inom hakparentes.

Åtaganden för skötsel av våtmarker och dammar kommer dock vara aktuella för

förnyelse redan från 2023 eftersom lantbrukare som ansöker om förnyelse av åtaganden från programperiod 2014-2022 får ett åtagande enligt strategisk plan 2023-2027.

Hur kan åtaganden kombineras?

13 § Denna paragraf tillsammans med bilaga 1 visar på vilket sätt åtaganden från programperiod 2014-2022 är möjliga att kombinera med åtaganden i strategisk plan 2023-2027.

Av bilagorna 3 och 4 framgår det vilka kombinationer som är möjliga inom miljöersättningen för skötsel av betesmarker och slätterängar i strategisk plan 2023-2027.

När avslutas ett åtagande från programperiod 2014-2022 och ersätts med ett nytt åtagande i strategisk plan 2023-2027?

14 § Enligt strategisk plan 2023-2027 och **förordningen (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik** ska samtliga åtaganden, med tre undantag, från programperiod 2014-2022 avslutas från och med 2023. För de åtaganden som avslutas kommer lantbrukarna att behöva söka ett nytt motsvarande åtagande 2023. Det gäller miljöersättningarna för betesmarker och slätterängar, skyddszoner och fåbodar. Miljöersättningen för minskat kväveläckage samt ersättningen för ekologisk produktion avslutas också och blir ettåriga miljöersättningar som söks årligen utan åtagande inom direktstöden. De åtaganden som ska fortsätta gälla är de för vallodling, restaurering av betesmarker samt skötsel av våtmarker och dammar.

Vallodling och restaurering av betesmarker ska fortsätta gälla tills de sista åtagandena går ut 2023 eller 2024 och fortsätta finansieras med medel från landsbygdsprogrammet.

För skötsel av våtmarker och dammar regleras det när omvandling av åtaganden för skötsel av våtmarker och dammar från programperiod 2014-2022 ska ske. Befintliga åtaganden för skötsel av våtmarker och dammar går över i strategisk plan 2023-2027 och finansieras därmed av denna (så kallad carry over) men behåller åtagandet med löptider och skötselvillkor så länge lantbrukaren inte gör en utökning. Vid utökning är förslaget att hela åtagandet omvandlas till ett åtagande enligt strategisk plan 2023-2027 där de befintliga våtmarkerna och dammarna behåller resterande löptid och den nya våtmarken eller dammen får en åtagandeperiod på fem år.

Hur får ett befintligt åtagande utökas?

15-17 §§ I detta avsnitt beskrivs vilka regler som gäller för när lantbrukaren vill utöka sitt åtagande i strategisk plan 2023-2027 med mer mark eller mer djur. Reglerna kommer att vara aktuella först från 2024 men vi väljer att redan nu ta med dessa så att det är tydligt vad som kommer att gälla.

15 § För miljöersättningarna skötsel av betesmarker och slåtterängar, fäbodan samt skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner gäller att en utökning med upp till 10 procent mer mark ger en utökning inom befintlig åtagandeperiod. Detta gäller om utökningen sker år två eller tre i åtagandeperioden. Alla utökningar, oavsett storlek, från år fyra eller fem i åtagandet ger en ny femårig åtagandeperiod. Gränsen på 10 procent är vald med anledning av vad Kommissionen vid tidigare landsbygdsprogram godkänt som variation för åtaganden. Trots att en ganska liten utökning ger ett nytt åtagande bedömer vi att vårt förslag ändå ger rimliga åtagandeperioder i kombination med möjligheten att avsluta åtaganden som regleras senare i samma föreskrift.

16 § Paragrafen reglerar hur ett åtagande för skötsel av våtmarker och dammar ska hanteras då en lantbrukare söker åtagande för en ny våtmark eller damm. För miljöersättningen skötsel av våtmarker och dammar i strategisk plan 2023-2027 ger en utökning med ny mark en ny åtagandeperiod. Utökning med mer mark innebär att åtagandets slutår skjuts fram, men varje enskild mark i åtagandet behåller sitt ursprungliga slutår. Varje mark i miljöersättningen ska omfattas av en åtagandeperiod på fem år. Det innebär att om lantbrukare lägger till mer mark har varje enskilt block sitt eget slutår tills varje mark har ingått i åtagandet i fem år.

17 § Paragrafen reglerar hur ett åtagande för hotade husdjursraser kan utökas och hur det påverkar åtagandets längd. Åtagandet kan utökas om lantbrukaren ansöker om utökning och samtidigt söker utbetalning för mer än 150 procent av sitt befintliga åtagande eller lägger till genbank för fjäderfä. En utökning av åtagandet ger ett nytt femårigt åtagande. Detta nya femåriga åtagande omfattar då det nya antalet djurenheter och det nya antalet genbanker.

Hur får ett befintligt åtagande omvandlas?

18 § Det är enbart möjligt att byta stödform från en miljöersättning till skötsel av våtmarker och dammar. Miljöersättningarna ger i sig mycket miljönytta och för att stärka det ytterligare finns det bara ett steg att ta och det är att omvandla marken till våtmark eller damm. Denna regel kommer att stå i den svenska förordningen istället. Den stryks därför.

Vilket åtagande styr åtagandeperioden vid övertagande?

19-20 § Reglerar överlåtelse av åtaganden.

19 § Grundregeln är att all mark ska omfattas av ett åtagande på minst fem år. Det innebär att om lantbrukare som sökt miljöersättning för skötsel av våtmarker och dammar i strategisk plan 2023-2027 övertar ett åtagande från programperiod 2014-2022 får även detta ett nytt åtagande 2023-2027 där all mark ingår och de övertagna våtmarkerna och dammarna behåller sin åtagandeperiod. Paragrafen har formulerats om efter samrådet för att göra den tydligare. Av bilaga 1 framgår det även vilka kombinationer som är möjliga vid överlåtelse.

20 § Av paragrafen framgår vad som gäller för övriga miljöersättningar vid överlåtelse. Övertagaren får ett åtagande med en åtagandeperiod som motsvarar

den längsta av övertagarens och överlåtarens. Det beror på att ett åtagande alltid ska vara fem år som kortast som grundregel.

Hur får ett befintligt åtagande anpassas?

21 § Reglerna omfattar vad som gäller för ett åtagande i strategisk plan 2023-2027. Om lantbrukaren har ett åtagande på ett helt block eller skifte ska ny konstaterad mark som finns inom blocket eller skiftet och som sköts enligt villkoren läggas till åtagandet. Detta är en förenkling som betyder att lantbrukaren själv inte behöver lägga till små arealer som ändå ska ingå i åtagandet. Om det inte enkelt går att utreda för stödmyndigheten hur åtagandet ska anpassas ska lantbrukaren informeras om att hen själv behöver lägga till marken året efter som en utökning.

Motsvarande gäller om stödmyndigheten konstaterar en mindre areal, då ska stödmyndigheten ändra åtagandet till den mindre konstaterade arealen för blocket eller skiftet.

Hur får ett befintligt åtagande minskas eller avslutas?

22-26 §§ I 23 och 24 §§ paragraferna sammanfattar vi de regler som finns för att kunna minska eller avsluta ett åtagande. Av **förordning (2022:xxx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik** kommer det framgå att minskning av åtagande kan ske utan återkrav om lantbrukaren haft ett åtagande i fem år för den berörda marken. Det här regelverket är inte längre lika detaljerat på EU-nivå. Sverige har för avsikt att ha samma tillämpning som tidigare men med nationell grund istället. Eftersom den svenska förordningen inte är klar då dessa föreskrifter går ut på remiss är inte den slutliga formuleringen av framför allt den 23 § klar.

23 § Syftet med denna paragraf är att göra det överskådligt vilka tillåtna minskningar av åtagande utan återkrav som finns. I strategisk plan 2023-2027 har vi för avsikt att behålla de regler som funnits under programperiod 2014-2022. Förslagen innebär till exempel att det även fortsatt är möjligt att tillgodoräkna sig åtaganden från tidigare programperiod, om marken har ingått i ett åtagande sammanhängande i sammanlagt fem år räknat både i programperiod 2014-2022 och strategisk plan 2023-2027. När denna föreskrift går ut på remiss är inte förordningen färdig därför är inte hänvisningen till hur *force majeure* ska hanteras klar, men planen är att det ska fortsätta fungera som idag med en tidsfrist och vad som ska vara godkänt.

24 § Reglerar vad som ska hända med ett åtagande för skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner om indelningen i nitratkänsliga områden ändras under ett pågående åtagande. Då får åtagandet löpa ut.

25 §§ Dessa regler är tänkta att användas när grundprinciperna enligt 23 § inte kan tillämpas. Reglerna i 25 § ska tillämpas på den mark eller ersättningsgrundande enhet, i respektive ersättningsform, som tas bort ur åtagandet.

I vårt förslag har vi tagit hänsyn till hur länge marken ingått i ett åtagande och hur en minskning påverkar den återstående delen av åtagandet. Mark som ingått i ett åtagande under en kortare tid ska leda till ett större återkrav än om marken ingått under längre tid. Det beror i huvudsak på att mark som haft åtagande en kort tid inte har hunnit uppnå den miljönytta som är syftet med miljöersättningen. Vi bedömer att efter år ett och år två i åtagandet har marken inte varit med tillräckligt lång tid för att motivera något annat än ett återkrav på hela den utbetalda ersättningen. Viktigt att tänka på vid en minskning av ett åtagande är att åtagandet efter minskningen inte bör bli så litet att en beräknad utbetalning understiger 1000 kronor. Om så blir fallet kommer lantbrukaren få ett åtagande som inte kan ge utbetalning.

Vid återkravsutredningen ska länsstyrelsen ta hänsyn till hur länge marken ingått i ett åtagande och även hur resterande åtagande påverkas av en minskning. Bedömning av hur åtagandet påverkas ska därför göras i varje enskilt fall.

Åtaganden för hotade husdjursraser omfattas inte av dessa regler. För denna miljöersättning ska i huvudsak 23 § användas. Det är inte möjligt att minska ett åtagande i denna ersättningsform, på eget initiativ, då det redan i åtagandekonstruktionen finns en möjlighet till att variera sitt åtagande. Denna möjlighet till att kunna variera sitt åtagande är redan känd då lantbrukaren söker sitt åtagande och denne kan då bilda sig en uppfattning om man klarar av att uppfylla åtagandet. Det är möjligt att tillgodoräkna sig de fem åren både från programperiod 2014-2020 och strategisk plan 2023-2027.

Om vi inte inför dessa regler gäller grundregeln som innebär att om lantbrukaren bryter ett åtagande i förtid ska hela åtagandet hävas och allt utbetalt stöd krävas tillbaka.

Hur får ett åtagande minskas när det förlängs eller förnyas?

26 § Paragrafens första och tredje stycke beskriver hur åtaganden som kan förlängas samtidigt kan minskas.

Paragrafens andra stycke beskriver hur ett åtagande för skötsel av våtmarker och dammar kan minskas då det förnyas efter att den första femåriga åtagandeperioden gått ut.

Eventuellt kommer de delar som framgår av första och tredje stycket i denna paragraf att införas senare beroende på hur den svenska förordningen ser ut.

Utbetalning

Vad krävs för att få full utbetalning?

27-30 §§ Utbetalningen påverkas av reglerna i 27-30 §§.

27-28 §§ Sista sådatum är ett känt datum sedan tidigare. Att lantbrukaren får ha en vändteg runt skiften med potatis, kryddväxter, grönsaker och frövall för att till exempel komma åt att använda specialmaskiner och för att kunna hålla undan ogräs

och sniglar framgår här. Det får finnas gräs på vändtegen, så länge det tydliga syftet är att ha en vändteg och att vändtegen behövs för att komma fram med de redskap som behövs i odlingen.

29 § Undantag från utbetalning på grund av produktvillkor för skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner ska gälla som tidigare. Det betyder att om lantbrukaren använder vissa växtskyddsmedel på mark som ligger intill skyddszon så ska hen inte söka utbetalning för den skyddszonen på grund av att det finns krav på en gräsbevuxen zon som motsvarar en skyddszon i utformning och kvalitet. Om en sådan zon krävs framgår av etiketterna med produktvillkor för växtskyddsmedlet.

Hur får utbetalningar kombineras?

30 § Här reglerar vi hur de äldre miljöersättningarna för våtmarker och dammar kan kombineras med den nya från 2023. Reglerna gör att det är möjligt att kombinera utbetalning för åtaganden för våtmark från flera olika programperioder på samma företag men inte på samma mark.

Undantag

31 § Om det finns särskilda skäl kan Jordbruksverket enligt denna paragraf ge undantag från bestämmelserna i 1 kap. i denna föreskrift. Det kan till exempel gälla undantag från sista sådatum. Sedan samrådet har vi preciserat vilka regler och paragrafer det kan vara aktuellt för. Det handlar om regler där det vid ansökan eller handläggningen kan uppstå problem som den handläggande myndigheten inte kan lösa utan ett undantag.

En myndighet får inte i ett enskilt fall besluta om undantag från det som den själv har meddelat föreskrifter om, såvida inte myndigheten har gett sig en sådan rätt genom en särskild regel i föreskrifterna. Det är viktigt att det finns en sådan regel om undantag i föreskriften eftersom det kan uppstå situationer som inte går att förutspå då det är motiverat att ge undantag. Myndigheten bedömer i det enskilda fallet om särskilda skäl för undantag finns.

2 kap. Skala för avdrag på grund av villkorsfel

Lantbrukare som har sökt en ersättning men som inte uppfyller villkoren för ersättningen ska vara medveten om att det kan leda till att utbetalningen minskas eller att åtagandet hävs. Avdrag behövs även för att öka efterlevnaden av villkoren och för att syftet med ersättningarna uppfylls. Vi föreslår att alla regler i föreskriften som handlar om villkorsavdrag placeras i ett kapitel med en tillhörande bilaga. Det blir tydligt eftersom det både finns ersättningsspecifika och gemensamma regler om villkorsavdrag.

Förutsägbara regler kan även bidra till att fler lantbrukare väljer att söka ersättningarna.

Miljöersättningar och djurvälståndersättningar är frivilliga att söka och är en ersättning för det arbete man utför och det intäktsbortfall som kan uppstå. Förändringar i verksamheten kan behöva göras, men det ska täckas av den ersättning man får. Kontroller och påföljder är nödvändiga för att ge rättvisa konkurrensförhållanden för de jordbruksföretag som följer villkoren och har kostnader för det.

Vi inför kapitel 2 för att tydliggöra och fastställa de principer som tillämpas när ett jordbruksföretag inte uppfyller villkoren. Det finns övergripande regler för avdrag på grund av villkorsfel i den svenska **förordningen (20xx:XXX) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik**. Enligt artikel 59(EU) förordningen (2021/2116) ska påföljder vara effektiva, proportionerliga och avskräckande. Kommissionen har dock inte infört detaljerade regler för villkorsfel utan det är upp till varje medlemsland att införa ett kontroll- och sanktionssystem. Medlemsstaterna utformar egna ersättningsformer och villkor utifrån sina förhållanden och behov. Som en följd av det behöver vi utforma en skala för villkorsavdrag utifrån de villkor som finns för våra ersättningar.

Förutom reglerna i detta kapitel finns det andra regler för tillämpningen av administrativa sanktioner som kan påverka det eventuella avdraget. En sådan regel återfinns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 2021/2116 art 3, art 59 och art 72 m fl.

I strategisk plan 2023-2027 kommer vi att föreslå att det mesta av de skalor för villkorsavdrag som fanns i programperiod 2014-2022 ligger kvar med justeringar för nyheter i stöden. Fokus ligger alltså fortfarande på proportionalitet och differentiering. Syftet med de olika ersättningarna samt kalkylerna för dessa är viktiga. I de fall det varit möjligt har vi kopplat avdraget till den yta där felet finns samt det berörda skiftet.

Nedan finns förklaring och motivering till vissa specifika paragrafer i kapitel 2. Ytterligare förtydliganden hur handläggning ska ske kommer att framgå av handläggningsrutinerna för länsstyrelsen. Ytterligare reglering kommer också att finnas i den svenska förordningen.

1 § Den här paragrafen talar om vad kapitlet gäller för.

2 § Den andra paragrafen beskriver vilka typer av straff som ett fel mot skötselvillkoren kan leda till.

3 § Den tredje paragrafen ger möjlighet att i enskilda fall bedöma att ett avdrag eller hävning inte ska ske. Det finns också ett allmänt råd som beskriver när det kan vara möjligt.

Vad är ett upprepat fel?

4 § För att ett fel ska räknas som upprepat krävs det att felet konstaterades även det år som villkoret senast kontrollerades, att stödmyndigheten då meddelade lantbrukaren om felet, att det är samma villkor som inte är uppfyllt samt att felet återkommer eller inte åtgärdats under strategisk plan för 2023-2027. Vi anser att det är mest lämpligt att bedöma upprepning inom en period.

Kontrollen då felet senast konstaterades, kan vara flera år bakåt i tiden under förutsättning att det är inom strategisk plan 2023-2027. Det är dock viktigt att samma fel fanns vid det senaste tillfället det aktuella villkoret kontrollerades. Fel som upprepas behöver däremot inte finnas på samma mark, det har förtydligats i paragrafen efter synpunkter på samrådet. Vi ser det som lika allvarligt att upprepa samma fel oavsett vilken mark det finns på. Det blir ett systematiskt fel oavsett.

Dubbelt villkorsavdrag

5 § Enligt bestämmelsen ska stödmyndigheten göra ett dubbelt avdrag när felet är upprepat. Det avdrag som ska dubbleras är avdraget enligt bilaga 2. Det är allvarligare att en lantbrukare upprepar ett villkorsfel än att denne gör fel en första gång. Därför är det lämpligt att avdraget blir dubblerat vid upprepning.

Hel eller delvis hävning av åtagande samt avdrag för kompensationsstödet

6-11 §§ Stödmyndigheten ska häva åtagandet om villkorsfel konstateras på 30 procent eller mer av arealen i åtagandet inom miljöersättningen för skötsel av betesmarker och slåtterängar eller miljöersättningen för skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner. För kompensationsstödet ska stödmyndigheten avslå utbetalningen om villkorsfel konstateras på 30 procent eller mer av den areal som ingår i ansökan om utbetalning.

Ett alternativ till detta förslag skulle vara olika procentsatser för olika ersättningar. Det alternativet skulle dock ge otydliga signaler och förefalla orättvist, varför vi har valt att fortsätta ha en enhetlig nivå. Den här regeln kan komma att påverka olika mycket beroende på ersättningsform. Vi är medvetna om att vi kommer att behöva informera lantbrukarna särskilt om att regeln finns.

För betesmarker och slåtterängar har vi valt att även fortsättningsvis undanta de särskilda villkoren i 3 kap 14 samt 16 §§ eftersom dessa bedöms per skifte och inte i förhållande till arealen där felet finns. Vidare har vi valt att undanta marker som är betade men inte tillräckligt väl avbetade för att ingen skadlig förnaansamling ska uppstå. Genom att undanta dessa skötselvillkor bedömer vi att träffsäkerheten blir bättre samt att vi kommer åt de marker som verkligen inte sköts.

7 § Enligt reglerna i paragrafen ska stödmyndigheten häva åtagandet om den konstaterar villkorsfel på 30 procent eller mer av antalet djur som ingår i ansökan om utbetalning för miljöersättningen för hotade husdjursraser. Antalet djur som berörs ska vara fler än tre. Om åtagandet innefattar genbank för fjäderfä ska åtagandet hävas om villkorsfel enligt 7 kap. 4 § konstateras på genbanken.

Om lantbrukaren har stora villkorsfel på antalet djur är det lämpligt att åtagandet hävs eftersom lantbrukaren då tydligt visat att denne inte klarar av att följa villkoren. Likaså är det rimligt att häva ett åtagande som innefattar genbank för fjäderfä om ett så grundläggande villkorsfel som icke-renrasig avkomma konstateras. Det får anses sannolikt att syftet med ersättningen äventyras vid stora och grundläggande fel.

8 § Reglerar när ett åtagande för någon av djurvälståndersättningarna ska hävas. Det ska ske om en lantbrukare har fel på fyra eller fler punkter enligt skalan för avdrag i bilaga 2. Det innebär då att det inte blir någon utbetalning det året. Dessa ersättningar behöver en egen regel om totala fel eftersom ersättningarna inte passar in i de hävningsregler som finns för de andra stöden.

Om lantbrukaren totalt sett har stora villkorsfel är det lämpligt att åtagandet hävs eftersom lantbrukaren då tydligt visat att denne inte klarar av att följa villkoren. Det är också sannolikt att syftet med ersättningen äventyras vid stora fel

9 § Enligt 9 § ska stödmyndigheten, avseende miljöersättningen skötsel av betesmarker och slåtterängar, häva åtagandet på all mark inom en markklass på ett skifte om den konstaterar igenväxning på mer än 30 procent av arealen på skiftet.

10 § Om lantbrukaren har upprepat samma fel på mer än 20 procent av all konstaterad areal eller antal djur inom ersättningsformen ska stödmyndigheten häva åtagande. Det gäller även när felet upprepas på annan mark inom ersättningsformen. Regeln gäller för de fall de upprepade felen totalt är 20 procent eller mer både första året och det år som felen upprepas. Det är rimligt med hävning av åtagandet om det är en så stor del (mer än 20 procent) som inte sköts enligt villkoren.

Enligt 11 § ska stödmyndigheten, för miljöersättningen skötsel av betesmarker och slåtterängar, häva åtagandet för all mark inom en markklass på ett skifte om den konstaterar upprepad igenväxning på mer än 20 procent på samma skifte. Bestämmelsen gäller utöver grundbestämmelsen om upprepning i 2 kap. 10 §. Ersättningen består av fasta skiften och det är därför viktigt att konsekvensen också knyts till det enskilda skiftet där felet finns. Det kan finnas stor variation mellan olika skiften. Det är rimligt att ta bort ett skifte ur åtagandet om det är en så stor del (mer än 20 procent) som inte sköts enligt villkoren.

Minskning av ersättning vid villkorsfel på en viss areal

12 § Av paragrafen framgår hur storleken på villkorsavdrag vid villkorsfel på en viss areal ska räknas ut. Vi har kopplat villkorsfelen i större utsträckning än tidigare till skiften eftersom vi bedömer det lämpligt och mer proportionerligt. Det kan finnas stor variation mellan olika skiften.

Villkorsavdrag får inte vara större än att det täcks av årets utbetalning av ersättning för ett skifte. Det innebär att eventuella avdrag för villkorsfel på ett skifte ska adderas så länge det finns ersättning kvar för skiftet.

Enligt andra punkten i paragrafen ska det procentuella avdraget av arealen på blocket på grund av pro rata-neddragning också användas vid beräkningen av arealen med villkorsfel på skiftet. När ytan med villkorsfel till största delen sammanfaller med marken som orsakat pro rata-neddragningen kan den här regeln leda till ett oproportionerligt stort avdrag. I dessa fall finns möjlighet att bedöma omständigheterna som särskilda skäl för undantag enligt 2 kap. 3 §.

Av paragrafen framgår att ett avdrag aldrig kan bli större än vad årets utbetalning av ersättning skulle ha blivit för marken eller djuren som berörs.

Bilaga 2,

Betesmarker och slåtterängar

Vid utformningen av bilaga 2 för betesmarker och slåtterängar har de flesta avdrag på grund av villkorsfel kopplats till ytan där felet finns. Det gäller alla villkor utom de i 3 kap. 8§ som berör vad som är förbjudet, exempelvis gödsling. Fel mot dessa skötselvillkor bedöms som allvarigare, vilket innebär att omfattningen på felet inte är lika avgörande för avdraget. Även 3 kap. 14 och 16 §§ bedöms på skiftesnivå istället för ytan där villkorsfelet finns. För andra villkor står omfattningen av felen ofta i relation till ytan.

För betesmarker och slåtterängar är det vanligaste felet att det förekommer igenväxning på marken eller att den inte är betad eller skördad. Igenväxning kommer att ge avdrag på 50 procent av ytan där felet finns medan bete/skörd kommer att ge 100 procent avdrag på den yta där felet finns. Procentsatsernas storlek hänger samman med de kalkylerade kostnaderna samt syftet med ersättningen. När det gäller de särskilda villkoren är det maximala avdraget 50 procent av ersättningen för skiftet om inga villkor är uppfyllda. Procentsatsen anses lämplig med hänsyn till skillnaden mellan ersättningen för allmän och särskild skötsel. Om ett av två de särskilda villkoren är uppfyllda på slåtterängar med särskild skötsel ska länsstyrelsen göra en bedömning av avdraget. Det samma gäller för komplementen där det maximala avdraget är 100 procent av ersättningen för komplementet.

Bilaga 2,

Fäbodan

Vid utformningen av bilaga 2 för fäbodan har de flesta avdrag på grund av villkorsfel kopplats till ytan där felet finns. Det gäller alla villkor utom dem i 4 kap. 5 § som berör vad som är förbjudet exempelvis, gödsling. Dessa skötselvillkor bedöms som allvarigare, vilket innebär att omfattningen på felet inte är lika avgörande för avdraget. Även 4 kap. 8 § och 11 § bedöms på skiftesnivå istället för ytan där villkorsfelet finns. Det beror på att alla skötselvillkoren inte är tydligt kopplade till en yta, exempelvis reglering av bete med vissa djurarter. För de andra villkoren står omfattningen av felen ofta i relation till ytan eller antal djur.

Bilaga 2,

Skötsel av våtmarker och dammar

Vid utformningen av bilaga 2 för våtmarker och dammar ser avdragen olika ut beroende på vilka skötselvillkor och förbud som avdragen gäller för i 5 kap. Det finns en skala från obetydlig omfattning till allvarligt fel att förhålla sig till och som ger olika utfall, ju allvarligare fel desto större påföljd.

Det finns förbud i 5 kap. 4 §, som i de flesta fall är kopplade till grundvillkor eller nationell lagstiftning. Skötselvillkor som är kopplade till annan lagstiftning än reglerna för miljöersättning ska bedömas som allvarligare. Det innebär att även i obetydlig omfattning ska påföljden för ett sådant fel vara kännbart. Därför är avdraget en bestämd summa istället för en procentsats kopplad till den areal där felet finns.

För fel kopplade till skötselvillkor enligt 5 kap. 5 § blir det ett procentuellt avdrag kopplat till den våtmark som berörs. Procentsatsens storlek hänger samman med den kalkylerade kostnaden för villkoret samt syftet med stödet.

För 5 kap. 5 § står omfattningen av felet i relation till ytan som felet finns på. Om villkoret att ta bort vegetation, som försämrar våtmarkens funktion, inte är uppfyllt ska ett avdrag på 100 procent göras för den areal där felet finns. Procentsatsens storlek hänger samman med den kalkylerade kostnaden för villkoret, där detta utgör en stor andel av ersättningen, samt syftet med stödet. Här finns inte hela skalan från obetydlig till allvarligt fel att ta ställning till, men eftersom avdraget kopplas till den yta som villkorsfelet finns på blir det ändå en stegrande påföljd.

Om några av de särskilda skötselvillkoren i 5 kap. 6 §, inte är uppfyllda ska länsstyrelsen göra en bedömning av avdraget. Anledningen till detta är att det är länsstyrelsen som bestämmer vilka särskilda skötselvillkor våtmarken är i behov av.

Bilaga 2,

Skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner

Fel som berör basvillkor ska bedömas strängare. För basvillkoren och skötselvillkor med koppling till basvillkor är avdraget 100 procent av ersättningen för skiftet. Att felen ses som allvarligare innebär att omfattningen på felet inte är lika avgörande för avdraget. Upprepning leder till hävning av åtagandet. Ett exempel på villkor som får sådana här allvarliga konsekvenser om de inte följs är förbudet mot att sprida växtskyddsmedel.

För andra villkor står allvarligheten av felen i relation till ytan. Det gäller några skötselvillkor för skyddszoner och för dessa är avdraget 50 procent av ersättningen för arealen där felet finns. Upprepning leder till hävning av skiftet där felet begåtts.

Bilaga 2,

Hotade husdjursraser

Eftersom genbanker av fjäderfä kommer att bli ersättningsberättigande i programperioden 2023-2027 måste villkorsbilagan anpassas därefter. Principen för villkorsavdrag för genbanker kommer i vissa delar att skilja sig från de övriga djurarter. Därför väljer vi att beskriva villkorsavdragen för fjäderfä för sig i eget avsnitt nedan.

Nötkreatur, får, getter och svin

Vi väljer att formulera avdragen med begreppet ”ersättningen för djuret” eftersom åtaganden kan omfatta olika raser, och djuren kan dessutom bytas ut. Åtagandet är på antal djurenheter. Olika raser ger olika mycket pengar och det skulle bli onödigt komplicerat att lägga avdragen med olika belopp i kronor per djurras.

Villkoret om härstamningskontroll gäller på besättningsnivå. Villkorsavdrag för fel som härrör från det villkoret är därför inte lämpligt att uttrycka som avdrag i kronor per djur utan det blir en klumpsumma på besättningen istället. Avdraget föreslår vi är 1000 kronor per härstamningskontroll.

Villkoren betäckning och seminering med icke-renrasiga djur och att djur inte får vara kastrerade leder till samma villkorsavdrag. Villkoren är centrala för ersättningen. Därför bedöms villkoren vara på samma nivå. Avdraget är ersättningen för djuret gånger två. Vi har tagit hänsyn till hur mycket ersättning lantbrukaren får för att uppfylla de olika villkoren samt till syftet med ersättningen.

Om lantbrukaren upprepar fel avseende härstamningskontroll ska åtagandet hävas. Felet bedöms vara så allvarligt med tanke på syftet med ersättningen att hävning är en lämplig åtgärd.

Fjäderfä

Villkoret om härstamningskontroll gäller per genbank. Avdraget föreslås bli med det ersättningsbelopp som gäller för genbanken, det vill säga med 1000 kr per genbank.

Villkoret för betäckning och seminering med renrasiga djur är centralt för ersättningen. Villkorsfel som konstateras leder till hävning av åtagandet.

Om lantbrukaren upprepar fel avseende härstamningskontroll ska åtagandet hävas. Felet bedöms vara så allvarligt med tanke på syftet med ersättningen att hävning är en lämplig åtgärd

Bilaga 2,

Kompensationsstödet

Kompensationsstödet ersätter generella merkostnader för naturbetingade svårigheter i jordbruket. Därför skiljer sig kompensationsstödet från miljöersättningarna som ersätter specifik skötsel som behövs för att bevara värden. Sanktionsskalan för kompensationsstödet måste därför vara uppbyggd på ett annat sätt. Det är inte möjligt att koppla avdraget till kostnaden för skötselvillkoret

eftersom det inte är dessa som ersätts. Det går inte heller att göra avdrag med hänsyn till syftet med stödet eftersom lantbrukaren antingen har mark i ett område som ger rätt till kompensationsstöd eller inte. Storleken på stödet påverkas även av vilket område som lantbrukaren har mark i samt oftast antalet djurenheter i förhållande till foderarealen.

Vid utformningen av bilaga 2 för kompensationsstödet har avdrag på grund av villkorsfel kopplats till ytan där felet finns. Det gäller alla villkor och beror på att omfattningen av felet står i relation till ytan där felet finns. Oavsett vilket eller vilka villkor som inte följs kommer avdraget att bli 100 procent av stödet för ytan där felet finns. Det beror på att de flesta villkor inte är möjliga att kombinera på samma mark då de hänger samman med markanvändningen. I de fall de är möjliga att kombinera flera villkor på ett skifte är det inte möjligt att koppla avdragets storlek till syftet med stödet eller kostnaden enligt resonemanget ovan.

Bilaga 2

Djurvälfärdsersättningar för får, suggor respektive mjölkkor

Bilaga 2- djurvälfärdsersättning för får

Villkorsfel avseende villkoren hullbedömning, klippning av får och mottagningsrutiner för nya får leder till avdrag i kronor per får. Avdraget görs för de får som berörs av felet. Avdraget är två gånger det belopp som ersätts. Vi har tagit hänsyn till hur mycket ersättning lantbrukaren får för att uppfylla de olika villkoren samt till syftet med ersättningen.

För villkorsfel avseende villkoren foderinventering senast den 1 november, foderanalys, produktionsuppföljning och beräkning av foderstat är avdragen också formulerade som antal kronor per får, men här gäller att avdraget ska göras för alla får i åtagandet. Det beror på att villkoren gäller på besättningsnivå.

För villkorsfel avseende villkoret på träckprovsanalys och dokumentation av denna, är avdraget också formulerat som antal kronor per får, men här gäller att avdraget ska göras för alla får i åtagandet. Det beror på att villkoren gäller på besättningsnivå.

Bilaga 2 – djurvälfärdsersättning för suggor

Avdragen för ersättningen görs genom ett avdrag i kronor per sugga, antingen för de suggor som berörs av felet eller för samtliga suggor i åtagandet. Det beror på vilket villkoret är. Vi har tagit hänsyn till hur mycket ersättning lantbrukaren får för att uppfylla de olika villkoren samt till syftet med ersättningen. För att verka avskräckande bör avdragen vara högre än det belopp som ersätts för varje villkor.

Bilaga 2 – djurvälfärdsersättning för mjölkkor

Avdraget för villkoret om verkning två gånger per år vid behov har kopplats till hur stor del av besättningen där villkoret inte är uppfyllt. Vi bedömer att det finns risk för att lantbrukarna inte kommer att kunna uppfylla villkoren på alla de mjölkkor

som de angivit i sin ansökan. Skälet till att vi gör den bedömningen är att det omsätts många mjölkkor under ett år i en mjölkbesättning. Mjölkkor går ut ur besättningen och nya mjölkkor rekryteras. För att lantbrukarna inte ska bli onödigt sanktionerade för detta naturliga inslag i produktionen, föreslår vi att avvikelser upp till 20 procent av de antal ansökta mjölkorna endast leder till utebliven ersättning för dessa mjölkkor. För avvikelser över 20 procent blir avdraget 368 kronor per mjölkko.

Att inte ha upprättat en klövhälsoplan leder till att lantbrukaren får ett avdrag på 50 kronor per mjölkko. Villkoret har stor betydelse för syftet med ersättningen och därför väljer vi hävning vid upprepning av det villkorsfelet.

3 kap. Skötsel av betesmarker och slåtterängar

I föreskriftens tredje kapitel beskrivs reglerna för miljöersättningen skötsel av betesmarker och slåtterängar med tillhörande komplement.

Syftet med åtgärden är att bevara och förstärka hävdgynnad biologisk mångfald och synliggöra kulturmiljöer och därmed öka variationen i odlingslandskapet. Ett variationsrikt odlingslandskap med inslag av hävdade betesmarker, slåtterängar och olika typer av landskapselement ger bättre förutsättningar för vilda växter och djur, vars livsmiljöer har skapats vid långvarigt brukandet av jordbruksmarken. Odlingslandskapet är ett resultat av tidigare markanvändning, hävdregimer och produktionsinriktning.

De stora förändringarna jämfört med innevarande period är dels att även betesmarker med fastställda markklasser ska ajourhållas enligt samma system som övrig jordbruksmark, dels att de anpassade särskilda skötselvillkoren som tidigare fastställts för ett flertal markklasser ersätts med fasta särskilda villkor som ska gälla för varje mark. Motsvarande förändring sker även för komplementen. Förändringarna beskrivs ofta som att åtagandeplanen tas bort, men det är en förenkling eftersom det fortfarande kommer att finnas en bilaga med uppgifter för specifika marker och marker med särskild skötsel ska fortfarande fastställas. Dessa förändringar beskrivs närmre under respektive paragraf som berörs. Förändringarna bedöms tillsammans med en mer riktad rådgivning och annan kompetensutveckling ge möjlighet till minst lika bra eller bättre skötsel av betesmarkerna så att naturvärdena bevaras och förstärks. Jordbruksverket har i uppdrag att ta fram ett rådgivningsprogram för betesmarker och slåtterängar³.

Observera att förslaget är, då dessa föreskrifter går ut på samråd, att dessa förändringar kommer att införas i två steg där delen införa ajourhållningsprocess fullt ut för de fastställda markklasserna kommer till 2024. Därför är inte den ändringen med i föreskriftstexterna för stödår 2023.

³ [Uppdrag att utforma ett program för kompetensutveckling om betesmarker och slåtterängar - Regeringen.se](#)

Konsekvensutredningen är mer detaljerad för de delar som förändras mellan programperiod 2014-2022 och strategisk plan 2023-2027 än för delar där vi behåller samma regler och sätt att hantera miljöersättningen.

Vilka krav finns för att få ersättning för skötsel av betesmarker och slåtterängar?

1 § Regeln om hur stor andel av åtagandet som måste ingå i ansökan om utbetalning varje enskilt år är oförändrad. Motiven till att behålla den är desamma som för att införa den inför programperiod 2014-2022.

Reglerna i paragrafen belyser hur stor del av åtagandet som måste vara med i ansökan om utbetalning varje år. Första året i åtagandeperioden ska all mark som ingår i åtagandet också omfattas av ansökan om utbetalning. Övriga år måste endast 75 procent av befintlig åtagandeareal finnas med i ansökan om utbetalning under förutsättning att varje enskilt skifte finns med minst vartannat år. Det finns flera anledningar till att införa denna regel.

Möjligheten till betesuppehåll har använts av lantbrukarna. Men inte i så stor omfattning, vi bedömer ändå att möjligheten ska finnas kvar. En anledning är att ett betesuppehåll kan vara bra för den biologiska mångfalden eftersom vissa marker behöver en mer extensiv skötsel. Den andra anledningen är att ett betesuppehåll kan fungera som en naturlig parasitbekämpning. Den tredje anledningen är att detta skapar en flexibilitet i skötsel som är efterfrågad.

2-3 §§ Miljöersättningen för skötsel av betesmarker och slåtterängar omfattar i föreskriften markklasserna:

- betesmarker och slåtterängar med allmänna värden,
- betesmarker med särskilda värden,
- slåtterängar med särskilda värden,
- mosaikbetesmarker,
- skogsbete
- alvarbete och
- gräsfattiga marker.

Det kommer även fortsatt att vara möjligt att få ersättning för mark som inte har en fastställd markklass men som uppfyller definitionen för betesmark eller slåtteräng. Markklasserna kan inte överlappa varandra.

Betesmarker och slåtterängar med allmänna värden är en enda markklass som omfattar både betesmark och slåtteräng. Detta öppnar upp för att sköta marken på olika sätt under en åtagandeperiod. Tanken är att om lantbrukaren söker utbetalning för betesmark på skiftet ska det betas men att skötseln vartannat år får vara slåtter. Om lantbrukaren däremot söker utbetalning för slåtteräng på skiftet så ska det skötas med slåtter, eventuellt kompletterat med efterbete. Men eftersom det är

samma markklass så kommer det att vara lättare att byta mellan betesmark och slåtteräng inom befintligt åtagande. Om lantbrukaren vill ändra skötselmetod kommer det att räcka med att anmäla detta i SAM-ansökan. Länsstyrelsen kommer inte att behöva pröva det ytterligare. Dessutom kommer det inte heller att få några konsekvenser för lantbrukaren om länsstyrelsen vid en kontroll ändrar grödkoden från betesmark till slåtteräng eller tvärt om.

Det är inte möjligt att få ersättning för mark där länsstyrelsen bedömer att skötseln motverkar att syftet med stödet uppnås. Ett exempel på en situation när denna skrivning kan komma till användning är en betesmark med en hotad art och stora mängder buskar och sly. Om den behöriga myndigheten bedömer att den hotade arten behöver mer buskar och sly än vad som är förenligt med miljöersättningen för skötsel av betesmarker och slåtterängar har de möjlighet att inte besluta om ersättning för den aktuella marken.

Vilka kriterier måste marken uppfylla för att kunna få en fastställd markklass?

4 § Det är stödmyndigheten som fattar beslut om vilka marker som berättigar till ersättning samt fastställer markklassen, vilket framgår här.

Observera att förslaget är när föreskrifterna går ut på samråd, att dessa förändringar kommer att införas i två steg där delen införa ajourhållningsprocess fullt ut för de fastställda markklasserna kommer till 2024. Därför är inte den ändringen med i föreskriftstexterna för stödår 2023 och lydelsen av paragrafen är inte förändrad. Under 2023 kommer således länsstyrelsen fortsätta både göra fältbesök för att fastställa markklass/komplement och besluta åtagande. Men planen är att de delar av processen som är möjliga att införa redan under 2023 kommer att införas i och med nya rutiner och instruktioner.

Den stora förändringen inför strategisk plan 2023-2027 är att även betesmarker med fastställda markklasser ska ingå i den så kallade ajourhållningsprocessen. Alla fastställda markklasser registreras i blockdatabasen och när markklassen är utredd går ärendet vidare till beslut om åtagande hos länsstyrelsen precis som förut. Länsstyrelsen ansvarar alltså fortfarande för kontrollen av att åtagandet uppfyller villkor och kriterier. Bilagan till åtagandet med villkor, tidigare benämnd åtagandeplan, ska vara kvar men kommer att kallas markklassbilaga. Uppgifterna som finns i bilagan, utöver det om särskilda skötselvillkor som tas bort, är även fortsatt ett viktigt redskap för att beskriva uppgifter om varje mark, motivet till att marken klassats som en viss markklass, vilka skötselvillkor och särskilda villkor (det som ersätter särskilda objektspecifika skötselvillkor) som gäller för den aktuella marken samt eventuella komplement. Här ska också eventuella undantag framgå (som är möjliga enligt 8§). Lantbrukaren får på så sätt även fortsättningsvis uppgifterna samlat på ett ställe för varje mark.

En annan förändring som inte räknas upp ovan men som är en konsekvens av övergången till ajourhållningsprocess är att vi kommer att förändra kravet att varje mark i åtagandet ska fastställas genom ett fältbesök när lantbrukaren söker nytt åtagande för att anpassa hanteringen av fastställda markklasser till hur

ajourhållningsprocessen fungerar. Förändringen ska leda till att alla nya marker fortfarande ska få ett fältbesök men de marker som är nyligen besökta eller som länsstyrelsen har god kännedom om kommer att kunna få ett åtagande utan fältbesök först. Detaljerna är inte klara, men den delen fastställs i de riktlinjer för arbete med åtagandeplaner som finns som komplement till föreskrifter och rutiner, förhoppningen är att detta ska bidra till att den topp i arbetsuppgifter det första året i programperioderna som tidigare ställt problem med tidplanen ska kapas. Denna ändring kan införas redan 2023. Det är också möjligt att införa andra delar av ajourhållningsprocessen som inte är beroende av vem som utför arbetsuppgiften under 2023.

5 § Kraven för att marken ska uppfylla kriterierna för att fastställas som markklasserna betesmarker med särskilda värden, slåtterängar med särskilda värden och mosaikbetesmarker framgår här. De är utöver respektive definition de samma. En mosaikbetesmark är i grunden en betesmark med särskilda värden med stora inslag av berghällar eller andra naturliga impediment. Markerna ska ha höga natur- och kulturvärden.

När de särskilda skötselvillkoren görs om till fasta särskilda villkor per markklass behöver dock kriterierna för när en mark kan fastställas till att behöva särskild skötsel skrivas om. Tidigare kunde en betesmark eller slåtteräng endast få ett åtagande för särskild skötsel om marken hade höga värden som dessutom behövde skötsel enligt något av de särskilda skötselvillkoren.

I och med att alla marker inom markklasserna betesmark med särskilda värden och mosaikbetesmarker respektive slåtteräng med särskilda värden kommer att ha samma särskilda villkor föreslår vi att kravet att varje enskild mark ska ha värden som gynnas av särskilda skötselvillkor tas bort. Det innebär att alla marker som uppfyller värdena enligt kriterierna kan få särskild skötsel. Det innebär alltså att något fler marker kan få den högre skötselnivån. Det innebär också att alla marker inom respektive markklass kommer att ha samma villkor, mer om detta beskrivs stycket om särskild skötsel och respektive typ av markklass (13 och 14 §§ samt 15 och 16 §§). I flera avseenden är markens beskaffenhet som särskiljer markerna från markklassen betesmark och slåtteräng med allmänna värden.

Marker med höga värden som är knutna till fältskiktet får endast i liten grad vara påverkade av gödsling och andra produktionshöjande åtgärder. Detta pekar tillsammans med värdena i fältskiktet ut vilka marker som är aktuella för dessa markklasser. Marker med höga värden som inte är knutna till fältskiktet kan berättiga till ersättning för särskilda värden under förutsättning att de inte är starkt påverkade av gödsling och andra produktionshöjande åtgärder. Det kan till exempel röra sig om höga kulturhistoriska värden eller trädvärden. Dessa värden påverkas inte av en tidigare måttlig gödsling och därför bör detta inte heller utgöra något hinder för markklasserna. I huvudsak är det före detta åkermark som kan vara starkt påverkad av gödsling och då inte ger rätt till dessa markklasser. Det är stödmyndigheten som ska bedöma om marken uppfyller kriterierna och ger rätt till ersättningen.

6 § Kraven för att marken ska uppfylla kriterierna för att fastställas som någon av markklasserna alvarbete, skogsbete och gräsfattiga marker är att de uppfyller respektive definition. Det är genom fastställandet av markklass som bedömningen av om marken uppfyller kriterierna och ger rätt till ersättningen sker. För dessa markklasser kommer endast skogsbete att omfattas av ett särskilt villkor, mer om detta under stycket om 16 §.

7 § Kraven för att marken ska uppfylla kriterierna för att fastställas som betesmark och slåtteräng med allmänna värden framgår här. Samtliga markklasser ska fastställas av stödmyndigheten även markklassen för betesmark och slåtteräng med allmänna värden. Detta hänger samman med att markklassen kommer att kopplas till marken i blockdatabasen, vilket innebär att marken kan ha en markklass utan att det finns ett giltigt åtagande för betesmarker och slåtterängar på marken. På det här sättet framgår det enklare vilken markklass en mark egentligen har och eventuella skötselvillkor som marken har behov av. På ett block kan det finnas mer än en markklass. På ett skifte är tanken däremot att det endast ska finnas en markklass. Det finns dock tillfällen som detta inte gäller exempelvis när lantbrukaren har ritat i ett skifte i ansökan innan markklassen på blocket är fastställd. Då kommer denna förändring först att slå igenom till ansökan nästföljande år. Dock är det viktigt att varje markklass utgör ett avgränsat område på blocket som har möjlighet att utgöra ett eget skifte.

Det är möjligt att fastställa särskilda skötselvillkor för alla markklasser utom betesmarker och slåtterängar med allmänna värden. Tanken här är att det tydligt ska framgå att marken inte uppfyller villkoren för någon av de andra markklasserna. I ersättningen i landsbygdsprogrammet 2007-2013, kunde markklassen allmänna värden även bero på att ingen hade sökt ersättning för en annan markklass på marken. Ytterligare ett motiv till att även markklassen betesmark och slåtteräng med allmänna värden ska fastställas är för att vi ska ta ett större ansvar för arealen. På det sättet vill vi undvika merarbete samt problem längre fram i processen.

Det innebär att även fortsättningsvis kommer inte alla marker ha en fastställd markklass. Men i de fall markklassen ska fastställas på någon del av blocket ska hela blocket delas in i markklasser som ska fastställas enligt reglerna. Ett exempel på en situation där markklasserna ska fastställas är i de fall lantbrukaren ansöker om ett åtagande för särskild skötsel. Då ska alla blockets markklasser alltid fastställas, vilket innebär att även markklassen betesmarker och slåtterängar ska fastställas. Det finns även flera andra tillfällen då ett blocks markklasser ska fastställas.

Vilka åtgärder får inte utföras på marken?

8 § I den här paragrafen beskrivs vilka åtgärder som inte får utföras på mark som får ersättning för skötsel av betesmarker och slåtterängar. Dessa åtgärder var inte tillåtna för betesmarker och slåtterängar i programperiod 2014-2022 heller, så i praktiken blir det ingen stor förändring. Vi har dock gjort en ändring som kan ha betydelse för naturvärdena på marken, det är att det nu kommer att vara möjligt för

länsstyrelsen att tillåta insådd i betesmarker och slåtterängar. Syftet är framför allt underlätta spridning av ängsfröer genom att lägga ut hö eller sprida fröer från örter från närbelägna slåtterängar och betesmarker.

Skötsel

9-16 §§ I paragraferna som berör skötseln förklaras vilken skötsel som måste ske för att få ersättning för marken. Skötseln delas även fortsättningsvis upp i de två åtagandenivåerna allmän skötsel och särskild skötsel. Lantbrukaren väljer åtagandenivå på blocket i samband med ansökan om åtagande. Länsstyrelsen kan för en enskild mark besluta om ett åtagande på åtagandenivån allmän skötsel eller om ett åtagande på åtagandenivån särskild skötsel.

I dagens åtagandeplaner finns förutom villkor en del rådgivande texter om hur markerna ska skötas för att värdena ska bevaras och villkoren uppfyllas. De fungerar som styrmedel för att se till att markerna sköts på ett sätt som gynnar natur- och kulturvärden. Dessa delar som framför allt förekommer i beskrivningen av marken samt i de särskilda skötselvillkoren kommer att rensas bort ur bilagan. När åtagandeplanerna tas bort och ersätts med särskilda villkor behöver därför rådgivning, kompetensutveckling och informationsinsatser förstärkas och kombineras med de särskilda villkoren. Vi bedömer att sådana insatser kan vara bättre styrmedel än individuella särskilda skötselvillkor, som ofta kan vara svåra att förstå.

Nackdelen är att generella villkor medför för vissa marker en risk för att skötseln ändras. Ändrad skötsel kan, men behöver inte, innebära mindre gynnsamma förutsättningar för vissa värden. Denna risk bedömer vi som liten i förhållande till risken för minskad hävd på grund av att en alltför komplicerad villkorssammansättning gör ersättningen mindre attraktiv.

9, 10 och 12 §§

Upplägget av miljöersättningen blir det samma som i programperiod 2014-2022. Som förut är det möjligt att få ett åtagande för allmän skötsel om marken har en fastställd markklass som är betesmark och slåtteräng med allmänna värden, betesmark med särskilda värden eller slåtteräng med särskilda värden samt om marken uppfyller definitionen för betesmark eller slåtteräng men saknar fastställd markklass. Det kommer att vara möjligt att få särskild skötsel för alla fastställda markklasser utom betesmarker och slåtterängar med allmänna värden.

Det här systemet med två åtagandenivåer där lantbrukaren väljer nivå i samband med ansökan om åtagande har flera fördelar. Det framgår på ett enkelt sätt vilka värden som finns på den aktuella marken (exempelvis allmänna värden eller särskilda värden) genom markklassen. Valet av åtagandenivån styrs däremot av lantbrukarens ambitionsnivå med marken. Om lantbrukaren väljer särskild skötsel är skötselkraven högre och även ersättningsnivåerna. Observera även att markklasserna skogsbete, alvarbete, mosaikbetesmark och gräsfattiga marker kräver åtagandenivån särskild skötsel eftersom dessa marker i sig själv har höga skötselkrav.

Generellt när det gäller skötseln är bilagan till åtagandet ett redskap som beskriver uppgifter om varje mark, motiven till markklassen, vilka skötselvillkor och särskilda skötselvillkor som gäller för den aktuella marken.

Tabell 1. Förslag på särskilda villkor per markklass och i vilken paragraf skötseln regleras.

Markklass	Förslag på särskilt villkor	Paragraf för skötsel
Betesmarker och slåtterängar med allmänna färden, med och utan fastställd markklass	-	11 § p 1-4
Betesmarker med särskilda värden	Reglering av tillskottsutfodring på betesmarker	13 § p1, 2 och 3 14 § p1
Slåtterängar med särskilda värden	Reglering av tillskottsutfodring på slåtterängar Tid för slåtter	13 § p p 1, 2 och 4 14 § p 2 och 3
Skogsbete	Vegetationens utseende	15 § 16 § p 1
Mosaikbetesmarker	Reglering av tillskottsutfodring på betesmarker	15 § 16 § p 2
Gräsfattig mark & Alvarbete	Inga generella särskilda villkor	15 §

11, 13 samt 15 §§ skötselvillkor

Igenväxning

För samtliga markklasser gäller att träd och buskar av igenväxningskaraktär ska hållas borta under hela åtagandeperioden (11 § p 1, 13 §p1 samt 15 § p 1). För gårdsstödet finns det inget krav på att hålla borta igenväxning utan där är marken godkänd tills den faller ur definitionen. Då oftast pga att marken inte är åtkomlig längre eller har för dåligt fodervärde. För miljöersättningen kan marken bedömas ha för mycket igenväxning för att få ett åtagande utan att den tappar gårdsstödet.

En mark är igenvuxen om gamla, betespräglade träd är tydligt trängda, ett betydande antal träd eller buskar av igenväxningskaraktär förekommer i tidigare öppna lägen eller om träd- och buskskikt är så tätt att den växtlighet som normalt finns på marken i en betesmark börjar försvinna.

Sly räknas inte som igenväxning om det röjs före årsskiftet efter sin andra växtsäsong, eller om det är yngre än två år.

Bete och slåtter

Betesmarker och slåtterängar med allmänna värden, med eller utan markklass ska betas eller slås minst vartannat år (11 § p2, 3 och 4). På en betesmark som lantbrukaren söker utbetalning för kan bete bytas ut mot slåtter vartannat år, en slåtteräng däremot ska slås varje år.

Kravet på bete eller slåtter på marker med särskilda värden i miljöersättningen innebär att en betesmark ska betas eller slås minst vartannat år (13 § p2 och 3), för slåtterängar ska marken slås av och skörden föras bort minst vartannat år (13 § p 2 och 4). En slåtteräng med särskilda värden och åtagande för särskild skötsel ska slås med metoder som inte gör att växtmassan finfördelas. Detta är en ändring gentemot förra programperioden då kravet fortfarande var klippande och skärande redskap. Nu fokuseras villkoren mer på önskat resultat. Det finns studier⁴ som visar att så länge det går att föra bort växtmassan är inte metoden avgörande för resultatet, därför har vi nu valt att ändra på detta. En slåtteräng kan inte skötas med bete vartannat år. Däremot kan en betesmark slåttas vartannat år.

Om marken inte uppfyller detta så kommer marken inte längre vara en betesmark/slåtteräng som kan få miljöersättning och om den inte används alls minst vartannat år (uppfyller aktivitetskravet för gårdsstödet) är den inte stödberättigande som betesmark i våra stödssystem. Det går dock att söka in dessa marker igen av lantbrukaren när denne börjat hävda marken förutsatt att marken uppfyller betesmarksdefinitionen.

För markklasserna skogsbete, alvarbete, mosaikbetesmarker och gräsfattiga marker som inte kan få gårdsstöd gäller inte aktivitetskravet utan där finns endast regeln om att varje mark ska betas minst vartannat år den har åtagande (15 § p 2). Där är det istället så att om en mark inte betas enligt villkoren två år i rad så hävs åtagandet utan att gå via bedömning om aktivitetskravet är uppfyllt.

För skogsbete, alvarbete, mosaikbetesmarker och gräsfattiga marker har inte lantbrukaren möjligt att byta betet mot slåtter utan dessa marker ska som regel alltid skötas med bete. Det hänger samman med markernas naturliga förutsättningar. När markerna exempelvis har stora inslag av träd och naturliga impediment är det mycket svårt att sköta marken med slåtter. Stödmyndigheten får

⁴ **Tälle, M.**, Berman, K.-O., Paltto, H., Philgren, A., Svensson, R., Westerberg, L., Wissman, J. and Milberg, P. 2014. Mowing for biodiversity: grass trimmer and knife mower perform equally well. *Biodiversity and Conservation*, 23, 3073-3089.

dock besluta att bete kan ersättas med slätter för markklasserna om den utförs på ett sådant sätt att växtmassan inte finfördelas då man bedömer att det är lämpligt.

13 § p4 Fagning

Villkoret att ängen ska fagas varje år har inte ändrats för slätterängar (13 § p4). För särskild skötsel finns det ett krav på att ängen årligen ska vara fagad. Fagning innebär att röja undan löv, nedfallna kvistar och annat skräp från ängen. Detta är en viktig del av skötseln som påverkar möjligheten att sköta slätterängen på ett sätt så att värdena bibehålls. På detta vis undviker man ett lager av multnande (ruttnande) löv och kvistar, vilket gör att tillväxten av gräs och örter gynnas. Om fagningen inte genomförs ordentligt påverkar det även möjligheten att skörda slätterängen med bra resultat.

14 och 16 §§ Särskilda villkor

Den här delen av konsekvensutredningen kommer att vara mer detaljerad eftersom det är här de stora ändringarna sker.

De särskilda villkoren kommer att beslutas i föreskriften men de texter som lantbrukaren ska läsa i sina beslut fastställs på annat sätt genom exempelvis beslut, en rutin eller riktlinje. De texter som finns vid ”förslag till villkor i bilagan till åtagande” för de särskilda villkoren (och för komplementen) är exempel på hur formuleringar av texten om villkoren i lantbrukarens beslut skulle kunna se ut. Vi har valt att ha med dessa exempel även om de inte ingår i föreskriften för tydlighetens skull. Dessa texter kan behöva utvecklas över tid, därför är det olämpligt att besluta dessa i en föreskrift som har en lång process för ändring. Föreslagna formuleringar utgår från betesmarksutredningens förslag⁵.

14 § p 1 och 16 § p 2 Reglering av tillskottsutfodring i betesmarker med särskilda värden samt mosaikbetesmarker

Ett gemensamt särskilt villkor för att reglera tillskottsutfodring föreslås för betesmarker med särskilda värden och mosaikbetesmarker.

Förslag på formulering av villkoret som lantbrukaren ser i bilagan till åtagande: *Du får inte tillskottsutfodra betesdjuren på den aktuella marken eftersom det tillför näring till marken.*

Förbudet hindrar inte övergångsutfodring under två veckor vid utsläppet på våren och under två veckor innan installningen på hösten. Placera den på mindre känsliga områden så som låglänta delar eller gamla åkerytor i samma fålla. Överblivet foder ska tas bort.

⁵ Utformning av generella särskilda skötselvillkor och komplement på betesmarker och slätterängar när åtagandeplaner tas bort, inklusive utredning om marker med särskilda skötselbehov. Dnr 3.1.17 –00809/2021

Du får ha kalv- och lammgömmor och salt- och mineralstenar, förutsatt att dessa ställs på en mindre känslig plats.

Villkor som reglerar tillskottsfodring är ett vanligt och sedan länge inarbetat villkor för betesmarker med särskilda värden i syfte att minska näringstillförseln till marken. Det har hittills varit möjligt att utforma villkoret på lite olika sätt och med hänsyn till förutsättningarna på platsen, till exempel med avseende på sambete med vallar, sambete med marker där djuren får tillskottsfodring, huruvida övergångsfodring tilläts och i så fall var. Tillämpningen av villkoret varierade mellan länen, till exempel beroende på jordart, status och sammansättning av flora, storlek på betesfällor och traditionell betesdrift.

En studie från SLU⁶ visar på att tillskottsfodring på närliggande mark inte medför stora risker för negativ näringspåverkan eftersom näringen i huvudsak hamnar på den plats där korna utfodras. Därför har vi valt att inte inkludera förbud mot sambete med vallar eller andra marker där djuren tillskottsfodras i villkoret.

27 procent av betesmarker med särskilda värden och 20 procent av mosaikbetesmarkerna har idag inte heller något förbud mot sambete⁷, det innebär att det blir en skärpning för dessa marker som kan innebära att skötseln försvåras om vi förbjuder sambete. För lantbrukare som inte vill ha förbud mot tillskottsfodring kan det innebära att hen istället söker allmän skötsel på marken. Ett villkor som hårdare reglerar tillskottsfodring påverkar betesplanering och tillväxt på djuren och därmed kostnaden för lantbrukaren.

Efter dialog med länsstyrelserna har sammanvägningar av för- och nackdelar med olika alternativa utformningar lett till förslaget ovan. Länsstyrelserna menar att det behövs mer forskningsresultat för att lägga mer ansvar på lantbrukarna att hantera frågan utan ett tydligt villkor som inte reglerar tillskottsfodring, vilket motiverar att ha kvar ett sådant villkor. Förslagets utformning innebär sammantaget en skärpning för vissa marker och en lättnad för andra. För de 27 procent av betesmarkerna med särskilda värden och 31 procent av mosaikbetesmarkerna som enbart har villkor om tillskottsfodring idag blir förändringen endast hur villkoret är formulerat.

Konsekvenser

Administration

⁶ Andrée, L., Pelve, M., Back, J., Wahlstedt, E., Glimskär, A., & Spörndly, E. (2011), *Naturbetets näringsinnehåll och avkastning i relation till nötkreaturens val av plats vid bete, vila, gödsling och urinering*. Institutionen för husdjurens utfodring och vård, Sveriges lantbruksuniversitet, Rapport 278, Uppsala 2011.

⁷ Jordbruksverket, 2020. Förenkling av åtagandeplaner för betesmarker och slåtterängar. Rapport 2020:5

Förändringen medför olika konsekvenser i olika län. Det är en förenkling att alla marker i markklassen får samma villkor som då inte kräver någon separat hantering för respektive mark, men det ställer också krav på att informera lantbrukarna om vad det innebär. Det blir också enklare och effektivare för kontrollanterna som inte behöver sätta sig in i olika formuleringars innebörd för varje mark utifrån de specifika särskilda villkoren som står i åtagandeplanen.

Lantbrukare

För lantbrukarna är villkoret i sig en begränsning, men många har som sagt redan villkoret på sina marker. I praktiken innebär det en förändring för många lantbrukare som måste förstås och tillämpas. Å andra sidan blir det troligen enklare i längden eftersom alla ens marker med särskilda värden har exakt samma formulering av villkoret. Lantbrukare kan behöva göra anpassningar för att klara villkoret. Lantbrukare kan välja att söka ersättning för allmän skötsel om de inte vill ha förbud mot tillskottsutfodring. Eftersom villkoret är känt redan vid ansökningstillfället kan hen ta ställning till om det är praktiskt möjligt att uppfylla det.

För de lantbrukare som tidigare haft begränsningar gällande sambete eller möjligheter till övergångsutfodring kan villkoret upplevas som en förenkling.

Miljömål

När tidigare begränsningar som funnits för en del marker när det handlar om sambete, tas bort finns också risker för att skötseln förändras och medför negativ påverkan på florin. Att sambete med marker med allmänna värden och vallar blir godkänt kan medföra att det i praktiken underlättar för lantbrukaren så att fler naturbetesmarker kommer att skötas. Ett villkor som omfattade förbud mot sambete skulle sannolikt medföra en risk att framförallt små betesmarker som ligger insprängda mellan extensiva vallar riskerar att i större utsträckning skötas efter villkoren för allmänna värden. Lantbrukarna i våra intervjuer har lyft denna aspekt.

Det finns dock en risk att djuren väljer att framförallt beta på marker med allmänna värden och vall och att värdena försämrats på marken med särskilda värden om inte lantbrukaren kan styra betesdriften under delar av säsongen eller mellan år. Samtidigt så finns ett allmänt villkor om hur resultatet av bete ska se ut vilket medför att en dåligt betad del kommer att leda till villkorsavvikelse. Allmänna informationsinsatser och möjligheter till riktad enskild rådgivning är av stor vikt.

Villkoret begränsar riskerna för negativ näringspåverkan från tillskottsutfodring jämfört med att inte reglera tillskottsutfodring alls. Villkoret innebär också att markerna inte används som rastfålla med tillskottsutfodring under vintern.

14 § p 2 och 3 Tidpunkt för slåtter och reglering av tillskottsutfodring i slåtterängar

Motivering tid för slåtter (14 § p 3)

Förslag på formulering av villkor som lantbrukaren ser i bilagan till åtagande:
Slåtterängen ska slå mellan 1 juli och 30 september.

Detta är ett villkor som är vanligt och nästan alltid används idag, men med vissa regionala anpassningar av datumen. De allra flesta ängarna har idag ett datumintervall mellan 15 juli och 1 september. Cirka 80 procent av ängarna har startdatum 15 juli och ca 65 procent har slutdatum 1 september. Det är knappt 500 marker som har startdatum 1 juli och enstaka som har datum tidigare eller senare, det är större variation på slutdatumen men i princip alla marker hamnar mellan 15 augusti och 1 oktober.

Det är inte möjligt att använda olika datumintervaller i ett generellt upplägg. Förslaget bör täcka det behov av första och sista datum som finns i olika delar av landet.

Många slåtterängar sköts av lantbrukare och föreningar som har ett stort engagemang i att bevara ängarnas natur- och kulturvärden. Vi bedömer därför att dessa värden kommer att bevaras även utan ytterligare detaljstyrda villkor om tidpunkt för slåtter.

I de fall det finns ytterligare behov av begränsningar av tiden kan rådgivning bidra till det.

Motivering, reglering av tillskottsutfodring på slåtteräng (14 § p2)

Förslag på formulering av villkor som lantbrukaren ser i bilagan till åtagande: *Om du har efterbete efter slåttern får du inte tillskottsutfodra betesdjuren på den aktuella marken eftersom det tillför näring till marken.. Du får ha kalv- och lammgömmor och salt- och mineralstenar, förutsatt att dessa ställs på en mindre känslig plats.*

Slåtterängen ska slå och därefter kan det vara aktuellt med efterbete. Det är möjligt att få ersättning för komplementet efterbete. Det är motiverat att ha ett generellt särskilt skötselvillkor som inte endast är kopplat till komplementet. Förslaget är en variation på villkoret för betesmarker med särskilda värden. Efterbetet ska ske under en kortare period och bör undvikas som slutfålla innan installning. Därför bör övergångsutfodring inte heller vara aktuell. Jordbruksverket föreslår att sambete med gödslad åkermark ska vara tillåtet trots att slåtterängar med särskilda värden vanligen är ganska små. Slåtterängarna är genomsnitt är 1,6 hektar (exkl slåtterängar i Norrbotten, som ofta är på myrmark och aldrig efterbetas) jämfört med betesmarker med särskilda värden som i genomsnitt är 3,1 hektar. Enligt utredningen om åtagandeplaner⁸ är det endast 35 procent av slåtterängar med särskilda värden som har villkor om reglering av tillskottsutfodring, av dessa är det 80 procent som inte tillåter sambete med gödslade vallar. I komplementet efterbete är det cirka 30 procent som har förbud om sambete med gödslade vallar. Det innebär att det i dag endast är 30 procent av antalet slåtterängar som har villkor om att de inte får sambetas med gödslade vallar.

Vi har därför gjort bedömningen att det blir en för hård skärpning av villkoret för majoriteten av slåtterängar om vi inför ett generellt villkor om att de inte får sambetas med gödslade villkorvallar. Vi hittar inget stöd i forskningen som säger att det faktiskt sker en näringstransport från åkermark till slåtteräng vid efterbete. Däremot finns det stöd i forskningen om att naturvärdena gynnas av efterbete, vilket riskerar att inte ske i många ängar om vi omöjliggör sambete med åker. I komplementet efterbete är det cirka 30 procent som har förbud om sambete med gödslade vallar. För slåtterängar med till exempel känslig flora kan det finnas behov av rådgivning om hur sambete med omkringliggande marker kan göras för att de särskilda värdena ska bevaras.

Vi tar gärna emot synpunkter på villkoret om reglering av tillskottsfodring på slåtterängar, eftersom det hittills har reglerats på så olika sätt och i 65 procent av markerna inte alls. Detta då det har varit svårt att komma fram till om det är ett viktigt krav.

Konsekvenser

Administration

Det är svårt att peka på några direkta negativa konsekvenser för handläggning och kontroll. Det blir färre kontrollpunkter att hantera för kontrollanterna och för handläggare av utbetalning, vilket är en förenkling.

Lantbrukare

Det är svårt att peka på några direkta negativa konsekvenser då minskad detaljstyrning ökar flexibiliteten för de som sköter slåtterängen. Det kan öka motivationen att åta sig särskild skötsel av flera slåtterängar.

Ungefär 35 procent av de som har ersättning för slåtterängar med särskilda värden har redan villkor om att djuren inte får tillskottsfodras under den tid de betar marken. Det generella villkoret innebär att alla får villkoret, vilket kan upplevas som en hårdare reglering, men det är inte troligt att behovet av att tillskottsfodra betesdjur på slåtterängar är särskilt stort, ens bland de som har efterbete

Miljömål

Om de som sköter slåtterängarna upplever detta som en förenkling samt att de får tillräcklig information och stöd vid ansökningstillfälle och under genomförande kan intresset för att sköta markerna öka, vilket bidrar till ökad måluppfyllelse.

Villkoret begränsar riskerna för negativ näringspåverkan från tillskottsfodring jämfört med att inte reglera tillskottsfodring alls, vilket är positivt för ängarnas natur- och kulturvärden.

16 § p2 Vegetationens utseende för skogsbyte

Förslag till formulering av villkor som lantbrukaren ser i bilagan till åtagande:
Skogsbetet ska skötas med plock-/luckhuggning så att dess karaktär,

åldersfördelning och struktur bevaras, samt att gräs, ris och örter som djuren äter gynnas.

De gamla träden ska i huvudsak sparas, liksom hålträd och inslag av död ved.

Föryngring får endast ske genom självföryngring.

Buskskiktet ska sparas i sådan omfattning så att buskar tillsammans med träden ger förutsättningar för arter knutna till skogsbeten samt så att föryngring av träd underlättas.

Skogsbetets löpande skötsel är förutom bete, åtgärder i träd- och buskskikt som kan behöva göras någon gång under en femårsperiod. I beskrivningen ska det framgå vad som är utmärkande för skogsbete generellt samt vad som är karaktäristiskt för respektive mark. Behovet av detaljerade anvisningar för skötsel av träd- och buskskikt varierar stort och är därför lämpligt att istället hantera genom rådgivning. De detaljerade råden är bland annat beroende på om det är ett skogsbete som varit i hävd sedan länge eller om det är ganska nyupptagen hävd. Villkoret är tänkt att förtydliga att den årliga skötseln omfattar eventuella åtgärder utöver de allmänna villkoren för bete och igenväxning och ska ses som ett stöd för lantbrukare och kontrollant.

Konsekvenser

Administration

En generalisering av villkoret innebär att en del av informationen som idag finns med i vegetationens utseende behöver läggas in i beskrivningen så att det tydliggörs vad som är utmärkande för respektive mark om detta inte redan finns i beskrivning. Fördelar, se tidigare markklasser.

Lantbrukare

För lantbrukare som är vana vid detaljerade villkor och åtgärdsytor kan det bli en omställning för att förstå vad som ska och får göras, särskilt när det handlar om trädsiktet. Fördelar, se tidigare markklasser.

Miljömål

Utan detaljerade anvisningar kan felaktiga åtgärder i hög grad förstöra strukturer och förutsättningar för de arter som är knutna till skogsbete. Genom ett utökat rådgivningsprogram för betesmarker och slåtterängar kan skötseln istället förbättras jämfört med i dag, särskilt om skogsbete blir en prioriterad marktyp. Fördelar, se tidigare markklasser.

Vilka undantag finns?

17 § Inga förändringar mot föregående programperiod är planerade. Samma typ av undantag och möjligheter kommer att gälla för strategisk plan 2023-2027.

Undantagen är samlade i en egen paragraf och under en egen rubrik. Det är tänkt som en förenkling för att underlätta läsbarheten av föreskriften. Förslaget är att det är länsstyrelsen som kommer att besluta om undantagen med hänsyn till omständigheter och annan lagstiftning. Om det kommer fram vid ett fältbesök för ajourhållning av betesmarken eller rådgivning att det kan vara aktuellt med ett undantag kan till exempel ajourhållaren markera på något sätt för den berörda marken att ett undantag kan vara aktuellt. Men det är länsstyrelsen som beslutar om undantaget då beslut om åtagande fattas. Den exakta hanteringen av denna typ av frågor är inte klar ännu.

När de särskilda skötselvillkoren omvandlas till fasta särskilda villkor försvinner möjligheten att ställa särskilda skötselvillkor som rör vegetationens utseende. Det är ett problem som uppmärksammas med koppling till undantagen och skadlig föranasamling. Detta kan till exempel röra sig om att använda villkoret om vegetationens utseende för att tillåta något som skulle räknas som igenväxning för att gynna en viss art. Jordbruksverkets uppfattning är att detta kan hanteras i punkt 5, och med till exempel riktlinjer till hjälp. Det bör vara så att det är länsstyrelsen som ansvarar för utformningen av undantaget men att det finns ett potentiellt behov kan initieras t ex vid fältbesök för ajourhållning eller rådgivning.

Vi tar gärna emot synpunkter på möjligheten till undantag från ”skadlig förnaansamling”, eftersom det hittills har reglerats och hanterats på så olika sätt. Detta har varit svårt att komma fram till om det är ett viktigt krav. För att vi ska kunna bedöma om det är något vi behöver ändra ber vi de länsstyrelser som i sitt yttrande anser att det måste finnas möjlighet att ge dispens för ”skadlig förnaansamling” också meddela oss hur många marker det rör sig om, så att vi får en uppfattning om hur stort behovet är.

En möjlighet är att anpassa skötselvillkoren om exceptionella väderleksförhållanden eller om högt vattenstånd omöjliggör skötseln. Det kan till exempel röra sig om översvämmade betesmarker och slätterängar. I dessa fall kan ersättningen anpassas till de åtgärder som har varit möjlig att göra utan att brukaren riskerar hävning och återkrav.

Undantag från kravet på borttagande av igenväxning kan medges om detta skulle gynna en hotad art. Omfattningen av undantaget får dock inte vara så stor att syftet med att bevara hävdgynnade värden i betesmarker och slätterängar inte uppnås.

Undantaget när det gäller omfattningen för bortförsel av skörd på marker som ingår i åtagande för skötsel av våtmarker innebär att en våtmark som betas nu kan få ersättning för detta inom miljöersättning för skötsel av betesmarker och slätterängar.

Komplement till miljöersättning för skötsel av betesmarker och slätterängar

18-30 §§ I strategisk plan 2023-2027 sker det en del förändringar i komplementen. Två av komplementen, lövtäkt och bränning, kommer att bli nationella stöd som ska hanteras av Naturvårdverket. Dessutom byter komplementet ”lieslätter” namn

till ”manuell slåtter” och möjligheten att besluta om särskilda skötselvillkor för respektive komplement försvinner.

I den strategiska planen framgår att syftet med komplementen är att det är naturvärdena ska gynnas vid manuell slåtter, höhantering, efterbete och svårtillgänglig plats. Det innebär alltså att motivet för att bevilja ett komplement inte kan vara att enbart gynna kulturmiljövärdena. Det innebär att vi har formulerat om kriterierna för komplementen så att det står naturvärden där det tidigare har stått natur- och kulturvärden. Eftersom natur- och kulturvärden är sammankopplade på slåtterängar bör detta inte leda till någon förändring i sak, men varje nytt beslut om komplement måste kunna motiveras utifrån att det gynnar biologisk mångfald. Till exempel innebär det att det inte går att ge ersättning för manuell slåtter i form av lieslåtter (manuell slåtter) enbart utifrån syftet att bevara ett kulturarv och en traditionell kunskap.

I detta avsnitt nämns vilka komplement som lantbrukaren kan få ersättning för samt vilket komplement som är möjligt att få på vilken markklass. Komplementen är valfria utöver ett åtagande för särskild skötsel. Syftet är att de lantbrukare som utför speciella insatser på sin mark ska kunna få ytterligare ersättning för detta. Komplementen är:

- manuell slåtter,
- efterbete,
- höhantering och
- svårtillgängliga platser.

För respektive komplement framgår det vad man kan få ersättning för samt vilken skötsel som krävs. Kravet på skötsel av komplementet följer som förut ansökan om utbetalning respektive år för skiftet i fråga. Om lantbrukaren inte söker utbetalning får hen inte heller utbetalning för komplementet. Första året ett komplement finns med i åtagandet är det dock inte möjligt att göra uppehåll i skötseln.

För varje komplement finns det skötselvillkor som ska vara uppfyllda. Generellt gäller att liksom tidigare då det fanns en åtagandeplan blir markklassbilagan ett redskap som ska användas för att beskriva uppgifter om komplementen, motiv till komplementen samt vilka villkor som gäller för det aktuella komplementet. Förslagen till formulering utgår från texterna i betesmarksutredningen för alla komplement utom för svårtillgängliga platser.

Den yta där komplementet fastställs behöver inte sammanfalla med skiftet utan det är även möjligt att fastställa en mindre yta för komplementet.

Komplementet lieslätter byter namn till manuell slätter eftersom det bättre speglar hur markerna sköts eftersom det inte är ett krav att slå alla marker med lie.

Förslaget innebär att Länsstyrelsen inte kan styra vilka redskap som får användas inom komplementet, men det är fortfarande krav på motormanuella metoder som ger klippande/skärande snitt och det är alltid tillåtet med traktorburen slätterbalk på en del av arealen i ett åtagande. Merparten av arealen med komplementet lieslätter idag bedömer vi slås med motormanuell slätterbalk.

Förslag formulering av villkor som lantbrukaren ser i bilagan till åtagande: *Du ska i utföra slättern med lie, motormanuell slätterbalk eller andra motormanuella metoder med klippande eller skärande resultat. Högst 25% av ytan som ska slättras får slås med traktorburet redskap.*

Det generella villkoret innebär att gränsen på att maximalt 25 % av skiftet får slås med traktorburet redskap finns kvar. Det blir dock en liten skillnad mot idag i och med att det alltid blir möjligt att slåttra med traktorburet redskap på upp till 25% av arealen. Idag beslutar länsstyrelsen om det är godkänt.

Konsekvensen är att det i praktiken inte blir någon förändring, men i administrationen blir det en förenkling då förekommande variationer i tillämpning försvinner.

22-24 §§ Efterbete

Dagens konstruktion innebär att återväxten efter slätter ska betas så det inte blir någon skadlig ansamling av förna. Betet ska vara genomfört senast den 31 oktober det aktuella året. Länsstyrelsen får idag besluta när efterbetet ska ske, med vilka djurarter och hur det ska genomföras. Denna möjlighet tas bort.

Förslag formulering av villkor som lantbrukaren ser i bilagan till åtagande : *Djuren ska efterbeta slätterängen efter det att skörden är bärgad och det har hunnit bli återväxt. Efterbetet ska vara slutfört senast den 31 oktober.*

Förändring jämfört med idag: Det generella villkoret innebär att länsstyrelserna inte kan reglera djurslag, tidpunkter, tillskottsutfodring eller betestryck.

Konsekvensen är att det i praktiken blir en liten skillnad för såväl lantbrukare som administration. Villkorstexterna som tillämpas idag innehåller i ringa grad reglering av djurart, tidpunkter eller betestryck.

25-27 §§ Höhantering

Höhantering är ett komplement som ger ersättning för att hö som slås på slätterängar ska torkas genom manuell eller traktorburen vändning, eller hässjning.

Ersättningen innebär att höet ska torka på slätterängen innan det förs bort det. Torkning ska ske genom hässjning eller vändning. Länsstyrelsen får idag besluta

om ytterligare skötselvillkor kopplade till metoder och redskap, typ av torkning, tidpunkt för borttransport av hö och om lantbrukaren ska meddela när åtgärden är genomförd. Denna möjlighet tas bort.

Förslag på formulering av villkor som lantbrukaren ser i bilagan till åtagande: *Efter slåttarna ska gräs och örter torka på slåtterängen. Du ska använda de metoder som antingen innebär vändning eller någon form av hässjning.*

Förändringar jämfört med idag: Det generella villkoret innebär att länsstyrelserna inte kan reglera vilken metod och vilka redskap som ska användas för torkning eller tidpunkt för bortförsel. Genom rådgivning, kompetensutveckling och informationsinsatser får den sökande kunskap om vilka metoder som är lämpliga och aktuella i trakten.

Konsekvensen blir att genom mindre styrning kring vilka metoder som ska användas ökar möjligheterna för lantbrukarna att anpassa metoderna utifrån praktiska förutsättningar. Det kan exempelvis handla om årsmån och tillgång till arbetskraft. Det kan leda till ökat intresse för höhantering. I administrationen blir det en förenkling då förekommande variationer i texterna tas bort.

28-30 §§ Svårtillgängliga platser

För detta komplement föreslår vi några smärre ändringar i reglerna men inte i hantering.

Den konstruktion som finns idag innebär en ersättning per hektar för marker med särskild skötsel på öar utan fast landförbindelse eller en svåråtkomlig plats i väglöst land.

Från och med 2023 är det i väglöst land både betesmarker och slåtterängar som får ersättningen, på öar utan broförbindelse är det bara markklasser för bete som får ersättning.

Svårtillgänglig plats finns framförallt på betesmarker med särskilda värden, mosaikbetesmark och skogsbete.

Förslag på formulering av villkor som lantbrukaren ser i bilagan till åtagande: *För att få ersättning för svårtillgängliga platser ska du sköta marken enligt skötselvillkoren för markklassen.*

4 kap. Fäbodan

I föreskriftens 4 kapitel beskrivs reglerna för miljöersättningen fäbodan med tillhörande komplement. Inför strategisk plan 2023-2027 kommer miljöersättningen att fungera som under tidigare programperiod med ett litet undantag som är en ändring i förbuden. Därför är konsekvensutredningen en något förenklad version.

Syftet med miljöersättningen är att bevara ett levande fåbodusbruk som förstärker och bibehåller landskapets karaktär och biologiska mångfald. Ett levande fåbodusbruk gör det också möjligt att föra vidare hantverk och traditioner kring skötsel av djur och brukande av marker till kommande generationer. Ersättning ges för att bevara den betespräglade miljön i och omkring fåboden. Fåboden definieras som den byggnad eller de byggnader som hör ihop med fåboddriften.

Ersättningen bidrar till att bevara och förstärka såväl livsmiljöer som populationer av hävdgynnade arter.

Vilka krav finns för att få ersättning för fåbodar?

1-4 §§ De fyra första paragraferna innehåller de villkor som ska vara uppfyllda för att få ett åtagande. För fåbodar kommer fortfarande länsstyrelsen fastställa åtagandet med markklasser för fåbodbete och skapa en fåbodplan som ska vara en bilaga till åtagandebeslutet.

Ersättningen består av en fast ersättning för fåbod i bruk som är lika stor oavsett hur stor fåboden är. Utöver detta tillkommer en ersättning för fåbodbetet. Länsstyrelsen fastställer arealen och godkänner de fåbodar som ska få ersättning. Vid sitt beslut ska länsstyrelsen ta hänsyn till olika faktorer som har betydelse för beslutet bland annat antal djur, djurart, vilken mark som används till bete vid fåboden samt fåbodens traditionella användande. Begränsningarna för arealen hänger även samman med att inget godkänt fåbodbete ska vara under 6 hektar eller att betetrycket ska bli under 0,2 djurenheter per hektar. Dessutom har länsstyrelsen rätt att begränsa djurantalet på fåboden. Det kan exempelvis komma till användning om de bedömer att ett högt betetryck kan skada natur- eller kulturvärden på fåbodbetet. Det är inte möjligt att variera antalet djurenheter i åtagandeperioden, utan den areal som ingår i åtagandet gäller under hela åtagandeperioden. Det innebär att det kommer att krävas samma antal djurenheter på fåboden under hela åtagandeperioden. De djur som betar vid fåboden ska därför redovisas. I de fall fåbodusbrukaren inte har tillräckligt med djurenheter för att uppfylla åtagandet efter det första året i åtagandeperioden ska fåbodusbrukaren anmäla detta vid redovisningen av djuren.

Åtagandet måste omfatta minst 1,2 djurenheter av djurarterna nötkreatur, får eller getter per fåbod. Dessa djurenheter ska alltid vara av dessa djurarter. Om arealen fåbodbete är över 6 hektar per fåbod får det överstigande antalet djurenheter även vara häst.

Ersättningen beräknad utifrån att det finns en grundkostnad för att bedriva fåbodusbruk såsom transport av djuren till och från fåboden och de dagliga resorna för fåbodusbrukaren mellan hemgård och fåbod (eller den arbetstid som blir bunden till fåboden om fåbodusbrukaren är där hela tiden och lejer bort sysslorna på hemgården). Kostnaden för att sköta fåboden står alltså inte i direkt proportion till hur stor areal fåbodbete som finns på fåboden och därför är ersättningen anpassad efter detta.

För att få ett åtagande för fåbod krävs minst 1 fåbod i bruk och 6 hektar fåbodbete.

Det kommer fortfarande att vara möjligt att få ersättning för flerbodsystem. Om brukaren har två fåbodar som sköts separat med en separat djurbesättning på varje fåbod, till exempel genom anställda, kan fåbodbrukare få ersättning för flera fåbodar i bruk. Fåbod i bruk och fåbodbete finns beskrivet i definitionerna i föreskriftens 1 kap.

Vilka åtgärder får inte utföras på marken?

5 § I den här paragrafen beskrivs vilka åtgärder som inte får utföras på mark som får ersättning för fåbodar. Dessa åtgärder var inte tillåtna i programperiod 2014-2022, så i praktiken blir det ingen stor förändring. Vi har dock gjort en ändring som kan ha betydelse för naturvärdena på marken, det är att det nu kommer att vara möjligt för länsstyrelsen att tillåta insädd i betesmarker och slåtterängar. Syftet är framför allt underlätta spridning av ängsfröer genom att lägga ut hö från närbelägna slåtterängar och betesmarker.

Vilka villkor ställs på fåbodens skötsel?

6-8 §§ De regler som berör skötseln förklarar på vilket sätt skötsel måste ske för att få ersättning för marken. Det grundläggande skötselvillkoret är att den delen av marken som ingår i åtagandet ska betas med 0,2 djurenhet per hektar av djurarterna nöt, get, får och häst. Minst 1,2 djurenheter per fåbod ska vara av djurarterna nötkreatur, get eller får. Djuren ska beta vid fåboden under hela säsongen men med några undantag. Varje år ska fåbodbrukaren redovisa vilka djur, antal och djurart, som vistas på fåboden.

Fåbodbetena är stora sammanhängande områden där djuren betar, vilket innebär att olika delar av marken blir betespåverkad i olika utsträckning. Det är i detta sammanhang därför att föredra att i reglerna endast ange det generella betetrycket i antal djurenheter per hektar istället för det synliga resultatet av bete på marken. Fåbodbrukare ska varje år redovisa antalet djur av respektive djurart som ska beta vid fåboden.

Om ett godkänt flerbodsystem tillämpas kan djuren beta vid en annan fåbod under en tid utan att det ska anses som en avvikelse. Varje djur kan dock bara tillgodoräknas vid en fåbod per säsong. Vidare får djuren vid fåboden även användas för efterbete av slåtterängar vid fåboden utan att det anses som avvikelse. Länsstyrelsen kan även besluta att djuren inte behöver beta vid fåboden under en begränsad period om det finns särskilda skäl såsom till exempel rovdjursangrepp vid fåboden. Utöver kravet på bete vid fåboden kan länsstyrelsen besluta om reglering av hur och i vilken omfattning tillskottsutfodring får ske. Den kan även besluta om vilken period och med vilka djurarter som betet ska ske samt det maximala djurantalet.

Vilka undantag finns?

9 § Undantagen är samlade i en egen paragraf som en förenkling för att underlätta läsbarheten av föreskriften. Det är länsstyrelsen som kommer att ges möjlighet att besluta om undantagen med hänsyn till omständigheter och annan lagstiftning.

En möjlighet är att anpassa skötselvillkoren om exceptionella väderleksförhållanden eller högt vattenstånd omöjliggör skötseln. Det kan till exempel röra sig om översvämmade marker. I dessa fall kan ersättningen anpassas till de åtgärder som har varit möjlig att göra utan att brukaren riskerar hävning och återkrav.

Komplementet särskild skötsel av fåbodbete

Vad kan man få ersättning för?

10-11 §§ I detta avsnitt om särskild skötsel av fåbodbete beskrivs att det är möjligt att söka komplementet särskild skötsel av fåbodbete. Det är tänkt som ett valfritt komplement utöver ett åtagande för fåbod som länsstyrelsen kan besluta om. Syftet är att den fåbodbrukaren som har fåbodbete med höga värden som kräver extra skötsel utöver normalt fåbodbete samt de andra skötselvillkoren ska kunna få ytterligare ersättning för detta.

För att berättiga till komplementet krävs att marken har ett åtagande för fåbodbete. För både fåbodvall (fåbodens inägor) och för fåbodskog och fåbodens andra utägor krävs även att det ska finnas natur- och kulturmiljövärden som är knutna till fåboddriften. Dessa värden ska kräva särskild skötsel för att fåbodbetet ska kunna få detta komplement. För all mark som ska få komplementet, även fåbodskogen, krävs att marken ska ha inslag av gräs örter och ris som är dugliga som foder. Trädbeståndet ska även här vara spontant uppkommet och visa på kontinuitet. Kraven för fåbodskogen liknar det krav som finns på skogsbetet. Ren produktionsskog som kan ingå i fåbodbetet kan alltså inte berättiga till ersättning för komplementet särskild skötsel av fåbodbete. Länsstyrelsen beslutar vilka fåbodbeten som ska få extra ersättning för särskild skötsel.

Den särskilda skötseln av fåbodbetet innebär att länsstyrelsen kan ställa krav på vegetationens utseende vilket kan innefatta träd och buskars utseende, styrning av betet och plockhuggning. Dessutom kan länsstyrelsen ställa krav på skötsel av värdefulla landskapselement, användande och synliggörande av fåbodstigar samt att igenväxning ska tas bort. För vissa åtgärder i komplementet krävs att fåbodbrukaren har tillåtelse att göra manuella åtgärder för att uppfylla den särskilda skötseln. Eftersom många fåbodbrukare endast har rätt att beta marken kommer detta att vara en begränsande faktor för hur mycket mark som kan få denna kompletterande insats. Den huvudsakliga begränsande faktorn kommer däremot att vara hur marken ser ut samt vilka värden den har då det är detta som avgör om marken har behov av åtgärderna i komplementet.

5 kap. Skötsel av våtmarker och dammar

I föreskriftens kapitel 5 beskriver vi reglerna för miljöersättningen för skötsel av våtmarker och dammar. Inför strategisk plan 2023-2027 föreslår vi inga förändringar i regelverket förutom en omformulering av ett särskilt skötselvillkor.

Syftet med åtgärden är att behålla en effektiv näringsretention i våtmarker och dammar samt hindra dem från att växa igen. Syftet kan också vara att förstärka och bibehålla den biologiska mångfalden eller förbättra den naturliga hydrologiska regimen. Genom att underhålla anlagda och restaurerade våtmarker och dammar förstärks och behålls deras funktion. Detta bidrar till en förbättrad vattenkvalitet, ökad biologisk mångfald och flödesutjämning.

Vilka förutsättningar gäller för att få ett åtagande för skötsel?

1 § I paragrafen beskrivs vilka förutsättningar som gäller för att en lantbrukare ska kunna få ett åtagande för skötsel av våtmarker och dammar. Det finns även ett senaste datum på året då förutsättningarna måste gälla för att ansökan om åtagande ska kunna hanteras.

Vad gäller för att länsstyrelsen ska godkänna våtmarken eller dammen?

2 § Det finns möjlighet för de som har en våtmark eller damm som är anlagd och behöver skötsel att få ett åtagande för skötseln. Naturliga våtmarker kan inte få skötselersättning.

Anlagda eller restaurerade våtmarker eller dammar som fått stöd för miljöinvestering genom landsbygdsprogram 2014-2022 eller investering enligt strategisk plan 2023-2027, måste uppfylla vissa kriterier inom olika områden. De olika områdena framgår i paragrafen och regleras mer detaljerat i regelverket för investeringar.

Även andra ansökningar om åtagande för skötsel av våtmarker och dammar bedöms efter dessa kriterier, det vill säga även en våtmark eller damm som inte har anlagts med en miljöinvestering/investering.

Kriterierna är satta för att ge en så effektiv våtmark eller damm som möjligt när det till exempel kommer till förmågan att hindra näringsämnen att läcka vidare ut till sjöar, vattendrag eller hav.

Vad innehåller åtagandet?

3 § Ett åtagande ska innehålla de uppgifter som framgår i paragrafen. Det är information om vilka arealer som ska skötas och vilka krav som åtagandet innebär för lantbrukaren. Länsstyrelsen ska genom åtagandet fastställa vilken del av våtmarken som består av vattenspegel och tillhör ägoslaget våtmark och vilken del av våtmarken som tillhör ägoslaget betesmark. Delarna med vattenspegel och betesmark ligger som olika block i block-databasen. På den del av våtmarken som tillhör ägoslaget våtmark är det enbart möjligt att söka miljöersättning för skötsel av våtmarker och dammar. På den del av våtmarken som är betesmark eller slåtteräng är det möjligt att söka både miljöersättningen för skötsel av våtmarker och dammar, miljöersättningen för skötsel av betesmarker och slåtterängar samt gårdsstöd om betesmarkens markklass tillåter detta. De olika miljöersättningarna ersätter olika delar av skötseln.

Miljöersättningen för skötsel av våtmark och dammar ersätter för skötseln av våtmarkens och dammens funktion. Miljöersättningen för skötsel av betesmarker

och slåtterängar ersätter bete eller slåtter samt den skötseln som är oberoende av våtmarkens funktion och syfte.

Vilka förbud gäller?

4 § I arbetet med att ta fram strategisk plan gicks de olika förbuden igenom och man kom fram till att det inte behöver ske några ändringar. En stor del av förbuden gäller vad som kan vara tillåtet eller inte enligt biotopskyddet. En nyanlagd eller restaurerad våtmark eller damm ska ha motsvarande regler som en orörd befintlig som har biotopskydd. De förbud som finns framgår i paragrafen. I vissa sammanhang kan det vara motiverat att länsstyrelsen ger undantag från förbuden.

Vilka skötselvillkor gäller?

5-6 §§ I paragrafen framgår det vilka skötselkrav som den som söker måste uppfylla. Dessa grundläggande skötselvillkor syftar till att våtmarken eller dammens funktion bibehålls. Länsstyrelsen kan välja att lägga till ytterligare särskilda skötselkrav utöver dessa. Syftet med dessa skötselkrav är att få en fungerande och effektiv våtmark eller damm. För att få det kan det behövas skräddarsydda skötselinsatser beroende på förutsättningarna för den enskilda våtmarken eller dammen. Till exempel kan villkoret för hänsyn till växt och djurliv (tidigare hette det villkor om vegetationens utseende) användas för att gynna växt- och djurliv som har speciella behov. Hur vegetation ska skötas som påverkar våtmarken eller dammens grundsyfte hanteras i 5 § p3.

Villkoret som tidigare hetat ”villkor för vegetationens utseende” heter numer ”villkor för hänsyn till växt- och djurliv”.

6 Kap. Ersättning för skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner

Vilka krav finns för att få ersättning för skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner?

1-2 §§ Lantbrukare kan få ersättning för skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner om de är anlagda på åkermark i nitratkänsliga områden. Ersättningen finns i nitratkänsliga områden eftersom den bedöms göra mest nytta där.

Första året i åtagandeperioden ska all åtagandeareal ingå i lantbrukarens ansökan om utbetalning. Genom att kräva att hela skyddszonen ger rätt till utbetalning det första året minskar vi administrationen och riskerar inte att få med areal i åtagandet som aldrig ger rätt till utbetalning under åtagandeperioden.

Ersättningen var uppbyggd på detta sätt redan under programperioden 2014-2022 vilket inte har upplevts som något problem.

Vad krävs för att få ett åtagande för skyddszoner?

3-5 §§ Lantbrukaren ska ha en sammanlagd areal på minst 0,1ha för skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner. Varje enskild skyddszon ska vara

minst 100 kvadratmeter. Dessa regler skiljer sig från andra miljöersättningar, vilket beror på att skyddszoner ofta har en mindre areal på grund av att de är smala.

Skyddszoner mot vattenområden ska anläggas utmed ett vattenområde. Vattenområdet ska uppfylla definitionen i 11 kap. 2 § miljöbalken. Det innebär att vattenområdet ska vara ett område som täcks av vatten vid högsta förutsägbara vattenstånd. Det är en förenkling att använda samma definition av vattenområde som i annan nationell lagstiftning. För att en skyddszon ska vara anlagd utmed ett vattenområde får avståndet mellan vattenområdet och skyddszonen inte vara för långt, utan här måste en bedömning göras i varje enskilt fall.

För skyddszoner mot vattenområden får det inte finnas annat ägoslag (t.ex. betesmark, skog, bebyggelse, hårdgjorda vägar) mellan skyddszonen och vattenområdet. Det får finnas spridda träd och buskar mellan skyddszonen och vattendraget, men alltså inte skog eller liknande. Detta hänger samman med att skyddszonen ska uppfylla sitt syfte som är att minska ytavrinning, erosion och läckaget av näringsämnen från åkermark. Skyddszoner mot vattenområden minskar även risken för att rester av växtskyddsmedel förorenar sjöar och vattendrag. En skyddszon mot vattenområde är en vallbesädd zon eller remsa utmed ett vattenområde. För att ge rätt till ersättning måste en skyddszon mot vattenområde vara minst 6 meter bred och som mest 10 meter bred. Den maximala bredden har minskats från dagens 20 meter i nuvarande programperiod 2014-2022 till 10 meter. Det blir en tillräckligt god effekt i att reducera ytavrinningen och fosforerosionen vid 10 meters bredd och därmed mer kostnadseffektivt.

Anpassade skyddszoner ska anläggas på mark som riskerar erosion och ytavrinning. Syftet med åtgärden anpassade skyddszoner är att minska läckage av fosfor från åkermark. En anpassad skyddszon kan exempelvis anläggas på erosionsbenägen mark vid ytvattenbrunnar eller i svackor på åkermark. I nuvarande programperiod 2014-2022 kunde anpassad skyddszon ligga på mark som riskerade skador i markstrukturen på grund av vägsalt, men detta är borttaget fr o m 2023. Vid prioritering inom budgetramarna har skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner på mark med risk för erosion och ytavrinning prioriteras högre.

För att lantbrukaren ska få ett åtagande samt ersättning för anpassade skyddszoner måste stödmyndigheten fastställa den anpassade skyddszonen. Denna princip är den samma som för fastställande av exempelvis markklassen betesmarker och slåtterängar med särskilda värden i miljöersättningen för skötsel av betesmarker och slåtterängar. Det innebär att åtagandet grundas på de uppgifter som stödmyndigheten fastställer. I de flesta fall kommer det att krävas ett fältbesök för att kunna göra detta. Bakgrunden till att det är länsstyrelsen som fastställer åtagandet är att det krävs kompetens inom området för att kunna avgöra om marken uppfyller de specifika villkoren. Det kan därför vara svårt för den enskilde lantbrukaren att avgöra på egen hand.

Om stödmyndigheten vid fältbesök konstaterar att marken inte uppfyller kriterierna för anpassad skyddszon ska åtagandet justeras. Om marken som är ansökt som

anpassad skyddszon uppfyller kriterierna för skyddszon mot vattenområde, ska åtagandet ändras till detta.

6 § Skyddszonen ska sås senast sista sådatum det första året i åtagandet. Skyddszoner som redan är etablerade vid åtagandeperiodens början omfattas dock inte av kravet på sådd. Detta är för att undvika att lantbrukare ska bli tvungna att plöja upp redan fullt fungerande skyddszoner och där växtligheten redan är godkänd. Det är dock viktigt att skyddszonen är i så pass bra skick att den kan fylla sin funktion samt uppfylla villkoren för skyddszonen under hela åtagandeperioden. Det är viktigt och tänka på detta i samband med att en lantbrukare beslutar sig för att inte plöja upp och så om en skyddszon.

Växtligheten på skyddszonen ska vara vallgräs eller vallgräs i blandning med vallbaljväxter. Det innebär att även rörflen och andra fleråriga energigräs somräknas in bland vallgräsen är godkända på skyddszonen. Anledningen till begränsningen på 15 viktprocent vallbaljväxter är för att kväve inte ska anrikas i skyddszonen. Insektsfrämjande fröblandningar får även blandas i vid sådd av vallgräs, för att skapa ytterligare förutsättningar för att gynna den biologiska mångfalden. Dessa fröblandningar gynnar bland annat pollinerande insekter som humlor och vilda bin. Det finns ingen procentsats angiven för mängden insektsfrämjande fröblandning. Det beror på att Jordbruksverket inte anser att mängden/sorter ska regleras. Eftersom dessa fröer är dyrare än andra fröer bedömer vi att risken att lantbrukaren ska så in för stor mängd än vad som är lämpligt är liten. För att gynna insekter på skyddszonen under hela säsongen är det bra om blomningstiden för de insådda örterna överlappar varandra.

Vilka villkor ställs på skyddszonens skötsel?

7 § I denna paragraf reglerar vi hur växtligheten på skyddszonen ska se ut under åtagandeperioden för att vara godkänd. Detta krav är något lägre än kraven vid anläggandet av skyddszonen. Det beror på att grödan normalt försämrats under åtagandeperioden på grund av exempelvis utvintring. Det är viktigt att lantbrukare som går in i ett åtagande informeras om att grödan ska uppfylla villkoren under hela åtagandeperioden.

8 § I denna paragraf reglerar vi att det inte är tillåtet att använda gödsel eller växtskyddsmedel på skyddszonen. Dessa skötselvillkor har sin grund i nationell lagstiftning samt hänger samman med syftet med ersättningen.

9 § Det är tillåtet att låta beta skyddszonen under hela betessäsongen. Efter den 30 juni får växtligheten på skyddszonen även slås av och skördas. Den avslagna växtligheten ska föras bort om det bedöms att den kan skada växtligheten på skyddszonen. Om växtligheten på skyddszonen riskerar att skada närbelägen utsädesodling genom oönskad pollinering får lantbrukaren däremot slå av växtligheten på skyddszonen under hela året. Genom att tillåta att lantbrukaren får slå av växtligheten under hela året om det riskerar att skada närbelägen utsädesodling jämför vi denna hantering med hanteringen av trädor. Det innebär att det blir färre varianter för lantbrukare att hålla reda på. Det är även tillåtet att

använda grödan på skyddszonen för energiproduktion under förutsättning att övriga regler följs. Det innebär till exempel att det endast är möjligt att skörda grödan på utsatta datum samt att växtligheten på skyddszonen inte får skadas i samband med skörden.

10 § I paragrafen regleras att det inte är tillåtet att göra någonting på skyddszonen som leder till att växtligheten skadas. Som undantag är det möjligt att vid dikningsarbete lägga jordmassorna på skyddszonen. Det gäller under förutsättning att jordmassorna är bortförda och växtligheten reparerad senast sista sådatum. Det innebär att, under förutsättning att lantbrukaren har påbörjat åtgärden efter den 30 juni året innan, lantbrukaren har fram till och med den 30 juni på sig att reparera skyddszonen. Om lantbrukaren däremot gör åtgärden på våren ska skyddszonen vara reparerad senast 30 juni samma år. Bakgrunden till undantaget är att underlätta för lantbrukaren när dessa sällan förekommande åtgärder ändå behöver utföras.

11 § Reglerna i paragrafen reglerar att skyddszonen ska ligga obruten på samma mark under hela åtagandeperioden. Detta för att uppnå syftet med ersättningen. Det finns dock en möjlighet för lantbrukaren att ett enstaka år under åtagandeperioden bryta och lägga om skyddszonen för att få en fullgod växtlighet. Om det uppstår skador eller om delar av skyddszonen dött ska man reparera skyddszonen så snart som det är lämpligt. Det gäller under förutsättning att länsstyrelsen beslutar om detta i samband med en kontroll. Denna möjlighet leder förhoppningsvis till en ökad kvalitet på skyddszonerna i ersättningen. Alternativet skulle vara att endast ge lantbrukarna en möjlighet att förbättra grödan genom insådd och försiktiga reparationer. Detta ger dock inte alltid en bra gröda

12 § Datumen är satta för att överensstämja med annan nationell lagstiftning. Dessa datum är desamma som de i **33§ Statens Jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2004:62) om miljöhänsyn i jordbruket** vad avser växtnäring. Genom att ha samma datum underlättar vi för lantbrukarna.

13 § Reglerna i denna paragraf medger att undantag kan göras från skötselvillkoren vid bekämpning av invasiva arter. Eftersom invasiva arter lätt sprider sig bedömer vi att det är viktigt att det är de kan bekämpas. Därmed bör det finnas en möjlighet att göra ett undantag från tidigaste datum att slå av växtligheten. Vi föreslår att länsstyrelsen kan besluta om undantag med hänsyn tagen till specifika omständigheter och annan lagstiftning.

7. kap. Hotade husdjursraser

Den huvudsakliga nyheten inför kommande programperiod är att genbanker för olika raser av fjäderfä föreslås bli stödberättigande.

Vilka krav finns för att söka ersättning för hotade husdjursraser?

1§ Syftet med ersättningen är att stimulera och underlätta för djurägare att hålla djur av en hotad svensk husdjursras. Det är viktigt att bevara dessa raser för att

upprätthålla den genetiska variationen bland domesticerade djur. Förändringar av vår omvärld kan innebära att egenskaper som dessa djur har kan komma till nytta i framtiden. Dessa raser utgör även ett levande kulturarv. Utan ersättning riskerar flera husdjursraser att dö ut då de inte kan konkurrera med de djur och djurraser som avlats för hög avkastning och produktion.

De grundläggande reglerna för att säkerställa att ersättningen betalas ut till rätt djurägare och till rätt djur framgår av denna första paragraf. Vilka raser som ger rätt till ersättning framgår av x§ xx kap. i **Förordning (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik**. Inför denna programperiod, 2023-2027, inkluderas genbanker av olika fjäderfäraser av höna, anka och gås bland de ersättningsberättigande raserna. Vidare inkluderas Tabacktorpsfår som ersättningsberättigande fårras.

För att säkerställa att ersättning betalas ut till renrasiga djur är det viktigt att besättningen är ansluten till respektive ras härstamningskontroll och att lantbrukaren årligen rapporterar de händelser i besättningen som ska rapporteras. Besättningen ska senast sista ansökningsdag vara ansluten. Det innebär att de sökande som vill lägga till andra djurarter eller byta djurart, inom sitt åtagande, kan göra det ända till sista ändringsdag, under förutsättning att besättningen även är ansluten till aktuell härstamningskontroll.

Sökande med genbank för fjäderfä är ansluten till härstamningskontroll (genbanksförening) genom genbankskontrakt. De villkor som genbankskontraktet vid anslutningen omfattar är de villkor som under åtagandeperioden berättigar till anslutning till genbanksföreningen. Det betyder också att de villkor som ett genbankskontrakt vid tidpunkten för utökning av åtagandet omfattar är de villkor som under den nya åtagandeperioden berättigar till anslutning. Detta motiveras av att en utökning av åtagandet leder till ett nytt åtagande på fem år och att det därför är rimligt att en genbanksförenings uppdaterade omfattning på genbankskontrakt fortsättningsvis ska gälla.

Vilka krav finns för åtagandet inom ersättningen?

2 § Regeln hanterar den variation på djurenheter för nötkreatur, svin får och getter inom åtagandet som lantbrukaren årligen måste hålla sig inom. I den strategiska planen framgår det att variationen som tidigare tillämpats även fortsättningsvis ska tillämpas.

Efter det första året i åtagandet ska lantbrukaren hålla djur och söka utbetalning för minst 50 procent och som mest 150 procent av sitt åtagande varje år.

Det är således viktigt att lantbrukaren det första året bara tar med så många djur och djurenheter som denne faktiskt planerar att kunna hålla varje år under åtagandeperioden. Om lantbrukaren kommande år i åtagandet vill ha utbetalning för fler djur och då kommer över 150 procent av sitt åtagande, leder det till en utökning av åtagandet som ger ett nytt femårigt åtagande, enligt 1 kap. 20 § denna föreskrift. Det är viktigt att denna variation är möjlig då det alltid finns en naturlig variation i en besättning.

Om lantbrukaren söker utbetalning för hotade husdjursraser för under 50 procent av sitt åtagande hanteras det enligt tabell i bilaga 2.

3 § Regeln hanterar det antal genbanker av fjäderfä lantbrukaren varje år i åtagandet ska söka utbetalning för. Den variation på djurenheter som tillämpas för djurarterna nötkreatur, svin, får och getter kan inte tillämpas för genbanker av fjäderfä. Genbankerna består genomsnittligt av drygt tio individer och det är inte praktiskt möjligt att ansöka om utbetalning för ett visst antal individer. Ansökan ska istället varje år omfatta det antal genbanker lantbrukaren ansöker om utbetalning för det första året i åtagandet.

Vilka krav finns för besättningen?

4 § Ersättningen betalas ut för djur eller genbanker som är renrasiga och hondjur som betäcks renrasigt. Det är en viktig del i bevarandearbetet att hondjur som ingår i ersättningen betäcks eller semineras med handjur av samma ras. En viktig egenskap hos de hotade husdjursraserna är de goda moderegenskaperna och dessa raser används till viss utsträckning även i korsningsavel där hondjuret betäcks eller seminerats med handjur av annan ras. För dessa djur ska ingen ersättning betalas ut och det reglerar vi i denna paragraf.

5 § Kastrerade djur ingår inte på något sätt i ett avels- eller bevarandearbete och därför kan ingen ersättning betalas ut för dessa.

Vilka krav gäller under hållandeperioden?

6 § Hållandeperioden i ersättning för hotade husdjursraser är 60 dagar. Lantbrukaren som söker åtagande och utbetalning ska hålla de djur eller genbank som anges i ansökan om utbetalning enligt reglerna för ersättningen under 60 dagar. Denna period börjar dagen efter det att ansökan om utbetalning kommer in till Jordbruksverket, vilket framgår av definitionen på hållandeperiod.

7 § Under hållandeperioden är det möjligt att byta ut de får, getter eller svin, som den sökande har redovisat i sin ansökan om åtagande och utbetalning. Detta byte ska ske inom tio dagar från att det utgångna djuret togs bort från besättningen. Den sökande måste meddela att ett byte av djur har skett inom fem dagar till Jordbruksverket. Antalet djurenheter får inte bli mindre genom att byta djur. I de fall där den sökande inte kan ersätta det utgångna djuret med ett annat djur så innebär det att ansökan om åtagande och utbetalning måste anpassas till det verkliga antalet djur och djurenheter.

Vilka villkor gäller för renrasighet för varje djur?

8 § De djur som tidigare har varit med i någon gång i ersättningarna till hotade husdjursraser är fortsatt godkända för ersättning.

För de djur eller genbank som lantbrukaren söker utbetalning för första gången måste renrasigheten styrkas med uppgifter från härstamningsregister. Dessa uppgifter ska finnas hos Jordbruksverket senast den 15 juni ansökningsåret.

9 § Ett djur anses vara renrasigt då det har känd härstamning av samma ras i fyra generationer eller om djuret eller dess ursprung är direkt från founder. I bevarandearbete är founder ett väl etablerat begrepp och innebär att det är ursprungsbesättningen eller besättningarna, där rasen en gång startade eller upptäcktes.

Det kan även ses som en stor förenkling och att reglerna är förutsägbara om alla djur oavsett ras anses renrasiga om kravet på fyra generationer är uppfyllt.

Vilka djur kan ingå i ansökan om utbetalning?

10 § De djur i besättningen som ingår i bevarande- och avelsarbetet ger rätt till ersättning. Av **förordning (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik** framgår ålderskraven för de olika djurarterna. Djuren ska vara födda senast året före ansökningsåret och satta i avel senast under hållandeperioden för att ge rätt till ersättning.

Hur beräknas antalet nötkreatur?

11-12 §§ Liksom i kompensationsstödet beräknas ersättningen för nötkreatur från det djurinnehav som lantbrukaren har enligt CDB under den aktuella räkningsperioden.

Samma princip gäller för ersättning för hotade husdjursraser som för kompensationsstödet om vem som får tillgodoräkna sig djuret den dag som det byter produktionsplats. Denna princip är oförändrad från tidigare programperioder.

Djurvälfärdsersättningar

Syftet med dessa ersättningar är att förbättra djurvälfaerden hos djur som primärt hålls för livsmedelproduktion.

8 kap. Djurvälfärdsersättning för får

Syftet med ersättningen är att förbättra välfärden för får genom att säkerställa att djuren uppnår sitt näringsmässiga behov i relation till produktionscykeln med hjälp av förbättrad produktionsplanering foderplanering, foderanalys, hullbedömningar, extra klippningar, provtagning för parasiter samt rutiner för att föra in nya får i besättningen.

Fårskötseln bedrivs i Sverige till övervägande del extensivt och i många fall som sidoverksamhet. Det medför behov av stödjande insatser inom vissa delar av produktionen. Då stallperioden är lång i Sverige läggs mycket ansvar på att lantbrukaren har kunskap om fårens behov vid olika tidpunkter och fodrets näringsinnehåll.

Vilka krav finns för att söka ersättning för extra djuromsorg för får?

1 § I den första paragrafen framgår vilka grundläggande krav som den sökande måste uppfylla. Utöver de krav som finns i förordning (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik finns ytterligare några grundläggande krav.

Den sökande ska hålla det antal får som ingår i ansökan om utbetalning under hållandeperioden och som minst hålla ett får under åtagandeperioden fram till och med årets slut.

Åtagandet inom ersättningen är ett år och under detta år ska vissa åtgärder vidtas. Dessa villkor framgår av 4-14 §§ i detta kapitel i föreskriften.

Vilka krav gäller under hållandeperioden?

2-4 § Hållandeperioden för ersättningen är 60 dagar och den räknas från och med dagen efter att ansökan lämnats in.

Det är möjligt att byta ut enskilda får under hållandeperioden så länge som antlet får som angivits i ansökan om utbetalning förblir det samma. Om något eller några får måste bytas ut under hållandeperioden måste ersättningsfåret vara på plats inom tio dagar. I de fall där den sökande inte kan ersätta det utgångna djuret med ett annat djur måste ansökan om åtagande och utbetalning anpassas till det verkliga antalet djur och djurenheter.

De djur som är möjliga att söka ersättning för måste vara satta i avel eller vara över ett år senast under hållandeperioden. Att de är satta i avel innebär enligt definitionen att hondjur är seminerade, betäckta eller släppta med handjur i avelssyfte och handjur har betäckt eller är släppta med hondjur i avelssyfte.

Vilka krav gäller för en produktionsplan?

5 § Ett produktionsår i en fårbesättning består av en mängd skiftande aktiviteter. Fåren hålls dessutom under olika förutsättningar på sommaren jämfört hur de hålls under vintern. Andra aktiviteter beror på var djuren befinner sig i sin respektive produktionscykel. Att upprätta en produktionsplan innebär att man skapar förutsättningar för att i god tid före de olika aktiviteterna sätta in rätt insatser. Ett exempel kan vara att hyra in hjälp i samband med arbetskrävande aktiviteter såsom vid lamning eller klippning.

Aktiviteter som inte genomförs vid rätt tidpunkt eller inte blir av kan leda till negativa konsekvenser för djurens välbefinnande. För att förhindra detta ska den sökande upprätta en produktionsplan för sin besättning. I produktionsplanen ska både planerade och genomförda aktiviteter framgå. Denna produktionsplanering ska uppdateras kontinuerligt under det år ersättning söks.

Senast sista ansökningsdag ska den sökande ha upprättad denna plan.

6 § De aktiviteter som ska finnas med i en produktionsplan är:

☐ Avelsplanering. En avelsplanering innebär exempelvis hur den sökande planerar val av bagge, tackor och rekryteringsdjur, antal tackor per bagge, planerade tidpunkter för betäckning, rekryteringsdjur.

☐ Mottagningsrutiner för djur som förs in i besättningen. Den sökande noterar när nya djur köps in, på vilket sätt dessa hålls åtskilda från övriga besättningen. Den tid de nya djuren har varit åtskilda från övriga besättningen ska framgå av planen.

☐ Klippning. Den sökande noterar när klippning planeras under året och noterar när det gjorts.

☐ Hullbedömning. Den sökande noterar under vilka tidpunkter hullbedömning genomförs i besättningen och dokumenterar resultatet av de tre hullbedömningarna på individnivå.

☐ Lamning. Den sökande noterar när besättningen beräknas ha sin lamningsperiod. Även vilka rutiner det finns under denna tid och även tidpunkter när lamningsperioden är ska noteras i produktionsplanen.

☐ Betesplanering. Den sökande planerar betessäsongen för sin besättning. Det kan exempelvis vara på vilket sätt besättningen delas upp i olika betesgrupper, vilken betesrotation som gäller med tanke på betestryck och annat. Viktiga tidpunkter noteras i planen under betessäsongen.

☐ Avvänjning och könsgruppering. Den sökande noterar hur avvänjningen planeras och hur besättningen grupperas efter det. Tidpunkter för genomförd avvänjning och gruppställning noteras i planen.

☐ Slakt och försäljning. Den sökande noterar vid vilka tänkta slaktvikter, ålder eller annat som avgör vilka djur som går till slakt. Vilka faktorer som avgör vilka djur som behålls för rekrytering eller till försäljning av livdjur ska även framgå i planen. Viktiga tidpunkter när det gäller slakt och försäljning ska noteras i planen.

☐ Träckprovsanalys. Den sökande ska genomföra två träckprovsanalyser för parasiter per år. Träckprov bör tas enligt SVA:s eller Gård & Djurhälsans anvisningar.

Dessa åtta huvudpunkter ska minst finnas med i en produktionsplanering för besättningen. Det är minsta nivå på produktionsplan som vi reglerar i 8 §. Det står varje sökande fritt att ha en mer utförlig produktionsplan än vad vi föreskriver om. Det är dock viktigt att de uppräknade punkterna och deras beskrivning finns med för att en produktionsplan ska vara godkänd inom ersättningen.

Det är viktigt att den sökande upprättar produktionsplan för besättningen senast vid ansökningstillfället för att få en bild av och förstå vilka villkor som åtagandet innebär.

Vilka krav gäller vid inventering och analys av foder?

7-8 §§ Rätt mängd foder av rätt kvalitet är en viktig del i en förbättrad djurvelfärd för får. Oplanerade och snabba foderbyten påverkar djurhälsan negativt. För att inte detta ska behöva ske är det viktigt att en foderinventering genomförs. En foderinventering ska omfatta både grov- och kraftfoder. Beräkningen ska omfatta hela stallperioden fram till betessläpp. En inventering ligger till grund för planeringen av hur den sökande fördelar fodret under vinterperioden fram till betessläpp.

Det finns en beräkningshjälp för att enklare kunna foderinventera inom ersättningen. Den är framtagen i samarbete med LRF Kött, Fåravelsförbundet och Lammproducenterna och användes även under förra programperioden 2014-2022. Den ska ses som ett hjälpmedel som den sökande kan välja att använda. Beräkningshjälpen finns på Jordbruksverkets hemsida.

Merparten av det grovfoder som ges till får odlas på den egna gården och i vissa fall måste detta foder kompletteras med kraft- och mineralfoder för att fårens näringsbehov ska tillgodoses. Det är då viktigt att den sökande låter göra en foderanalys av grovfodret som kan påvisa eventuella brister i fodret.

Den sökande ska göra en foderanalys av ett parti grovfoder under ansökningsåret. Analysen ska utföras av ett ackrediterat laboratorium och analysen ska som minst omfatta parametrarna energi och protein. Den sökande ska styrka analysen genom analysprotokoll och kvitto/faktura på kostnaden för analysen. Ersättningen har ett krav på en foderanalys, men det hindrar inte att den sökande genomför ytterligare foderanalyser.

Foderinventeringen och foderanalysen ska vara gjord senast den 1 november det år ansökan avser. Datumet är satt med tanke på att skördesäsongen är olika lång över landet och att säsongen även kan variera över åren. Det är viktigt att dessa villkor är uppfylla innan den verkliga stallperioden startar.

Vilka krav gäller vid foderstatsberäkningar?

9 § För att fåren ska få rätt mängd foder av rätt kvalitet är det viktigt att den sökande genomför foderstatsberäkningar för får med olika behov och åldrar. Växande får har större näringsbehov än vuxna får liksom dräktiga får och tackor med lamm.

Foderstatsberäkningar tillsammans med foderinventering och foderanalys ger varje sökande mycket goda förutsättningar för att ge fåren rätt foder i respektive produktionsstadie. Det förenklar även arbetet med att fördela det foder som finns att tillgå på ett bra sätt, vilket ger gården en bra foderekonomi.

För varje besättning, oavsett produktionsinriktning, ska det finnas foderstatsberäkningar för får i minst tre olika stadier i produktionscykeln. Stadierna är högdräktiga tackor, tackor med lamm samt lågdräktiga eller övriga får. Ett får räknas som högdräktigt två veckor innan beräknad lamning. I de besättningar där det inte finns några dräktiga får ska tre foderstatsberäkningar ändå genomföras men då anpassade efter hullbedömningar och fodertillgång.

Foderstaterna ska vara beräknade senast den 1 november, det år ansökan avser. Datumet är satt med tanke på att den sökande då har svar på sin foderanalys och därmed kan använda denna vid foderstatsberäkningen. Datumet är även satt med tanke på att den sökande ska kunna ha god hjälp av beräknade foderstater i sin utfodring under den långa stallperioden.

Vilka krav gäller vid hullbedömning?

10 § Trots väl fungerade rutiner och åtgärder på besättnings- och gruppnivå kan det finnas enskilda får i besättningen som behöver mer riktade utfodringsinsatser. För att kontrollera och säkerställa enskilda fårs välfärd ska den sökande känna på djuret för att få en uppfattning om djurets hull. Det är svårt att se hullet på grund av ullen. Tre gånger under året ska den sökande hullbedöma samtliga får.

Hullbedömningarna ska göras under det år som ansökan avser, förslagsvis vid övergång till vinterfoderstat, mitt i dräktigheten, vid lamningen, inför betäckning, vid scanning eller vid avvänjningen. Resultatet av hullbedömningarna ska dokumenteras på individnivå i produktionsplanen.

Hullbedömningen ska även ses som en extra information om hur de övriga insatserna har fungerat i besättningen och om eventuella förändringar måste göras.

Mallen för hullbedömning, bilaga 6, har sitt ursprung i den mall som Gård- och Djurhälsan använder sedan många år tillbaka. I och med detta är mallen redan väl etablerad bland vissa fåragare.

Vilka krav gäller vid klippning?

11 § För mycket ull på fåret försvårar för djuret att göra sig av med överskottsvärme och kan försämra fårets lust att äta. För mycket ull kan även orsaka klåda, hudbesvär och försämra förlossningshygienen. Lamm som får i sig föroreningar vid di försvagas och far illa och kan inte tillgodose sitt näringsmässiga behov. Fåren bör därför klippas mer än den enda gång som är lagstadgad.

Huvudregeln är att samtliga får som ingår i åtagandet ska klippas två gånger under året. Hela fåret ska klippas två gånger men under kyligare perioder eller av andra skäl kan den extra klippningen utföras som en hygienklippning. En hygienklippning innebär enligt definition att man klipper fåret runt blygden och runt juvret men behåller resten av ullen. Det ger en bättre förlossningshygien och gör det lättare för lammen att hitta spenarna utan risk för att få smutsig ull i munnen.

Den sökande ska notera i produktionsplanen när klippning planeras och är genomförd. I de fall den sökande bedömer att det är olämpligt för djurets välfärd att klippa hela fåret kan den ena klippningen utgöras av en hygienklippning. Om den sökande väljer att utföra den ena klippningen som en hygienklippning ska det motiveras i planen varför man valde den typ av klippning.

Man kan se hygienklippningen som undantag från regeln om att hela fåret ska klippas 2 gånger om året. Man kan behöva göra undantag för att det är olämpligt att klippa enskilda får i sin helhet när du klipper resten av din besättning.

Vilka krav gäller när nya får förs in i besättningen?

12 § Introduktion av nya djur i besättningen är den vanligaste orsaken till att sjukdomar eller parasiter kommer in i besättningen, därför är det viktigt med särskilda mottagningsrutiner. Det innebär att djuren hålls avskilda från befintlig besättning i minst tre veckor. Lägsta krav är i en box med täta väggar eller i betesfålla där de inte får kontakt med andra får. Tidpunkter och de rutiner som tillämpas ska framgå av produktionsplanen. Kraven i 4 kap 2 § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2010:15) om djurhållning inom lantbruket m.m. gäller dock.

Vilka krav gäller för träckprovsanalys för parasiter?

13 § Parasiter kan orsaka stort lidande hos djuren. Att hålla parasitbördan på en låg nivå är således en av de viktigaste åtgärderna för en god omvårdnad av djuren och för att säkerställa djurens välbefinnande. För att få en uppfattning av mängden mask och vilka sorters maskar djuren bär på behöver man låta göra träckprovsanalys på djuren. Genom träckprover får man en uppfattning om hur många aktiva äggläggande honor som vid provtagningstillfället finns i djuren. Detta ger en bild av parasittrycket på gården och framför allt vilka arter av parasiter som finns i djurgruppen.

Träckprovsanalyserna ska genomföras av laboratorium som är ackrediterat för analysen. Det ska framgå i produktionsplanen när provtagning planeras och är genomförd. Provresultatet ska dokumenteras på besättningsnivå, t ex i produktionsplanen. Den sökande ska kunna visa dokumentation på faktiska kostnader för provtagningen.

De bägge analyserna ska i första hand utföras på nya djur som tas in i besättningen. Om inga nya djur tas in ska analyserna göras på tackorna. Träckproven bör tas enligt SVA:s eller Gård & Djurhälsans anvisningar och analyserna ska vara gjorda senast den 1 november ansökningsåret.

Vilka krav gäller vid kontroll?

14-15 §§ För att säkerställa att den sökande följer reglerna och att rätt ersättning lämnas måste vi kontrollera att den dokumentation som ersättningen föreskriver finns på plats. Vi är således skyldiga att kontrollera att den sökande följer reglerna. Kontrollanten kan behöva granska bland annat bokföringen för att bekräfta att de uppgifter som den sökande har lämnat är korrekta. Det är viktigt att den sökande sparar all dokumentation som påverkar utbetalningen av ersättningen under det år ansökan avser samt efterföljande år. Inom ersättningen finns det villkor som ska vara uppfyllda sent på året och därför är det viktigt att dokumentationen sparas även under efterföljande år.

9 kap. Djurvälståndersättning för suggor

Ersättningen är riktad till de lantbrukare som har suggor och betäckta gyltor i planerad smågrisproduktion. Djurvälståndet i hela produktionskedjan påverkas positivt på sikt då skötselvillkor inom ersättningen riktas mot förbättrad produktionsplanering, foderanalyser, hullbedömning, uppföljning av foderkonsumtion och produktionsuppföljning.

Vilka krav finns för att söka djurvälståndersättning för suggor?

1 § Här framgår vilka grundläggande krav som den sökande måste uppfylla. Utöver de krav som finns i **förordning (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik** finns det ytterligare några grundläggande krav.

Åtagandet inom ersättningen omfattar ett år i taget och under detta år ska vissa åtgärder utföras. Ersättningens belopp är beräknat på att den som söker ersättningen har suggor och betäckta gyltor under hela åtagandeperioden då villkoren ska uppfyllas, därför är det viktigt att den planerade produktionen fortgår under hela det år ansökan avser, med minst en suga eller betäckt gylta.

Under det år ansökan avser ska ett antal skötselvillkor genomföras av den sökande. Villkoren framgår av 4-8 §§ i denna föreskrift.

Samtliga suggor och betäckta gyltor på redovisade registreringsnummer ingår i åtagandet

Vilka krav gäller för redovisning och dokumentation av djur?

2§ Antalet suggor och betäckta gyltor som den sökande anger i sin ansökan ska vara det genomsnittliga antalet suggor och betäckta gyltor under räkningsperioden. Räkningsperioden är den 1 januari till den 31 december året före det år ansökan avser.

I beräkningen ingår de djur som finns i besättningen, oavsett om de satts in före räkningsperioden eller inte, multiplicerat med antal dagar som djuren hålls under räkningsperioden, delat med antal dagar i räkningsperioden. Som en hjälp för att kunna beräkna det genomsnittliga antalet suggor och betäckta gyltor finns det två beräkningsmallar på Jordbruksverkets hemsida. Det är inget krav för ersättningen att använda mallarna utan de ska ses som en hjälp vid beräkningen. Oavsett hur den sökande har beräknat antalet ska underlaget sparas för en eventuell kontroll.

3§ För att kunna beräkna antalet suggor och betäckta gyltor är det viktigt att lantbrukaren dokumenterar när suggorna har grisat och när gyltorna har blivit betäckta. När suggor och betäckta gyltor förs in eller lämnar anläggningen ska också dokumenteras. Dokumentationen är en förutsättning för att kunna beräkna antalet suggor och betäckta gyltor i ansökan på ett korrekt sätt.

Vilka krav gäller för en produktionsplan?

4§ Ett produktionsår innehåller många olika aktiviteter. Att upprätta en produktionsplan innebär att man skapar förutsättningar för att sätta in rätt insatser i god tid samt utföra aktiviteter vid rätt tidpunkt. Aktiviteter som inte genomförs vid lämplig tidpunkt eller som inte blir av kan leda till negativa konsekvenser för djurens välbefinnande. I produktionsplanen ska både planerade och genomförda aktiviteter framgå. Denna produktionsplanering ska uppdateras kontinuerligt under det år ersättning söks. Senast sista ansökningsdag ska den sökande ha upprättat denna plan.

Väsentliga aktiviteter som ska finnas med i en produktionsplan:

- Djurflödesschema • Stallplan • Skötselrutiner

Ett djurflödesschema visar hur djuren flyttas mellan olika stallavdelningar, ofta beroende på i vilken produktionsfas djuret befinner sig i. Det är viktigt att ha kontroll på dessa förflyttningar för att kunna minska stressen hos djuren och därmed gynna välfärden.

En stallplan visar de byggnader och stallavdelningar som ingår i produktionen. En upprättad stallplan underlättar produktionsplaneringen eftersom man får en tydlig bild av platstillgången i de olika stallavdelningarna.

För att kunna verifiera att villkoret på fem dagars tomtid uppfylls är det viktigt att djurflödesschema och stallplan finns. Villkoret på fem dagars tomtid gäller mellan varje djuromgång i stallavdelningar för smågrisar och växande grisar. Tomtiden är viktig för att det ska vara god upptorkning av alla ytor efter tvättning. Djuren utsätts för mindre stress om stallavdelningarna är torra.

Förutsättningarna skiljer sig åt mellan olika besättningar och då är det viktigt att ta fram skötselrutiner som är anpassade till den egna besättningen och produktionen. Skötselrutiner är viktigt för djurens välbefinnande. Rutiner är viktiga när det är flera personer som deltar i skötseln av djuren eller om besättningen utökas. Störningar i redan inarbetade rutiner kan få negativa konsekvenser för djurens välbefinnande.

Vilka krav gäller för analyser av foder, vatten eller strömaterial?

5 § Suggor och betäckta gyltor ska ha tillgång till foder, vatten och strömaterial av god kvalitet som motsvarar deras naturliga behov. De ska dagligen ges foder av lämplig struktur och fodergivan ska garantera en tillräcklig, allsidig och välbalanserad näringstillförsel. För att säkerställa detta ska den sökande låta analysera foder, vatten eller strömaterial vid ett ackrediterat laboratorium. Det är viktigt att säkerställa kvalitet och innehåll då foder och strömaterial som inte uppfyller kraven på god kvalitet påverkar djurens välbefinnande och produktionen negativt. Varje analys ska omfatta minst en av parametrarna foderstruktur, råproteinhalt, mykotoxiner eller hygienisk kvalitet. Det ska finnas minst en analys gjord på mykotoxiner eller hygienisk kvalitet. Den sökande ska kunna styrka dels analysresultat med analysprotokoll från laboratorium, dels att denne har haft faktiska kostnader för analyser.

Foderanalyserna ska utföras på ett ackrediterat laboratorium för att villkoret i ersättningen ska vara uppfyllt. De parametrar som vi valt att analysera har stor betydelse för att säkerställa att suggorna och de betäckta gyltorna ska få ett passande foder. Minst två analyser ska vara gjorda senast den 1 november.

Vilka krav gäller vid hullbedömning?

6 § För att på ett effektivt sätt utvärdera om suggornas och de dräktiga gyltornas näringsbehov är tillgodosett ska den sökande regelbundet hullbedöma suggorna och de betäckta gyltorna. Hullbedömningen ska även ses som en extra information om hur de övriga insatserna har fungerat i besättningen och om eventuella förändringar måste ske.

Vilket hull suggan har påverkar hennes välmående och hållbarhet samt hur väl hon kan ta hand om sina smågrisar. Feta sugor är minst lika negativt som magra sugor. Samtliga sugor och dräktiga gyltor ska hullbedömas fyra gånger under en gräsningscykel. Om suggan ingår i en suggpool ska navet utföra tre bedömningar och satelliten en bedömning. I produktionsplanen ska det framgå vid vilka tillfällen hullbedömningarna kommer att genomföras och när de utförts. Resultatet av hullbedömningarna ska dokumenteras på individnivå i produktionsplanen.

Mallen för hullbedömning, bilaga 7, har sitt ursprung i den mall som Gård & Djurhälsan har använt sig av under flera år. Mallen användes under tidigare programperiod 2014-2022.

Vilka krav gäller vid uppföljning av utfodring?

7 § Optimal utfodring är en grundförutsättning för att hålla suggorna i ett jämnt och gott hull. Därför är det viktigt att den sökande dagligen följer upp utfodrad och konsumerad mängd. De sugor och betäckta gyltor som har ätit upp fodret kan vid behov behöva en större fodergiva och de som inte ätit upp fodret kan vara utfodrade med för mycket foder eller behöver hållas under observation. Den dagliga kontrollen av sugor och dräktiga gyltors allmäntillstånd och aptit kan ge information om skador, problem med ben och klövar och eventuella brister i fodrets kvalitet.

Förutsättningarna för optimal utfodring kan förändras till exempel i samband med att djurgrupper förändras, på vilket sätt djuren hålls och om besättningens storlek förändras. Rutiner för att systematiskt följa upp utfodringen är därför viktig. Dokumentationsformen kan se olika ut för olika sökande. En del sökande har ett helt manuellt system och andra sköter det elektroniskt. Det är viktigt för ersättningen att det ska finnas ett protokoll eller annat skriftligt underlag som visar att rutinen följs dagligen och av vem. Det är viktigt att detta protokoll sparas för att kunna visa vid kontroll.

Vilka krav gäller vid produktionsuppföljning?

8 § Eventuella brister i djurvelfärden kanske inte upptäcks i den dagliga skötseln av djuren. Det är därför viktigt att den sökande även genomför regelbundna

produktionsuppföljningar på besättningsnivå. Villkoret för ersättningen är att den sökande ska göra fyra produktionsuppföljningar jämt fördelat under det år som ansökan avser. Produktionsuppföljningen innehåller sex punkter och den sökande ska välja minst fyra av dessa vid respektive uppföljning. Punkterna har på ett eller annat sätt stark anknytning till djurens välfärd och en avvikelse på vad som anses normalt kan vara tecken på brister i djurens välfärd.

De sex punkterna är:

- Antal producerade grisar per sugga och år eller antal producerade grisar per sugga och omgång.
- Grisningsprocent.
- Andel gyltkullar.
- Antal avvanda grisar per kull.
- Andel omlöp.
- Utgångsorsak och antal grisningar för utslagssuggor.

Den sökande behöver inte använda samma punkter vid varje produktionsuppföljning. Det är viktigt att resultatet av uppföljningen samt underlaget som visar hur produktionsuppföljningen har genomförts och hur resultatet har beräknats under året sparas.

Vilka krav gäller vid kontroll?

9-10 §§ Jordbruksverket måste säkerställa att den sökande följer reglerna och därmed får rätt ersättning. Den som utför kontrollerna kan behöva granska bland annat bokföringen för att få bekräftelse på att de uppgifter som den sökande lämnar är korrekta. Det är viktigt att all dokumentation som påverkar utbetalningen av ersättning sparas under det år ansökan avser och efterföljande år.

10 kap. Djurvälferdsersättning för mjölkkor

Syftet med åtgärden är att förbättra klövhälsan hos mjölkkor, vilket görs genom ökat antal verkningar per år, rutiner för kontroll, bedömning och uppföljning av mjölkkokornas klövar samt vid behov även behandling av klövsjukdomar.

Vilka krav finns för att få djurvälferdsersättning för mjölkkor?

1-2 §§ Dessa paragrafer reglerar vilka lantbrukare som kan söka ersättningen och för vilka kor. Alla mjölkkor som uppfyller villkoren ska ingå i åtagandet. Då rekryteringen under året i en mjölkkobesättning kan vara hög är det av naturliga skäl inte möjligt att ta med alla kor i ersättningen. Det finns inget krav på att den enskilda kon måste vara kvar i besättningen en viss tid. När skötselvillkoren på varje enskild ko är uppfyllda behöver inte kon finnas kvar i besättningen längre.

Det är lantbrukarens ansökta antal mjölkkor som ligger till grund för beräkningen av ersättningen. I CDB saknar vi information om ett djur är kött djur eller mjölkko vilket innebär att vi inte kan få rätt uppgifter från systemet och därför har vi konstruerat beräkningen av ersättningen på detta sätt. Den här beräkningsmodellen innebär att den sökande antingen får ersättning eller inte för kon. Det finns ingen möjlighet att få ersättning baserat på det antal dagar som kon finns i besättningen, likt andra ersättningar där CDB ligger till grund för beräkningen.

Det är endast kor som är minst 24 månader gamla vid sista ansökningsdag som ger rätt till ersättning. Anledningen till detta är att 24 månader är en lämplig ålder för en kviga att få sin första kalv samt att det sällan finns behov av att verka klövarna på djur som är under 24 månader.

Om kon blir 24 månader senast sista ansökningsdag är det dock möjligt att genomföra den första verkningen innan sista ansökningsdag. För att verkningen ska räknas in i ersättningen det aktuella året måste verkningen ske från den 1 januari till den 31 december det året lantbrukaren söker ersättning.

En ko för mjölkproduktion ger rätt till ersättning om den ingår i besättningen under tillräckligt lång tid för att den sökande ska ha möjlighet att uppfylla villkoren i 3-6 §§ på individen. Ersättningen baseras på skötselvillkor som måste vara uppfyllda på de mjölkkor som ingår i ansökan. Om skötselvillkoren inte är uppfyllda på ett enskilt djur är det inte ersättningsberättigat.

I en mjölkbesättning kan vissa kor tillfälligt användas som amkor vilket innebär att korna ger di till andras kalvar. Även under denna period ska kon ingå i åtagandet och ger rätt till ersättning under förutsättning att kon huvudsakligen ingår i mjölkproduktionen.

Vilka skötselvillkor finns?

3-6 §§ Dessa paragrafer innehåller de skötselvillkor som gäller för ersättningen. Villkoren ska vara uppfyllda för att ersättning ska kunna betalas ut.

Klövhälsan är en av de viktigaste parametrarna för djurvelfärd i mjölkproduktion och har stor betydelse för mjölkornas hälsa, fertilitet och allmänna välmående. Därför är god skötsel av djurens klövar en betydelsefull åtgärd för att ge en god omvårdnad av kor som hålls för mjölkproduktion.

För att den sökande ska få ersättning ska samtliga klövar på varje enskild ko besiktigas och verkas vid behov två gånger under det år som ansökan avser. Verkningarna ska genomföras med minst tre månaders mellanrum. Det ska vara en certifierad klövvårdare som utför verkningarna alternativt en lärling under överinseende av en certifierad klövvårdare.

Dokumentation och bedömning ska göras för varje ko vid båda verkningstillfällena. I föreskriften framgår vilken information som ska ingå i klövhälsorapporten. Många lantbrukare registrerar redan idag den här informationen i samband med klövverkningen. Kravet på dokumentationen är

framtaget för att i så stor utsträckning som möjligt överensstämma med denna registrering.

Regelbunden besiktning och verkning av klövar ger underlag för direkta åtgärder men också information om besättningens generella klövhälsostatus. I samband med verkningen ska en klövhälsoplan göras där åtgärderna specificeras.

Den sökande samt klövvårdaren kan ta fram klövhälsoplanen tillsammans. Klövhälsoplanen ska innehålla en planering för årets verkningar samt tidpunkter då verkningen genomförts eller kommer att genomföras. Det ska även framgå vem som har genomfört verkningen. Om eventuella klövhälsoproblem i besättningen överstiger de angivna procentsatserna ska klövhälsoplanen även innehålla en konkret åtgärdsplan. I åtgärdsplanen ska det framgå när, hur och av vem åtgärderna ska genomföras. De angivna procentsatserna är framtagna tillsammans med näringen. Diagnoserna klövsulesår och böld i vita linjen till en punkt är sammanslagna och avvikelser får vara sammanlagt 5 %. Anledningen är att klövsulesår och böld i vita linjen är två närliggande diagnoser och att det därför är lämpligt att ha dem tillsammans som en diagnos för att undvika problem med hur registreringarna ska tolkas.

På lång sikt är det förebyggande arbetet som är det viktigaste för att undvika problem och skapa god djurhälsa. Genom regelbundna bedömningar av klövarnas hälsa kan resultatet av dessa åtgärder utvärderas och klövhälsoplanen anpassas. Klövvård är alltså mer än bara klövverkning.

Vilka krav gäller vid kontroll?

7-8 §§ Jordbruksverket måste säkerställa att de lantbrukare som söker ersättningen följer reglerna och därmed får rätt ersättning. Vi är skyldiga att kontrollera att den sökande följer reglerna. Den som utför kontrollerna kan behöva granska bland annat bokföringen, för att få bekräftelse på att de uppgifter som den sökande lämnar är korrekta. Vid en fältkontroll ska lantbrukaren kunna visa på att det antalet kor som finns med i åtagandet är verkade två gånger. Detta innebär att samma individ har verkats vid två tillfällen under året. Det är viktigt att all dokumentation som påverkar utbetalningen av ersättning sparas under det år som utbetalningen avser samt året därefter eftersom efterkontroller kan ske efterföljande år. Den sökande har hela året på sig att utföra vissa villkor, vilket innebär att det kan vara svårt att kontrollera dessa under innevarande år.

11 kap. Kompensationsstöd

Kompensationsstödet fick nya ramar inför programperioden 2014-2022. Dessa ramar är oförändrade inför strategisk plan, 2023-2027.

Regeringen ansvarar för och fattar beslut om den grundläggande utformningen av kompensationsstödet. Utformningen kommer att regleras i **förordning (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik**. I och med att

ramarna är oförändrade inför strategisk plan 2023-2027 kommer endast smärre förändringar att genomföras för stödet. De förändringar som är aktuella kommer att regleras i den svenska förordningen. Reglerna i föreskrifterna kommer att vara desamma förutom en del redaktionella justeringar. Förslaget på föreskrift reglerar därmed liksom tidigare skötselvillkor och detaljerade villkor om hur djurenheter ska beräknas. I sammanställningen över samrådssvar kommer vi att hänvisa till förordningen för de frågor som rör utformningen på stödet.

Vilka villkor gäller grödor som ingår i ansökan om utbetalning?

1 § Aktivitetskravet är detsamma som aktivitetskravet för gårdsstöd.

Vad gäller för grovfodergrödor som odlas på åkermark? 2 § Reglerar de krav som gäller för skörd och bete av grovfoder odlad på åkermark och när de senast ska genomföras.

Vad gäller för betesmark och slåtteräng?

3 § Reglerar de krav på hur betesmarker och slåtterängar ska betas eller skördas och när de senast ska genomföras. Skötselvillkoren är i detta förslag något lägre än för miljöersättning för skötsel av betesmarker och slåtterängar. Skälet är att kompensationsstödet ersätter merkostnader för naturbetingade svårigheter i jordbruket och miljöersättningarna ersätter specifik skötsel som behövs för att bevara värdena. De undantag som länsstyrelsen beslutar om för miljöersättning för betesmarker och slåtterängar bör i även gälla för kompensationsstödet.

När får träda skördas om den sökande söker utbetalning för jordbruk av typ 1, 2 eller 3?

4 § Reglerar när en träda tidigast får skördas för att inte räknas som en grovfodergröda inom kompensationsstödet.

Vad gäller för alla växtodlingsgrödor?

5 § Ersättningen för grödorna är beräknad för de åtgärder som behövs för att få en god skörd. Lantbrukaren ska till exempel använda så stor utsädesmängd som behövs för att få en god skörd. Vidare förtydligas med att vallbaljväxter och vallgräs endast får ingå som insådd utom vid odling av frövall.

Vilka särskilda villkor finns för spannmål?

6 § Reglerna i paragrafen fastställer när skörd av spannmål tidigast får ske. Syftet med regleringen är att grönfoder inte ska anmälas som spannmål för att kunna få högre ersättning.

Vilka särskilda villkor finns för hampa?

7 § Reglerar kraven på kompensationsstöd för hampa. Den som odlar hampa måste följa de generella krav som finns för att minimera risk för att hampan används till narkotikaframställning. Det handlar om att man endast får odla vissa godkända

sorter och att man ska skicka in etiketten för att styrka vilken sort man odlar. Motsvarande reglering finns för gårdsstöd och ersättning för ekologisk produktion.

Vilka särskilda villkor finns för frövall?

8 § Reglerar kraven på kompensationsstöd för frövall. Grödan ska odlas med det syfte som den redovisas för vilket innebär att man ska odla frövall för att producera utsäde. En frövall som odlas för att få fram vallfrö av god kvalitet består av en sorts vallgräs eller vallbaljväxt. Den som söker ersättning för frövall ska följa de regler som finns för certifierad fröodling. Avtal med utsädesleverantören ska kunna styrkas vid kontroll på plats. Motsvarande regler finns för gårdsstöd och ersättning för ekologisk produktion.

Vilka särskilda villkor finns för skottskog med kort omloppstid?

9 § Reglerar kraven på kompensationsstöd för skottskog med kort omloppstid. Förutsättningen är att marken kan räknas som åkermark med snabbväxande skottskog. För att ha samma villkor som för gårdsstödet föreslås en hänvisning till definitionen på *Skottskog med kort omloppstid i 2 kap. 2 § Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2022:xx) om direktstöd och grundvillkor*. Godkända grödor blir då salix med ett maximalt skördeintervall på 10 år samt poppel och hybridasp med ett maximalt skördeintervall på 20 år.

Vilka särskilda villkor finns för extensiva grödor?

10-11 §§ Reglerar skördekrav på extensiv gröda och när skyddszon får räknas som extensiv gröda. Ersättningsnivån är relativt låg. Generellt finns därför inte behov av detaljerade regler för att hindra att stöd betalas ut till grödor som inte har de merkostnader som stödet ersätter för. Ett krav på årlig skörd gäller för att få ett krav som är högre än aktivitetskravet och inte betala ut för mark som sköts som en träda

Skyddszonen ska ingå i ett miljöersättningsåtagande och den får användas enligt reglerna för miljöersättningen. Skyddszonen får därmed betas under hela betessäsongen. Mellan den 1 april och 30 juni får växtligheten på skyddszonen slås av och skördas. Den avslagna växtligheten ska föras bort om det bedöms att det avslagna materialet kan skada växtligheten på skyddszonen. Skyddszonen får inte gödslas. Detta blir ett undantag från förbudet att ta en grovfoderskörd från skyddszoner, för att inte försvåra för lantbrukaren att uppfylla kravet på att föra bort avslagen växtlighet som skadar skyddszonen.

För lantbrukare som även söker kompensationsstöd för grovfoder med betesdjur (typ av jordbruk 1, 2 eller 3) gäller att andra extensiva grödor än skyddszoner inte får användas till grovfoder. För att göra detta kontrollerbart ska lantbrukaren kunna visa dokumentation av användningen av alla skördar av extensiva grödor under året. För vallgröda som använts till energiproduktion ska lantbrukaren ha en egen panna eller biogasanläggning eller kunna visa verifikationer på att alla vallskördar under året har lämnats till energiproduktion på ett annat företag. Rörflen får både användas till energiframställning och strö. Om den används till energi kan den

skördas grön. Om den används till strö måste den skördas när den är torr och saknar fodervärde.

Grüngödsling skördas vanligtvis inte, men det förekommer att växtmaterialet skördas för att läggas på en annan gröda. I de fallen ska lantbrukaren dokumentera skörden och kunna redogöra för hur materialet använts.

Vilka villkor gäller särskilt om den sökande söker utbetalning för jordbruk av typ 1, 2 eller 3?

12 § Reglerar användningen av vissa grödor för att de inte ska räknas som grovfodergrödor för jordbruk av typ 1, 2 eller 3. Sökande som redovisar rörfen, grüngödsling där materialet förs bort, vallgröda som används för energiändamål eller levereras till vallfodertork ska kunna visa att grödan inte har används som grovfoder. Den sökande ska därvid redogöra för hur grödan har använts, visa upp dokumentation av alla skördetillfällen, kontraktet med vallfodertork samt verifikationer.

Hur ska ersättning beräknas för företag med mark inom flera stödområden?

13 § Reglerar villkoren för nedtrappning av stöd när företaget har mark inom flera stödområden. Nedtrappning görs alltid av areal i områden som ger lägst ersättning, vilket därmed blir mest gynnsamt för lantbrukaren.

14 § Reglerar krav på djurtäthet som ska tillämpas när företaget har grovfodergrödor inom flera stödområden för vilka kraven på djurtäthet är olika. I paragrafen framgår det att för företag med vall inom flera stödområden, för vilka olika krav på djurtäthet tillämpas, lämnas ersättning enligt det krav på djurtäthet som tillämpas för det stödområde där företagets brukningscentrum är beläget samt att om brukningscentrum ligger utanför stödområde där ersättning lämnas tillämpas det krav på djurtäthet som gäller för stödområde med högst krav på antal djurenheter per hektar.

Hur ska tackor och getter redovisas i ansökan om utbetalning?

15-16 §§ Reglerar hur tackor och getter ska redovisas i ansökan och villkoren för djurens stödberättigande. Lantbrukaren ska redovisa antalet tackor och getter (hondjur) i SAM-ansökan. Lantbrukaren ska sedan hålla det antalet under 60 dagar efter det att ansökan kommit in till länsstyrelsen.

Tackor och getter måste inte ha fått ungar under räkningsperioden, för att lantbrukaren ska kunna få ersättning för dem, utan det räcker att tackorna eller getterna har inseminerats eller släppts till en bagge eller bock.

Hur får tackor och getter som ger rätt till ersättning bytas ut?

17 § Reglerar hur tackor och getter får bytas ut under hållandeperioden. Lantbrukaren får byta ut tackor och getter mot andra djur av något av dessa djurarter. Det totala antalet djurenheter som lantbrukaren sökt utbetalning för får inte minska. Lantbrukaren ska skaffa nya djur inom 10 dagar.

Hur beräknas antalet nötkreatur?

18 § Reglerar räkningsperiodens omfattning och när den infaller. Liksom i ersättningen för ekologisk produktion och omställning till ekologisk produktion beräknas ersättningen för nötkreatur som ett genomsnitt av det djurantal som lantbrukaren rapporterar till CDB.

Samma princip råder för kompensationsstödet som för ersättningen för ekologisk produktion och omställning till ekologisk produktion när det gäller vem som får tillgodoräkna sig djuret samma dag som det byter produktionsplats. Denna princip är ingen ändring mot tidigare programperioder.

19 § Reglerar när ett djur i CDB kan tillgodoräknas den sökande och att länsstyrelsen kan medge särskilda skäl när ett djur inte finns anmält till CDB.

2. Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekter det blir om någon reglering inte kommer till stånd

Genom att strategisk plan för Sverige beslutas finns ramen för regelverket på plats. För att den strategiska planens stöd ska gå att genomföra krävs ytterligare regler för detta. Bland annat genom **förordning (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik** och olika föreskrifter och allmänna råd. Utan dessa kan inte stöden tillämpas i Sverige. De olika föreskrifterna och allmänna råd är viktiga delar för att åtgärderna i den strategiska planen är kontrollerbara och att det finns regler som är förutsägbara. Det finns således inga alternativa lösningar för att inte införa regler och allmänna råd för dessa miljöersättningar, kompensationsstöd och djurvälståndersättningar i en föreskrift. Reglerna måste finnas samlade för att det ska vara tydligt vilka regler som gäller för dessa ersättningar och stöd.

3. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

2 kap. Skala för avdrag på grund av villkorsfel

De som berörs är de som har åtagande i ersättningsformerna och i de fall stödmyndigheten bedömer att de inte uppfyller villkoren. Länsstyrelserna och Jordbruksverket, som är de myndigheter som handlägger ersättningsformerna, berörs också.

3 kap. Skötsel av betesmarker och slåtterängar

Den grupp som berörs direkt är de som kan välja att söka ersättningen. Det är lantbrukare och andra som är intresserade av att sköta marker med djur eller slåtter. För dem kan möjligheten att få ersättning för den skötsel som de utför bidra till att de väljer att sköta större arealer än vad de annars hade gjort. Det kan även medföra att de väljer att beta värdefulla betesmarker istället för att låta djuren beta på åkermark.

Genom att uppmuntra till att dessa marker sköts bevaras biologiska och även kulturhistoriska kvaliteter i landskapet. Det bidrar även till att en variation i landskapet finns kvar. Detta är exempelvis positivt för friluftslivet och andra grupper som tar del av ett öppet landskap.

En annan grupp som berörs är länsstyrelserna och Jordbruksverket som hanterar ersättningen och på det här sättet påverkas.

Det fanns även i landsbygdsprogram 2014-2022 en ersättning för betesmarker och slåtterängar. Då hade cirka 24 500 lantbrukare ett åtagande för betesmarker och slåtterängar.

4 kap. Fäbodar

Den grupp som direkt berörs är de som kan välja att söka ersättningen. Det är fäbodbrukare och andra som är intresserade av att bedriva fäbodbruk. För dem kan möjligheten att få ersättning för den skötsel som de utför bidra till att de väljer att sköta en fäbod som de istället hade låtit stå oanvänd. Det kan på det sättet medföra att de väljer att transportera iväg djuren till fäboden istället för att endast låta dem beta vid hemgården.

Genom att uppmuntra till att dessa fäbodar sköts bevaras biologiska och kulturhistoriska kvaliteter. En fäbod i bruk visar en bruksform som historiskt var vanlig. Ett levande fäbodbruk möjliggör därför att hantverk och traditioner kan föras vidare till kommande generationer.

En annan grupp som berörs är Länsstyrelserna och Jordbruksverket som hanterar ersättningen och på det här sättet påverkas. Det fanns även i programperiod 2014-2022 en ersättning för fäbodar. Då hade cirka 200 lantbrukare ett åtagande för fäbodar.

5 kap. Skötsel av våtmarker och dammar

De som direkt berörs av regleringen är de som har våtmarker och dammar som uppfyller villkoren och väljer att söka ersättningen.

Länsstyrelserna och Jordbruksverket påverkas eftersom de hanterar ersättningen. Det fanns i Landsbygdsprogram 2014-2022 en ersättning med namnet ”Skötsel av våtmarker och dammar”. Sammanlagt hade 2 200 lantbrukare ett åtagande för skötsel av våtmarker under föregående period.

6. kap. Skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner

Den grupp som berörs direkt är de lantbrukare som kan välja att söka ersättningen. Det är lantbrukare som har åkermark i nitratkänsligt område. För dem kan möjligheten att få ersättning för skyddszoner bidra till att fler väljer att anlägga och sköta skyddszoner, vilket bidrar till minskad ytavrinning, erosionen samt läckaget av näringsämnen från åkermark. De som berörs är ungefär 3000 företag som vi beräknar ska söka ersättningen.

7 kap. Hotade husdjursraser

De som berörs är de lantbrukare som håller djur av de raser som är hotade svenska husdjursraser och som då kan söka ersättningen. Vi beräknar att ungefär 2 300 företag kommer att ha ett åtagande inom ersättningen. Detta inkluderar antalet sökande med genbank för fjäderfä som vi uppskattar till att bli 1 300 stycken.

Länsstyrelserna och Jordbruksverket påverkas också då denna ersättning handläggs på Jordbruksverket och kontrolleras i fält av länsstyrelsen.

8 kap. Djurvälståndersättning för får

De som berörs är de lantbrukare som håller får och som då kan söka ersättningen. Det rör sig om ca 2200 företag. Länsstyrelserna och Jordbruksverket påverkas också då denna ersättning kommer att handläggas på Jordbruksverket och kontrolleras i fält av länsstyrelsen.

9 kap. Djurvälståndersättning för suggor

De som berörs är de lantbrukare som håller suggor och betäckta gyltor och som då kan söka ersättningen. Det rör sig om ca 400 företag. Länsstyrelserna och Jordbruksverket påverkas också då denna ersättning kommer att handläggas på Jordbruksverket och kontrolleras i fält av länsstyrelsen.

10 kap. Djurvälståndersättning för mjölkkor

Den grupp som berörs direkt är de lantbrukare som kan välja att söka ersättningen. Det är lantbrukare som har kor för mjölkproduktion. Det rör sig om ca 2100 företag. För dem kan möjligheten att få ersättning för klövverkningen bidra till att fler väljer att verka klövarna på korna två eller fler gånger per år, vilket leder en förbättrad klövhälsa. En annan grupp som berörs är länsstyrelserna och Jordbruksverket som hanterar ersättningen och på det sättet påverkas.

11 kap. Kompensationsstöd

De som direkt berörs av regleringen är de som kan söka ersättningen.

Länsstyrelserna och Jordbruksverket påverkas eftersom de hanterar ersättningen. Vi bedömer att antalet lantbrukare som söker stödet kommer att vara av ungefär samma storleksordning som under de år som föregår den kommande programperioden, det vill säga ungefär 21 700 lantbrukare kommer årligen att söka ersättningen.

4. Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

Förordning (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik. Förordningen är inte klar ännu inför remissen. Arbetet med föreskrifter och allmänna råd behöver löpa parallellt förordningsarbetet för att Sverige ska kunna införa den strategiska planens stöd den 1 januari 2023.

Framtagandet av regelverk sker med löpande kontakter mellan regeringskansliet och Jordbruksverket.

5. Uppgifter om vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Miljöersättningar och djurvälståndersättningar är frivilliga att söka och är ersättning för det arbete man utför och det intäktsbortfall som kan uppstå. Förändringar i verksamheten kan behöva göras, men det ska täckas av ersättningen. Om företagen behöver göra ytterligare förändringar är svårt att förutse.

För de lantbruksföretag som har möjlighet att söka kompensationsstöd är denna ersättning en mycket viktig del. Kompensationsstödet ska gynna de företag i områden med mindre gynnsamt klimat och sämre förutsättningar för odling.

Syftet med en gemensam skala för villkorsavdrag är att ge jordbruksföretag i hela landet mer lika avdrag vid samma typ av fel och därmed mer lika förutsättningar. Skalan för avdrag kan bidra till att villkoren följs bättre och därmed öka effektiviteten i åtgärderna. Länsstyrelsens och Jordbruksverkets handläggning underlättas också när det finns gemensamma regler för avdragen.

6. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen

Regleringen överensstämmer med skyldigheterna.

7. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

Ikraftträdande

Förslag till nya föreskrifter och allmänna råd om miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd beräknar vi ska beslutas och träda i kraft den 1 januari 2023. Beslutet måste då tas i december 2022. Det råder ännu en viss osäkerhet omkring tidpunkten för beslut av föreskriften, eftersom vi inte kan besluta föreskriften innan förslag till **förordning (2022:xx) om Sveriges strategiska plan för EU:s gemensamma jordbrukspolitik**.

Information om nya ersättningar

Jordbruksverkets huvudsakliga informationskanal är webbplatsen. På webbsidorna om alla stöd och ersättningar uppdateras kommer alla regler att finnas tillgängliga. I arbetet med att införa strategisk plan med nya regler och ersättningsformer är det viktigt att informera alla företag som berörs. All webb-information om alla ersättningar och stöd kommer att uppdateras under hösten 2022 och inför SAM-perioden. Reglerna och villkoren i vårt förslag till föreskrifter och allmänna råd är så pass säkra nu att vi vill föreslå ett förslag till föreskrifter och allmänna råd om dem.

Jordbruksverket kommer att ge information till målgruppen via väl etablerade kanaler. Det kommer bland annat att ske via Jordbruksverkets hemsida, riktade utskick och information i olika forum, till exempel Konsultinfo. Inför att SAM Internet öppnar gör Jordbruksverket ett riktat utskick till de som sökte året tidigare. Utöver Jordbruksverkets allmänna information ska även länsstyrelserna informera lantbrukare. Jordbruksverket kommer informera länsstyrelserna om den nya strategiska planen och framförallt om ersättningarna, bland annat vid olika utbildningstillfällen under hösten 2022 och våren 2023.

B. Kommuner och regioner

Markera med X:

☒ Regleringen bedöms inte få effekter för kommuner eller regioner.

Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon beskrivning av punkten i avsnitt B.

☐ Regleringen bedöms få effekter för kommuner eller regioner.

Konsekvensutredningen innehåller därför en beskrivning av punkten i avsnitt B.

1. Beskrivning av effekter för kommuner eller regioner

Klicka eller tryck här för att ange text.

C. Företag

Med företag avses här en juridisk eller en fysisk person som bedriver näringsverksamhet, det vill säga försäljning av varor och/eller tjänster yrkesmässigt och självständigt. Att yrkesmässigt bedriva näringsverksamhet bör tolkas brett.

Markera med X:

☐ Regleringen bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

Konsekvensutredningen innehåller därför inte någon beskrivning av punkterna i avsnitt C.

☒ Regleringen bedöms få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt. Konsekvensutredningen innehåller därför en beskrivning av punkterna i avsnitt C.

1. Beskrivning av antalet företag som berörs, vilka branscher företagen är verksamma i samt storleken på företagen

Förslag till nya föreskrifter och allmänna råd om miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd, berör de lantbrukare och lantbruksföretag som uppfyller de krav som ställs för respektive stöd och ersättning. För de olika ersättningarna kan det vara olika typer av företag som kommer ifråga men vi bedömer att de flesta är enmansföretag eller företag med ett fåtal anställda.

För kompensationsstöd i strategisk plan 2023-2027 ställs krav på att den sökande är aktiv lantbrukare, enligt artikel 4.5 i Europaparlamentets och rådets förordning EU nr 2021/2115.

Vi bedömer att ovanstående krav kan påverka kommuner och landsting men vi bedömer att för övriga delar av den föreslagna föreskriften inte ska påverka kommuner och landsting.

Skötsel av betesmarker och slätterängar

De som berörs är de ungefär 24 500 företag som vi beräknar ska söka ersättningen.

Fäbodrar

De som berörs är de ungefär 200 företag som vi beräknar ska söka ersättningen.

Skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner

De som berörs är de ungefär 3 000 företag som vi beräknar ska söka ersättningen.

Skötsel av våtmarker och dammar

De som berörs är de som vill söka ersättningen i strategisk plan 2023-2027. Vi bedömer att det är ungefär lika många som vill söka framöver som innan. Sammanlagt hade 2 200 lantbrukare ett åtagande för skötsel av våtmarker och dammar under föregående period.

Hotade husdjursraser

De som berörs är de ungefär 2 300 företag som vi beräknar kommer att ha ett åtagande inom ersättningen. Detta inkluderar antalet sökande med genbank för fjäderfä som vi uppskattar till att bli 1 300 stycken.

Djurvälfärdsersättningar

Djurvälfärdsersättning för får

De som berörs är de ungefär 2 200 företag som vi beräknar kommer ha ett åtagande inom ersättningen.

Djurvälfärdsersättning för saggor

De som berörs är de ungefär 400 företag som vi beräknar kommer ha ett åtagande inom ersättningen.

Djurvälfärdsersättning för mjölkkor

De som berörs är de ungefär 2 100 företag som vi beräknar kommer ha ett åtagande inom ersättningen.

Kompensationsstöd

De som berörs är de ungefär 21 700 företag som vi bedömer kommer att söka ersättningen.

2. Beskrivning av vilken tidsåtgång regleringen kan föra med sig för företagen och vad regleringen innebär för företagens administrativa kostnader.

Förslag till nya föreskrifter och allmänna råd om miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd omfattar regler för att söka dessa stöd och ersättningar. Det gäller djurvälståndersättningarna och kompensationsstödet. För djurvälståndersättningarna uppstår framför allt kostnader för att göra den dokumentation som krävs, dessa framgår av nedan och den särskilda konsekvensanalysen. Under den tidigare programperioden 2014-2022 hade djurvälståndersättningarna och kompensationsstödet nästan exakt samma regler därför är skillnaden i administrativ börda bestående av framför allt ändrade ersättningsnivåer och priser. I den tidigare perioden var den administrativa bördan som inte ersätts beräknad till ca 6,5 miljoner. För kommande period uppgår beräkningen till ca 6,9 miljoner. Den särskilda konsekvensanalysen med tabell bifogas till konsekvensutredningen, Bilaga Särskild konsekvensanalys.

För alla ersättningar och stöd finns dessutom kostnaderna för att söka dessa beräknade i arbetet med föreskrifter för ansökan, **Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2022:XX) om ansökan för jordbrukarstöd.**

1 kap.31 §, Regeln om undantag kan innebära vissa administrativa kostnader som vi bedömer är väldigt små. Ett exempel på undantag kan vara om en lantbrukare behöver längre tid för att hinna så. I praktiken innebär det att lantbrukaren kontakter länsstyrelsen som sin tur begär undantag hos Jordbruksverket för lantbrukarens räkning.

Beräkning av administrativ börda för kompensationsstödet (11 kap.)

12 § Dokumentera skörd- I denna paragraf finns krav på lantbrukaren att ha dokumentation som möjliggör kontroll av att extensiva grödor inte används till grovfoder. Arealen av dessa grödor uppskattas till 325 ha på 65 företag. Vi uppskattar den genomsnittliga skiftesstorleken till 1 ha och antal skördar till 2 i genomsnitt samt tid för att dokumentera skörd från ett skifte till 5 minuter. Vi antar att det är lantbrukaren själv som utför uppgiften och därför är arbetskostnaden 245 kr/tim. Det blir en total administrativ nettobörda på $5/60 \text{ tim} * 5 \text{ skiften} * 2 \text{ skördar} * 245 \text{ kr/tim} * 65 \text{ företag} = 13\,217,75 \text{ kr}$.

Generellt hur vi har räknat för djurvälståndersättningarna (8-10 kap.):

Djurvälståndersättningar är ersättningar där lantbrukaren ersätts för att utföra specifika aktiviteter som syftar till att förbättra djurvälstånden i besättningen. Flera av de aktiviteter som ersätts är aktiviteter som betraktas som administrativa börda. Det är på dessa specifika aktiviteter som vi därför beräknat administrativ börda. Men eftersom dessa aktiviteter också är de aktiviteter som lantbrukaren får betalt

för att utföra skulle det vara missvisande att redovisa hela kostnaden som administrativ börda. Vi har därför i beräkningen av administrativ börda dragit av den del av kostnaden som lantbrukaren får betalt för att utföra från den totala administrativa bördan.

Gemensamt för alla djurvälståndersättningar är också att det i skötselvillkoren ingår både aktiviteter som betraktas som administrativ börda och aktiviteter som inte betraktas som administrativ börda. För att beräkna hur stor del av den administrativa bördan som lantbrukaren får betalt för att göra har vi för varje ersättning räknat ut en finansieringsandel. Finansieringsandelen är den andel av de beräknade totala kostnaderna för att uppfylla skötselvillkoren som lantbrukaren faktiskt får betalt för.

Därmed blir ekvationen: Finansieringsandel = faktisk ersättningsnivå/maximal ersättningsnivå enligt kalkyl. Både de faktiska ersättningsnivåerna och maximala ersättningsnivåerna enligt kalkyl anges i strategisk plan 2023-2027.

Eftersom det i strategisk plan 2023-2027 finns beslutade kalkyler för djurvälståndersättningarna har vi använt dessa kalkyler istället för databasen Malin för att beräkna tidsåtgång och arbetskostnader för administrativ börda. Kalkylerna är granskade och godkända båda av en extern granskare och av EU-kommissionen och vi bedömer därför siffrorna som tillförlitliga.

Den totala administrativa bördan för alla villkor inom djurvälståndersättningen för får är 8 074 220 kronor. Då finansieringsandelen för ersättningen är 97,4 procent betyder det att lantbrukarna blir ersatta för 7 864 290 kronor av den administrativa bördan. Därmed är den ofinansierade delen av den administrativa bördan 209 930 kr. Eftersom vi har beräknat den administrativa bördan på en population av 2 200 företag betyder det att den ofinansierade delen av den administrativa bördan blir 95,42 kr per företag.

Den totala administrativa bördan för alla villkor inom djurvälståndersättning för sugor är 64 467 933 kronor. Då finansieringsandelen för ersättningen är 88,01 procent betyder det att lantbrukarna blir ersatta för 56 738 228 kronor av den administrativa bördan. Därmed är den ofinansierade delen av den administrativa bördan 7 729 705 kr. Eftersom vi har beräknat den administrativa bördan på en population av 400 företag betyder det att den ofinansierade delen av den administrativa bördan blir 19 324 kr per företag.

Den totala administrativa bördan för alla villkor inom djurvälståndersättning för mjölkkor är 6 945 750 kronor. Då finansieringsandelen för ersättningen är 97,7 procent betyder det att lantbrukarna blir ersatta för 6 785 998 kronor av den administrativa bördan. Därmed är den ofinansierade delen av den administrativa

bördan 159 752 kr. Eftersom vi har beräknat den administrativa bördan på en population av 2100 företag betyder det att den ofinansierade delen av den administrativa bördan blir 76 kr per företag.

Kapitel 8 – Djurvälståndersättning för får

Finansieringsandel = 1750 kr per djurenhet / 1796 kr per djurenhet = 97,4 procent

5 § Upprättande av och uppdatering av en produktionsplan - Hela regeln innebär en administrativ börda. Den beräknade arbetstiden är 3 timmar per lantbrukare och år. Med en finansieringsandel på 97,4 % innebär det att det är 0,08 timmar per lantbrukare och år som inte betalas i ersättningen och därmed blir den administrativa nettobördan. Det är 22 00 företag som berörs. Vi antar att det är lantbrukaren själv som utför uppgiften och därför är arbetskostnaden 245 kr/tim. Det blir en total administrativ nettobörda på $0,08 \text{ tim} * 2200 \text{ företag} * 245 \text{ kr/tim} =$ **43 120 kr**

7 § Foderinventering – Den del av den här regeln som är administrativ börda är den tid det tar lantbrukaren att dokumentera resultatet av foderinventeringen och att beräkna foderbehov fram till betessläpp.

Den beräknade arbetstiden för detta är 3,5 timmar per lantbrukare och år. Med en finansieringsandel på 97,4 procent innebär det att det är 0,08 timmar per lantbrukare och år som inte betalas i ersättningen och därmed blir den administrativa nettobördan. Det är 2 200 företag som berörs. Vi antar att det är lantbrukaren själv som utför vissa delar av uppgiften men att vissa delar utförs av en rådgivare. Arbetskostnaden för lantbrukaren är 245 kr/tim och arbetskostnaden för rådgivaren är 750 kr/tim. Fördelningen av arbetstid mellan rådgivaren och lantbrukaren är 3 timmar för rådgivaren och 0,5 timmar för lantbrukaren. Det blir en total administrativ nettobörda på $(3 \text{ tim} * 2,6\% * 750 \text{ kr/tim} * 2200 \text{ företag}) + (0,5 \text{ tim} * 2,6\% * 220 \text{ kr/tim} * 2200 \text{ företag}) =$ **467 280 kr**

8 § Analys av foder – Den del av den här regeln som är administrativ börda är den tid det tar lantbrukaren att administrera foderanalysen.

Den tiden bedömer vi till 10 minuter per lantbrukare och år. Eftersom det i kalkylen för ersättningen inte finns någon arbetstid angiven för detta villkor så anser vi att hela tidsåtgången på 10 minuter ska räknas som administrativ börda. Det är 2 200 företag som berörs. Vi antar att det är lantbrukaren själv som utför uppgiften och därför är arbetskostnaden 245 kr/tim. Det blir en total administrativ börda på $(10/60) \text{ tim} * 2200 \text{ företag} * 245 \text{ kr/tim} =$ **89 833 kr**

9 § Beräkna foderstater - Hela regeln är en administrativ börda.

Den beräknade arbetstiden är 8 timmar per lantbrukare och år. Med en finansieringsandel på 97,4 procent innebär det att det är 0,21 timmar per lantbrukare och år som inte betalas i ersättningen och därmed blir den

administrativa nettobördan. Det är 2 200 företag som berörs. Vi antar att det är lantbrukaren själv som utför vissa delar av uppgiften men att vissa delar utförs av en rådgivare. Arbetskostnaden för lantbrukaren är 245 kr/tim och arbetskostnaden för rådgivaren är 750 kr/tim. Fördelningen av arbetstid mellan rådgivaren och lantbrukaren är 4 timmar för rådgivaren och 4 timmar för lantbrukaren. Det blir en total administrativ nettobörda på $(4 \text{ tim} * 2,6\% * 750 \text{ kr/tim} * 2200 \text{ företag}) + (4 \text{ tim} * 2,6\% * 245 \text{ kr/tim} * 1500 \text{ företag}) = 227\,656 \text{ kr}$

10 § Hullbedömning - Den del av den här regeln som är administrativ börda är den tid det tar lantbrukaren att dokumentera resultatet av hullbedömningen och att notera i produktionsplanen att hullbedömning har utförts.

En hullbedömning tar uppskattningsvis 3,75 minuter per får att utföra och vi räknar med att dokumentationen är 0,25 minuter av dessa 3,75 minuter. Det ger en total tid för dokumentation på 24 minuter per lantbrukare och år. Med en finansieringsandel på 97,4 procent innebär det att det är 0,62 minuter per lantbrukare och år som inte betalas i ersättningen och därmed blir den administrativa nettobördan. Det är 2 200 företag som berörs. Vi antar att det är lantbrukaren själv som utför uppgiften och därför är arbetskostnaden 245 kr/tim. Det blir en total administrativ nettobörda på $(0,62/60) \text{ tim} * 2200 \text{ företag} * 245 \text{ kr/tim} = 5\,605 \text{ kr}$

11 § Klippning - Den del av den här regeln som är administrativ börda är den tid det tar lantbrukaren att dokumentera i produktionsplanen att klippningen har utförts.

Att dokumentera i produktionsplanen att klippning har utförts bedöms ta 5 minuter per lantbrukare och år. Eftersom det i kalkylen för ersättningen inte finns någon arbetstid angiven för detta villkor så anser vi att hela tidsåtgången på 5 minuter ska räknas som administrativ börda. Det är 2 200 företag som berörs. Vi antar att det är lantbrukaren själv som utför uppgiften och därför är arbetskostnaden 245 kr/tim. Det blir en total administrativ nettobörda på $(5/60) \text{ tim} * 2200 \text{ företag} * 245 \text{ kr/tim} = 44\,916,67 \text{ kr}$

12 § Mottagningsrutiner för nya får - Den del av den här regeln som är administrativ börda är den tid det tar lantbrukaren att dokumentera i produktionsplanen att rutinerna har tillämpats.

Att dokumentera i produktionsplanen att rutinerna har tillämpats bedöms ta 10 minuter per lantbrukare och år. Med en finansieringsandel på 97,4 procent innebär det att det är 0,26 minuter per lantbrukare och år som inte betalas i ersättningen och därmed blir den administrativa nettobördan. Det är 2 200 företag som berörs. Vi antar att det är lantbrukaren själv som utför uppgiften och därför är arbetskostnaden 245 kr/tim. Det blir en total administrativ nettobörda på $(0,26/60) \text{ tim} * 2200 \text{ företag} * 245 \text{ kr/tim} = 2\,335,67 \text{ kr}$

13 § Träckprovtagning – den del av den här regeln som utgör administrativ börda är den tid det tar att dokumentera resultatet av analysen är en administrativ börda. Dokumentationskravet är nytt för strategisk plan 2023-2027.

Att dokumentera resultatet av träckprovtagningen i produktionsplanen bedöms ta 10 minuter per lantbrukare och år. Eftersom det i kalkylen för ersättningen inte finns någon arbetstid angiven för detta villkor så anser vi att hela tidsåtgången på 10 minuter ska räknas som administrativ börda. Med en finansieringsandel på 97,4 procent innebär det att det är 0,26 minuter per lantbrukare och år som inte betalas i ersättningen och därmed blir den administrativa nettobördan. Det är 2 200 företag som berörs. Vi antar att det är lantbrukaren själv som utför uppgiften och därför är arbetskostnaden 245 kr/tim. Det blir en total administrativ nettobörda på $(0,26/60) \text{ tim} * 2200 \text{ företag} * 245 \text{ kr/tim} = \mathbf{2\,335,67 \text{ kr}}$

Kapitel 9 - Djurvälståndersättning för suggor

Finansieringsandel = 2 100 kr per djurenhet / 2 386 kr per djurenhet = 88,01 procent

2 § Beräkna genomsnittligt antal suggor och betäckta gyltor – Detta är en administrativ börda men eftersom den avser ansökan om ersättning så hanteras den inom **Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2022:XX) om ansökan om jordbrukarstöd.**

3 § Dokumentera när suggor har grisat och när gyltor är betäckta – Detta är en administrativ börda men eftersom den avser ansökan om ersättning så hanteras den inom **Statens jordbruksverks föreskrifter (SJVFS 2022:XX) om ansökan om jordbrukarstöd.**

4 § Upprättande och uppdatera en produktionsplan - Hela denna regel är en administrativ börda.

Den beräknade arbetstiden är 284 timmar per lantbrukare och år. Med en finansieringsandel på 88,01 procent innebär det att det är 33,8 timmar per lantbrukare och år som inte betalas i ersättningen och därmed blir den administrativa nettobördan. Det är 400 företag som berörs. Vi antar att det är lantbrukaren själv som utför uppgiften och därför är arbetskostnaden 245 kr/tim. Det blir en total administrativ nettobörda på $33,8 \text{ tim} * 400 \text{ företag} * 245 \text{ kr/tim} = \mathbf{3\,312\,008 \text{ kr}}$

5 § Analys av foder – Den del av den här regeln som är administrativ börda är den tid det tar lantbrukaren att administrera foderanalysen.

Den tiden bedömer vi till 10 minuter per lantbrukare och år. Eftersom det i kalkylen för ersättningen inte finns någon arbetstid angiven för detta villkor så anser vi att hela tidsåtgången på 10 minuter ska räknas som administrativ börda. Det är 400 företag som berörs. Vi antar att det är lantbrukaren själv som utför uppgiften och därför är arbetskostnaden 245 kr/tim. Det blir en total administrativ börda på $(10/60) \text{ tim} * 400 \text{ företag} * 245 \text{ kr/tim} = \mathbf{16\,333 \text{ kr}}$

6 § Hullbedömning – Den del av den här regeln som är administrativ börda är den tid det tar lantbrukaren att dokumentera resultatet av hullbedömningen och att notera i produktionsplanen att hullbedömning har utförts.

En hullbedömning tar 3 minuter per sugga att utföra och vi räknar med att dokumentationen tar 0,25 minuter av dessa 3 minuter. Detta ger en total tid för dokumentation på 6,97 timmar per lantbrukare och år. Med en finansieringsandel på 88,01 procent innebär det att det är 0,83 timmar per lantbrukare och år som inte betalas i ersättningen och därmed blir den administrativa nettobördan. Det är 400 företag som berörs. Vi antar att det är lantbrukaren själv som utför uppgiften och därför är arbetskostnaden 245 kr/tim. Det blir en total administrativ nettobörda på $0,83 \text{ tim} * 400 \text{ företag} * 245 \text{ kr/tim} = \mathbf{81\ 340 \text{ kr}}$

7 § Daglig uppföljning av utfodring - Den del av den här regeln som är administrativ börda är den tid det tar lantbrukaren att dokumentera resultatet av den dagliga uppföljningen av utfodring.

För en genomsnittlig besättning beräknar vi att dokumentationsdelen av regel tar 14,5 minuter per dag vilket ger en tidsåtgång på 87,7 timmar per år. Med en finansieringsandel på 88,01 procent innebär det att det är 10,4 timmar per lantbrukare och år som inte betalas i ersättningen och därmed blir den administrativa nettobördan. Det är 400 företag som berörs. Vi antar att det är lantbrukaren själv som utför uppgiften och därför är arbetskostnaden 245 kr/tim. Det blir en total administrativ nettobörda på $10,4 \text{ tim} * 400 \text{ företag} * 245 \text{ kr/tim} = \mathbf{1\ 019\ 200 \text{ kr}}$

8 § Produktionsuppföljning – Hela denna regel är en administrativ börda.

Den beräknade arbetstiden är 279 timmar per lantbrukare och år. Med en finansieringsandel på 88,01 procent innebär det att det är 33,2 timmar per lantbrukare och år som inte betalas i ersättningen och därmed blir den administrativa nettobördan. Det är 400 företag som berörs. Vi antar att det är lantbrukaren själv som utför uppgiften och därför är arbetskostnaden 245 kr/tim. Det blir en total administrativ nettobörda på $33,2 \text{ tim} * 400 \text{ företag} * 245 \text{ kr/tim} = \mathbf{3\ 253\ 600 \text{ kr}}$

Kapitel 10 - Djurvälståndersättning för mjölkkor

Finansieringsandel = 300 kr per djurenhet / 307 kr per djurenhet = 97,7 procent

4 § Dokumentation i klövhälsorapporten - Hela denna regel är en administrativ börda. Den beräknade arbetstiden är 6,1 timmar per lantbrukare och år. Med en finansieringsandel på 97,7 procent innebär det att det är 0,14 timmar per lantbrukare och år som inte betalas i ersättningen och därmed blir den administrativa nettobördan. Det är 2 100 företag som berörs. Vi antar att det är den certifierade klövvårdaren som utför uppgiften och därför är arbetskostnaden 640

kr/tim. Det blir en total administrativ nettobörda på $0,14 \text{ tim} * 2100 \text{ företag} * 640$
kr/tim = **188 160 kr**

5-6 § Upprättande av en klövhälsoplan - Hela denna regel är en administrativ börda.

Den beräknade arbetstiden är 7,4 timmar per lantbrukare och år. Med en finansieringsandel på 97,7 procent innebär det att det är 0,17 timmar per lantbrukare och år som inte betalas i ersättningen och därmed blir den administrativa nettobördan. Det är 2 100 företag som berörs. Vi antar att det är lantbrukaren själv som utför vissa delar av uppgiften men att vissa delar utförs av en certifierad klövvårdare. Arbetskostnaden för lantbrukaren är 245kr/tim och arbetskostnaden för klövvårdaren är 640 kr/tim. Fördelningen av arbetstid mellan klövvårdaren och lantbrukaren är 3,7 timmar för klövvårdaren och 3,7 timmar för lantbrukaren. Det blir en total administrativ nettobörda på
 $(3,7 \text{ tim} * 2,3\% * 640 \text{ kr/tim} * 2100 \text{ företag}) + (3,7 \text{ tim} * 2,3\% * 245 \text{ kr/tim} * 2100 \text{ företag}) = \mathbf{158\ 158 \text{ kr}}$

3. Beskrivning av vilka andra kostnader den föreslagna regleringen medför för företagen och vilka förändringar i verksamheten som företagen kan behöva vidta till följd av den föreslagna regleringen

Vi bedömer att föreslag till föreskrifter och allmänna råd inte innebär några extra kostnader utöver de som redan har beskrivits i punkten ovan.

4. Beskrivning av i vilken utsträckning regleringen kan komma att påverka konkurrensförhållandena för företagen

Miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd är frivilliga att söka för de lantbrukare och andra företag som är verksamma inom de områden där ersättning går att söka. Alla som söker åtagande och uppfyller villkoren för miljöersättningarna, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd har rätt till ersättning.

För de lantbruksföretag som har möjlighet att söka kompensationsstöd är denna ersättning en mycket viktig del i dessa företags konkurrenskraft, då ersättningen ska gynna de företag i områden med mindre gynnsamt klimat och förutsättning för odling.

5. Beskrivning av hur regleringen i andra avseenden kan komma att påverka företagen

Vi bedömer att företagen inte berörs i andra avseenden.

6. Beskrivning av om särskilda hänsyn behöver tas till små företag vid reglernas utformning

Reglerna är skrivna utifrån att många olika typer av företag ska ha möjlighet att söka de stöd och ersättningar som vi föreskriver om, så länge reglerna uppfylls. Därför är vår bedömning att ingen särskild hänsyn behöver tas till just små företag.

D. Samråd

1. Beskrivning av ett eventuellt tidigt samråd

Förslag på nya föreskrifter och allmänna råd om miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd skickas nu på samråd och senare även på remiss.

E. Kontaktperson

1. Ange vem som kan kontaktas vid eventuella frågor

KAP. 1 och 2 om gemensamma bestämmelser och villkorsavdrag – Lena Söderman

KAP. 3, 4 och 5 om miljöersättning för skötsel av betesmarker och slåtterängar, fäboddar samt skötsel av våtmarker och dammar – Lena Söderman

KAP. 6 om miljöersättnings för skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner – Ann-Sofi Gunnarsson

KAP. 7 om miljöersättning för hotade husdjursraser – Peder Larsson

KAP. 8, 9 och 10 om djurvälståndersättning för får, suggor respektive mjölkkor – Ann-Sofi Gunnarsson och Peder Larsson

KAP. 11 om kompensationsstöd – Peder Larsson

Kontaktuppgifter:

E-post: stodreglenehten@jordbruksverket.se

Tel: 0771 – 223 223

Samråd sammanställning

Datum

Idag

Diarienummer

4.1.16-13073/2022

Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2022:xx) om miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
Länsstyrelsen i Gotlands län	1 KAP GEMENSAMMA BESTÄMMELSER Definitioner §4 "Mark på Öland och Gotland räknas inte som mosaikbetesmark." SYNPUNKT: Länsstyrelsen i Gotlands län ser ett behov av att länet kan ha tillgång till markklassen mosaikbetesmark. Erfarenheterna från innevarande period visar att det finns arealer som hamnar i ett mellanrum utan den möjligheten. 3 KAP. SKÖTSEL AV BETESMARKER OCH SLÅTTERÄNGAR 13 § För att lantbrukaren ska få ersättning för särskild skötsel för betesmarker med särskilda värden och slåtterängar med särskilda värden ska marken skötas på följande sätt: ersättas med slåtter vartannat år om det utförs på ett sådant sätt att växtmassan inte finfördelas. Slåttern ska då ske under perioden 1 juli till och med 31 oktober och skörden ska tas bort. 4. Slåtterängen ska varje år slås på ett sådant sätt att växtmassan inte finfördelas. Slåttern ska ske under perioden 1 juli till 30 september och skörden ska tas bort. Slåtterängen ska fagas varje år. SYNPUNKTER: Jordbruksverkets kommentar till att lägga tid för slåtter under §13 och inte §14: "Det här är ett av de särskilda villkoren för slåtterängar med särskild skötsel. Av läsbarhetsskäl står det ändå här och inte under 14§p2."	Vi har lagt till Gotland och Öland i def för mosaikbete, se mer i fs och konsekvensutredning Det är olika tidpunkt för slåtter för allmän skötsel och särskild skötsel av slåtteräng. Vi kan i inte se att det står 31 oktober i 13§ förslaget tillföreskrift. Vi kommer dock att ändra så att slutdatumet för slåtter vid särskild skötsel skrivs in i 14§ som har de särskilda villkoren.

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	Länsstyrelsen i Gotlands län menar tidpunkterna för slåttern behöver ses över. Det behöver bli tydligare vad som gäller för slåtterängar med särskild skötsel, tidpunkten för slåttern blir ett generellt särskilt skötselvillkor för markklassen så det kan inte stämma med skrivningen i inledningen där 31 oktober anges som slutdatum. Vi ser gärna att tidpunkt för slåtter läggs under §14p2 i logik med resterna från särskilda skötselvillkor i nuvarande programperiod. Länsstyrelsen i Gotlands län noterar att det i Kap1§4 definitioner står: "Klippande eller skärande redskap: Redskap använda på ett sådant sätt att de ger en distinkt snittyta." Det följs inte upp någonstans i texterna om särskilda villkoren för slåtteräng med särskild skötsel. 20 § Slåttern ska ske med lie, motormanuell minislåtterbalk eller andra motormanuella metoder med klippande eller skärande resultat. Högst 25 procent av marken får slås med traktor och slåtterbalk. SYNPUNKT: Länsstyrelsen i Gotlands län föreslår att formuleringen justeras till "...får slås med traktorburen slåtterbalk 2 KAP. SKALA FÖR AVDRAG PÅ GRUND AV VILLKORSFEL 5§ Dubbelt villkorsavdrag för upprepat fel om inget annat framgår SYNPUNKT: För betesmarker bör det gälla upprepning på enskilt block. En liten igenväxning på ett block som kanske inte ens är med vid nästa kontroll kan orsaka dubbelt avdrag på ett mycket större område på ett annat block. 6 KAP MILJÖERSÄTTNING FÖR SKYDDSZONER MOT VATTENOMRÅDEN OCH ANPASSADE SKYDDSZONER. 11§"Länsstyrelsen får i samband med en	Vi har formulerat om definitionen så den hänvisar till det önskaderesultatet istället för redskapen, se föreskrift. Vi ändrar enligt förslag. Ingen ändring. Vi bedömer att för upprepning under 20% bör det vara samma för alla villkor och likaså mellan stöd, när det gäller större upprepning gäller det däremot per markklassyta/skifte. Se 11§ I de fall då kontroll utförs efter sista sådatum och länsstyrelsen beslutar om att lantbrukaren får lägga om skyddszonen ska

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	kontroll besluta att lantbrukaren ett enstaka år får bryta och lägga om skyddszonen..." "Om brytning och anläggning av ny växtlighet sker på skyddszonen ska detta ske under samma stödår och innan sista sådatum." SYNPUNKT: Fungerar endast för den som får en tidig kontroll. BILAGA 2 SKALOR FÖR AVDRAG PÅ GRUND AV VILLKORSFEL Villkor 3 Kap Skötselvillkor igenväxning punkt 1 för 11§, 13§ och 15§. Skötselvillkor-bete och slåtter vid allmän skötsel, särskild skötsel och slåtteräng. 11§ punkt 2,3 och 4, 13§ punkt 2 och 3, 13§ punkt 2 och 4. SYNPUNKT: Står inget om vilken påföljden blir vid upprepat fel. Aktivitetskravet SYNPUNKT: Olyckligt att häva del av block/skifte då det blir svårt att lösa i Jorden. Villkor 3 Kap Särskilt villkor för tillskottsutfodring på betesmark med särskilda värden och mosaikbetesmark 14§ och 16§. Avdrag 50% av ersättning för skiftet. SYNPUNKT: Avdraget kan bli oproportionerligt på stora block. VÅTMARKER OCH DAMMAR Villkor 5 Kap, Skötselvillkor 4§ punkt 1, 2, 3, 4 och 5. "Avdrag mindre omfattning: 100% av ersättningen för våtmarken/dammen (kan vara flera block). SYNPUNKT: Lite ottydligt vad som menas med skrivningen flera block. Menas att en våtmark/damm kan bestå av flera block eller att avdraget ska gälla samtliga block i åtagandet? ÖVRIGA KOMMENTARER Definitioner 4§ s 8, Skogsbete "...värdefulla landskapselement enligt bilaga 6." SYNPUNKT: Ska väl vara bilaga 5?	anläggning av ny växtlighet ske i samband med vårbruket kommande år. Syftet är att minimera näringsläckage från marken på vintern. Påföljden framgår av 2 kap.11§. Rent formellt är det en hävning, men det man gör rent handläggningsmässigt är en ändring=minskning på ett skifte som ska gälla från startåret. Det har fungerat så denna programperiod med. Det finns möjlighet att göra ett annat avdrag om avdraget blir orimligt enligt 2 kap. 3§. Vi förtydligar tabellen. Det vi avser är att ett våtmarksobjekt=en våtmark kan bestå av flera block. Vi rättar.

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	Alvarbete, sista stycket s 8 "Mindre områden som i sig skulle uppfylla definitionen för betesmark eller skogsbete ska räknas som alvarbete..." SYNPUNKT: Varför specificeras inte arealen på de mindre områdena till 0,5 ha som för skogsbete? Mosaikbetesmark s9 sista stycket. " Mindre områden som i sig skulle uppfylla definitionen för betesmark eller skogsbete ska räknas som mosaikbetesmark.." SYNPUNKT: Varför innefattas inte mindre områden som i sig skulle uppfylla definitionen för alvarbete?	För de övriga markklasserna gäller grundregeln 0,1 ha. Det beror på att betesmark och skogsbete har högre ersättning än mosaikbete och det skulle kunna leda till det skapas små markklassytor på en naturligt sammanhållen mark.
Länsstyrelsen i Skåne län	8 KAP. Sjukdomen Maedi-Visna är en mycket plågsam obotlig sjukdom. Jordbruksverket har ett kontrollprogram för bekämpning av denna sjukdom, ett program som administreras av Gård & Djurhälsan. Att betala ut ersättning för extra djuromsorg till besättningar som ej är anslutna till detta kontrollprogram indikerar att det saknas helhetssyn avseende bekämpning av en sjukdom som allvarligt påverkar djurens välfärd samt direkt motverkar programmets syfte. Jordbruksverket motarbetar således sig själv på denna punkt. Länsstyrelsen anser att det borde vara en självklarhet att kräva anslutning till programmet för att erhålla detta stöd. 8 KAP. 12§. Vilka krav gäller när nya får förs in i besättningen? Särskilda mottagningsrutiner med s.k. karantän i tre veckor är i första hand angelägna och relevanta för att skydda besättningen mot nya smittor. Mottagningsrutinerna ska inte ses i första hand som något som påverkar nyinförskaffade djur extra positivt. För det införda djurets välbefinnande så kunde djuret lika gärna släppts direkt till dess nya flock. För att kunna motivera att det krävs särskilda mottagningsrutiner så måste dessa rutiner vara relevanta ur smittskyddssynpunkt. Det måste anges tydligt i föreskriften att karantän skall vara inomhus. Inomhusvistelsen är viktig eftersom om djuren går utomhus vid karantän så smittar de ner betet med parasiter även om de avmaskats. Efter avmaskning utsöndrar fåren nämligen fertila parasitägg under några dygn trots att de vuxna inälvsmaskarna dött. Dessa ägg kläcks sedan på marken och återinfekterar det införda djuret samt dess sällskap, vilket gör att motivet för avskildheten inte längre uppfylls. Karantän utomhus bidrar till spridning av bla Stora Löpmagmasken (Haemonchus). Därför skall aldrig nyinköpta djur släppas ut förrän efter att deras parasitstatus fastställts genom träckprovsanalys. För övrigt nämns i 13§ att	Stabilitet och förenkling har varit utgångsläget för det arbete som gjorts med ersättningsarna. Vi har därför valt att hålla ersättningsarna så enkla och oförändrade som möjligt, och Maedi Visna har varit uppe för utredning. Vi har generellt sett behövt prioritera ned införande av nya villkor, djurslag och typer av ersättningar för att i förlängningen inte riskera en försening av kommande programperiod och möjligheten att söka stöd respektive ersättningar från 2023. Vi justerar inte paragrafen med 'inomhus'. Ersättningen ska till viss del ses som kompetenshöjande insats, dvs att belysa viktiga områden för djurvälfaerden. Den kan inte täcka upp för djurhållarens eget ansvar. Ersättningen kan till viss del utgöra ett verktyg för att synliggöra problemområden.

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	träckprov bör tas enligt SVA:s eller Gård & Djurhälsans anvisningar. Åtminstone Gård & Djurhälsan är mycket tydliga i sina skrifter att inkommande djur alltid skall hållas i karantän inomhus och att träckprov analyserats innan djuren kan släppas utomhus. För att en rutin skall ha något som helst värde krävs relevanta åtgärder. Åtgärderna måste nämnas i föreskriften för att de skall kunna krävas i produktionsplanen. Relevanta åtgärder är uppgift om huruvida träckprov tas före avmaskning, om avmaskning sker, om uppföljande träckprov tas efter avmaskning för att utröna om parasiterna är resistent. Även uppgift om inköpta djur fotbadas (i zinksulfatlösning mot fotröta), avlusas mot yttre parasiter och om enbart MaediVisna-fria djur köps in måste finnas med i en produktionsplan. Om inte dessa åtgärder utförs är det tveksamt om sökanden kan anses ha hög djuromsorg i sin besättning. Om inte åtgärderna nämns i föreskriften kan inte Länsstyrelsen vid fältkontroll anmärka på att mottagningsrutinen saknar relevans i smittskyddshänseende. Eftersom det i 13§ anges att man i första hand skall ta träckprovsanalyser på inköpta djur, då måste det anges i 12§ att dokumentation krävs i produktionsplanen avseende att analyser tas på införda djur. Om inte detta anges i 12§ kommer inte denna dokumentationsbrist kunna ge avvikelse rörande produktionsplanen då Länsstyrelsen utför kontroll i fält. För närvarande så sker en stor spridning av Stora Löpmagmasken (Haemonchus) mellan besättningar via livdjurinköp. Vissa stammar av denna parasit har blivit resistent mot samtliga maskmedel som normalt används i Sverige. Denna mask kan orsaka mycket stora problem, även vuxna får kan dö av blodbrist. Jordbruksverket är den myndighet i Sverige som har ansvar för smittskydd bland livsmedelsproducerande djur och ansvar för djurskydd. Det skulle te sig märkligt om Jordbruksverket betalar ut ersättning för extra djuromsorg till får, utan att t.ex. kräva att sökanden tar uppföljande träckprov efter avmaskning i karantän för att utröna om djuren bär på resistent parasiter, för att därmed skydda besättningen mot införande av dessa parasiter. Under den tidigare programperioden har sökanden i sina produktionsplaner i många fall skrivit; "djuren står i karantän utomhus i tre veckor, vi tittar på dem varje dag för att se att de ser friska ut". Detta är inte en rutin som tillför något för att förhindra smittor eller parasiter att komma in i besättningen, men Jordbruksverket har kunnat betala ut fullt stöd med hänvisning till att sökanden skrivit en rutin. 8 KAP. 13§. Vilka krav gäller för träckprovsanalys för parasiter? Det är positivt att föreskriften anger att träckprov skall tas i första hand på nya djur. Däremot bör texten om att prov skall tas på	Stabilitet och förenkling har varit utgångsläget för det arbete som gjorts med ersättningarna. Vi har därför valt att hålla ersättningarna så enkla och oförändrade som möjligt, och angivna förslag till produktionsplanen ryms inte inom ersättningens nuvarande kalkyl. Vi justerar inte föreskriften. Lägger till i KU att det kan vara lämpligt att dokumentera i produktionsplanen. Ersättningen ses till viss del som en kompetenshöjande insats, dvs att belysa viktiga områden för djurvälfaerden, men den kan inte täcka upp för djurhållarens eget ansvar. Ersättningen kan till viss del utgöra ett verktyg för att synliggöra problemområden. Stabilitet och förenkling har varit utgångsläget för det arbete som gjorts med ersättningarna. Vi har därför valt att hålla ersättningarna så enkla och oförändrade som möjligt,

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	tackorna tas bort (vid de fall inga nya djur inkommer under året). Det är visserligen av stor vikt att prov tas på tackor på våren innan betessläpp, men ytterligare prov på tackorna under sommaren kan vara direkt missvisande när det gäller besättningens parasitstatus. Efter den stora äggurskiljningen (hos tackorna) under våren, så minskar mängden parasitägg i träcken hos vuxna tackor under sommaren, vilket gör att man kan felaktigt tro att besättningen har bra parasitstatus. Under sommaren är det är betydligt mer	Det står ingenting i föreskriften om att träckprovsanalysen ska utföras under sommaren.
Länsstyrelsen Gävleborg	Generellt: Vi noterar på flera ställen att benämningar nämns olika på olika ställen. Som t. ex, • miljöersättning för betesmarker och slåtterängar nämns som skötsel av betesmarker och slåtterängar i 3 kap. • Strategisk plan kallas programperiod i 3 kap 1§. • Vi ser också att det skrivs KOR i stället för mjölkkor. "Kor" är en övergripande benämning men det är väl specifikt mjölkkor som avses i t. ex. 10 kap? • Det står produktionsplats på några ställen i KU i stället för anläggning. • Se även kommentar om energiskog längre ner i våra synpunkter. Vi förstår att mycket av texten i föreskriften är kopierat från nuvarande föreskrift 2015:25 vilket är ok, men en översyn bör göras så det är de korrekta namnen för olika benämningar och ersättningar som används. 1 kap 14§. Varför står det bara om våtmarker? Det går inte att utläsa hur kvarvarande åtaganden ska hanteras om man inte läser KU. Vi önskar att första stycket till 14§ i KU även står i föreskriften utöver vad som står om våtmarker. Eller är det 2015:25 som ska uppdateras med informationen att åtagandena avslutas 2022? Konsekvensutredningen försvinner som oftast efter samråd/remisstiden och då tappar vi mycket information. Konsekvensutredningen bör finnas som stödjande dokument i handläggarsstödet.	Vi ändrar. Vi ändrar till 'mjölkkor' i ersättningens namn efter ok från näringsdepartementet. Den delen regleras inte i denna föreskrift, det kommer att framgå av förordningen. Hanteringen beskrivs i konsekvensutredningen för att sätta reglerna i ett sammanhang. Vi ser över formuleringen i KU.

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	2 kap 4§ enligt KU: Fel som upprepas behöver däremot inte finnas på samma mark. Detta behöver skrivas in i föreskriften för att det ska vara tydligt. Varit många frågor på detta under den här programperioden. 10§ Texten kan tolkas som att det är första året i åtagandet som avses. Skriv istället "...inom ersättningsformen både det första året felet hittas och det är man konstaterar..." 12§ punkt 1. Menas det i denna punkt att vi kan använda s.k. plusareal till att kompensera för avdrag i ALLA stöd som föreskriften nämner? 3 kap 1§ Det står i föreskriften för ansökan att block och skiften inte behöver vara med när utbetalning söks enligt åtagandet för t. ex. betesmarker och slåtterängar. Men i 3 kap 1§ föreskrift och allmänna råd om miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd står att du måste söka utbetalning för minst 75% av befintlig åtagandeareal. Hur går det ihop? Generellt om betesmarker och slåtterängar: Det är bra med kommande förändringar vad gäller att det lättats på kraven att myndigheten ska ställa krav på hur betesmarker och slåtterängar ska skötas. Det öppnar för att fler lantbrukare faktiskt sköter markerna. Samtidigt som villkoren inte får tas bort helt då det trots allt finns en risk för att särskilda värden försvinner. Därför anser vi att vikten av rådgivningen är av stor betydelse. 14§ punkt 2, meningen avslutas med "samt". Ska det finnas en fortsättning på meningen? 4 kap KU. Det står "Det är inte möjligt att variera antalet djurenheter i åtagandeperioden, utan den areal som ingår i åtagandet gäller under hela åtagandeperioden. Det innebär att det kommer att krävas samma antal djurenheter på fåboden under hela åtagandeperioden." I sista meningen i samma stycke som ovan står dock: "I de fall fåbodbrukaren inte har tillräckligt med	Vi ser över formuleringen av §. Vi ser över formuleringen. Ja inom samma ersättningsform och odlingsgrupp går det. Att inte söka utbetalning är en aktiv handling i SAM-internet. Så länge blocken finns med i SAM-i har lantbrukaren sökt utbetalning. För att lantbrukaren inte ska ha sökt utbetalning för ett skifte krävs att lantbrukaren aktivt väljer att inte göra det. Antingen genom att bocka ur skiftet för utbetalning eller skriva under övriga upplysningar i sin ansökan. Det kommer fungera som tidigare Vi rensar.

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	djurenheter för att uppfylla åtagandet efter det första året i åtagandeperioden ska fåbodbrukaren anmäla detta vid redovisningen av djuren." Kommer lantbrukaren kunna variera antalet djurenheter på fåboden som idag (med avdrag) eller vad menas med det som står i KU att det inte kommer vara möjligt att variera antalet DE samtidigt som det kommer vara möjligt? Som det är idag kan lantbrukaren ange färre djur än vad åtagandet säger. De får då ett avdrag för skillnaden, se bilaga 2, Fåbodar. Denna bilaga är likadan som den till 2015:25. 10§ punkt 2 eftersom definitionen av skogsbete har ändrats bör sista meningen i punkten om trakthyggesbruk tas bort för att det ska stämma överens med definitionen av skogsbete. Kap 11 9§ Här står det energiskog men i föreskriften för direktstöd står "skottskog med kort omloppstid" och ordet energiskog saknas. Det bör stå lika, välj en av benämningarna och då energiskog då det är ett vedertaget begrepp.	Nej det kommer att fungera som idag, färre djur ger avdrag den första gången, om det är en permanent minskning ska åtagandet justeras ned. Eftersom det inte är ett krav att fåbodbete ska uppfylla kriterierna för skogsbete är det inte lämpligt att formulera regeln på det sättet. Ett fåbodbete kan vara "bete på skogen" så länge inte själva skogen är produktionsskog, den behöver inte vara godkänt skogsbete samtidigt. Jordbruksverket bedömer att ändringen inte påverkar fåbodbete. Vi ändrar till "skottskog med kort omloppstid".

Riksantikvarieämbetet	Sidan 23. 11 § gäller åtagandenivå för allmän skötsel av slåttermark. <i>4. Slåtterängar ska varje år slås på ett sådant sätt att växtmassan inte finfördelas. Slåttern ska ske under perioden 1 juli till och med 31 oktober och skörden ska tas bort</i> 11§ punkt 4 borde även inkludera en mening som säger att slåtterängen ska fagas varje år (jämför med 13§ punkt 4.). Fagningen görs bland annat för att underlätta slåttern med redskap som inte finfördelar växtmassan. Sidan 37. Vilka krav gäller vid kontroll Det borde framgå att det är viktigt att kontrollanten har kunskap om de hotade lantrasdjur som ska kontrolleras, då dessa djur har annat utseende och till viss del mentalitet. Kontrollerna behöver göras utifrån lantrasens förutsättningar och kunskap behövs för att undvika att anmärkningar gör utifrån dagens framavlade raser, som "normsättande" vad det gäller till exempel storlek osv. Konsekvensutredning förslag till nya föreskrifter och allmänna råd om miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd. Sidan 5. <i>Naturvårdsverket ska från och med 2023 hantera slätter av myrmark i norra Sverige i nationella stöd. För att inte komplicera stödhanteringen inom CAP ska myrmark som slåttas i sin helhet omfattas av de nationella stöden, vilket medför att alla hävdgynnande naturtyper som förekommer på myrmark hanteras där.</i> Texten borde förtydligas. Naturvårdsverket tar över hanteringen av myrmarker i norr Sverige, men det är oklart om konsekvensutredningen utgår från att Naturvårdsverket ska ta över hanteringen av alla landets slåttade myrmarker, samt rikskärr som slås.	För slåtterängar med allmänna värden har vi valt att inte ställa ett villkor om att marken ska fagas eftersom fagning inte är lika kritiskt för dessa ängar. Detta har inte förändrats jämfört med innevarande programperiod. Som ni skriver behöver många ängar ändå fagas för att kunna slåttas under sommaren och fagning ingår i kalkylen. Skrivningen på sidan 37 avser 8 kap 14-15 §§ vilket i sin tur avser djurvälståndersättning för får. Hotade lantrasdjur är inte en del av det. Vi ser över texten i konsekvensutredningen.
------------------------------	---	---

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
Länsstyrelsen i Hallands län	Kap 1 19§ Tydligare om denna paragraf inleds med att den handlar om övertagande av åtagande för våtmarker. Kap 1, 20§ Tydligare om det står vilka stödformer detta gäller. Inled texten med "Vid övertagande av åtagande för betesmarker och slåtterängar, skyddszoner samt hotade husdjursraser ...". Kap 1, 25§ I första stycket hänvisas till 24§. Av följande text är det 23§ som menas. Kap 2, 5§ och 12§ sista stycket Dessa paragrafer är motsägelsefulla. Eftersom skiftets "värde" enligt 12§ sista stycket begränsar villkorsavdraget blir det väl inte aktuellt med dubbelt avdrag enligt 5§? Det var diskussioner om detta vid framtagandet av Plantanmallarna för beräkning av avvikelse i kontroll av miljöersättningarna 2015-2022. Behöver stå tydligare i vilka fall 5§ kan användas. Kap 3 En överhängande risk att det blir osystematiskt om en myndighet har hand om ajourhållningen med fastställande av markklasser inklusive ändring av dem och en annan myndighet beslutar om åtagandet. Kap 3 5§, 9-16§ Kommer de nya skötselvillkoren in i befintliga markklasser automatiskt eller blir det manuellt arbete i Basen? Kap 6. Anpassad skyddszon En arealbegränsning per skifte för anpassad skyddszon är att föredra. Underlättar vid fastställandet av dem. Kap 6, 4§ Det behövs ett allmänt råd om hur långt avstånd det får vara mellan skyddszonen och vattenområdet. Föreslagen text öppnar för tolkningar vilket kan leda till olika hantering av ärendena inom och mellan länsstyrelserna. Om det inte är möjligt med Allmänt råd bör det i alla fall tas upp i konsekvensutredningen. Kap 6, 11§ samt bilaga 2 Det behövs ett allmänt råd om när det kan vara aktuellt att Länsstyrelsen beslutar om omsådd. Kap 8 Vi håller med Länsstyrelsen i Skånes synpunkter Kap 8, 12§	Vi ser över formulering. Vi ser över formulering. Vi rättar. Det kommer troligen att kunna ske automatiskt. Genom att alla lantbrukare med samma markklass får samma skötselvillkor. Markklassbilagan (fd ÅP) kommer att uppdateras likaså BASENS markklasslager. Vi tar med oss synpunkterna till införandet av ajourhållning av markklasser. Jordbruksverket tar med sig synpunkten för utredning till kommande uppdatering av föreskriften. Det är en bedömning vid varje enskilt fall. En skyddszon bör läggas om när den inte längre fyller sin funktion.

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	Vi håller med Länsstyrelsen i Skånes synpunkter Kap 8, 13§ Vi håller med Länsstyrelsen i Skånes synpunkter Kap11, 19§ sista stycket Det behövs ett allmänt om råd om när det kan vara aktuellt att länsstyrelserna får medge att ett djur som inte är anmält till CDB får tillgodoräknas kompensationsstödet. Bilaga 2, Allmänt Ersättningar och stöd ska följa den ordning de har i föreskriften så de är lättare att hitta. Bilaga 2, Betesmarker och slåtterängar; avvikelse från förbud i 8§ Vid avvikelse med obetydlig omfattning ska avdrag göras med 1000 kr, oberoende av hur stort skiftet är. Det slår väldigt olika på skiften/markklasser på 1 ha jämfört med 10 ha. På små skiften/markklasser blir det ingen utbetalning även om det är obetydlig omfattning av avvikelsen. Borde vara ett procentavdrag istället. Bilaga 2, Skyddszoner Grundvillkor Framgår inte vilket/vilka grundvillkor det handlar om. Enligt 2 kap 6§ i förslag till föreskrifter och allmänna råd för direktstöd och grundvillkor är skyddszoner, som ingår i åtagandet undantagna från aktivitetskravet. Bilaga 2, Våtmarker och dammar; avvikelse från förbud i 4§ Vid avvikelse med obetydlig omfattning ska avdrag göras med 1000 kr, oberoende av hur stort skiftet är. Det slår väldigt olika på skiften 1 ha jämfört med 10 ha. På små skiften blir det ingen utbetalning även om det är obetydlig omfattning av avvikelsen. Borde vara ett procentavdrag istället. Bilaga 2, Kompensationsstöd; avvikelse från 1§ Paragraf 1 hänvisar till aktivitetskravet i förslag till föreskrifter och allmänna råd för direktstöd och grundvillkor. Enligt 2 kap 6§ i det förslaget ska betesmark och slåtteräng som ingår i miljöersättningsåtagande ha aktivitet minst vartannat år enligt villkoren för åtagandet. Det framgår inte av bilagan att det är olika krav beroende på betesmarken ingår i åtagande eller inte. Bilaga 2, Kompensationsstödet, allmänt Det är svårt att följa vilka avvikelser som avses när paragraferna inte stämmer mot kap 11. Bilaga 2, Skolor för avdrag på grund av villkorsfel	Skrivningen har funnits i många år i tidigare regelverk och vi har aldrig upplevt att det varit problem med den. Vidare är det länsstyrelsens sak att avgöra om särskilda skäl kan åberopas. Vi uppdaterar föreskriften. Om ett beräknat avdrag får orimliga konsekvenser kan länsstyrelsen ta hänsyn till det genom möjligheten till undantag i 2 kap. 3§. För att avdragsskalan ska vara tydlig har vi valt att ha fasta avdrag för denna typ av fel som påverkar möjligheten att uppfylla syftet med stödet.. Om ett beräknat avdrag får orimliga konsekvenser kan länsstyrelsen ta hänsyn till det genom möjligheten till undantag i 2 kap. 3§.

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	Vi håller med Länsstyrelsen i Skånes synpunkter	Skrivningen i bilagan är formulerad så att villkoret gäller om marken ingår i åtagande eller inte. Om marken ingår i åtagande så gäller automatiskt villkoret på aktivitet vartannat år. Paragraferna i bilagan har uppdaterats med riktigt nummer.
Länsstyrelsen Stockholm	1 kap, 10 §. När får miljöersättning beviljas efter miljöinvestering eller investering? Länsstyrelsen anser att nya våtmarksblock efter miljöinvestering ska kunna hanteras på samma sätt som andra nya jordbruksblock, d.v.s. att de ska kunna fältbesökas och fastställas även efter 15 juni det året lantbrukaren ansöker om åtagande. Det skulle underlätta länsstyrelsens resursplanering om fältbesök och fastställande av nya våtmarker inte behövde göras innan 15 juni. Dessutom riskerar lantbrukarna att drabbas om länsstyrelsen har bristande resurser eller planering, då de med de förslagna reglerna inte kan få ett åtagande om marken godkänns efter den 15 juni. 1 kap, 23 § Hur får ett befintligt åtagande avslutas? Vi tycker att ändrad driftsinriktning borde vara en godkänd anledning till att få avsluta ett åtagande i förtid. Till exempel kan en sökande som upphör med djurproduktion, men inte helt upphör med jordbruksverksamhet, få svårt att uppfylla ett åtagande för skötsel av betesmark. 2 kap, 4 § Vad är ett upprepat fel? Vi anser att ett fel ska upprepas på samma mark för att det ska räknas som upprepat, för blockbundna åtagandet. Vi tänker särskilt på stödet för skötsel av betesmarker och kravet att sköta marken så att ingen skadlig ansamling av förna sker. Variationer i årsmånen gör att sökande vissa år kan ha svårt att få alla marker väl avbetade och vi ser många avvikelser på just det villkoret, som vi inte bedömer vara avsiktliga eller bero på försumbarhet. Att felet ska leda till dubbla avdrag om det konstaterats på olika marker anser vi inte tar hänsyn till verkligheten. Om det däremot konstaterats på samma mark tycker vi det är befogat med dubbla avdrag. 2 kap, 6 § Hel eller delvis hävning av åtagande Vi tycker att hävning av hela åtagandet vid villkorsfel på över 30 % ofta är en för hård konsekvens som inte är i proportion till felet. Det vore bättre om hävning kunde göras för den del av marken där avvikelser konstaterats. Den marken som har skötts enligt villkoren bidrar fortfarande med miljönytta. Att häva och återkräva	Eftersom våtmarker inte är jordbruksmark förrän de är fastställda bör de ha samma hantering som annan ny jordbruksmark i SAM-ansökan, ny mark ska ha ajourhållits senast 15 juni. Vi kan inte kommentera frågor som rör en annan myndighet. Det är en regel som inte är ny. Om ett avdrag enligt avdragsskalan i enskilda särskilda fall får orimliga konsekvenser kan länsstyrelsen göra bedömningen att inte till exempel hävning inte ska göras. Jordbruksverket bedömer att hävning av hela åtagandet vid stora fel är en proportionerlig åtgärd. Det är en regel som funnits sedan tidigare.

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	ersättning för den mark som skotts anser vi därför motverka syftet med stödet. 3 kap, 14 §, punkt 2. Slutet på sista meningen verkar ha fallit bort. 3 kap 20 § Manuell slåtter Finns det någon definition av motormanuell? Vi tror det kan vara bra om det är tydligt definierat vilka redskap som är godkända. 6 kap, Miljöersättning för skyddszoner I nuvarande programperiod har vi sett att ersättning kan betalas ut till marker där skyddszonen inte bidrar med någon direkt miljönytta och den sökande inte har haft extra kostnader för att uppfylla stödvillkoren. Det kan t.ex. handla om marker som ligger i träda i många år, där skyddszonen utgörs av samma växtlighet som den bevuxna trädan. Det kan vara gamla vallar där grödan fortfarande uppfyller kraven för skyddszonen men inte har anlagts specifikt för stödet och det bedrivs ingen produktion på intilliggande skifte. Ibland kan det vara mycket små block där hela arealen utgörs av zon. Vi tycker därför att stödet borde villkoras lite hårdare, men förstår balansgången att inte gör reglerna för komplicerade. Vi föreslår, som en miniminivå, att det inte ska gå att söka åtagande för zoner på block som klassas som permanent gräsmark. Idealt borde ersättningen vara begränsad till block som används i en växtföljd med växtodlingsgrödor. 6 kap, 1 §. Vilka krav finns för att få ersättning för skyddszoner mot vattenområden Vi önskar att definitionen av vattenområde ska inkluderas i föreskriften, eller åtminstone en hänvisning till definitionen i miljöbalken, som konsekvensutredningen hänvisar till. 6 kap, 4 §. Vad krävs för att få ett åtagande för skyddszoner? Vi önskar förtydligande om hur stor ytan får vara mellan skyddszonen och vattenområdet i de fall det inte är skog utan annan mark mellan dem, t.ex. brukningsvägar, släntar. 6 kap, 5 § Anpassad skyddszon Vi har konstaterat i nuvarande programperiod att det har varit svårt att etablera en skyddszon på vissa av de marker som kan vara lämpliga för anpassad skyddszon. T.ex. svackor i åkermark där det är svårt för en vallgröda att överleva i flera år. Vi har inget förslag till hur stödet skulle kunna anpassas, men vill skicka med synpunkten. Kanske behöver kraven på grödan sänkas för att sådana marker ska kunna passa in i stödet. Bilaga 1, 6 kap, 11 §.	Vi rättar, ordet samt ska strykas. Det finns ingen definition på detta men, man kan tänka att man måste ha fötterna på marken vid slåtern men att en motor kan driva klippaggregatet. Motorn kan ev även driva hjulen (jmf gräsklippare) Sverige har valt att konstruera ersättningen för skyddszoner som ett rättighetsbaserat masstöd vilket gör att en del lantbrukare blir överkompenserade och andra lantbrukare blir underkompenserade för sina kostnader. Detta för att handläggning och kontroll ska fungera. Vi lägger till hänvisning i föreskriften. Jordbruksverket tar med sig synpunkten för utredning till kommande uppdatering av föreskriften. Det får inte finnas annan mark än vattenområdet längs skyddszonen. Vi tar med oss synpunkten till kommande uppdatering av föreskriften.

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	Vi anser att det är oproportionerligt att häva åtagandet för hela zonskiftet om det konstaterats att en del av zonen brutits i förtid. Konsekvens tar inte hänsyn till hur stor del av zonen som brutits. Det kan vara så att en större del av zonen fortfarande finns kvar och bidrar med miljönytta. Vi förslår att formuleringen ändras så att konsekvensen istället blir hävning av arealen där felet finns, i likhet med konsekvensen för 6-7 §§. 8 kap, 11 §. Djurvälståndersättning för får Det borde finnas ett lägsta intervall för tiden mellan klippningar. Allmän synpunkt gällande kompensationsstödet och Djurvälståndersättningarna Vi vill att det framgår, antingen i föreskrifterna eller förordning, att sökande med djurförbud är diskvalificerade från ersättningarna. Vi har haft fall där lantbrukare som vi vet har djurförbud fortsätter att söka djurbaserade stöd. Vi vill kunna använda ett djurförbud som juridisk grund för att avslå sådana ansökningar.	Bryter man delar av sin skyddszon så uppfyller man inte kravet för åtagandet på den marken, det finns inte ens en dålig skyddszon på den arealen. Detta ses som ett allvarligt fel. Jordbruksverket har inte fått några indikationer under nuvarande programperiod på att detta är ett problem. Vi ser inget behov av att reglera detta. Djurvälståndersättningarna kommer stoppas vid djurförbud i den nya förordningen fr o m 2023.
Gård & Djurhälsan	8 KAP. DJURVÄLFÄRDSERSÄTTNING FÖR FÅR Generellt saknar Gård & Djurhälsan ett krav om anslutning till kontrollprogrammet för Maedi/ Visna. Frihet från Maedi/Visna medför avsevärd förbättring av djurvälståndet. Se annars synpunkter och ändringsförslag i gulmarkerad text. 12 § Den sökande ska ha särskilda mottagningsrutiner INOMHUS för de får som förs in i besättningen. De får som förs in i besättningen ska hållas avskilda från den övriga besättningen. Dessa mottagningsrutiner ska följas under minst tre FYRA veckor. Under isoleringen ska träckprov tas, klövar kontrolleras, förekomst av löss undersökas och vid behov fotbadas samt behandlas mot parasiter och löss innan de införda djuren släpps ihop med den övriga besättningen. Vid behandling mot parasiter ska ett uppföljande prov tas 1-2 veckor efter avmaskning för att kontrollera avmaskningens effekt. Tillämpningen av mottagningsrutinerna ska dokumenteras på individnivå i produktionsplanen. Förklaring till de föreslagna ändringarna: Om isoleringen är utomhus på betesmark så hamnar träcken på betet och de parasitägg som kläcks ut utvecklas till smittande parasitlarver. Inomhus på halm utan tillgång på grönt kan inte larverna utveckla sig till smittande larvstadier. Om inte ett prov tas efter parasitbehandlingen i isoleringen och resistent parasiter därmed förs in i besättningen har inte åtgärden haft tillsyftad nytta. Efter att fall av den smittsamma klövsjukdomen Contagios Ovin Digital Dermatitis (CODD) introducerats i Sverige är branschens nya rekommendationer FYRA veckors isolering, inte tre som tidigare. Ett alternativ till att skriva en så lång ändring inklusive	Stabilitet och förenkling har varit utgångsläget för det arbete som gjorts med ersättningarna. Vi har därför valt att hålla ersättningarna så enkla och oförändrade som möjligt, och Maedi Visna har varit uppe för utredning. Vi har generellt sett behövt prioritera ned införande av nya villkor, djurslag och typer av ersättningar för att i förlängningen inte riskera en försening av kommande programperiod och möjligheten att söka stöd respektive ersättningar från 2023. Vi justerar inte paragrafen med 'inomhus'.Ersättningen ska till viss del ses som kompetenshöjande insats, dvs att belysa viktiga områden för djurvälståndet. Den kan inte täcka upp för djurhållarens eget ansvar. Ersättningen kan till viss del utgöra ett verktyg för att synliggöra problemområden

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	olika aktuella behandlingar är att hänvisa till Gård & Djurhälsans råd för smittskydd vid införsel av nya djur, på samma sätt som tidigare gjorts för tex Hullbedömning och nu även anvisningar för träckprovstagning. 13 § Den sökande ska genomföra två träckprovsanalyser för parasiter per år. Träckprov bör tas enligt SVA:s eller Gård & Djurhälsans anvisningar. Träckprovsanalyserna ska i första hand göras på nya djur som tas in i besättningen. Om inga nya djur tas in i besättningen ska EN av träckprovsanalyserna göras på tackorna INNAN BETESLÄPP I PERIODEN 15 APRIL-31 MAJ. DEN ANDRA ANALYSEN SKA DÅ GÖRAS FRÅN LAMM UNDER BETESPERIODEN. OM INGA NYA DJUR FÖRS IN OCH INGA LAMM SLÄPPS PÅ BETE KAN DEN ANDRA ANALYSEN GÖRAS FRÅN TACKOR UNDER SOMMARBETET ELLER SOM KONTROLL AV BEHANDLINGSRESULTAT EFTER GENOMFÖRD AVMASKNING. Analysen av träckproven ska genomföras av laboratorium ackrediterat för analysen. Provresultaten ska dokumenteras på besättningsnivå och den sökande ska även kunna visa faktiska kostnader för provtagningen. Vid kontroll ska den sökande kunna visa dokumentationen enligt 14 och 15 §§. Förklaring till de föreslagna ändringarna: Hos vuxna får sker den huvudsakliga parasitåtgångskiljningen under våren från mitten av april. Under sommaren och speciellt hösten och vintern trycker de vuxna tackornas immunitet ner parasiterna i en "vinterdvala" så att de lägger avsevärt färre ägg. Träckprov tagna från vuxna får under fel årstid kan därmed vara svårtolkade eller i värsta fall missvisande. Förstagångsbetande lamm har sämre immunitet och deras parasiter kan därmed lägga ägg som med säkerhet kan påvisas vid provtagning även under sommaren. Eftersom flera av besättningens lamm är avsedda för rekrytering bör dessa även kunna ses som avsedda att "sättas i avel". Det är mycket viktigt att "ackrediterat laboratorium" behålls!	Ersättningen ställer minimikrav vilket inte motsäger att branschen har tuffare <i>rekommendationer</i> än de krav som ställs för att ta del av ersättningen. JV ser inte att vi kan lägga in den här ändringen. Kalkylen ersätter två analyser och om man ska ta proverna enligt SVA:s eller Gård & Djurhälsans anvisningar kommer proverna för de allra flesta sökande tas vid ett och samma tillfälle. Besättningsstorleken är i de flesta fall större än sex individer.
Länsstyrelsen Jämtlands län	1 kap 4 § definitioner: SKOGBETE På det hela bra (små) förändringar som förenklar fastställande något. Detta genom att fler marker rymms i nya definitionen, som återbeskogade tidigare öppna marker, och att huggningar kan ha förekommit så länge övriga kriterier finns kvar. Stämmer mer överens med naturtypen trädklädda betesmarker (9070) vilket också är positivt, mer "logisk" koppling mellan de olika bedömningsgrunderna. Ställer krav på en väl fungerande rådgivning! GRÄSFATTIG MARK Mycket bra definitionsförändringar som knyter an än mer till Natura 2000 naturtyperna. Ligger i linje med PAF ("handlingsprogram" inom EU:s strategi för biologisk	Trevligt att vi träffat rätt! Trevligt att vi träffat rätt!

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	mångfald-Agenda 2030) vilket är mycket positivt och bidrar till naturvårdsarbete för ökad miljömålsuppfyllnad, GI etc. Som det skrivs i konsekvensutredningen bör fler marker bli aktuella, så även i Jämtlands län. Definitionen känns spontant också tydligare och mer lättgreppbar att jobba med. RIKKÄRR Lite märkligt resonemang, fel att naturtypen finns kvar som sökbar inom gräsfattig mark. Kan bädda för förvirring och felsökningar om än i liten skala. RESTAURERING Åtaganden följer med från gamla till nya perioden. Blir intressant att se hur systemen för NV:s restaureringsstöd utformas, om vi får 2 parallella. Men litet problem då det är få åtaganden och bara max 2 år de finns. 2 kap 4-6, 9-11 §§ En effekt av de detaljerade avdragsreglerna i te x stödet för betesmarker och slåtterängar är en otroligt komplicerad handläggning, framför allt i slutet av programperioden när även upprepningar enligt 4 § ska utredas. Handläggningen sker delvis manuellt i systemet Plantan, och den administrativa kostnaden som handläggningen medför kan inte rimligtvis stå i proportion till den effekt man vill uppnå med införandet av så detaljerade villkorsavdrag för den stödsökande. Förenkling av de olika avdragsreglerna i § önskas därför inför kommande programperiod. 3 kap BETE OCH SLÅTTER ALLMÄNNA OCH SÄRSKILDA VÄRDEN Det är ju sammantaget en förenkling till del, hoppas det inte leder till minskade värden i markerna. Det förefaller också som ett tydligt regelverk (så här inledningsvis). Bra med undantag för att t.ex. kunna bekämpa IAS och gynna hotade arter. Intressant diskussion sid. 35 i konsekvensutredningen ang. skadlig förnaansamling. Länsstyrelsens uppfattning är att de flesta markerna med höga naturvärden gynnas mest av en måttlig till extensiv hävd. Kravet på ingen skadlig förnaansamling kan göra markerna FÖR magra och missgynna arter som inte tål en för hård snaggnig. KOMPLEMENTEN Lieslätter blir manuell slåtter. Vi tolkar det som en skärpning och i viss mån ett förtydligande som blir lättare att kvantifiera och kanske även kontrollera; bara marker med värden som skadas av traktorslätter och/eller att rationell skötsel inte är möjlig kan få komplementet. Öppnar en gång för alla för möjlighet att slå med t.ex. röjsåg med gräsklinga. Förändringen kommer dock leda till att flera som idag har komplementet inte kan få det i nästa period, dels p.g.a. ovanstående men ffa för att kulturkopplingen försvinner. Svåröverblickbara konsekvenser. Uppfattar ingen förändring i föreskriften för svårtillgänglig plats, är lika som i dagens föreskrift 4 kap FÄBODAR Ska avdragsreglerna för villkorsfel i § 5 vara olika för de olika punkterna? Det är stor skillnad på 100% avdrag för fäbodbetet eller 100% avdrag för fäboden. Det är också stor skillnad mellan	Många rikkärr är inte gräsfattiga och ska då inte fastställas som det. Bedömningen om att rikkärr kan vara gräsfattiga och därmed bör vara en naturtyp inom gräsfattig mark har gjorts i samråd med Naturvårdsverket. Slåtter av rikkärr som är myrmark i Jämtlands län ska hanteras av Naturvårdsverket från och med 2023. Naturvårdsverket föreslår en betydligt högre ersättningsnivå jämfört med gräsfattig mark. Ett sätt att se till att rikkärr att se till att rikkärr med dåligt gräsinnehåll inte faller ur systemet i södra Sverige. Av stabilitetsskäl har vi valt att ha kvar samma system för avdrag. Kravet är ingen <u>skadlig</u> förnaansamling- det betyder att skötseln anpassas till markens och värdenas behov. Betet sker mer eller mindre hårt beroende på markens beskaftenhet och värden. Rådgivning om hur markens värden och djurens välmående ska fungera så optimalt som möjligt bör kunna vara aktuell. Syftet är att förtydliga att inte bara lie är tillåtna redskap, dessutom slås inte majoriteten av markerna med lie i dag så namnet har varit missvisande. I arbetet med den strategiska planen har näringsdepartementet varit tydligt med att syftet med komplementen ska vara biologisk mångfald. Det innebär att det inte längre är möjligt att fastställa manuell slåtter med lie enbart utifrån kulturvärden. Föreskrifterna utgår från den strategiska planen och vi kan därför inte justera föreskriften utifrån detta önskemål. Ja det är olika avdrag därför att felen berör åtagande på olika sätt. Fel på punkt 5 och 6 bedöms allvarigare eftersom dessa ger mer

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	de olika stegen, 1000 kr i avdrag vid obetydlig omfattning och 100% avdrag vid mindre omfattning	bestående skador på fåbodens naturvärden, därför bör avdraget vara mer kännbart
Naturskyddsföreningen	Naturskyddsföreningen välkomnar möjligheten att inkomma med synpunkter på föreskrifterna till strategisk plan 2023-2027. Givet att sista svarsdag infaller kort efter avslutade semestrar blir våra inspel begränsade. Vi noterar att förslagen till nya föreskrifter inte har hör sammat någon av de synpunkter beträffande utformning av jordbrukarstöden som Naturskyddsföreningen lämnat under hitintills genomförda konsultationer. Dessa inkluderar, men är inte begränsade till: • Möjligheten att få investeringsstöd för att anlägga våtmarker i syfte att minska klimatpåverkan. • Återinförsel av vallstödet, i syfte att bland annat öka inlagringen av kol. • Ett villkorande av nötkreatursstödet till djur som får komma ut på bete i syfte att stärka kopplingen mellan djurhållning och främjandet av biologisk mångfald Naturskyddsföreningen anser att dessa synpunkter är av fortsatt hög relevans för utformningen av jordbrukarstöd för att stärka jordbrukets miljö- och klimatprestanda. Specifika synpunkter • Slåttetid (3 kap 11§ och 13§): Tidigast datum för slåtter bör ändras till 15 juli. Genom att slå något senare hinner fler arter blomma vilket innebär ökad nytta dels för pollinerande insekter men framförallt för bevarandet av en mångfald av arter då frösättningen av senblommande arter underlättas. 15 juli är också det vanligaste datumet i nuvarande programperiod enligt Jordbruksverket (https://www2.jordbruksverket.se/download/18.1f307ec5172681bf8237b8a0/1591005961735/ra20_5.pdf). • Det bör förtydligas huruvida tillskottsutfodring får ske på närliggande mark under sambete.	Dessa synpunkter bör lämnas till regeringskansliet som bestämmer vilka stöd vi ska ha genom den strategiska planen. Genom att sätta tidigast datum till 1 juli gör vi det möjligt för den enskilde att själv avgöra lämplig slåttetidpunkt. Många som sköter slåtterängar med särskilda värden har god kunskap om sambanden mellan tidpunkt för slåtter och artrikedomen och vi bedömer därför att vi inte bör låsa datum för tidigast slåtter till 15 juli. Vid tidig slåtter finns också möjlighet för örterna att blomma om senare på säsongen. Detta kan även vara en fråga för kommande rådgivningsprogram om betesmarker och slåtterängar.
Länsstyrelserna i Jönköpings, Kalmars, Kronobergs respektive Östergötlands län	• Ny definition av skogsbete: Mycket bättre och tydligare formulerat samt mindre risk att vi tolkar olika länsstyrelserna emellan.	

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	• Ny definition av gräsfattig mark: Positivt att det inte krävs en hotad art då det ger olika förutsättning eftersom inventeringsunderlaget är olika på olika marker. Större likabehandling med ändrad definition. Sen gäller det att budskapet om att fler marker går att söka stöd för når ut till lantbrukarna vilket kan vara en utmaning då definitionerna och reglerna för betesmarkerna ändrats så många gånger. • 1 kap 4§ Mosaikbetesmark: Det står att detta inte finns på Öland. Att skriva att en viss markklass inte finns på vissa ställen är överflödigt. Det är den som bedömer markklassen som bestämmer vilken markklass marken håller. Det finns inget behov av ett förbud. Dessutom så finns markklassen Mosaikbetesmark på Öland eftersom stor del av ön inte är alvar. Klapperstensmarkerna på norra Öland är ett exempel. • 1 kap 4§ Skogsbete: Anser att skifteskartor har varit en god hjälp vid bedömning av skogsbete. Den nya definitionen riskerar att göra bedömningen svårare att skilja igenväxt inägomark och skogsbeten. Däremot är det bra att förtydliga att även utägomark kan ha spår av odling i form av hackerör. • 2 kap. 11§ Åtagandet ska hävas om upprepad igenväxning på 20 % eller mer inom samma skifte. Det är för hårt avdrag för att det ska vara en generell regel speciellt om åtagandeperioderna ska fortsätta förlängas till mer än 5 år. Det borde vara bedömning från fall till fall. Svårskötta marker (som också ofta är väldigt värdefulla) riskerar att falla ur stöden annars. Igenväxning bör inte "bestraffas" värre än arealfel, ex om lantbrukaren har planterat skog, anlagt en paddock eller planterat gran. Får man kontroll tidigt och sent i åtagandeperioden, med upp till 7 år där emellan, har man kanske hunnit röja igenväxningen både en och två gånger där emellan men utan en kontroll med godkänt resultat så får man ändå hävning. Att överhuvudtaget tro att det fungerar med en så systematisk hantering av hävningsprocessen på våra mest svårbedömda områden är ingen lyckad hantering. Låt Länsstyrelserna göra den bedömningen såsom det gjordes under tidigare perioder. • 3 kap. 4§ Att åtagandeplanen ändras till en bilaga med generella särskilda skötselvillkor kommer inte upplevas som så stor förenkling som det framställts som. Samma arbete i handläggningen samtidigt som det blir otydligare både för lantbrukare och kontrollant vad som är godkänd skötsel. Att dessutom inte ens ha något generellt särskilt skötselvillkor för vegetationens utseende eller kulturelementen skickar signaler om att dessa delar inte längre behöver skötas. Innan en fungerande rådgivning är på plats som klarar av utmaningen att nå ut med rådgivning där den behövs som bäst riskerar natur- och kulturvärden att försämrats. Vi ifrågasätter om detta kommer fungera mängden marker är alltför stor och det hade varit bättre att låta det vara som det var innan. Länsstyrelserna har ju funnit en mer effektiv hantering av villkoren i jämförelse med det nu inaktuella underlag som låg bakom beslutet att ta bort	Vi ändrar så att även Öland och Gotland kan vara aktuella för markklassen. Skifteskartan kan alltid vara till hjälp vid utredningen men den kan inte avgöra resultatet. Ni måste göra en bedömning i fält oavsett vad skifteskartan säger. Vi har inte ändrat från programperiod 2014-2022. Om ett skifte har upprepad igenväxning ska det berörda skiftet hävas inte hela åtagandet. Skillnaden mellan "straffet" för arealfel och villkorsfel är itne så stor som man kan tro. Den stora skillnaden är att vid villkorsfel behöver bedömning av syftet med stödet ingå. Ett mycket viktigt villkor i miljöersättningen är att markerna inte ska växa igen. En mark som år från år är igenvuxen bidrar inte till att syftet med stödet uppfylls Det stämmer att det inte är en förenkling så stor som man kan leda till att tro eftersom till viss del flyttas arbetsbördan mellan olika funktioner inom jordbrukarstödsverksamheten. Det blir dock en tidbesparing i handläggningen av åtagandet och vid fältbesöket eftersom man inte längre behöver jobba lika mycket med att formulera villkor .Det kommer inte heller komma in synpunkter på skötselvillkor. Vi tar med oss övriga synpunkter till arbetet med införandet av det nya arbetssättet.

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	åtagandeplanerna. Varför gjordes ingen analys av hur arbetet sett ut senaste två åren istället? Det är beklagligt att man inte lyssnat mer på Länsstyrelserna i denna fråga. • 3 kap. 4§ Den regionala kunskapen är oerhört viktig i samband med att markklasserna ajourhålls. Den som arbetar i fält och träffar så många lantbrukare och markägare måste ha kunskap om vilka regionala värden som finns och hur dessa ska skötas för att bevaras. Att centralisera ajourhållningen av markklasserna riskerar verkligen att försämra natur- och kulturvärden. Att ha ajourhållningen på en myndighet och rådgivningen på en annan ger dessutom en stor risk för olika budskap ut till lantbrukare och markägare. Dagens kostnadsineffektiva arbetssätt med dubbelbesök måste vi komma ifrån! • 3 kap. 15 - 16§ Att markklassen gräsfattig mark inte får något särskild skötselvillkor alls är både dåligt och ologiskt. Dessa är kanske de mest svårskötta markerna då de kräver så speciell skötsel eftersom det kan vara en hårfin balans mellan att gynna värdena, exempelvis hotade arter, som är knutna till ett tätare träd- eller buskskikt men utan att marken växer igen. Här borde det verkligen finnas möjlighet att detaljstyra både för värdenas skull och för att lantbrukaren ska kunna känna sig trygg i vad som krävs för att få ersättningen. • 3 kap. 19§ Att man inte längre kan bevilja komplement för lieslätter/manuell slätter enbart p.g.a. kulturvärdet är dåligt. Då det är så få kvar som behåller kunskapen att slå med lie borde det uppmuntras på alla sätt. • 6 kap. 1§ Varför ska skyddszoner endast kunna sökas inom nitratkänsliga områden? All form av minskat näringsläckage borde göra skillnad när problemet med övergödda sjöar och hav är så stort. Att minska näringsläckaget kan inte bara vara ett ansvar för markerna längs kusterna utan borde gälla alla marker längs hela avrinningsområdena.	I utredningen av generella särskilda skötselvillkor diskuterades även lämpliga villkor för gräsfattig mark. Vi landade då i att markklassen är alltför divers för att det ska vara möjligt att ta fram ett särskilt villkor som gynnade markernas naturvärden för all areal i denna markklass. Kommande rådgivningsprogram för betesmarker och slätterängar ska fånga upp de mest värdefulla markerna, bland annat gräsfattig mark. Det finns i dag drygt 1 000 hektar i denna markklass. I arbetet med den strategiska planen har näringsdepartementet varit tydligt med att syftet med komplementen ska vara biologisk mångfald. Det innebär att det inte längre är möjligt att fastställa manuell slätter med lie enbart utifrån kulturvärden. Föreskrifterna utgår från den strategiska planen och vi kan därför inte justera föreskriften utifrån detta önskemål
Naturvårdsverket	1 kap 4 §, definitioner, slätteräng Naturvårdsverket vill se en komplettering av förslaget. I förslaget står att myrmark som är bevuxen med gräs, halvgräs, fräken och örter och som används, eller kan användas till slätter, inte räknas som slätteräng om den ligger i Norrbottens, Västerbottens eller Jämtlands län. Vid diskussioner mellan myndigheterna har förslaget varit att även Västernorrlands län ska lyftas ur CAP. Naturvårdsverket anser att definitionen ska kompletteras så att även Västernorrlands län omfattas. 1 kap 4 §, definitioner, skogsbete Naturvårdsverket tillstyrker förslaget. Naturvårdsverket ser positivt på föreslagna förändringar eftersom det gör att fler marker kan ingå i markklassen och få ersättning. 1 kap 4 §, definitioner, gräsfattig mark Naturvårdsverket tillstyrker förslaget. Naturvårdsverket ser mycket positivt på de föreslagna förändringar då det möjliggör för fler värdefulla marker att få ersättning för skötsel.	Vi rättar - Västernorrland har trillat bort ur uppräknigen.

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	1 kap 5 §, metoder för bedömning enligt pro rata Naturvårdsverket avstyrker förslaget. Naturvårdsverket anser att småbiotoperna och andra värdefulla landskapselement är mycket värdefulla för biologiskmångfald och därför inte ska räknas in i pro rata bedömningen. Det är också en kommunikativ svårighet att förklara för brukarna varför de inte får miljöersättning för de mest värdefulla områdena. 3 kap 9-16 §§, konsekvensutredningen om skötsel I konsekvensutredningen beskrivs att rådgivande texter kommer att rensas bort då åtagandeplanerna tas bort. Naturvårdsverket anser att det är viktigt att informationen inte försvinner utan fortsatt finns tillgänglig. Det är viktigt att inte lantbrukaren blir osäker kring skötseln av markerna, därför anser Naturvårdsverket att det är viktigt med någon form av skriftlig dokumentation vid rådgivning. 3 kap 17 §, undantag Naturvårdsverket tillstyrker förslaget men föreslår nedanstående kompletteringar. Naturvårdsverket anser att det ska vara möjligt att göra undantag från kravet i 16 § om att föryngring endast ska ske genom självföryngring. Naturvårdsverket vill se ett undantag för eventuellt undermålig grässvål efter naturvårdsbränning av gräsmarker och ljunghedar. 4 kap 1-4 §§ fåbodar, konsekvensutredning Naturvårdsverket varken tillstyrker eller avstyrker förslaget men anser att det i konsekvensutredningen är för begränsande att djurantalet inte kan variera under åtagandeperioden. Det bör finnas möjlighet till viss variation, eftersom det alltid finns en naturlig variation i en besättning. 10 kap, djurvälståndssättning för kor Naturvårdsverket tillstyrker förslaget men föreslår nedanstående komplettering. Naturvårdsverket anser att det behövs ett liknande stöd som kan gynna dikoproduktion, produktion med stutar eller på annat sätt i hög grad gynna betesdrift. Redaktionella medskick 1 kap 4 §, Gräsfattig mark, 3b, förordningsnamnet ska inte vara kursiverat eller ha stort F för att vara enhetligt med övriga förordningsnamn i texten. 3 kap 14 § 2 p, något saknas i slutet. 3 kap 17 § 5 p, det gulmarkerade i femte punkten, "samt arter och biotoper" kan strykas. (...) Till hotade arter räknas arter på Artdatabankens rödlista i någon av kategorierna sårbar, starkt hotad eller akut hotad samt arter och biotoper. Till skyddade arter räknas arter markerade med B eller N i bilaga 1 till Artskyddsförordningen (2007:845). (...) 8 kap 14 §, ett ord verkar saknas i meningen. 11 kap 4 §, ett parentestecken i slutet.	Sverige har två val när det kommer till att fastställa betesmarker och slåtterängar som berättigar till gårdsstöd. En är Pro Rata, den andra är att rita bort alla ytor utan gräs och örter. Vi har bedömt att Pro Rata är en bättre metod eftersom den tillåter ytor utan gräs och örter att ingå i betesmarken så länge de är under 500 m2. Om den totala arealen ytor utan gräs och örter är större än 10 procent måste avdrag göras enligt metoden. Denna fråga diskuterades i det så kallade gräsmarksuppdraget 2019, så vi hänvisar till den utredningen för utförligare svar. Se även utvärdering av betesmarksdefinitionen (UTVrapport 2021:7) Skälet är att rådgivning ska dokumenteras särskilt och inte i beslut. Nu när beskrivningarna behöver ses över kommer man även att se över de texter som finns ur den aspekten. En del kommer att tas bort annat formuleras om. Efter förtydligande från NV har Jordbruksverket detta svar: Angående undantag vid alltför intensiv naturvårdsbränning så är det inte möjligt eftersom man då brutit mot förbudet om att inte skada markens natur- och kulturvärden. Om länsstyrelsen vid kontroll är tveksam till om grässvålen kommer att återhämta sig under säsongen görs en efterkontroll. Angående undantag om att plantera träd i skogsbeten så ser vi inget behov av att införa ett sådant undantag eftersom det hittills inte har varit ett problem. Det är redan möjligt för länsstyrelsen att godkänna sådd av till exempel ekollon. Dessa synpunkter bör lämnas till regeringskansliet som bestämmer vilka stöd vi ska ha genom den strategiska planen. Jordbruksverkets föreskrifter utgår ifrån den strategiska planen när det gäller vilka stöd och vad som ska ingå. Vi åtgärdar det som blivit fel eller missats. Vi ändrar enligt förslag. Texten har uppdaterats med tillägg. Rättat.

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
Djurskyddet Sverige	Begreppet Djurvälstånd Ordet djurvälstånd är ett vidare begrepp och Djurskyddet Sverige anser inte att det kan användas i detta sammanhang. Djurvälstånd handlar bland annat om ett djurs subjektiva upplevelse av sin situation och omgivning. Vi anser därför att benämningen djurvälstånd byts ut mot ett mer passande i sammanhangen som till exempel djuromsorg eller djurhälsa. Får Förslaget är att ersättning kan ges för klippning av får och där anser Djurskyddet Sverige att även inspektion och verkning av klövar läggs till som ett kriterium som ska uppfyllas. Det är vanligt med klövhälsoproblem hos får, ofta beroende på att de hålls på ströbädd eller mjuka betesmarker. Då behöver klövarna extra tillsyn. Texten i kapitel 8 1 § är otydlig gällande hållande av ett får. Eftersom får ska hållas i grupp borde det förtydligas om det är menat att det räcker att en individ är densamma under hållandeperioden. Nuvarande skrivelse ger intryck av att det är acceptabelt att hålla endast ett får. Suggor Gällande ersättning för suggor anser vi att det ska finnas ett kriterium om åtgärder för att minska bogsår på djuren, samt extra tillgång till strö. Detta problem är stort inom produktionen och innebär lidande för djuren. 9 kapitlet 8 § behandlar produktionsresultat, inte djurhälsa, djuromsorg eller djurvälstånd. Djurskyddet Sverige anser inte att kriterierna gällande produktionsuppföljning återspeglar några djuromsorgsparametrar alls och att punkterna behöver omarbetas och istället innehålla krav som faktiskt mäter varje enskild saggas djurhälsa. Mjölkkor Det största mervärdet svensk mjölk har är beteskravet för mjölkkor. Djurskyddet Sverige anser att djuromsorgsersättning ska ges för betande djur. Det är lagstadgat i Sverige, men detta borde inte utgöra ett hinder för att sätta detta som ett kriterium för ersättning. Det ger istället svenska lantbrukare möjlighet att konkurrera på lika villkor som lantbrukare i övriga EU. EUs nya jordbrukspolitik syftar till att länderna ska kunna fortsätta att stödja lantbrukare på ett sätt som bidrar till ett hållbart och konkurrenskraftigt jordbruk. De övergripande tre målen i den strategiska planen har brutits ner i nio särskilda mål, till exempel säkra jordbrukaren en skälig inkomst, öka konkurrenskraften, främja hållbar utveckling och effektiv användning av naturresurser, bidra till att hejda förlusten av biologisk mångfald, stärka ekosystemen och bevara livsmiljöer och landskap, samt	Begreppet djurvälstånd ersättningar har valts för att hålla terminologin konsekvent med den som EU tillämpar. Det grundläggande syftet med ersättningarna är att öka djurvälståndet. Får: Stabilitet och förenkling har varit utgångsläget för det arbete som gjorts med ersättningarna. Vi har därför valt att hålla ersättningarna så enkla och oförändrade som möjligt. Vi har generellt sett behövt prioritera ned införande av nya villkor, djurslag och typer av ersättningar för att i förlängningen inte riskera en försening av kommande programperiod och möjligheten att söka stöd respektive ersättningar från 2023. Får: Det är en ren stödteknisk sak med ett får i denna paragraf. Hur man får hålla djur är reglerat i vår nationella lagstiftning och vår föreskrift ligger 'ovanpå' nationell lagstiftning. Det går inte att söka ersättning för enbart ett får. Suggor: Stabilitet och förenkling har varit utgångsläget för det arbete som gjorts med ersättningarna. Vi har därför valt att hålla ersättningarna så enkla och oförändrade som möjligt, och bogsår har varit uppe för utredning. Vi har generellt sett behövt prioritera ned införande av nya villkor, djurslag och typer av ersättningar för att i förlängningen inte riskera en försening av kommande programperiod och möjligheten att söka stöd respektive ersättningar från 2023. Mjölkkor: Stabilitet och förenkling har varit utgångsläget för det arbete som gjorts med ersättningarna. Vi har därför valt att hålla ersättningarna så enkla och oförändrade som möjligt. Vi har generellt sett behövt prioritera ned införande av nya villkor, djurslag och typer av ersättningar för att i förlängningen inte riskera en försening av kommande programperiod och möjligheten att söka stöd respektive ersättningar från 2023.

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	säkerställa hög livsmedelskvalitet och ett gott djurskydd. Betande djur bidrar till att dessa mål kan uppfyllas.	
Skogsstyrelsen	Synpunkter på förslag till definition av skogsbete (Kap. 1) Skogsstyrelsen vill understryka vad som framförs i kunskapssammanställningen; Skogsbeten och bondeskogar. Historia, ekologi, natur- och kulturmiljövård¹ som Riksantikvarieämbetet, SLU, Naturvårdverket och Skogsstyrelsen publicerade tidigare i år, dvs. att skogsbeten inom naturvård och bevarandebiologi inte fått den uppmärksamhet som deras ekologiska betydelse, tidigare utbredning och drastiskt krympande arealer motiverar. Det är därför av största vikt att definitionen av skogsbete inte är för snäv, något som skulle leda till att betespräglade skogar växer igen och förlorar sina värden samt riskerar att avverkas i stället för att hävdas. Angående struket krav på att marken inte får ha varit inäga Skogsstyrelsen ser positivt på att detta krav stryks då det ur biologisk synvinkel finns en glidande övergång mellan trädbärande hagmarker och skogsbeten och de båda miljöerna delar många värdefulla strukturer och arter. Betesmark med träd- och buskcontinuitet som legat i den historiska inägan kan i dagsläget mycket väl vara betad skog med höga naturvärden. Angående krav på fodervärde Från definition: Områdets markvegetation ska vara betespräglad och det ska finnas gräs, örter och ris som är dugligt som foder. Ytor med ett träd- eller buskskikt som är svåråtkomliga för betesdjuren eller som saknar gräs, örter eller ris på grund av ett tätt träd- eller buskskikt, naturliga impediment eller värdefulla landskapselement får ingå i arealen så länge dessa ytor inte utgör sammanhängande områden som var för sig överstiger 0,1 hektar. Skogsstyrelsen anser att kravet på fodervärde är för högt ställt. Kravet blir ett problem i naturligt mosaikartade naturtyper, dit både skogsbeten och träd- och buskbärande betesmarker hör. I dessa naturtyper finns en naturlig variation i vegetation och produktivitet och variationen i sig är en viktig och värdefull karaktär. "Gröna strukturer" med lågt fodervärde eller som är svåråtkomliga för djur kan dessutom vara bland de ytor som håller högst biologiska värden. Förutsatt att sådan yta ekologiskt hör till den hävdade miljön bör ytan ingå i den stödberättigade arealen även vid areal större än 0,1 hektar. Annars riskerar värdefulla delar undantas/ritas bort vilket ger ett negativt signalvärde samt en risk att värdefulla områden röjs på ett felaktigt sätt för att öka fodervärdet. Skogsstyrelsen vill också påpeka att fodervärde beror mycket på djurslag. Getter kan i stor omfattning äta grövre grenar, buskar, sly, bark, årsskott och s.k. ohävdarter som tistlar och älggräs. Angående krav på markvegetation	Vi förstår behovet av stöd till skogsbeten. För att kunna ge stöd inom CAP måste markerna bidra till jordbruksproduktion, därav kravet på gräs, örter och ris. Det innebär att vi inte kan ge stöd enbart för att det finns förekomst av vissa arter, även om arterna i sig gynnas av betesdjurens tramp etc. Vi anser att det är skogsmark om det inte finns gräs och örter som djuren kan beta. CAP kan inte ta hand om allt som är gynnat av hävd. Vi bedömer att vi inte kan öppna upp definitionen genom att ta bort om åldersskiktning för att riskera att få in vanlig produktionsskog i stödet. I princip har all skog någon gång betats, så det argumentet håller inte. Har man gjort produktionshöjande åtgärder är det inte längre skogsbete enligt miljöersättnings definition. De exempel som nämns är sådant som utgör strukturer om visar på beteshävd.

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	Från definition: Områdets markvegetation ska vara betespräglad och det ska finnas gräs, örter och ris som är dugligt som foder. Vegetationen ska innehålla växtarter eller ha en vegetationsstruktur som visar på en långvarig beteshävd. Förekomst av marksvamp som indikerar beteshävd och lång kontinuitet av trädbärande betesmark/skogsbete är ofta ett av de högsta naturvärdena i skogsbeten. Finns sådan marksvamp bör detta vara ett kriterium för att området ska vara stödberättigat, oavsett om där finns annan betespräglad markvegetation eller inte. Skogsstyrelsen anser att även andra spår som sammantaget visar på långvarig beteshävd kan användas och bör inkluderas i definitionen, exempelvis getgranar, trampgranar, skelett av gamla enebuskar, vidkroniga träd, kjolgranar och träd med beteshorisont. Angående krav på tydlig åldersskiktning Skogsstyrelsen anser att kravet på tydlig åldersskiktning bör utgå. Ofta är skogsbeten åldersskiktade men det kan finnas tidigare skogsbeten som genomgått produktionshöjande åtgärder/gallringar och därmed fått ett mer likåldrigt trädsikt. Kravet på åldersskiktning diskvalificerar då sådana skogar, trots att där kan finnas lång beteshistorik och andra betespräglade värden. Angående krav på trädsikt generellt "Trädsiktet" i ett skogsbete kan i huvudsak bestå av hasselbuskar, med månghundraårig eller längre kontinuitet. Det är viktigt att kunna ha en rimlig tolkningsram när det gäller trädsikt, så att ett område inte diskvalificeras för att det bara finns "buskar" där. Annan hantering vid viss artförekomst Skogsstyrelsen anser slutligen att förekommande arter i sig självt kan vara anledning att godkänna ett område för stöd. Finns skyddsvärda och betesgynnade insekter, marksvampar eller kärlväxter i en skog som är aktuell för bete bör detta räcka för att ge ett skogsbetesstöd. Specifika krav på trädsikt och fodervärde bör i dessa fall utgå. Synpunkter på förslag till definition av gräsfattig mark (Kap. 1) Skogsstyrelsen ser positivt på den nya definitionen men anser att även nära hotade arter (klass NT enligt art databankens rödlista) bör innefattas av definitionen i punkt 2a. Bland NT-arterna finns många arter med högt signalvärde som ofta indikerar förekomst av hotade arter. Synpunkter på förslag till skötselvillkor för våtmarker och dammar (Kap. 5)	Vi förstår att det finns ett behov. Vi kan däremot inte ge stöd för marker enbart på grund av att de har höga naturvärden i form av förekomst av vissa arter. Stöden inom CAP ska bidra till jordbruksproduktion och därför måste det finnas krav på att det finns något för betesdjuren att äta. Det här var en av de kvarstående utredningsfrågor vi hade efter det så kallade gräsmarksuppdraget 2019, där bland annat Skogsstyrelsen ingick. Tyvärr har vi på Jordbruksverket inte haft tid för att analysera de utestående frågorna. Det förarbete som skulle krävas för att gå Skogsstyrelsen till mötes i denna fråga finns därför inte.

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	Skogsstyrelsen ser positivt på att man omformulerat skötselvillkoret för att gälla hänsyn till "växt- och djurliv" i stället för endast "vegetationens utseende" Synpunkter på förslag till Ersättning för skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner (Kap. 6) Skogsstyrelsen ser positivt på att man förenklat genom att använda samma definition av vattenområde som i annan nationell lagstiftning samt justerat datum så att de sammanfaller med annan nationell lagstiftning. Skogsstyrelsen ställer sig dock frågan hur det faktum att skyddszonen får betas påverkar syftet att förhindra erosion då trampsador kan orsaka erosion och transport av slam och näringsämnen ut i vattenområdena. I § 10 står att skyddszonen ska hållas i fullgott skick samt fri från skador vilket kan vara svårt vid bete och tramp. I § 8 regleras att det inte är tillåtet att använda gödsel eller växtskyddsmedel på skyddszonen, gör man bedömningen att den form av gödsling som sker vid bete är så marginell att den inte kan jämföras med annan gödsling?	Tack! Tack för synpunkten! Lantbrukaren får inte låta marken betas så hårt att växtligheten försvinner eller blir upptrampad. Ja, det stämmer att Jordbruksverket har bedömt frågan om gödsling så.
Sveriges lantbruksuniversitet	Sammanfattning Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) har valt att skicka in synpunkter på den delen av remissen som rör djurvälståndersättningar, att SLU inte kommenterar de övriga delarna beror på att remissen har skickats under sommaren och semesterperioden då bemanningen är låg vid SLU och därmed har SLU inte haft möjlighet att titta på övriga delar av remissen. SLU anser att denna nya föreskrift inte tillräckligt tydligt lyfter fram att djurvälståndersättningen till största delen grundar sig på EU-medel som Sverige tidigare har ansökt om inom ramen för CAP och som man nu önskar förlänga inom ramen för den nya CAP. Eftersom Sverige har en mer långtgående djurskyddslagstiftning än de övriga EU-länderna har svenska lantbrukare en konkurrensnackdel. Sverige hade därför kunnat utveckla fler områden som man söker ersättning för från EU, t ex att mjölkkor ska gå på bete sommartid. Man skulle även kunna lyfta in nya områden som betalas av svenska medel, t ex låg förekomst av bogsår hos suggor. Djurvälståndersättning för fjäderfä saknas i förslaget till ny föreskrift. SLU anser att kraven för ersättning är bra ur djurhälsosynpunkt, men inte tillräckligt omfattande när det gäller suggor och mjölkkor, och alls inte tillräckligt omfattande för att benämnas en djurvälståndersättning. Generella synpunkter SLU anser att kriterierna för ersättning är otillräckliga för att kunna kalla detta för en djurvälståndersättning. Förslagen om ersättningen baseras på ett gott produktionsresultat och vissa djurhälsoparametrar, dvs. det handlar främst om en djurhälsoersättning, vilket hade varit ett mycket lämpligare namn.	Begreppet djurvälståndersättningar har valts för att hålla terminologin konsekvent med den som EU tillämpar. Det grundläggande syftet med ersättningarna är att öka djurvälstånden.

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	För att det ska kallas djurvälstånd ersättning behöver kriterierna utökas väsentligt och inte bara omfatta hälsa utan även sådant som miljö, naturligt beteende, frånvaro av onormala eller stereotypa beteenden, samt hantering av djuren (t ex kirurgiska ingrepp). Även om hälsa är en faktor som påverkar djurens välfärd så blir begreppet djurvälstånd ersättning missvisande i sammanhanget. Eftersom ersättningen till största delen är baserad på EU-medel som Sverige ansöker om inom ramen för CAP föreslår vi att det ska framgå tydligare i t ex rubriken eller inledande text. Hänvisning till föreskrifterna gällande lantbruksdjur (L100) och en text om att ersättning inte går att söka för de regler som Sverige redan har gällande våra lantbruksdjur vore också bra att lägga in. Samtidigt undrar SLU om Jordbruksverket kan se över om Sverige skulle kunna ansöka om nya djurvälstånd ersättningar från EU i och med den nya CAP, t ex för att hålla mjölkkor på bete och för att slaktkyckling i Sverige måste hållas på större ytor än vad som krävs i övriga EU-länder. I Finland kan lantbrukare få ersättning (via CAP) för om mjölkkor får tillgång till utevistelse utöver de 60 lagstadgade dagarna. SLU anser inte att det bör stå att ersättning utgår för hållande av minst ett djur av respektive djurslag. En djurhållare som bedriver en seriös produktion har så klart inte enbart ett djur, men det skulle kunna förekomma hos vissa småskaliga hobbyproducenter i de fall kunskaperna om djur och djurhållning är undermåliga. Eftersom både får, gris och nötkreatur är utpräglade grupp- eller flocklevande djur är hållande av ett djur mycket olämpligt och något som kommer påverka djurens välfärd starkt negativt. Det är därför inget en djurhållare bör kunna söka djurvälstånd ersättning för. Specifika synpunkter Förslagen nedan baseras på att SLU anser detta vara en djurhälsoersättning (även om det står djurvälstånd ersättning), vilket innebär att SLU inte har lagt några större förslag på tillägg rörande andra faktorer utöver hälsa som påverkar välfärden. SLU menar dock att man även behöver se till individen, och att andra faktorer än hull och produktionsresultat, som är av vikt för djurens välfärd, behöver inkluderas om man ska anse detta vara en djurvälstånd ersättning. 8 KAP.DJURVÄLFÄRDSERSÄTTNING FÖR FÅR SLU anser att det är bra att fårbesättningar kan söka ersättning för ett flertal områden som gynnar fårens hälsa och välfärd eftersom de ekonomiska marginalerna är begränsade inom fårhållningen. 10 §. SLU anser att hullbedömning av får bör göras ofta. Enligt Gård & djurhälsans rekommendationer i Fåråret bör hullbedömning göras vid avvänjning, vid betäckning, inför	Det är en ren stödteknisk sak med skrivelsen om ett djur. Hur man får hålla djur är reglerat i vår nationella lagstiftning och vår föreskrift ligger 'ovanpå' nationell lagstiftning. Det går inte att söka ersättning för enbart ett djur.

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	högdräktigheten (ca sex veckor innan lamning), vid lamning samt under digivning, dvs. fem tillfällen om året. Hullbedömning kan även göras om/när tackorna scannas, dvs. vid totalt sex tillfällen. Regelbunden hullbedömning är en förutsättning för att kunna hålla tackorna i bra hull och få en bra produktion. För att få en "djurvälståndssättning" kan man ju resonera att djurhållarna ska vidta extra åtgärder. SLU menar därför att det vore lämpligt att ställa krav på att hullbedömning görs enligt rekommendationerna i Fåråret. 9 KAP. DJURVÄLSTÅNDSÄTTNING FÖR SUGGOR "Djurvälståndssättningen" enligt förslaget är i största del inriktad på smittskydd samt produktionsresultat. SLU instämmer med att ett gott smittskydd är av vikt för djurvälståndet, liksom att produktionsuppföljning kan användas som en indikator på nedsatt välfärd på populationsnivå, även om så inte alltid är fallet, och inte för alla indikatorer. T ex så kan ett stort antal levande födda kulingar vara ett tecken på god hälsa och produktion men inte nödvändigtvis en bra indikator för välfärd. Antal kulingar per sugga och år kan även tyda på en tidigare avvänjning vilket har negativ påverkan på kulingarnas hälsa och välfärd. I bilagan till förslag om föreskrifter, avsnittet om grisar (s. 37) står följande: "Det ska vara en tomtid på minst 5 dagar mellan varje djuromgång i stallavdelningar för smågrisar eller växande grisar och det ska framgå av produktionsplanen." SLU anser att det blir oklart vad som menas med "djuromgång" i stallar med grupphållning av djur på djupströbädd. Det vanligaste systemet i sådana besättningar är att man har flera storboxar i en stallavdelning (vanligen oisolerad byggnad), där varje box innehåller en djuromgång. Så här hålls t ex vanligtvis grisarna inom Krav-produktionen. Om man tolkar texten ovan som att varje storbox skall ha en tomtid på 5 dagar, så fungerar det, men om man tolkar det som att en hel stallavdelning är liktydigt med en djuromgång, så kommer man i praktiken att slå undan benen för all sådan form av djurhållning, vilket vore olyckligt ur "djurvälståndssynpunkt". Det finns också ett problem med bilaga 7. Så som den är formulerad just nu innebär det i praktiken att djurägaren skall ha inköpt en ultraljudsapparat för mätning av späcktjocklek. Samtidigt finns det en viss diskrepans mellan den späcktjocklek som anges i bilagan, och den hullbedömning som anges, delvis beroende av ras (danska studier visar detta). SLUs förslag är att man anger "motsvarande en späcktjocklek på cirka 10 mm, 14 mm, 17 mm och 20 mm". Då kräver man inte att djurägaren skall mäta späcktjockleken, en person med ett gott djuröga kan använda sig av den visuella bedömningsskalan, samtidigt som en kontrollant kan använda sig av "mätningsskalan" när/om frågor uppstår.	Fler hullbedömningar per år ryms inte inom nuvarande kalkyl. Ingen ny skrivning, finns idag. Jordbruksverket har inte fått några indikationer på att det inte har fungerat under nuvarande period. Vi bedömer att nuvarande mall är fortsatt tillräcklig. Jordbruksverket har inte fått några indikationer på att det skulle vara problem i nuvarande programperiod.

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	SLU anser vidare att det skulle gynna djurvälståndet om djurägarna t ex kunde söka djurvälståndersättning för antal suggor utan bogsår. 10 KAP. DJURVÄLSTÅNDSERSÄTTNING FÖR KOR SLU instämmer i bedömningen av klövhälsan betydelse för kornas hälsa och produktion, men anser att en "djurvälfärdersättning" lämpligen skulle kunna Yttrande över remiss från Jordbruksverket gällande miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd utvidgas till att även innehålla andra parametrar. Dessa skulle vara anslutning till ett djurhälsoprogram, arbete för förbättrad juverhälsa, minskad utslagning, låg mortalitet (avlivade, självdöda), låg frekvens slaktanmärkningar, hullbedömning och definition av bete. Djurvälståndsparmetrarna borde även inbegripa kalvar med åtgärder för kalvarnas hälsa och välfärd.	Stabilitet och förenkling har varit utgångsläget för det arbete som gjorts med ersättningarna. Vi har därför valt att hålla ersättningarna så enkla och oförändrade som möjligt. Vi har generellt sett behövt prioritera ned införande av nya villkor, djurslag och typer av ersättningar för att i förlängningen inte riskera en försening av kommande programperiod och möjligheten att söka stöd respektive ersättningar från 2023.
Länsstyrelsen i Västerbotten	• 1 kap. 4§. Meningen "Generellt för betesmark, slätteräng och fåbodbete som berättigar till gårdsstöd och kompensationsstöd:" uppfattar länsstyrelsen som en underrubrik och den bör därför skrivas i kursiv stil för att det ska bli enhetligt och överskådligt. • 1 kap. 4§. Länsstyrelsen menar att det är angeläget att klargöra vad som avses med begreppet "huvudsakligen används till renbete". Sannolikt syftar det till att det inte ska gå att få stöd för stora arealer renbetesmarker där renar strövar fritt. Vad som måste klargöras är vad som gäller när lantbrukaren använder tamrenar, enskilt eller tillsammans med andra djurslag, för att beta en stängslad betesmark eller efterbeta en slätteräng inom renkötselområdet. I lagstiftningen finns såvitt bekant inget som definierar vilka djurslag som får användas för bete på ägoslaget betesmark eller slätteräng, vilket däremot är fallet när det gäller skogsbete, mosaikbetesmark, fåbodbete och gräsfattig mark. Det som styr är villkoret avbetning och att skötseln gynnar markens natur- och kulturvärden. I Jordbruksverkets frågor och svar finns en diskussionstråd där det konstateras att det inte finns några juridiska/regelmässiga hinder att använda hjortar som betesdjur på hägnad betesmark, såvida villkoret om avbetning uppfylls. Länsstyrelsen menar att det inte borde vara förbjudet att använda tamren som betesdjur på hägnad betesmarker, vare sig i renbetesområdet eller utom detta. Denna text måste därför revideras så att det blir klart vad formuleringen "huvudsakligen används till renbete", samt att det klargörs om det finns begränsningar i vilka betesdjur som kan användas på olika marker, utöver vad som redan finns i föreskriften. • 1 kap. 5§. I föreskriften framgår att bedömningen av pro rata görs i relation till blockets areal och att arealavdrag görs efter en skala vilken utgår i relation till blockets areal. I realiteten (beskriven i konsekvensanalys och nuvarande metodik) beräknas	Vi ser över hur definitionen är formaterad. Ja det stämmer, syftet är att det inte ska gå att söka betesmarkersättning på stora arealen i renkötselområdet som i huvudsak sköts med fritt strövande renar, det kan dock finnas betesmark inom renkötselområdet. Det gäller samma sak för miljöersättningen som för gårdsstödet i grunden för vilken typ av skötsel vi kan godkänna, lantbrukaren ska kunna styra över skötseln. Definitionerna av jordbruksaktivitet och stödberättigande hektar utgår från kraven som ställs på definitionerna i artikel 4 i förordning (EU) 2021/2115. Definitionerna har anpassats efter svenska förhållanden utan att för den sakens skull bryta mot vad vi måste definiera som medlemsland. Bete räknas som jordbruksaktivitet. Bete bör tolkas som något som sker under kontrollerade former för att säkerställa att det pågår jordbruksaktivitet på marken. Marker som inte är inhägnade och som spontant betas av vilda djur, eller i detta fall renar, är inte tänkt att räknas som jordbruksaktivitet. För renar som hålls som tamdjur (motsvarande t ex nöt eller får) kan lantbrukaren styra över hur och var de betar så dessa kan vara en del av skötseln av inhägnad betesmark. I föreskriften redovisas vilket val Sverige gör för hanteringen av element i betesmark, sedan tillkommer instruktioner och information om detta. Vi ser över informationen på hemsidan om detta.

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	arealavdrag utifrån bedömning av pro rata i så kallade bedömningsområden, vilka kan utgöra hela blockets areal eller ett eller flera avgränsade områden av blocket (vardera större än 0,05 ha) med liknande täckningsgrad av pro rata-element. Detta innebär att lantbrukaren kan få arealavdrag på sitt block även om pro rata elementen totalt täcker mindre än 10 % av blockets yta. Att detta kan bli en konsekvens av pro rata bedömningen framgår inte av skrivningarna i föreskriften. Länsstyrelsen menar att skillnaden mellan skrivningen i föreskriften och tillämpningen av bestämningen av pro rata inte är möjlig för lantbrukaren genomskåda. Tillämpningen av bedömningsområden går inte att utläsa av föreskriften. Att resultatet av detta kan bli att den godkända arealen kan komma att minskas, även om pro rata understiger 10% av arealen, går då inte att förstå för lantbrukaren. Det blir svårt att hänvisa till föreskriften om en lantbrukare vill pröva ett fall där hens areal på ett block har dragits ned med totalt 2 % som ett resultat av en pro rata-bedömning i ett avgränsat bedömningsområde, då det i föreskriften uttryckligen står att pro rata element, om de tillsammans täcker högst 10 % av blockets areal, ska ingå i arealen. Detta måste klargöras så att bedömningsgrunden för pro rata och föreskriften harmoniseras. • 3 kap. 20§. I föreskriften står att högst 25% av marken får slås med traktor och slätterbalk. I konsekvensutredningen är formuleringen 25% av skiftet. Enligt gällande riktlinjer för åtagandeplaner inom miljöersättning för betesmarker och slätterängar är det möjligt att skapa en komplementyta som är mindre än markklassen men minst 0,1 ha. Av denna anledning behöver det förtydligas vad som avses med begreppet marken/skiftet för att det till exempel vid en kontroll ska kunna bedömas hur stor andel som skötts med manuella metoder respektive traktorburet redskap. • 3 kap. 26§. Länsstyrelsen ser det som positivt att föreskriften inte detaljstyr hur torkningen ska gå till. Dock kan vi se vissa problem med att följa upp detta vid kontroll. Ett förslag skulle vara att torkningen dokumenteras på ett sätt så att dokumentationen kan visas i samband med kontrolltillfället. Detta kan gälla oavsett torkningsmetod. Man bör dock undvika att dokumentationen ska bli obligatorisk att skickas in, eftersom det leder till en alltför stor administrativ börda. • 10 kap. 3§. Kravet på certifierad klövverkare kan leda till problem att uppfylla villkoret för stödet. I våra norrlandslän finns idag 2 certifierade klövverkare i Norrbotten län, 4 certifierade klövverkare i Västerbottens län och endast 1 certifierad klövverkare i Västernorrlands län. Det vore olyckligt om bristen på klövverkare påverkar möjligheten att söka stödet.	I föreskrifterna används mark för den yta man söker på, dvs den minsta indelningen markklass/skifte. Det är i praktiken samma sak. Det kommer även fortsättningsvis finnas instruktioner och rutiner för handläggningen. Det kommer också att finnas information på webben. Vår bedömning är att regeln räcker. Om man gör kontrollen efter att höet är bortfört bör man i de flesta fall kunna anta att det är gjort på rätt sätt. Hur torkningen ska ske kommer det kunna ske rådgivning om. Vi kan inte ha ett dokumentationskrav som inte följs upp. Stabilitet och förenkling har varit utgångsläget för det arbete som gjorts med ersättningarna. Vi har därför valt att hålla ersättningarna så enkla och oförändrade som möjligt. Vi förstår problematiken men vi behöver sätta vissa villkor för att säkerställa att klövverkningen görs korrekt. Vi har justerat föreskriften till att omfatta även lärlingar som utför klövverkning under certifierad klövvårdarens uppsikt.

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	När det gäller kapitlen 8, 9 och 10 står i den inledande texten att lantbrukaren för att vara berättigad till stöd ska hålla minst ett djur av ett visst slag. Då det för dessa djurslag inte är tillåtet enligt djurskyddslagen att hålla ett ensamt djur borde texten formuleras om	Det är en ren stödteknisk sak med skrivelsen om ett djur. Hur man får hålla djur är reglerat i vår nationella lagstiftning och vår föreskrift ligger 'ovanpå' nationell lagstiftning. Det går inte att söka ersättning för enbart ett djur.
Djurens rätt	Slutsats Djurens Rätt ser positivt på att ekonomiska medel läggs på att öka djurvälståndet genom exempelvis ersättningar, men det behöver vara utformat på ett sätt som leder till skillnad för djuren i praktiken. Vad vi sett i den utvärdering av nuvarande ersättningar som gjorts har nyttan för djurvälståndet hittills varit mycket begränsad då företagen redan uppfyller stora delar av kraven innan de kunde börja söka om ersättning.¹ Vid tillfällen som dessa bör utvärderingar också leda till förbättringar i föreslagen lagstiftning. Vi menar att ersättningarna behöver vara framtidsinriktade genom att bidra till att utveckla djurhållningen i positiv riktning sett ur just ett djurvälståndsperspektiv. De hälsorelaterade villkoren behöver kompletteras med sådana villkor som främjar fler delar av välfärden, som naturliga beteenden och minskad stress, samt premierar god hälsa mer än bara dokumentation av nuvarande hälsa. Djurvälståndersättning ska vara ett komplement och ska aldrig ses som något som ersätter en stark djurskyddslagstiftning. Djurens Rätt har en del förslag på förbättringar nedan. - Det bör vara ett grundkrav att djurvälståndersättning enbart kan betalas ut om djurskyddslagstiftningen följts det senaste året, och att utbetalning kan hävas om djurskyddsbrister upptäcks vid kontroll. - Gott hull behöver premieras för samtliga djurslag, i stället för att bara mätas och dokumenteras. - Stress och skaderisk hos fåren kan läggas in som motivation för enklare hygienklippning, med förslag på plan för hanteringsträning som åtgärd framöver. - Det behöver förtydligas att kontroller av djurvälståndersättning kan ske i samband med djurskyddskontroll, för att också öka effektiviteten för kontroller på djurskyddsområdet. - Inför möjlighet för djurvälståndersättning för gårdsnära slakt och ökad utvistelse för får, saggor och kor.	Vi tar med oss nedanstående synpunkter i arbetet med utformning av djurvälståndersättningarna framöver. Djurförbud kommer att stoppa utbetalning för djurvälståndersättningarna, regleras i förordningen fr o m 2023. Kontrollsystemet inte är uppbyggt på ett sätt som tillåter denna typ av kopplingar mellan djurskyddskontroll och ersättning. Det är heller inte alla djurägare som får en kontroll, utan endast ett mindre urval. Gott hull: Det skulle vara svårt att korrekt mäta, kontrollera och basera ersättningen på att inte alla djur omfattas. Ersättningen är uppbyggd för att vara ett fast belopp per djurenhet som ingår i åtagandet. Djurskyddskontroll: Berör annan myndighet. Gårdsnära slakt: Stabilitet och förenkling har varit utgångsläget för det arbete som gjorts med ersättningarna. Vi har därför valt att hålla ersättningarna så enkla och oförändrade som möjligt.

¹ Kindbom S. (2019) Utvärdering av djurvälståndersättningar. Jordbruksverket. Utvärderingsrapport 2019:8. s. 47

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	- Lägg till förtydliganden om att skötselrutiner ska utvärderas ur djurvälståndssynpunkt och inte bara dokumenteras. - Fler djurvälståndindikatorer för produktionsuppföljning behöver läggas till för suggor, förslagsvis för mängd halm och för bogsår. - Återinför möjlighet för djurvälståndersättning för vaccinering mot gattlukt. - Lägg till hultbedömning i kriterierna för djurvälståndersättning för kor. - Lägg till kvalitetskrav för de som verkar kornas klövar. - Inför möjlighet för djurvälståndersättning för att hålla ko och kalv tillsammans. - Fler djurslag bör omfattas av djurvälståndersättning, exempelvis det djurslag som är vanligast i Sverige – kycklingarna. - Se till att länsstyrelserna har tillräckligt med resurser för att genomföra kontroller utan att dra ned på övrig djurskyddsverksamhet. Detaljerade kommentarer 8 KAP. DJURVÄLFÄRDSERSÄTTNING FÖR FÅR Ett grundkrav för djurvälståndersättning bör vara att djurskyddslagstiftningen följs. Exempelvis skulle ersättningens åtagande kunna hävas om brister i djurskyddet upptäckts hos djurhållaren det senaste året, eller i samband med kontroll av att övriga krav för ersättning följs. 10 §: det behöver läggas in krav på att ta med åtgärder kring de individer som har lågt eller högt hult i dokumentationen, för att premiera det som visar på god välfärd. Exempelvis genom att ändra skrivningen till: "Den sökande ska dokumentera i produktionsplanen när hultbedömningen utförts i besättningen och resultatet av hultbedömningen på individnivå. samt vilka åtgärder de ledde till för gott hult hos samtliga individer." 11 §: fler kriterier för att motivera hygienklippning kan exempelvis vara för att förebygga skador och stress hos individer som inte	Skötselrutiner: Det är arbetet med att dokumentera som vi ersätter. Ersättningen kan inte täcka upp för allt som djurägaren "bör" göra, men kan peka på viktiga områden och verka kompetenshöjande. Djurvälståndindikatorer: Stabilitet och förenkling har varit utgångsläget för det arbete som gjorts med ersättningarna. Vi har därför valt att hålla ersättningarna så enkla och oförändrade som möjligt, men fler indikatorer var uppe för diskussion. Vaccinering: Vaccinering mot gattlukt kan innebära problem vid hanteringen på slakteriet. Gattlukt kan förekomma trots vaccinering och leda till kassering och därmed ekonomisk förlust samt minskat konsumentförtroende. Hultbedömning kor: Stabilitet och förenkling har varit utgångsläget för det arbete som gjorts med ersättningarna. Vi har därför valt att hålla ersättningarna så enkla och oförändrade som möjligt. Ersättningen heter 'Djurvälståndersättning för utökad klövhälsovård för mjölkkor' i nuvarande programperiod. Klövsvårdare: Vi har satt villkoret 'certifierad klövsvårdare' för att säkerställa att klövverkningen görs korrekt. Vi har justerat föreskriften till att omfatta även lärningar som utför klövverkning under certifierad klövsvårdares uppsikt Ko och kalv: Stabilitet och förenkling har varit utgångsläget för det arbete som gjorts med ersättningarna. Vi har därför valt att hålla ersättningarna så enkla och oförändrade som möjligt. Kycklingar: Stabilitet och förenkling har varit utgångsläget för det arbete som gjorts med ersättningarna. Vi har därför valt att hålla ersättningarna så enkla och oförändrade som möjligt. Vi har generellt sett behövt prioritera ned införande av nya villkor, djurslag och typer av ersättningar för att i förlängningen inte riskera en försening av kommande programperiod och möjligheten att söka stöd respektive ersättningar från 2023. Resurser: Berör annan myndighet. Detaljerade kommentarer Djurskyddslagstiftning: Synpunkt dubblett, se svar ovan. Lågt/högt hult: Ersättningen ses till viss del som en kompetenshöjande insats, dvs att belysa viktiga områden för djurvälstånden, men den kan inte täcka upp för djurhållarens eget ansvar. Ersättningen kan till viss del utgöra ett verktyg för att

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	klaras av att bli fasthållna under längre perioder. Förslag på plan för framtida åtgärder i dokumentationen bör då vara hanteringsträning. 14–15 §§: kontroll bör kunna ske i samband med djurskyddskontroll för att kunna koppla ihop ersättningen med övriga djurskydds krav och för att minska resandet för kontrollmyndighet. Inför möjlighet för djurvälståndersättning för: - Gårdsnära slakt, det vill säga slakt som inte kräver att djuren transporteras. På det sättet kan stress vid transporter minskas avsevärt, vilket ligger i linje med vad konsumenter förväntar sig av gott djurskydd för får. <i>“Ersättningen syftar till att bidra till en god djurvälstånd, som svarar upp mot samhällets förväntningar.”</i>² - Mer utevistelse och betestillgång än vad lagstiftningen kräver eftersom det gynnar naturliga beteenden och ligger i linje med vad konsumenter förväntar sig. 9 KAP. DJURVÄLSTÅNERSÄTTNING FÖR SUGGOR Ett grundkrav för djurvälståndersättning bör vara att djurskyddslagstiftningen följs, och att åtgärder görs utöver det. Exempelvis skulle ersättningens åtagande kunna hävas om brister i djurskyddet upptäckts hos djurhållaren det senaste året, eller i samband med kontroll av att övriga krav för ersättning följs. 4 §: stallplanen ska också vara i enlighet med övrig djurskyddslagstiftning, vilket kan behöva förtydligas för att kontrollmyndighet ska kunna använda planen i all typ av djurskyddskontroll. Vi föreslår även att skötselrutinerna ska utvärderas inom produktionsplanen för att de ska kunna förbättras. Exempelvis genom följande skrivning: <i>“Skötselrutinerna ska utvärderas löpande och vara anpassade till den egna besättningen och produktionen.”</i> 6 §: det behöver läggas in krav på att ta med åtgärder kring de individer som har lågt eller högt hull i dokumentationen, för att premiera det som visar på god välfärd. Exempelvis genom att ändra skrivningen till: <i>“I produktionsplanen ska det framgå när hullbedömningarna planeras och när de genomförts under året, samt vilka åtgärder de ledde till för gott hull hos samtliga individer.”</i>	synliggöra problemområden. Nuvarande kalkyl ersätter enbart dokumentation. 11§: Vi kommer inte justera paragrafen. Djurskyddskontroll: Berör annan myndighet. Gårdsnära slakt: Synpunkt dubblett, se svar ovan. Utevistelse: Stabilitet och förenkling har varit utgångsläget för det arbete som gjorts med ersättningarna. Vi har därför valt att hålla ersättningarna så enkla och oförändrade som möjligt. Djurskyddslagstiftning: Synpunkt dubblett, se svar ovan. Stallplan: Lantbrukaren måste följa nationell lagstiftning. Kontroller berör annan myndighet. Stabilitet och förenkling har varit utgångsläget för det arbete som gjorts med ersättningarna. Vi har därför valt att hålla ersättningarna så enkla och oförändrade som möjligt. Ersättningen ses till viss del som en kompetenshöjande insats, dvs att belysa viktiga områden för djurvälstånd, men den kan inte täcka upp för djurhållarens eget ansvar. Ersättningen kan till viss del utgöra ett verktyg för att synliggöra problemområden. Lågt/högt hull: Ersättningen ses till viss del som en kompetenshöjande insats, dvs att belysa viktiga områden för djurvälstånd, men den kan inte täcka upp för djurhållarens eget ansvar. Ersättningen kan till viss del utgöra ett verktyg för att synliggöra problemområden. Nuvarande kalkyl ersätter endast dokumentation.

² Regeringen (2022) Uppdrag att överlämna förslag till Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027 till Europeiska kommissionen. s. 306

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	8 §: lägg till förslag på produktionsuppföljning om mängd halm, eller likvärdigt strö (ätbart och manipulerbart) för sysselsättning, som suggorna fått tillgång till under perioden, samt bogsår som indikator på felaktigt hull och/eller dåligt liggunderlag. Det senare är i linje med Jordbruksverkets egen utvärdering.³ Uppföljningen av verksamheten bör leda till förslag på åtgärder för förbättring av djurens välfärd. De åtgärderna bör följas upp vid varje uppföljningstillfälle, och i synnerhet bör antal avvanda grisar per kull eller liknande produktionsparametrar analyseras utifrån om det verkligen är ett tecken på god välfärd. Mindre kullstorlekar kan vara bättre både för suggan,⁴ och i förlängningen också för överlevnaden hos kulingarna. Till exempel kan sådan uppföljning läggas in genom ändring här: "Vid kontroll ska den sökande kunna visa resultat, underlag från de produktionsuppföljningar som skett under året och åtgärder för ökad djurvälfärd utifrån tidigare uppföljningar." 9–10 §§: kontroll bör kunna ske i samband med djurskyddskontroll för att kunna koppla ihop ersättningen med övriga djurskydds krav och för att minska resandet för kontrollmyndighet. Inför möjlighet till djurvälfärdsersättning för: • Gårdsnära slakt, det vill säga slakt som inte kräver att djuren transporteras. På det sättet kan stress vid transporter minskas avsevärt, vilket ligger i linje med vad konsumenter förväntar sig av gott djurskydd för grisar. "Ersättningen syftar till att bidra till en god djurvälfärd, som svarar upp mot samhällets förväntningar."⁵ • Utevistelse och tillgång till bete, utanför ekologisk produktion, ska kunna ges ersättning för eftersom det gynnar naturliga beteenden och ligger i linje med vad konsumenter förväntar sig. • Vaccinering mot galtlukt i stället för kirurgisk kastrering har tidigare getts ersättning för, vilket bör fortsätta för minskad mängd ingrepp på kulingar.	Stabilitet och förenkling har varit utgångsläget för det arbete som gjorts med ersättningarna. Vi har därför valt att hålla ersättningarna så enkla och oförändrade som möjligt. Djurskyddskontroll: Berör annan myndighet. Gårdsnära slakt: Synpunkt dubblett, se svar ovan. Utevistelse: Synpunkt dubblett, se svar ovan. Galtlukt: Synpunkt dubblett, se svar ovan.

³ Kindbom S. (2019) Utvärdering av djurvälfärdsersättningar. Jordbruksverket. Utvärderingsrapport 2019:8. s. 50

⁴ Kindbom S. (2019) Utvärdering av djurvälfärdsersättningar. Jordbruksverket. Utvärderingsrapport 2019:8. s. 13

⁵ Regeringen (2022) Uppdrag att överlämna förslag till Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027 till Europeiska kommissionen. s. 319

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	10 KAP. DJURVÄLFÄRDSERSÄTTNING FÖR KOR Ett grundkrav för djurvälståndersättning bör vara att djurskyddslagstiftningen följs, och att åtgärder görs utöver det. Exempelvis skulle ersättningens åtagande kunna hävas om brister i djurskyddet upptäckts hos djurhållaren det senaste året, eller i samband med kontroll av att övriga krav för ersättning följs. 4 §: kornas hull bör finnas med i dokumentationen eftersom det kan associeras med håltor hos kor. Lågt hull kan försvåra läkning och öka risker för håltor.⁶ 5 §: i klövhälsoplanen bör hullbedömningen finnas med för att användas mot minskad mängd håltor och för gott hull. Det bör också finnas någon typ av kvalitetskrav på den som verkar klövarna, som certifierad klövvårdare, för att undvika att verkningen blir ett onödigt lidande. 7–8 §§: kontroll bör kunna ske i samband med djurskyddskontroll för att kunna koppla ihop ersättningen med övriga djurskyddskrav och för att minska resandet för kontrollmyndighet. Inför möjlighet att få djurvälståndersättning för: • Gårdsnära slakt, det vill säga slakt som inte kräver att djuren transporteras. På det sättet kan stress vid transporter minskas avsevärt, vilket ligger i linje med vad konsumenter förväntar sig av gott djurskydd för nötdjur. <i>“Ersättningen syftar till att bidra till en god djurvälstånd, som svarar upp mot samhällets förväntningar.”</i>⁷ • Mer utevistelse och betestillgång än vad lagstiftningen kräver, även för kalvar och ungdjur, eftersom det gynnar naturliga beteenden, god klövhälsa och ligger i linje med vad konsumenter förväntar sig. • Djurhållning där ko och kalv hålls tillsammans till minst fyra månaders ålder bör kunna finnas med för djurvälståndersättning. Sådan djurhållning gynnar naturliga beteenden och djurhälsan, samt ligger i linje med vad konsumenterna förväntar sig. ÖVRIGT Det bör finnas möjlighet för djurvälståndersättning för fler djurslag	Djurskyddslagstiftning: Synpunkt dubblett, se svar ovan. Hull: Stabilitet och förenkling har varit utgångsläget för det arbete som gjorts med ersättningarna. Vi har därför valt att hålla ersättningarna så enkla och oförändrade som möjligt. Ersättningen heter 'Djurvälståndersättning för utökad klövhälsovård för mjölkkor' i nuvarande programperiod. Klövhälsovårdare: Vi har krav på certifierad klövhälsovårdare eller att klövverkningen utförs av lärling under certifierad klövhälsovårdares uppsikt. Se 3§ punkt 3. Djurskyddskontroll: Berör annan myndighet. Samtliga synpunkter dubletter, se svar ovan. Kycklingar: Stabilitet och förenkling har varit utgångsläget för det arbete som gjorts med ersättningarna. Vi har därför valt att hålla

⁶ Randall L. V. m.fl. (2018) The contribution of previous lameness events and body condition score to the occurrence of lameness in dairy herds: A study of 2 herds. Journal of Dairy Science 101(2): 1311-1324.

⁷ Regeringen (2022) Uppdrag att överlämna förslag till Sveriges strategiska plan för den gemensamma jordbrukspolitiken 2023–2027 till Europeiska kommissionen. s. 312

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	än idag. Exempelvis är det nästintill omöjligt att få ersättning om en har fjäderfän, trots att kycklingar är det vanligaste djurslaget i det svenska lantbruket. Förslag på sådana ersättningar skulle kunna vara för utevistelse och gårdsnära slakt likt förslagen vi presenterat för djurslagen som redan finns med i föreskriftsförslaget. Det finns många fler aspekter som behöver förbättras för kycklingarna i Sverige, som tillgång på berikning och gynnande av mer hälsosamma hybrider. Men det ser vi hellre att det införs i lagstiftning direkt, utan omväg via djurvälståndersättning, eftersom det finns goda grunder för att det ska gälla för alla kycklingar utifrån djurskyddslagens paragrafer om naturligt beteende och avel.⁸ Det är viktigt att länsstyrelserna ger tillräckligt med resurser för kontroll av villkoren för djurvälståndersättning, så att de kan genomföra den utan att behöva dra ned på övrig djurskyddsverksamhet.	ersättningarna så enkla och oförändrade som möjligt. Vi har generellt sett behövt prioritera ned införande av nya villkor, djurslag och typer av ersättningar för att i förlängningen inte riskera en försening av kommande programperiod och möjligheten att söka stöd respektive ersättningar från 2023. Synpunkten berör annan myndighet.
Länsstyrelsen i Västmanland	6 kap 1 §: Nu har det ändrats från att det är möjligt att få ersättning för skyddszon mot vattendrag (nuvarande programperiod) till att det är möjligt att få ersättning för skyddszon mot vattenområde. Det bör förtydligas vad ett vattenområde är. Kraven på vad som är ett vattendrag har varit för små i nuvarande programperiod. Det bör ställas större krav på att skyddszonen ligger mot vattenförande diken så att skyddszonen gör någon miljönytta. 6 kap 4 §: Mycket osäkerhet och tid har under de senaste programperioderna gått åt till att diskutera kring huruvida zonerna gör någon miljönytta då deras anslutning till ett vattenområde varierar. I samrådtexten står endast att skog inte får ligga mellan zonen och vattenområdet. Liknande skrivning var det i förra (nuvarande) perioden. Nu när vi har möjligheten att förtydliga och förenkla regeltolkningar bör texten var: "får det för skyddszoner mot vattenområden inte finnas annat ägoslag (t.ex. betesmark, skog, bebyggelse, hårdgjorda vägar) mellan skyddszonen och vattenområdet". 6 kap 9 §: Om växtligheten på skyddszonen riskerar att skada närbelägen utsädesodling genom oönskad pollinering får lantbrukaren slå av växtligheten på skyddszonen under hela året. Det krävs alltså inte någon dispens?	Vi har lagt till hänvisning till definitionen av vattenområde i Miljöbalken i föreskriften. Vi tar med oss synpunkten till kommande uppdatering av föreskriften. Vi förtydligar detta i konsekvensutredningen. Nej, det stämmer.

⁸ 2 kap. 2 § och 11 § Djurskyddslag (2018:1192)

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	8 kap 4 § "För att ge rätt till ersättning ska de får...". Varför ingår baggarna i detta stöd då de inte gör det i stöd för kompensationsstöd eller ekologisk produktion? Det bör vara lika mellan stöden för att minska missförstånden. 10 kap: överskriften Djurvälståndersättning för kor. Byt ut till mjölkkor då det endast är de som menas. 11 kap 14 § Vilken kontroll sker idag av vilket block som sätts som brukningscentrum? Vilket block som väljs som brukningscentrum kan ha stor betydelse för djurtätheten och därmed utbetalningen	Grunden för produktionen är moderdjuren så baggar o lamm får stöd indirekt via tackorna i KOMP och EKO. Någon kontroll i fält av vilket block som anmälts som närmast brukningscentrum i SAMI görs inte idag och har aldrig gjorts. Det finns ingen information i Atlas eller Falken om vilket block som sökande har anmält som ligger närmast brukningscentrum.
	Generella synpunkter gällande Djurvälståndersättningar för får, suggor samt kor, kap 8, 9, samt 10: SDF saknar tydlighet gällande att djurskyddsregler för respektive djurslag ska följas för att åtagandet inte ska hävas eller resultera i en minskning av ersättningen. Nuvarande formuleringar av kraven kan missförstås vara de enda krav som behöver följas för att få ersättningen. SDF anser också att fler, högre djurvälståndskrav bör kopplas till djurvälståndersättningarna. I nuvarande förslag är de flesta krav kopplade till produktion. Får och suggor: Kravet på regelbundna hullkontroller på får och suggor bör kompletteras med krav på god hullstatus för att kunna anses ge djuren en högre djurvälstånd. Suggor: Anmärkning vid slakt bör ge avdrag på ersättningen. Krav på att suggor inte får fixeras bör läggas till som ett djurvälståndskrav. Får: Förslag 8 kap. 1 § p 2. "...hålla minst ett får...". Får ska hållas i par eller grupp, varför formuleringen "minst ett får" behöver ändras till förslagsvis "en djurenhet", dvs 5 får. Kor: Gällande kor finns inga krav på djurvälstånd alls i förslaget, utöver klövhälsa. SDF anser att man bör ställa högre krav än så för att få ersättning för ökad djurvälstånd, t.ex. krav på ökad betesperiod.	Får och suggor: Ersättningarna ersätter enbart kostnader för dokumentation. Ersättningarna ses till viss del som en kompetenshöjande insats, dvs att belysa viktiga områden för djurvälstånden, men den kan inte täcka upp för djurhållarens eget ansvar. Ersättningen kan till viss del utgöra ett verktyg för att synliggöra problemområden. Systematisk fixering av digivande suggor är förbjudet i Sverige sedan länge. Får: Det är en ren stödteknisk sak med skrivelsen om ett djur. Hur man får hålla djur är reglerat i vår nationella lagstiftning och vår föreskrift ligger 'ovanpå' nationell lagstiftning. Det går inte att söka ersättning för enbart ett djur. Kor: Stabilitet och förenkling har varit utgångsläget för det arbete som gjorts med ersättningarna. Vi har därför valt att hålla ersättningarna så enkla och oförändrade som möjligt. Ersättningen heter 'Djurvälståndersättning för ökad klövhälsövård för mjölkkor' i nuvarande programperiod.

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
Länsstyrelsen i Uppsala län	1 kap 5 § punkt 3 Definiera gärna jordbruksblock i 4§ definitioner. 9 § Titeln är Åtagandeperiod för miljöersättningar och djurvälståndersättningar. Men själva texten säger inget om perioden mer än när den börjar. Kanske vore det lämpligare att kalla det för startdatum för åtagandeperioden? 15§ För betesmarker och slåtterängar, fåbodar och skyddszoner-skötsel av betesmarker och slåtterängar, fåbodar samt skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner Utbetalningar Ska inte övriga ersättningar förutom komp och zon nämnas här? KAP 2: 6 §: Tydliggör om det gäller arealen som ingår i åtagandet före kontrollen eller den areal åtagandet har när åtagandet är uppdaterat enligt resultatet vid kontrollen. 9§: Ändra till åtagandeyta/odlingsgrupp istället? Det finns även betesmarker med allmän skötsel utan markklass. Dessa ska väl också omfattas av villkoret för igenväxning? 10 §: Tydliggör vad som avses med konstaterad areal. Är det konstaterad åtagandeareal när åtagandet är uppdaterat efter kontroll? Är det konstaterad areal skyddszon vid kontrollen (där även mark som har villkorsfel som sedan hävs i handläggningen ingår)? Eller är det konstaterad areal i åtagandet innan kontroll? I beräkning av 30% villkorsavdrag (6§) finns ett undantag för villkorsfelet betad men inte tillräckligt väl avbetad. Ska detta undantag inte gälla för beräkning av villkorsfel i de 20%? Den här paragrafen blandar ihop vad som händer när man har ett upprepat fel på 20 % eller mer två ggr med hur man skall bedöma om det är ett upprepat fel. Den sista meningen här, skall flyttas upp till 4 § som beskriver vad ett upprepat fel är, att det inte måste vara samma mark, utan bara samma sorts fel. Det är också förvirrande att dom i första meningen säger 20 % eller mer, och i den andra säger mer än 20 %. Det är inte riktigt samma sak. 11§: Åtagandeyta/odlingsgrupp då inte alla marker har en markklass. 3 KAP	Jordbruksblock, eller närmare bestämt block, definieras i ansökansföreskriften. Ingen ändring, vi förtydligar däremot i konsekvensutredningen. Nej den gäller utökning av femåriga åtaganden som innehåller mark. Däremot var inte namnet på den nya miljöersättningen för skyddszoner komplett. Eftersom man får utbetalning enligt åtagandet och det är åtagandet som kontrolleras därför står det åtagandet. Vi ändrar inte. Ja det finns det. Här behöver man tänka på att det finns fastställda och icke fastställda markklasser. Alla betesmarker har markklass i besluten men inte alla är fastställda. Vi ändrar inte till åtagandeyta eftersom det inte är ett uttryck som förekommer i föreskriften i övrigt 6§ handlar om vad som ska ske vid stora fel, det vill säga fel som är på 30% eller mer av den konstaterade arealen. Den handlar inte om fel upprepas och är 20% eller mer. För åtaganden där man söker utbetalning enligt sitt åtagande är den ansökta arealen samma som den areal åtagandet har vid ansökan. För betet/slåttern i skötsel av betesmarker och slåtterängar som anges gäller en annan princip som framgår av bilaga 2 eftersom där påverkar även aktivitetskravet ersättningen. Ingen ändring, se 9§

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	14§, punkt 2. Samt vad då? Se slutet. 5 KAP 1§ Det blir tajt med tid för att fastställa åtagandet om slutbesiktning kan göras t.o.m 15 juni. Ofta är det samma areal i slutbesiktning som fastställs i åtagande, men inte i alla fall. Räcker det inte att våtmarken är godkänd jordbruksmark senast 15 juni men att areal i åtagande kan justeras även efter detta datum? 1kap 10 § För att få ett åtagande för skötsel av våtmarker och dammar gäller att miljöinvesteringen eller investeringen ska vara godkänd senast den 15 juni det år åtagandet startar. 6 KAP Allmänna råd till 5§: Går det kombinera med Ersättning för precisionsjordbruk – planering där det ska vara bevuxen zon på 2 meter runt dräneringsbrunnar? 6 §: Flytta upp "skyddszoner som redan är etablerade vid åtagandeperiodens början omfattas inte av kravet på sådd" till direkt efter första stycket. Kanske dela upp denna i två paragrafer eller punkter så en handlar om när skyddszonen ska vara etablerad och den andra handlar om med vilket utsäde zonen ska etableras. 10 §: Om man lägger upp jordmassorna efter sista sådatum ett år, menar man då att man har till sista sådatum året efter på sig? Alltså om man lägger upp jordmassorna i augusti 2022 ska de vara borta senast sista sådatum 2023 men om man lägger upp jordmassorna i maj 2022 måste de vara borta senast sista sådatum 2022? Jag tycker att nuvarande skrivning görs att man kan tolka på båda sätt. 11 §: Menar man här att det ska ske samma stödår som kontrollen eller menar man att brytning och omsådd ska ske samma stödår och då innan sista sådatum --> alltså bryter man den på våren och sår om den på våren innan sista sådatum? Om kontrollen sker under hösten lägger man alltså om zonen året efter kontrollen och inte kontrollåret. Jag tycker att nuvarande skrivning görs att man kan tolka på båda sätt. Bilaga 2, skyddszoner mot vattenområde och anpassade skyddszoner: 6 §: Fel på denna borde endast kunna konstateras om kontroll görs första året i åtagandet, kommer man ut ett senare år är det mycket svårt att avgöra om zonen är sådd i tid första året och om	Vi rättar, ska strykas Den areal som ska ingå i åtagandet med villkor, dvs skötas med miljöersättning, ska fastställas vid slutbesiktningen så det bör inte vara något problem, I övrigt se synpunkt från Ist Stockholm Nej, det går inte att kombinera anpassad skyddszon med brunn med precisionsjordbruk – planering. Detta regleras i föreskriften för Precisionsodling Vi ändrar i föreskriften. Ja, man har på sig till närmast följande sista sådatum. I de fall då kontroll utförs efter sista sådatum och länsstyrelsen beslutar om att lantbrukaren får lägga om skyddszonen ska anläggning av ny växtlighet ske i samband med vårbruket kommande år. Syftet är att minimera näringsläckage från marken på vintern. Ja, det stämmer men om man tillämpar redan etablerad skyddszon första året måste 7§ vara uppfylld.

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	rätt utsäde användes. År 2 och senare får man alltså konstatera fel på 7 §. 7 §: Fel på denna borde endast kunna konstateras om kontroll görs år två eller senare i åtagandet eftersom fel år 1 hanteras genom 6 §. Jag undrar också i vilka fall man ska häva och i vilka fall det blir 100 % avdrag sista året i åtagandet eftersom man inte kan ge undantag för omläggning då?	Det kommer framgå av rutiner och instruktioner.
Länsstyrelsen i Dalarnas län	1 Kap 5§ Definition av djurenhet bör finnas även i den här föreskriften för kompensationsstödet skull, och inte bara i direktstödsföreskriften. 1 Kap 5§ Definition av Registrerad aktör bör finnas även i den här föreskriften för kompensationsstödet skull, och inte bara i direktstödsföreskriften. 1 Kap 10§ Om det krävs en slutbesiktning senast sista ändringsdag (enligt konsekvensutredningen) så bör det begreppet användas i paragrafen istället för "godkänd". 1 Kap 27§ Jämfört med den tidigare föreskriften om miljöersättningar (med flera), så skrivs innehållet i den hänvisade paragrafen ut i denna version. Mycket positiv! Konsekvensanalysen 2 kap, 6-11§§ I texten står "... undanta de särskilda villkoren i 3 kap 14 samt 16 §§..." men något sådant undantag framgår inte av föreskriften. 2 kap, 10§ - sista meningen Anses det vara upprepning bara om villkorsfelet konstateras på samma mark eller samma djur när felet är mindre än 20%?!	Djurenhet kommer att definieras i den svenska förordningen så den def ska tas bort där. Et finns inget sådant krav för kompensationsstödet. Vi ändrar inte, investeringar i vattenvårdsåtgärder kommer att ha någon form av besök för att fastställa resultatet men det kommer troligen inte kallas slutbesiktning. Ingen ändring. Formuleringsfråga, de undantas genom hur § och tabellen i bilaga 2 är skriven För att det ska räknas som upprepning ska det vara samma fel. Det spelar ingen roll om det är på samma mark eller djur. Det är två olika villkorformellt sett, ett för respektive markklass. Ingen ändring.

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	3 kap 14§ Punkterna 1 och 2 har mycket gemensam text vilket blir tjtigt. Borde kunna sammanföras i en inledande gemensam text. 3 kap 17§, punkt 5 Texten innehåller ordet "arter" väldigt många gånger. Borde kunna skrivas annorlunda. 3 kap 25-27§§ I komplementet lieslätter begränsas användningen av traktorburna redskap, varför är det inte aktuellt med en liknande begränsning för höhantering?	Vi ser över formulering Jordbruksverket bedömer att det inte finns något behov av att begränsa användning av traktorburna redskap vid höhantering eftersom resultatet kan åstadkommas med olika metoder.
Länsstyrelsen i Västra Götaland	2 KAP. SKALA FÖR AVDRAG PÅ GRUND AV VILLKORSFEL 10 § Om lantbrukaren har upprepat ett fel... Våra synpunkter: - Här har man ändrat att det ska vara 20 % vid första kontrollen och 20 % vid andra kontrollen vilket är bra och skiljer sig från hur det är idag. - Vad vi kan förstå av föreskriften och konsekvensbeskrivningen så ingår dåligt betat i 20 % upprepat fel. Det är på det sätt även i den befintliga programperioden men handläggare har framfört att det är hårt att häva med hänvisning till dåligt betat (upprepat fel). Dubbelt avdrag borde vara tillräckligt som straff/konsekvens då marken ändå betats men inte tillräckligt. Kan man lägga in samma text från paragraf 6 "Det gäller inte om marken är betad men inte tillräckligt väl avbetad för att uppfylla villkoren...." 3 KAP. SKÖTSEL AV BETESMARKER OCH SLÅTTERÄNGAR 8 § På skifte som ingår i ett åtagande för betesmarker och slåtterängar... Våra synpunkter: Angående förbud mot insådd: Här har man öppnat upp att det inte är helt förbjudet med insådd utan angett att det är förbjudet så länge som inte LST har godkänd det på förhand. Det är en bra möjlighet, bekräftas av våra betesmarksrådgivare. Dock behöver LST ta fram en vägledning till hur vi ska tillämpa denna möjlighet till undantag. 17 § För samtliga marker som ger rätt till ersättning för betesmarker och slåtterängar... Våra synpunkter: Det finns möjlighet att medge undantag från villkorsavdrag/hävning enligt denna paragraf. Vi är fundersamma om det ska finnas en till punkt gällande förbud för grävarbeten när det gäller infrastruktur som avlopp, väg och bredband. Idag har vi använt oss av paragraf " Om det finns särskilda skäl kan stödmyndigheten medge undantag från bestämmelserna i kapitlet" och delen att lantbrukaren själv har informerat om villkorsfelet i förväg (se allmänna råd). Det vore bra om lantbrukaren kan ansöka om ett undantag från bestämmelserna istället för att vi ska sätta ned avdragen. Man hade kunnat lägga	Nej det är en feltolkning att det är en skillnad. Det spelar ingen roll hur stort felet är första gången för bedömningen av upprepning. De ska vara samma fel två gånger som dessutom inte behöver upprepas på samma mark. Om felet den andra gången blir för stort är hävning aktuell. Det har varit samma regel även förut. Ingen ändring. Vi har gjort en samlad bedömning och ser att om det upprepas på stora ytor påverkas syftet med stödet på ett sådant sätt att hävning är motiverat. Det kommer att framgå av riktlinjer och rutiner. Det går att använda undantaget för detta ändamål.

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	in en punkt "Att tillåta markstörning, täkt av sten eller jord för utbyggnad av avlopp, väg och bredband." 9 KAP. DJURVÄLFÄRDSERSÄTTNING FÖR SUGGOR 7 § Den sökande ska ha en rutin i sin produktionsplan för att dagligen... Våra synpunkter: Att det finns krav på rutiner gällande hur man gör uppföljningen gällande utfodring är bra. Det vi ifrågasätter är villkoret att lantbrukaren ska ha ett skriftligt underlag som visar att rutinen följs varje dag samt vem som genomförde kontrollen. Vid fältkontroller under nuvarande programperiod får vi regelbundet synpunkter från lantbrukarna gällande detta villkor. Det borde räcka att lantbrukaren har en skriven rutin som kan uppvisas vid en ev kontroll. ALLMÄNNA SYNUNKTER OCH KOMMENTARER: Miljöersättning för Betesmarker och Slätterängar Det finns en övrig stor förändring i handläggningen bete till 2023 och det är att vi inte kommer dela upp arealfel i tydligt fel/otydligt fel. Det har diskuterats på TFG och är inte något som ändras i varken föreskrift eller förordning vilket gör det svårt att lämna synpunkter på. Idag gör vi en hel del delvis hävningar då det är tydligt fel noterat medans arealminskningar i kontroll/ajourhållningen som inte är tydligt fel sätts att gälla från året då minskningen skedde (ingen delvis hävning). Även arealsanktioner påverkas, idag blir det få sanktioner via KP207/KP189 eftersom det mesta av arealminskningar inte är tydligt fel utan otydliga fel. När detta ändras till 2023, hur ska handläggningen bli då? Kommer allt leda till minskningar bakåt i åtagandet om det är över 0,10 ha? Kommer allt bli sanktionsgrundande? Miljöersättning för skyddszoner mot vattenområde och anpassade skyddszoner Vi ser att man fortsatt kan få utbetalt i ZON även om marken som angränsar till ZON är träda. Vi kan förstå varför man inte vill att LST ska kolla på det, kan bli en administrativ börda för oss och lantbrukarna som vi slipper (tex träda på del av sträcka mot zon, hur ska det hanteras mm). Men, vi ställer oss frågande till om syftet med stödet verkligen uppfylls om all angränsande mark till zon är träda och om det verkligen ska ge utbetalt i ZON stödet. Det är synd att man tar bort saltzonerna. Varför? De är lätta att fastställa och de gör verkligen en synlig insats på saltade lerjordar. Vill tillägga att de oftast också ligger mot öppen odling och att vägsaltet utan skyddande gräs förstör markstrukturerna.	Utredning har gjorts och ersättningen kompenserar för denna insats. Vi tar med oss synpunkten i arbetet inför 20223. Sverige har valt att konstruera ersättningen för skyddszoner som ett rättighetsbaserat masstöd vilket gör att en del lantbrukare blir överkompenserade och andra lantbrukare blir underkompenserade för sina kostnader. Detta för att handläggning och kontroll ska fungera. Ersättningsformen har inte varit efterfrågad under denna programperiod i någon större utsträckning. Det har också varit förhållandevis stora skillnader mellan länen i ansökta arealer. Vid prioritering inom budgetramarna har skyddszoner mot vattenområden och anpassade skyddszoner på mark med risk för erosion och ytavrinning prioriteras högre. Dessa skyddszoner har bedömts vara mer kostnadseffektiva när det gäller att begränsa fosforförlusterna från åkermark.

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	Det är tråkigt att man har kvar anpassade översvåmningsmarker. Varför? De allra flesta marker som är sökt på har varit bortodlade mossar där man inte längre kan odla. Dessa sunkmarker ligger och läcker koldioxid och skulle för länge sedan ha återförts till den våtmark/träsk som de en gång varit före att de dränerades. De ansökt översvåmningsmarker som vi har gett åtaganden till där det verkligen är frågan om att jorden behöver bindas av gräs för att inte spolats bort är ytterligt sällsynta. Vi undrar om stödet till erosionsmarkerna är tänkt att gälla hela gårdar? Om man läser stödreglerna så skulle typ hela "Bullaren" hos oss kunna få extra 3000kr/ha (den summa som beslutas?) för alla kullar där ligger i vall/betar eftersom de inte går att odla med öppen odling (plöja/harva) då de lätta jordarna då eroderar bort..... "Bullaren" består av kullar med lätta jordar.	Anpassade skyddszoner inne i fält är en åtgärd som ska begränsa fosforförlusterna från åkermark. Det är en åtgärd som vattenmyndigheterna har fört fram som en kostnadseffektiv åtgärd för att nå målen enligt vattendirektivet. Åtgärden ska läggas på mindre delar av skiftet där det finns risk för ytavrinning och erosion. Länsstyrelserna ska fastställa placering och areal. Åtgärden ska inte täcka hela skiften och gårdar. Stöd lämnas endast till stödberättigad jordbruksmark som kan odlas och som klarar aktivitetskravet. Mark som inte längre kan odlas ska inte räknas som stödberättigad areal.
Länsstyrelsen i Södermanlands län (Inkommet 2022-09-01)	13 § 3 Betesmarken ska varje år betas av. Det ska vara genomfört vid växtsäsongens slut, dock senast den 31 oktober. Från och med år två i åtagandet får bete ersättas med slåtter vartannat år om det utförs på ett sådant sätt att växtmassan inte finfördelas. Slåttern ska då ske under perioden 1 juli till och med 31 oktober och skörden ska tas bort. <i>Här tycker jag att samma regler som för slåtteräng med särskilda värden kan gälla, dvs slåtter senast 30 september.</i> 14 § 1. För betesmark med särskilda värden gäller villkor för reglering av tillskottsfodring på betesmark. Som tillskottsfodring räknas extra utfodring på betesmark. Övergångsfodring under två veckor vid utsläpp på våren och inför installning om hösten på mindre känsliga delar av marken räknas inte som tillskottsfodring. Kalv- och lammgömmor samt salt- och mineralstenar som ställs ut på mindre känsliga delar räknas inte heller som tillskottsfodring. <i>Jag tycker villkoret är bra formulerat i stort. Det måste ju vara formulerat för att passa alla marker. Tanken är ju att rådgivningen ska ge ytterligare hjälp i hur marken bör skötas, t ex för de marker där det inte är lämpligt att sambeta med gödslade vallar om värdena ska bevaras. Mening 2 skulle dock kunna förtydligas: Som tillskottsfodring räknas extra utfodring på betesmark <u>med till exempel grov- eller kraftfoder</u>.</i> 15 16 § saknar villkor för gräsfattiga marker	Datumen är framtagna gemensamt i utredningen om särskilda villkor. Det är något som man skulle kunna förtydliga i information och vid rådgivning. Utredningen kom fram till att vi inte kan sätta några generella villkor för denna markklass då markerna ser mycket olika ut, det är

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer
	19 § Länsstyrelsen kan besluta om ersättning för komplementet manuell slåtter om marken har markklassen slåtterängar med särskilda värden och ett åtagande för särskild skötsel. Dessutom ska minst ett av följande kriterier vara uppfyllt: 1. Slåtterängen har naturvärden som kan ta skada av andra metoder än manuell slåtter, eller 2. Det är inte möjligt att sköta slåtterängen rationellt på grund av att marken är stenbunden, trädrik, blöt, sluttande eller känslig. <i>Punkt 2 behöver formuleras om. Jag skulle vilja byta ut rationellt mot maskinellt. Vad känslig innebär skulle också behöva definieras.</i> <i>§4 Slåtteräng: ordet "eftersommaren" känns konstruerat. Slåtterängar kan vara slåtteräng även om åtgärder görs på andra tider ex. fagning under våren och en tidig slåtter av ohävdarter, omformulera gärna meningen.</i> §4 Gräsfattig mark: Ytor med ett- träd eller buskskikt...Ytor över 0,1 ha som brister i fodervärde, var det inte just dessa ytor man ville nå fram med stöd till exempelvis sandblottor? Var det inte en brist att miljöersättningen inte tog med dessa ytor eller andra stöd täcker in sandblottor mm. Sista stycket på sid 16: Däremot kan exempelvis utbyggnaden av vindkraft anses vara ett sådant väsentligt samhällsintresse som i sig kan motivera ianspråktagande av brukningsvärd jordbruksmark (MÖD P 8280-17). <i>Jag undrar om ordet "solcellspark" kan lyftas in i stycket istället för "vindkraft". Solpaneler är ju ur perspektivet exploatering av jordbruksmarken mycket mer kontroversiell än vindkraft som inte alls upptar lika stor yta</i> Synpunkt: Längst upp på sidan 32: "Jordbruksmark är ett samlingsnamn för åkermark, betesmark och slåtteräng." <i>Vi måste hävda att utifrån vårt stödsystem ska även våtmarker räknas som jordbruksmark.</i>	en divers markklass. För denna markklass kommer rådgivning att bli viktig för skötseln. Se även tidigare svar. Vi ändrar. I definitionen beskrivs när den huvudsakliga användningen till foder sker, dvs betet. Övriga nödvändiga åtgärder så som fagning sker på andra tider. Det behöver finnas någon form av fodervärde i stort på marken för alla marker som får stöd genom CAP. <i>(De gräs och örter som växer på marken ska som helhet inte växa så tätt att marken uppfyller kraven i definitionen för betesmark.)</i> Det får inte finnas för stora ytor som inte har något foder alls då är det inte ens gräsfattig mark. Sandblottor och andra inslag i en gräsfattig mark kan inte heller vara för stora till ytan enskilt. Vi kan inte återfinna en text om detta i dokumenteten som ingick i samrådet.

Stödregelenheten

Klicka eller tryck här för att ange text.

Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (2022:xx) om miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd för remiss.

Remissammanställning

Datum

2022-09-12

Diarienummer

4.1.16-13073-2022

Samrådssinstans	Synpunkter	Jordbruksverkets kommentarer

I tabellen nedan ska du ange de nya eller ändrade paragrafer i föreskriften/allmänna rådet som innehåller administrativa bördor för företagen och göra en bedömning av den samlade kostnaden för respektive börda. Endast en börda ska anges per rad. Du ska bifoga den ifyllda tabellen till konsekvensutredningen.

Särskild konsekvensanalys - administrativa bördor för företagen

Föreskriftens namn: Statens jordbruksverks föreskrifter och allmänna råd (SJVFS 2022:XX) om miljöersättningar, djurvälståndersättningar och kompensationsstöd

Ange paragraf med ny eller ändrad administrativ börda	Ange typ av administrativ börda	Ange den legala grunden för den administrativa bördan (ange författning, direktiv eller beslut samt tillämplig artikel/paragraf)	1. Ange om den legala grunden för den administrativa bördan innehåller ett tolkningsutrymme som medger alternativa lösningar och om så är fallet på vilket sätt. 2. Ange också om den administrativa bördan går utöver vad den legala grunden kräver.	Ange typ av företag som berörs av den administrativa bördan	Ange bedömd tidsåtgång för den administrativa bördan per företag och år	Ange hur många företag som berörs av den administrativa bördan	Ange den samlade kostnaden för den administrativa bördan för företagen per år
11 kap. 12 §	Dokumentera skörd	Artikel 71 förordning (EU) nr 2021/2115	1: nej 2: nej	Lantbruksföretag	50 min	65	13 271
8 kap. 5 §	Upprätta en produktionsplan	Artikel 70 förordning (EU) nr 2021/2115	1: nej 2: nej	Lantbruksföretag	3 tim	2200	1 617 000
8 kap. 7 §	Foderinventering	Artikel 70 förordning (EU) nr 2021/2115	1: nej 2: nej	Lantbruksföretag	3,5 tim	2200	1 886 500
8 kap. 8 §	Dokumentera analys av foder	Artikel 70 förordning (EU) nr 2021/2115	1: nej 2: nej	Lantbruksföretag	10 min	2200	89 833
8 kap. 9 §	Beräkna foderstater	Artikel 70 förordning (EU) nr 2021/2115	1: nej 2: nej	Lantbruksföretag	8 tim	2200	4 312 000
8 kap. 10 §	Dokumentera hullbedömning	Artikel 70 förordning (EU) nr 2021/2115	1: nej 2: nej	Lantbruksföretag	24 min	2200	215 600
8 kap. 11 §	Dokumentera klippning	Artikel 70 förordning (EU) nr 2021/2115	1: nej 2: nej	Lantbruksföretag	5 min	2200	44 917
8 kap. 12 §	Dokumentera rutin för nya får	Artikel 70 förordning (EU) nr 2021/2115	1: nej 2: nej	Lantbruksföretag	10 min	2200	89 833
8 kap. 13 §	Dokumentera träckprov	Artikel 70 förordning (EU) nr 2021/2115	1: nej 2: nej	Lantbruksföretag	10 min	2200	89 833
9 kap. 4 §	Upprätta en produktionsplan	Artikel 70 förordning (EU) nr 2021/2115	1: nej 2: nej	Lantbruksföretag	284 tim	400	27 832 000

Ange paragraf med ny eller ändrad administrativ börda	Ange typ av administrativ börda	Ange den legala grunden för den administrativa bördan (ange författning, direktiv eller beslut samt tillämplig artikel/paragraf)	1. Ange om den legala grunden för den administrativa bördan innehåller ett tolkningsutrymme som medger alternativa lösningar och om så är fallet på vilket sätt. 2. Ange också om den administrativa bördan går utöver vad den legala grunden kräver.	Ange typ av företag som berörs av den administrativa bördan	Ange bedömd tidsåtgång för den administrativa bördan per företag och år	Ange hur många företag som berörs av den administrativa bördan	Ange den samlade kostnaden för den administrativa bördan för företagen per år
9 kap. 5 §	Dokumentera analys av foder	Artikel 70 förordning (EU) nr 2021/2115	1: nej 2: nej	Lantbruksföretag	10 min	400	16 333
9 kap. 6 §	Dokumentera hullbedömning	Artikel 70 förordning (EU) nr 2021/2115	1: nej 2: nej	Lantbruksföretag	6,97 tim	400	683 000
9 kap. 7 §	Uppföljning av utfodring	Artikel 70 förordning (EU) nr 2021/2115	1: nej 2: nej	Lantbruksföretag	87,7 tim	400	8 594 600
9 kap. 8 §	Produktionsuppföljning	Artikel 70 förordning (EU) nr 2021/2115	1: nej 2: nej	Lantbruksföretag	279 tim	400	27 342 000
10 kap. 6 §	Dokumentera i klövhälsorapport	Artikel 70 förordning (EU) nr 2021/2115	1: nej 2: nej	Lantbruksföretag	6,1 tim	2100	3 138 450
10 kap 7 §	Upprätta klövhälsoplan	Artikel 70 förordning (EU) nr 2021/2115	1: nej 2: nej	Lantbruksföretag	7,4 tim	2100	3 807 300

Summa administrativ kostnad per år	78 317 210¹
---	-------------------------------

Samlad kostnad för upphävda administrativa bördor

Ange samlad kostnad för administrativa bördor som upphävs på grund av föreskriften eller det allmänna rådet.

Ange antal kronor

¹ Av den totala administrativa bördan på 78 303 939 kronor för djurvälståndersättningarna så blir lantbrukarna ersatta med 71 388 516 kronor genom ersättningarna. Detta ger en administrativ nettobörda på 6 915 423 kronor för djurvälståndersättningarna. I den tidigare programperioden uppgick den beräknade administrativa nettobördan till ca 6,5 miljoner kronor.

Jämfört med tidigare uppgifter kommer den administrativa bördan att

- ☐ Minska med *ange antal* kronor per år
- ☐ Vara oförändrad
- ☒ Öka med 78 317 210 kronor per år

Du kan läsa mer om administrativa bördor i Hjälpreda – Administrativa bördan för företagen. Du hittar den på Magasinet/Regler & Vägledning/Vägledning i juridiska frågor.

Övergripande om strategisk plan och genomförandemodellen

År 2023 förnyas jordbrukspolitiken i Sverige och i resten av EU. EU:s nya gemensamma jordbrukspolitik (CAP) har fokus på miljö och hållbarhet och att vi får konkurrenskraftiga företag som kan se till att vi har mat på borden. EU:s nya jordbrukspolitik ska ge medlemsländerna bättre möjlighet att hantera de utmaningar som livsmedelssektorn och landsbygdsområdena står inför, som klimatförändringar, hotad biologisk mångfald samt företagens lönsamhet och konkurrenskraft. Samtidigt ska länderna kunna fortsätta att stödja lantbrukare på ett sätt som bidrar till ett hållbart och konkurrenskraftigt jordbruk.

EU-kommissionens utgångspunkt är att jordbrukspolitiken ska bli mer resultatinriktad och genomföras enligt en ny modell – genomförandemodellen. Under nuvarande programperiod har fokus legat på regelefterlevnad men i den nya perioden flyttas tyngdpunkten till resultat och prestation. Den nya genomförandemodellen kommer att ställa nya krav på Jordbruksverket i form av utökad rapportering av resultat till kommissionen, främst genom årsrapporten.

Skiftet från regelefterlevnad till resultatorientering gör att medlemsländerna får en större frihet när det gäller bland annat utformningen av stöd, ersättningar och regelverk.

I och med att kommissionen ändrar fokus från regelefterlevnad till resultatorientering behöver kommissionen ett nytt sätt att övervaka och utvärdera medlemsstaternas resultat. Genomförandemodellen är ett samlingsnamn för hur den gemensamma jordbrukspolitiken ska planeras, genomföras, rapporteras samt övervakas.

Syftet med den nya modellen är att uppnå EU:s mål på ett bättre sätt med utgångspunkt i strategisk planering, logiska interventioner (stöd och ersättningar) och gemensamma indikatorer. Modellen beskriver processen för styrning, övervakning och uppföljning av politikens genomförande.

Den strategiska planen har tre mål som alla medlemsländer i EU ska arbeta utifrån. Den strategiska planen ska

1. främja en smart, konkurrenskraftig, motståndskraftig och diversifierad jordbrukssektor som garanterar livsmedelsförsörjningen
2. stödja miljövard och klimatåtgärder och bidra till EU:s mål om miljö- och klimat
3. förbättra den socioekonomiska strukturen i landsbygdsområden.

De tre övergripande målen är sedan nedbrutna i nio särskilda mål:

1. säkra jordbrukaren en skälig inkomst
2. öka konkurrenskraften
3. stärka jordbrukarnas ställning i livsmedelskedjan
4. motverka klimatförändringar, klimatanpassa jordbruket och främja hållbar energi
5. främja hållbar utveckling och effektiv användning av naturresurser
6. bidra till att hejda förlusten av biologisk mångfald, stärka ekosystemen och bevara livsmiljöer och landskap
7. främja generationsskiftet
8. bidra till levande landsbygder
9. säkerställa hög livsmedelskvalitet och ett gott djurskydd.

Varje land i EU ska ta fram en så kallad strategisk plan som beskriver landets jordbrukspolitik under åren 2023–2027, till exempel vilka mål vi ska uppnå och vad man kan få stöd och ersättning för. Den strategiska planen sätter ramarna för den jordbrukspolitik som Sverige ska bedriva under den kommande perioden. Alla direktstöd, landsbygdsstöd och sektorsspecifika stöd ska ingå i en gemensam strategisk plan. Grunden till den strategiska planen är en SWOT-analys. SWOT-analysen är en genomgång av faktorer (styrkor, svagheter, möjligheter och hot) som kan påverka möjligheten att nå målen med den gemensamma jordbrukspolitik. Alla stöd och ersättningar som finns med i den strategiska planen ska kunna härledas till SWOT-analysen. Från SWOT-analysen har en behovsanalys tagits fram. Syftet med behovsanalysen är att kartlägga medlemsstatens behov för varje särskilt mål utifrån SWOT-analysen. Den strategiska planen har utformats med utgångspunkt i behovsanalysen.

I den strategiska planen ska medlemsstaten även beskriva sin interventionslogik. Interventionslogiken är den röda tråden från SWOT-analysen via behovsanalysen till vilka interventioner som väljs och hur mycket pengar som fördelas till varje intervention för att vi ska kunna nå de resultatmål vi sätter upp. En intervention är ett stöd eller en ersättning.

För varje intervention som medlemsstaten tar med i den strategiska planen ska medlemsstaten bland annat ange följande:

- Vad man kan få stöd för
- Vem som kan söka stöd
- Villkor eller krav som ska följas
- Planerat enhetsbelopp (kan vara flera inom en intervention)
- Planerad output
- Planerade mål och milstolpar för resultatindikatorer

- Tilldelad budget

Varje intervention måste relatera till en outputindikator och bidra till minst en resultatindikator. I den strategiska planen beskrivs kopplingen mellan interventioner och resultatindikatorer. För de resultatindikatorer som finns med i den strategiska planen ska medlemsstaten ta fram kvantifierade mål och milstolpar.

Enhetsbeloppen är en grundsten i genomförandemodellen och ska planeras för varje intervention i den strategiska planen. En intervention kan ha flera enhetsbelopp, till exempel på grund av regionala förutsättningar. Medlemsstaten ska ta fram enhetsbelopp som är motiverade utifrån SWOT- och behovsanalysen. Som huvudregel gäller att enhetsbeloppet multiplicerat med en outputindikator kommer vara lika med budgeten för en specifik intervention. Enhetsbeloppen kan vara enhetliga eller genomsnittliga. Det finns möjlighet att använda genomsnittliga enhetsbelopp för exempelvis investeringar eller samarbetsprojekt.

EU-kommissionen kommer löpande att granska och utvärdera genomförandet av den strategiska planen.

Varje år ska ett avslutspaket tas fram och skickas till kommissionen. Avslutspaketet består av fyra delar, där Jordbruksverket ska ta fram årsräkenskaper, årsrapport och förvaltningsförklaring. Den sista delen, utlåtande från attesterande organ, ska Ekonomistyrningsverket ta fram. Uppgifterna och informationen i årsrapporten kommer till stor del utgöra grunden för kommissionens granskning och utvärderingen av politikens genomförande. Samtliga delar i avslutspaketet ska lämnas in till kommissionen senast den 15 februari för det föregående räkenskapsåret. Ett räkenskapsår sträcker sig från den 16 oktober till och med den 15 oktober.

Årsräkenskaperna är en sammanställning av de utgifter (in- och utbetalningar) som har skett och deklarerats under räkenskapsåret tillsammans med eventuella korrigeringar. Årsräkenskaperna kommer att fungera på samma sätt i den nya genomförandemodellen som de gör idag. Om Jordbruksverket inte skickar in årsräkenskaperna till kommissionen, alternativt om kommissionen anser att årsräkenskaperna är bristfälliga, kan de välja att hålla inne betalningar till medlemsstaten. Det skulle i så fall innebära att kommissionen håller inne månadsutbetalningarna och den kvartalsvisa ersättningen. Kommissionen återupptar betalningarna till medlemsstaten när de får in årsräkenskaper som de anser är tillräckliga.

Syftet med årsrapporten är att presentera genomförandet av den strategiska planen. Årsrapporten ska lämnas in den 15 februari varje år. Medlemsstaten ska inkludera information om utbetalningar som är gjorda under det föregående räkenskapsåret. Årsrapporten ska sammanfatta genomförandet av den strategiska planen.

Årsrapporten ska bland annat innehålla uppgifter om faktisk output, planerat och faktiskt enhetsbelopp. Det är viktigt att summan av de faktiska enhetsbeloppen stämmer överens med årsräkenskaperna. För att kunna matcha utbetalningar med output behöver rapporten inkludera uppgifter per intervention och per enhetsbelopp. När det faktiska enhetsbeloppet är högre än det planerade enhetsbeloppet behöver medlemsstaten förklara avvikelserna. I årsrapporten ska medlemsstaten också redovisa det faktiska resultatet, vilket är värdet på de resultatindikatorer som medlemsstaten har tagit fram mål för i den strategiska planen. Avvikelser mellan det faktiska resultatet och motsvarande milstolpar och mål ska presenteras samt förklaras. Det är utifrån uppgifterna som finns i årsrapporten som kommissionen gör ett årligt prestationsavslut kopplat till enhetsbelopp och output samt en prestationsöversyn kopplat till resultat.

Förvaltningsförklaringen är generaldirektörens försäkran om att myndigheten hanterat EU:s medel på ett korrekt sätt. Generaldirektören ska intyga att alla uppgifter i årsräkenskaperna och årsrapporten är rättvisande, fullständiga och exakta, samt att styrsystemen fungerar väl. Förvaltningsförklaringen ska också innehålla en analys av eventuella fel och svagheter som upptäckts vid revisioner och kontroller, samt vad Jordbruksverket gör åt dem.

Innan medlemsstaten kan lämna in avslutspaketet till kommissionen ska det attesterande organet, Ekonomistyrningsverket, granska och skriva ett utlåtande. Utlåtandet ska täcka de andra delarna i avslutspaketet; årsräkenskaperna, årsrapporten samt förvaltningsförklaringen.

Kommissionen har från den 16 februari till den 15 oktober på sig att granska medlemsstatens avslutspaket för det föregående räkenskapsåret. Det innebär att medlemsstaten ska få klartecken från kommissionen om vidare finansiering senast den 15 oktober året efter räkenskapsåret.

Var vi är i processen

Den 16 december 2021 fattade regeringen beslut om ett förslag till den svenska strategiska planen. Förslaget är överlämnat till EU-kommissionen som ska granska planen under 2022. EU-kommissionen har återkommit med frågor och synpunkter till Sverige. Sverige och EU-kommissionen förhandlar om innehållet i planen under våren 2022. Målet är att regeringen ska fatta beslut om reviderat förslag till den svenska strategiska planen sommaren 2022 och att EU-kommissionen ska godkänna den svenska strategiska planen under hösten 2022.